

Chronologische ontwikkelingen

Joegoslavië

Map 8 E

van holst en steijnen

From: global reflexion <office@globalreflexion.org>
To: <office@globalreflexion.org>
Sent: donderdag 26 oktober 2000 09:29
Subject: Practise of American democracy in Bosnia

The Global Reflexion Foundation contributes, according to her ability, to the distribution of information on international issues that in the media does not receive proper attention or is presented in a distorted way. We receive information from different sources, that does not necessarily reflect our opinion. If you don't want to receive it, please send us an e-mail.

 Thursday, October 26, 2000

1. Practise of American democracy in Bosnia
2. The other student protest
3. Karadzic ordered his forces to protect Muslims and UN troops in Srebrenica

TARGETS, a Dutch monthly publication on international affairs, will organize a public meeting to discuss the current developments in Yugoslavia and the role of the Western powers.

The meeting will be addressed by:

- Jürgen Elsässer, editor of the German monthly publication KONKRET and
- Nico Varkevisser, editor-in-chief of TARGETS

Date: Sunday, October 29
 Place: Akhnaton, Nieuwezijds Kolk 25, Amsterdam, The Netherlands
 Time: 15.00h

Jürgen Elsässer will present his new book: 'Kriegsverbrechen'. Die tödlichen Lügen der Nato und ihre Opfer im Kosovo-Konflikt. (including a file on Srebrenica)

Practise of American democracy in Bosnia

U.S. Said To Cut Aid To Bosnia Serb If Hardliners Win

BANJA LUKA, Oct 19, 2000 -- (Reuters) The United States will cut all aid to Bosnian Serbs if the hardline Serb Democratic Party (SDS) wins next month's general election, a more moderate Bosnian Serb party said on Wednesday.

The Serb Peoples' Alliance said party leader Biljana Plavsic, a former SDS leader who split from the hardliners and turned to the West in 1997, had met U.S. Ambassador Thomas Miller on Wednesday.

"On this occasion Mr Miller expressed the view of the United States that if the SDS won the forthcoming election, his government would stop all aid to the Serb republic," a party statement said.

Miller, interviewed on Bosnian state radio, did not specifically mention the SDS and was not immediately available for comment on Plavsic's report.

But he said his government would support only those forces that were implementing the Dayton peace treaty which ended the country's 1992-5 war by dividing it into the Serb republic and the Muslim-Croat federation.

"And if you have an election and it results...in a very pro-Dayton leadership in the federation, for instance, and...an anti-Dayton leadership up here, we will draw our own conclusions," he told the radio in Banja Luka, the de facto Bosnian Serb capital.

The SDS, founded by Bosnian Serb wartime leader Radovan Karadzic who is now

a fugitive war crimes suspect, remained dominant in the Serb republic following last April's local poll.

More moderate parties led by Western-backed Bosnian Serb Prime Minister Milorad Dodik and economics professor Mladen Ivanic will try to oust the SDS at a parliamentary election on November 11. Plavsic's party, currently in coalition with Dodik, stands little chance of capturing a significant slice of the vote.

The international community sponsoring Bosnia's recovery after the war has assisted the Serb republic with hundreds of millions of dollars after Dodik replaced hardliners in the entity's government in early 1998.

The other student protest

Serb Students Pelt U.S. Troops

By ALEXANDAR S. DRAGICEVIC=
Associated Press Writer=

BRCKO, Bosnia-Herzegovina (AP) — Bosnian Serb students pelted U.S. peacekeepers with eggs and stoned Muslim-owned businesses Thursday to press their demand that Bosnian Muslims leave this ethnically tense city.

Two people were injured and 10 were arrested, police chief Dusko Kokanovic said. He urged authorities to declare a state of emergency in Brcko, where the students demonstrated for a third straight day.

Hundreds of young Bosnian Serbs — high school and college students, most in their late teens — ran through the streets chanting the name of indicted war crimes suspect Radovan Karadzic and shouting "This is Serbia."

Kokanovic said five houses were damaged Thursday and that vandalism, looting and attacks on police were continuing.

U.S. troops from a NATO base outside of town set up roadblocksearly Thursday, checking all vehicles entering Brcko for weaponsand explosives. An American convoy was blocked by the crowd andpelted with eggs, tomatoes and bananas.

Local police requested and received reinforcements from bothparts of ethnically divided Bosnia. Special units of NATO-led riotpolice, mostly Italian carabinieri, also arrived in Brcko.

Protests began Tuesday after a group of Bosnian Serb studentsbeat up a Bosnian Muslim student last week. Serb and Muslimstudents share high school buildings but attend classes in separateshifts.

After the beating, Muslims demanded better security and theBosnian Serbs began agitating for separate schools. The studentshave since expanded their demands to full Bosnian Serb control of the city, now under multiethnic administration.

The crowd shoved its way through a police cordon and entered thetown hall Thursday to present demands to municipal authorities wholater met to discuss the situation. Hundreds of Bosnian Serbstudents sat in front of city hall awaiting an answer.

"There will be no compromise over the demands," one of theBosnian Serb students, Srebrenko Savic, told reporters. Policeprevented several protesters from removing a Bosnian flag from thetown hall.

Douglas Coffman, spokesman for the U.N. police force thatmonitors and supervises the local police in Bosnia, condemned theunrest.

"These students should really go back to school and let theirlected politicians try to resolve the problems," Coffman said.

Garry Matthews, the international supervisor for Brcko,suggested the demonstrations were orchestrated by extremist BosnianSerb political parties and urged local authorities not to give in to the protesters.

"This is a dirty game played by certain political elements,"Matthews said.

The American head of the U.N. mission in Bosnia, Jacques PaulKlein, said he believed some Bosnian Serb politicians wanted tostir up ethnic hatred to help extremist parties in the national elections in November.

Brcko long has been considered one of the most serious potentialflashpoints in Bosnia-Herzegovina since the Dayton peace agreementended the country's 3-year ethnic war in 1995.

Bosnian Serbs overran the town during the war and expelled Muslim and Croat residents. The Dayton peace conference failed to resolve who would control the town.

Last year, the international overseers who effectively govern Bosnia decreed that Brcko would be under multiethnic-administration. The deal angered both Bosnian Serbs and Bosnian Muslims who insisted on exclusive control.

A piece of the story that cannot be found in the Associated Press article:

GLAS JAVNOSTI

19. Oct 2000 16:24 (GMT+01:00)

Nastavljeni protesti srpskih daka i studenata u distriktu Brcko

...
Policijski izveštaj potvrđuje da je tuca učenika srpske i muslimanske nacionalnosti prethodilo paljenje srpske zastave u holu Tehnicke škole "Milan Stjepanovic". Oskrnjavljena je i Stjepanoviceva bista u školskom holu.

The police report confirms that the fight between Serbian and Muslim students was preceded by burning of the Serbian flag in the hall of the "Milan Stjepanovic" highschool. The bust of Milan Stjepanovic in the hall was also desecrated.

organize a public meeting in Brcko, Bosnia and Herzegovina, to discuss
Yugoslavia and the role of the Western powers.

The meeting will be addressed by:

- Jürgen Elsässer, editor of the German monthly publication KONKRET and
- Nico Varkevisser, editor-in-chief of TARGETS

Date: Sunday, October 29

Place: Akhnaton, Nieuwezijds Kolk 25, Amsterdam, The Netherlands

Time: 15.00h

Jürgen Elsässer will present his new book: 'Kriegsverbrechen'. Die tödlichen Lügen der Nato und ihre Opfer im Kosovo-Konflikt. (including a file on Srebrenica)

Practise of American democracy in Bosnia

U.S. Said To Cut Aid To Bosnia Serb If Hardliners Win

BANJA LUKA, Oct 19, 2000 -- (Reuters) The United States will cut all aid to Bosnian Serbs if the hardline Serb Democratic Party (SDS) wins next month's general election, a more moderate Bosnian Serb party said on Wednesday.

The Serb Peoples' Alliance said party leader Biljana Plavsic, a former SDS leader who split from the hardliners and turned to the West in 1997, had met U.S. Ambassador Thomas Miller on Wednesday.

"On this occasion Mr Miller expressed the view of the United States that if the SDS won the forthcoming election, his government would stop all aid to the Serb republic," a party statement said.

Miller, interviewed on Bosnian state radio, did not specifically mention the SDS and was not immediately available for comment on Plavsic's report.

But he said his government would support only those forces that were implementing the Dayton peace treaty which ended the country's 1992-5 war by dividing it into the Serb republic and the Muslim-Croat federation.

"And if you have an election and it results...in a very pro-Dayton leadership in the federation, for instance, and...an anti-Dayton leadership up here, we will draw our own conclusions," he told the radio in Banja Luka, the de facto Bosnian Serb capital.

The SDS, founded by Bosnian Serb wartime leader Radovan Karadzic who is now

van holst en steijnen

From: global reflexion <office@globalreflexion.org>
To: <office@globalreflexion.org>
Sent: woensdag 25 oktober 2000 09:48
Subject: Will Moldova be the next Kosovo

The Global Reflexion Foundation contributes, according to her ability, to the distribution of information on international issues that in the media does not receive proper attention or is presented in a distorted way. We receive information from different sources, that does not necessary reflect our opinion. If you don't want to receive it, please send us an e-mail.

Wednesday, October 25, 2000

- 1. Will Moldova be the next Kosovo
- 2. It Turns Out Depleted Uranium Is Bad For NATO Troops In Kosovo [What About Everyone Else?]
- 3. CLINTON'S BURST END-OF-VIOLENCE SOAP BUBBLE

TARGETS, a Dutch monthly publication on international affairs, will organize a public meeting to discuss the current developments in Yugoslavia and the role of the Western powers.

The meeting will be adressed by:

- Jürgen Elsässer, editor of the German monthly publication KONKRET and
- Nico Varkevisser, editor-in-chief of TARGETS

Date: Sunday, October 29
Place: Akhnaton, Nieuwezijds Kolk 25, Amsterdam, The Netherlands
Time: 15.00h

Jürgen Elsässer will present his new book: 'Kriegsverbrechen'. Die tödlichen Lügen der Nato und ihre Opfer im Kosovo-Konflikt. (including a file on Srebrenica)

Will Moldova be de next Kosovo

NEW ANTI-RUSSIAN NATO MACHINATIONS

by Denis Petrov
On October 2, the U.S. Embassy in Moscow saw fit to deny the existence of a secret plan cooked up by American spooks and the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) to partition Moldova. Bearing in mind events in the Balkans in recent years, this denial was enough to convince most Russian and Moldovan/Romanian patriots that the plan is already operational.

The State Department was reacting to a September 23 article in the influential Izvestiya daily, claiming that talks between Russia and Moldova on the fate of the breakaway "Dniester Moldovan Republic" had broken down because of a "secret plan" pushed by the West to annex Moldova to Romania and the Dniester region to Ukraine.

(This self-styled Dniester Republic, sometimes referred to as Transdnistria, is a predominately Slavic, Russian-speaking region. In 1940 it was fused with the former Romanian province of Bessarabia to form the Soviet Moldovan Republic in one of Stalin's notorious land grabs.)

According to Izvestiya, the plan would involve annexation of the Dniester region by a nationalist Ukraine. The paper strongly implied that the West was backing the resurgent Ukrainian nationalist movement in pro-NATO Western Ukraine-as a prelude to further NATO expansion. As in Kosovo, however, the NATO-crats plan on exploiting nationalism only tactically: the real aim is to force the unconditional removal of the Russian 14th army

Dniester region, making way for an eventual NATO military. Meanwhile, a suitably tamed and re-united Romania -- one that is bound by OSCE guidelines on "human rights" not to enforce recent laws giving the Romanian language legal predominance -- would be absorbed into NATO/OSCE/EU structures. The price for eventual integration into the European Union would be the negation of a distinct Romanian identity.

Izvestiya further claimed that a delay in Russian-Moldovan talks was forced by the Russian delegation, led by former Prime Minister Yevgeniy Primakov, as a prelude to scuttling the Russian plan to transform Moldova into a confederation that would leave the Moldovan state intact while granting the Dniester region autonomy. Under the American plan Russia would carry out a phased withdrawal of the 14th Army, which the OSCE would pay for.

The Primakov plan, which appears to have suited both the Moldovans and the Russians -- at least for now -- was not enough to satisfy the NATOcrats: Russia would still maintain ties with an autonomous Dniester Republic, ties which would probably include a guarantee of Dniester self-determination should Moldova eventually rejoin Romania. Moreover, the region would probably seek admittance to the Russian-Belarusian Union under such circumstances, thereby maintaining Russian influence in the region. The "secret plan" was devised to pre-empt such eventualities.

On the same day as the Izvestiya article, Kommersant, a business-oriented Russian daily, filled in the missing pieces to the diplomatic puzzle. Kommersant pointed out that the U.S. Congress had recently allocated \$45 million for funding "military assistance" to certain former Soviet republics, including Georgia, Ukraine, Uzbekistan, Azerbaijan, and Moldova. The aim appears to be to weaken Russian influence in those states by undermining the Russian-brokered CIS, a commonwealth of former Soviet republics, and strengthening a Western-influenced GUUAM (Georgia-Ukraine-Uzbekistan-Azerbaijan-Moldova) counterpart.

The net effect of the NATO/OSCE/EU machinations would be to isolate Russia by creating a NATO-dominated buffer zone on the periphery of the former Soviet empire. This buffer zone would also just so happen to include a number of states acting as gas and oil transit lines, states whose importance will only increase as Caspian sea deposits are developed. It is small wonder then that an increasing number of Russians view the West with suspicion and downright hostility: The ultimate objective of NATO's version of the Anaconda plan would be to weaken, if not dismember, Russia.

*****RUSSIAN NATO MACHINATIONS

by Denis Petrov
On October 2, the U.S. Embassy in Moscow saw fit to deny the existence of a secret plan cooked up by American spooks and the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) to partition Moldova. Bearing in mind events in the Balkans in recent years, this denial was enough to convince most Russian and Moldovan/Romanian patriots that the plan is already operational.

The State Department was reacting to a September 23 article in the influential Izvestiya daily, claiming that talks between Russia and Moldova on the fate of the breakaway "Dniester Moldovan Republic" had broken down because of a "secret plan" pushed by the West to annex Moldova to Romania and the Dniester region to Ukraine.

(This self-styled Dniester Republic, sometimes referred to as Transdnistria, is a predominately Slavic, Russian-speaking region. In 1940 it was fused with the former Romanian province of Bessarabia to form the Soviet Moldovan Republic in one of Stalin's notorious land grabs.)

According to Izvestiya, the plan would involve annexation of the Dniester region by a nationalist Ukraine. The paper strongly implied that the West was backing the resurgent Ukrainian nationalist movement in pro-NATO Western Ukraine as a prelude to further NATO expansion. As in Kosovo, however, the NATO-crats plan on exploiting nationalism only tactically: the real aim is to force the unconditional removal of the Russian 14th army

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Herman de TI Tolenaar <my636847@asianhistory.myweb.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: vrijdag 9 maart 2001 14:13
Subject: Fw: Tekst

— Original Message —

From: "Servisch Inf. en Cult. Centrum" <ssicc@planet.nl>
 To: <office@globalreflexion.org>, <106057.1021@compuserve.com>,
 <yuambanl@bart.nl>, <despot@wishmail.net>, <Joveljic.Nebojsa.N@bhp.com>
 Sent: Friday, March 09, 2001 6:03 PM
 Subject: Tekst

> Text: NATO Statement on Measures for Southern Serbia, FYR
 >
 > Macedonia
 > (Ground Safety Zone, Yugoslav forces, multilateral assistance)
 > (740)
 >
 > NATO issued the following statement March 8 expressing Secretary
 > General Robertson's concern over recent violence in southern
 > Serbia and the northern part of the Former Yugoslav Republic of
 > Macedonia, and outlining several measures that NATO has put in
 > place to help resolve the situation:
 >
 > (begin text)
 >
 > NATO
 > 8 March 2001
 >
 > SECRETARY GENERAL'S STATEMENT ON NORTH ATLANTIC COUNCIL MEASURES
 > FOR SOUTHERN SERBIA AND THE FORMER YUGOSLAV REPUBLIC OF
 > MACEDONIA (1)
 >
 > 1. NATO remains deeply concerned by recent violence in southern
 > Serbia and in the northern part of the former Yugoslav Republic
 > of Macedonia (1). I have strongly condemned these acts of
 > violence on several occasions and continue to call on those
 > responsible to stop immediately. Officials in both Belgrade and
 > Skopje are to be commended for their measured response to
 > violent provocations on their sovereign territory. NATO, for its
 > own part, has put in place a number of measures to encourage a
 > peaceful resolution.
 >
 > 2. On 27 February 2001, NATO Foreign Ministers expressed their
 > deep concern over the use of the Ground Safety Zone as a base
 > for extremist activities. I note with regret that three more FRY
 > soldiers were killed in a landmine incident yesterday. In order
 > to address the situation in southern Serbia, the North Atlantic
 > Council has today agreed to certain measures, including:
 >
 > - welcoming the stated intention of the FRY and Serb authorities
 > and representatives of the ethnic Albanian community in southern
 > Serbia to build confidence, including through dialogue and a
 > cease fire agreement;
 >
 > - authorizing COMKFOR to allow the controlled return of FRY
 > forces into the Ground Safety Zone (GSZ), into a narrow sector
 > next to the border with the former Yugoslav Republic of
 > Macedonia (1). This is a first step in a phased and conditioned
 > reduction of the GSZ. Further controlled return to the GSZ
 > should continue rapidly thereafter in defined sectors, subject
 > to approval by the North Atlantic Council. Access to the final
 > sector which has seen the most conflict will be authorized by
 > Council at a later stage;
 >

- > - confirming NATO's intention ultimately to abolish the Ground Safety Zone, but that COMKFOR should at this stage retain authority over the GSZ and Air Safety Zone under the terms of the Military Technical Agreement.
- >
- > With regard to the situation in the former Yugoslav Republic of Macedonia (1), NATO is fully committed to that nation's security, stability and territorial integrity. I welcome the common response of all citizens of the former Yugoslav Republic of Macedonia (1), including ethnic Albanians, in condemning attempts to destabilise their country. KFOR has taken robust measures to increase security on the Kosovo side of the border. Force levels have been increased and the patrolling intensified. The actions taken in respect of the GSZ should also improve security. At the start of this week, I asked Commander-in-Chief NATO Southern Command, Admiral Ellis, to travel to Skopje for consultations with government officials there. Foreign Minister Kerim will also be attending a special meeting of the North Atlantic Council, convened at former Yugoslav Republic of Macedonia's (1) request, on Friday of this week. Today, the North Atlantic Council approved further measures, including:
- >
- > - asking our military authorities to identify additional measures to enhance security along the border between Kosovo and the former Yugoslav Republic of Macedonia (1);
- >
- > - encouraging nations to provide bilateral and multilateral assistance to the former Yugoslav Republic of Macedonia (1) government, as required, including in the areas of demining and intelligence collection; and,
- >
- > - requesting Commander-in-Chief NATO Southern Command to maintain close liaison with the authorities in Skopje.
- >
- > 3. NATO is determined that those extremist elements seeking to sow instability or to advance their political agenda by violent means will be stopped, whether in southern Serbia, in the former Yugoslav Republic of Macedonia (1) or within Kosovo. NATO will do all that it can to facilitate the resolution of the problems in the region in order to continue to play a constructive role in the international efforts to bring lasting peace, security and stability to the Balkans. Only in this way can the peoples of that region achieve security and prosperity.
- >
- > (1) Turkey recognises the Republic of Macedonia with its constitutional name.
- >
- > (end text)
- >
- > (Distributed by the Office of International Information Programs, U.S. Department of State. Web site: <http://usinfo.state.gov>)
- >
- >

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Jelle van der Meulen <jellevdmeulen@introweb.nl>; Herman de TI Tolenaar <my636847@asianhistory.myweb.nl>; feddema <feddema@wish.net>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; DOLF Loth <dolfloth@hotmail.com>; <beentjes@ision.nl>; Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wxs.nl>
Sent: woensdag 7 maart 2001 13:16
Subject: Fw: Is it Time for Bush to Apologize for America's Arming of the Taliban and KLA?

----- Original Message -----

From: Mrs. Jela Jovanovic

To: Undisclosed-Recipient::

Sent: Tuesday, March 06, 2001 10:57 PM

Subject: Is it Time for Bush to Apologize for America's Arming of the Taliban and KLA?

The Committee for National Solidarity
 Tolstojeva 34, Belgrade, YU

Is it Time for Bush to Apologize for America's Arming of the Taliban and KLA?

Why the Sudden Concern Over the Destruction of Religious Statues?

By: Mary Mostert, Analyst, Banner of Liberty (bannerofliberty.com)

March 2, 2001

"All officials, including the ministry of vice and virtue, have been given the go-ahead to destroy the statues," the Taliban's Information Minister Qadratullah Jamal said Thursday. "The destruction work will be done by any means available to them."

"All the statues all over the country will be destroyed," he said.

The statues mentioned in the article are statues of Buddha. One of them is 175 feet tall and one is 120 feet tall and they date back to the 3rd and 5th century AD. UNESCO Director General Koichiro Matsuura said of the planned destruction,

"In Afghanistan, they are destroying statues that the entire world considers to be masterpieces," UNESCO Director-General Koichiro Matsuura said. "This iconoclastic determination shocks me."

Considering what we have seen in Kosovo from the Kosovo Liberation Army fundamentalist Muslims, who also were armed and supported by the United States, the European Union, NAT O and the United Nations along this line, why would Matsuura be shocked when the Taliban follows the KLA's lead?

The Western press has largely ignored the desecration and destruction of Serbian Christian Churches in Kosovo by the KLA. So, the front page reports in the Washington Post and New York Times of the Taliban's desecration and destruction of Buddhist religious statues is a most welcome surprise.

The KLA and the Taliban have a lot in common. Both are armed fundamentalist Muslim fanatics determined to destroy the people and the symbols of other religions and both were initially armed and trained by the United States. Both groups were called "freedom fighters" by the West and the weapons they are using to kill, main religious people and destroy religious artifacts are mostly those they have gotten from the United States..

When the Soviet Union invaded Afghanistan to give aid to the Communist government, the United States provided Stinger missiles to the "freedom fighters" and taught them how to shoot down Soviet aircraft. By 1999 left over Stinger missiles were being deployed to hijack an Indian Airbus as the Taliban demanded release of some of its terrorists.

The Taliban's supreme leader, Mullah Mohammed Omar, dismissed the West's concerns by saying:

"We do not understand why everybody is so worried. All we are breaking are stones." A mullah is honored in the Muslim faith as one who is learned in the shari'a, the sacred law of Muslims.

At least the Muslims in Afghanistan are being honest about what they are doing by openly admitting why they are killing, maiming and destroying all that stands in their way of a purely Muslim state. In Kosovo over 100 Christian churches and monasteries, some dating back to the 13th and 14th century, have been destroyed by the KLA terrorists we helped arm.

However, in both situations, the Western media has shown literally no concern for the suffering of the people involved, much less the threat to religious treasures. In Afghanistan, a once stable nation of 15 million people has been literally destroyed with little mention in the West that six million of its population were driven out as refugees.

Cosma Shalizi in his review of "The Soviet Invasion and the Afghan Response, 1979-1982" (University of California Press, 1995), by M. Hassan Kakar, (<http://www.santafe.edu/~shalizi/reviews/kakar-soviet-invasion/>) notes:

"The Soviet Union invaded Afghanistan in December 1979. It was the last hot war it would fight, and one whose failure played a leading role in its loss of the Cold War and disintegration. Afghanistan is infamous today for being in the grip of the most benighted, fanatical and misogynist government in the world. It was not always that way, but has become so through the superpowers' acts of omission and commission --- mostly commission. ...

"Here we come to the sowing of the dragon's teeth. US aid to the mujahideen went through the CIA. The CIA passed it on to its counterpart in Pakistan, the ISI (which doubles as the Pakistani secret police). The ISI passed it on to the political parties of exiles in Peshawr, from whom, in turn, it finally made its way, often much-reduced, to commanders inside Afghanistan. The ISI, as a matter of deliberate policy, favored the most extreme Islamist organizations it could lay hands on, plus ethnic separatists --- not because it thought these groups could form a stable government in Afghanistan, but precisely because it hoped they could not. (Recall that the frontier with Afghanistan, including Peshawr, had been disputed since before Pakistan formed in 1947.) The CIA went along, reasoning that the Islamists were the most immovably anti-communist groups available; the fact that they were also the most anti-western does not seem to have entered into their calculations."

Well, we are in the midst of still another instance in which we have backed the wrong horse in foreign affairs. What that policy has gotten us, and Afghanistan, was the most oppressive, most evil, the most violent of all the political groups in Afghanistan. And, to think that our only concern in noticing the nation is the destruction of its cultural past by the Taliban, when the people are also being destroyed by the Taliban says something of the values we have after eight years of Bill Clinton.

In Kosovo, the KLA has pretty much succeeded in killing or driving out everyone - Serbs, Romas, Jews, and others that are different from the fundamentalist Muslims who control the KLA. And, they have done to the Churches what the Taliban is doing to the Buddhist statues. They have blown them up. I've checked frequently on the Serbian Orthodox website (see: http://www.serbian-church.net/Svetinje/svetinje_e.html) over the past two years. In the beginning, the Church believed the West would care about their buildings being hit by KLA missiles. The West didn't care. Now, they merely catalogue the latest atrocities - the killings, the missile attacks, on the Churches.

The media of the West used its power to demonize the Serbs. It merely has ignored the rape of Afghanistan until recently. Both the media and the Western governments seem too arrogant to confess to their mistaken judgments in both situations. In Kosovo, in spite of it being occupied by NATO troops and supposedly being overseen by the United Nations, what exists there, as in Afghanistan, is anarchy. The monks in Decani Monastery were critical of Slobodan Milosevic and believed that co-existence was possible with their KLA neighbors two years ago. Today, their website (<http://www.decani.yunet.com/>) shows pictures of demolished churches and dead priests.

Today's Washington Post quotes "Cultural preservationists" as comparing the "Taliban's actions to those of other intolerant regimes that attempted to obliterate religious cultures, including the Chinese government's demolition of thousands of Buddhist monasteries in Tibet and the destruction of Jewish artifacts under Nazi rule in Germany."

In the mostly American Air Force bombing of Yugoslavia for 79 days, over a "genocide" that UN financed forensic experts say never happened in Kosovo, Churches and monasteries, hospitals and schools were bombed. Since NATO troops and the UN have occupied Kosovo, the KLA has continued to systematically blow up churches and statues and to kill or drive out non-Albanians.

George W. Bush said during his campaign that we, as a nation, needed to be more "humble." I agreed with him every time he said it. The key to being humble most of the time is repenting of one's wrong-doing. Perhaps the time has come for the new American president to apologize to the surviving Afghan and Serb people for the behavior of a past administration or two. After all, if we can apologize for accidentally blowing up a Japanese fishing boat, we ought to be able to apologize for arming the Taliban and the KLA and bombing Churches, monasteries, cemeteries, hospitals and schools in Yugoslavia, whether by accident or design.

To comment: mmostert@bannerofliberty.com

Mrs Jela Jovanovic, art historian
Secretary General

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Jelle van der Meulen <jellevdmeulen@introweb.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wxs.nl>
Sent: donderdag 1 maart 2001 12:36
Subject: Fw: [SIM] THE ANATOMY OF A LIE...Kostunica Never Supported the Mugging of Iraq

----- Original Message -----

From: Miroslav Antic
To: BALKAN ; SIEM NEWS
Cc: NSP ; NATO ; Nebojsa N Joveljic ; Sorabia ; SIM ; SIM-Egroups
Sent: Thursday, March 01, 2001 1:20 AM
Subject: [SIM] THE ANATOMY OF A LIE...Kostunica Never Supported the Mugging of Iraq

Behind the Headlines
by Justin Raimondo
Antiwar.com

February 28, 2001

THE ANATOMY OF A LIE

Kostunica Never Supported the Mugging of Iraq

It was a shock to see the headline: "Belgrade helped in planning of Baghdad bombing." The story in the London Independent by Kim Sengupta claimed that the government of Yugoslav President Vojislav Kostunica "provided vital information on Saddam's upgraded air defenses" and "passed on details of the hi-tech fiber-optic radar system supplied to Iraq under the Milosevic regime." The story cited an anonymous "senior source" in the British government, who opined that "It is because of the new Kostunica regime that we got to know about it and we are learning about it. We have heard from Serbs who have actively been over there and built things in underground facilities in Iraq. It is now emerging that they were certainly helping under the Milosevic regime." So what if they were helping Sloba – who could have blamed them for helping the Devil himself? After all, the Serbs – vilified by the trumped-up charge of "ethnic cleansing" and proto-Hitlerism – endured the bombing of their cities, in which over 5,000 were slaughtered and thousands more maimed, mutilated, and otherwise wounded. The Yugoslav economy, crippled and shrunken by socialism, was almost completely destroyed, and the Serbs are now living through the nightmarish poisoning of their land with "depleted" uranium. If I were a Serb, I would be asking my President: we're f**k**g *aiding* the same people who attacked us without provocation – what's up with *that*? Oh, say it ain't so, President Kostunica! And, as it turned it, it *ain't* so.

FROM BEGINNING TO END

That's right: the story was a lie from beginning to end, as Kostunica made clear in a statement carried by none of the newspapers that published the original story, including the Telegraph and the [London] *Times* (Sorry, but I can't deal with the *Times*' search engine, which is the worst one on the Internet, so you'll have to hunt down the link yourself.) In a meeting with Iraqi ambassador Samir Sadun, Kostunica called for increased economic ties between the two nations: in his statement following the meeting, the Yugoslav President not only denied that the Serbian government had in any way assisted the most recent US-UK mugging, but unequivocally condemned the aggression in principle.

SOCK PUPPETS OF THE WEST

So what is the point of the British government leaking such disinformation? To begin with, obviously the "news" that Kostunica had suddenly switched sides, and joined the mad bombers of the West, could not have done him any good in Yugoslavia. Milosevic and his supporters waged a campaign that characterized the Opposition (and its presidential candidate) as "lackeys of NATO," and this report, if it were true, would seem to confirm the Milosevic-Commie analysis. In London and Washington, the news that Kostunica was joining the leaders of Kuwait and Israel as practically the only other countries to approve of this latest evidence of "Allied" savagery would naturally be greeted with cries of joy: but in Serbia, such a fabrication could only undermine Kostunica politically – which is, perhaps, the point.

A WARNING

Another point to the leak is that it could well be a warning: either cooperate in the future – or else. Or else, what? US aid to Serbia – which us opponents of foreign aid can easily put in the category of just reparations – is being made conditional on how well, and how

fast, the Serbs dance to the American tune. Kostunica's continuing defiance – on this, and on the question of delivering Milosevic to The Hague – is yet more ammunition for the "Hate Serbia" caucus of the US Congress (Bob Dole, founder and President Emeritus) to withhold much-needed resources, even while it strengthens the real American sock puppet in Serbian politics: Kostunica's main rival, Zoran Djindjic.

SPEAKING IN MORSE CODE

The whole tone of the *Independent* article is as if the author is writing as an official government spokesman, as if the piece is a feeler, a message sent out to the Serbs in journalistic Morse code and meant to be read between the lines. According to Sengupta's sources, "Britain is considering offering Belgrade significant help over Kosovo. This includes possible joint patrols by British and Serbian troops to combat incursions into the Presevo valley by ethnic Albanian guerrillas; supporting plans to allow Serbian forces to operate in the 5km border buffer zone from which they are excluded; or even abolishing the zone altogether."

AN APOLOGY WORTH MAKING

Indeed, the NATO-crats have just announced that the "demilitarized zone" has been significantly reduced, albeit not abolished altogether. What is astonishing, however, is the offer of "joint patrols." Is it really possible that the irony of this idea is completely lost on British officials and their US counterparts? Yesterday, we were told that the Serbs were the real problem in the Balkans, and that without their baleful influence the region would become a multicultural paradise. On that basis, the US and its allies went to war. Barely two years later, we are appealing to our former enemies, the supposedly evil Hitlerian Serbs, to help rein in the monster the NATO-crats created. While US policymakers can turn on a dime, ordinary human beings suffer from the effects of cognitive dissonance when doing an about-face with such dizzying speed. Besides that, this sudden switch is bound to raise a few questions, such as: now that we've apologized for the sinking of the *Ehime Maru*, isn't it time to start thinking about issuing an official apology for the Kosovo war? If only Kostunica could afford the luxury of making that a condition for agreeing to joint patrols! The NATO-crats need to be reminded of how *karma* works, and, not only that, but – in the interest of justice – their humiliation needs to be savored and enjoyed by those they vilified and victimized.

UNCLE SAM'S FRANKENSTEIN MONSTER

What the *Independent* article doesn't mention is that southern Serbia is not the only Balkan trouble spot to suffer from Albanian incursions. The Former Yugoslav Republic of Macedonia is under massive attack, and refugees are already fleeing the area. It may not be Iraq, but the Balkans that explode during the first year of the Bush Presidency (second edition). *This* is the great "humanitarian" legacy of the war to "liberate" Kosovo: the Frankenstein monster of Albanian nationalism has been unleashed. NATO troops are moving to intercept the Albanian invaders: what is particularly galling is that you can be certain this will be cited as yet another reason why George W. Bush can't keep his campaign promise to get our troops out of the Balkans.

MISES WAS RIGHT

To now use the Albanian Threat as an excuse to prolong our wrongheaded intervention in the Balkans is to demonstrate, in the realm of foreign policy, how an economic principle established by Ludwig von Mises, the great free market theorist, works in the realm of foreign policy. On the question of why government seems to grow exponentially, Mises pointed out that market distortions – originally caused by government intervention in the economy – are then cited as "problems" to be solved by yet more forceful intervention from the same source. Folly is piled on error. As in economics, so in foreign policy: our rulers consistently and conveniently create the very problems they are then called upon to "solve." Economically, the end result of such a policy is a market crash – in terms of foreign policy, it can only lead to war.

THE FIRST FIFTY DAYS

During the campaign, you'll remember, Dubya – via Condolezza Rice and various other aides – opined that it was time to turn over the task of policing the Balkans to the Europeans. Now, we are told: "We went in together and we will come out together," as secretary of state Colin Powell put it in his remarks to a recent meeting of the North Atlantic Council at NATO headquarters. It has been less than the first fifty days of the incoming administration, and already they have done a 180-degree turnaround on a major foreign policy issue. One can only wonder what the next fifty days – or the next year – will bring.

MY (PROFUSE) APOLOGIES TO UPI

The only "mainstream" news source to run the correction of the NATO-crats' disinformation campaign was United Press International (and, hey, I'm sorry for what I said about you guys in my "Bookmarks" column: I take it back!) As far as I am able to discover, neither the *Independent*, nor any of the other Western news sources who "reported" this lie, have so much as mentioned Kostunica's vigorous denial. I wrote to the editors of the *Independent*, and raised this question: I have yet to receive an answer. Only WorldNetDaily was on this story, with an appropriately outraged dispatch from Aleksandar Pavic, their Belgrade correspondent, who perceptively asks the pertinent question regarding this whole murky affair: *cui bono?* Who benefits? "For one," he writes,

"Yugoslavia's status as victim of an illegal bombing . . . has been relativized. For, not only has the victim extended his hand to his assailant, he has identified with him, he has put himself on the same moral plane by joining him in his deeds. . . . And might not this also deflate the resistant spirit of all those for whom Yugoslavia has been one of the chief symbols of the struggle against the New

World Order? The list of potential benefits seems endless."

THE DUBYA DOCTRINE

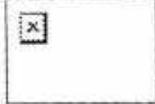
As endless, indeed, as the pumped-up ambition of the NATO-crats, who are looking to expand eastward – a project that is going to be the centerpiece of the Bush foreign policy. The Bushies are making an all-out effort to keep England from falling into the Euro-entity, and Tony is willing to make a deal, to act as the "bridge" between the US and Europe: continued US military efforts in the Balkans in exchange for going along on missile defense and Iraq policy. In the end, NATO will reach not only into Eastern Europe but also, perhaps, make inroads into Central Asia and the Caucasus, where Georgia has all but officially applied for membership – and where oil has recently been discovered in rather large quantities. Remember when George W. Bush talked about the need for US foreign policy to exhibit a little "humility"? Well, you can forget it. The Bush victory has swept all that humbleness aside: *hubris* is now the order of the day. I can confidently predict that, by the end of the Bush administration's first year, US policymakers will have thrown all caution to the winds. The Western alliance, with NATO at its core, is clearly reaching for global hegemony: this is the operating principle of what may some day be called the Dubya Doctrine.

Please Support Antiwar.com

A contribution of \$50 or more will get you a copy of Ronald Radosh's out-of-print classic study of the Old Right conservatives, *Prophets on the Right: Profiles of Conservative Critics of American Globalism*. Send contributions to

Antiwar.com
520 S. Murphy Avenue, #202
Sunnyvale, CA 94086

or Contribute Via our Secure Server
Credit Card Donation Form

or

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; <helpdesk@wish.net>; Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Jelle van der Meulen <jellevdmeulen@introweb.nl>; DOLF Loth <dolfloth@hotmail.com>; <beentjes@ision.nl>; Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wxs.nl>
Sent: vrijdag 30 maart 2001 16:17
Subject: Fw: APPEAL FROM BELGRADE: DONT TARGET SLOBODAN MILOSEVIC!

----- Original Message -----

From: Vladimir Krsljanin
To: Belgrade Forum
Sent: Friday, March 30, 2001 9:43 PM
Subject: APPEAL FROM BELGRADE: DONT TARGET SLOBODAN MILOSEVIC!

New hundreds of defenders of President Milosevic are gathering around his home.
Bane Ivkovic, Head of SPS parliamentary group have transmitted President's greetings to the gathered people, after meeting him.
Armed men in vehicles are still present, and still without action.
There is still no official statement.
Situation remains tense.
Urgently necessary action is to demand stopping or preventing any action against President Milosevic!
ON THE SCENE IS AN OBVIOUS DEMONSTRATION OF LOYALTY OF BELGRADE NEW REGIME TOWARDS THE DEADLINE (MARCH 31)
SET UP BY AMERICAN CONGRESS!
Any further step in that direction can be harmful and dangerous for all: Serbia, Balkans, Europe, NATO, USA!

Vladimir Krsljanin
Head of SPS International Department

To join or help this struggle, visit:
<http://www.sps.org.yu/> (official SPS website)
<http://www.belgrade-forum.org/> (forum for the world of equals)
<http://www.24casa.co.yu/> (the only free daily newspaper in Yugoslavia)

Monday, October 2, 2000

1. Yugoslav 'Opposition' Negotiates Sale of Yugoslavia
2. Canadian observers in Yugoslavia
3. Russian Balkans expert on post-election situation in Yugoslavia

URL for this article is <http://emperors-clothes.com/analysis/11.htm>

Yugoslav 'Opposition' Negotiates Sale of Yugoslavia

by Michel Chossudovsky and Jared Israel

People may not be aware that two prominent members of the Democratic Opposition of Serbia (DOS) just made a very important trip to Bulgaria. They met with representatives of the International Monetary Fund (IMF), the World Bank and the NATO governments at a so-called "donor conference." The purpose was to set the stage for NATO governments to takeover Yugoslavia.

The trip was announced the day after the Yugoslav elections. Mladjan Dinkic, the most likely Finance Minister in an opposition government, "said that representatives of his G-17 Plus will travel to Bulgaria this week for a donor conference on Yugoslavia with representatives of the International Monetary Fund." (United Press International, 27 September 2000) Dinkic was accompanied by Dr. Dragoslav Avramovic, an economist in Zoran Djindjic's 'Alliance for Change'. These so-called "democratic opposition" groups have been paid huge sums by US government agencies.

Dinkic told United Press International that "Dragoslav Avramovic had drafted a letter of intent with a request to the IMF and World Bank. Dinkic said he expected that this would be followed by negotiations with creditor countries, the so-called Paris Club..." These are the NATO countries. A "Letter of Intent" includes a "Memorandum on Economic and Financial Policies". This establishes the conditions under which all of Yugoslavia would be put under the control of Western donors and creditors. Only a Yugoslav Finance Minister, selected by Parliament, has a legal right to draft a "Letter of Intent." But Dinkic and Avramovic represent only the so-called "democratic" opposition. In what country is it legal for opposition elements to "negotiate" with enemy countries who finance their movement? This is an extreme act of interference by the NATO countries.

What measures do the NATO countries want to impose?=20

=B7 End of all government price controls;

=B7 Introduction of "free markets" without any protection for farmers or businesses from dumping of foreign goods;=20

=B7 End to all social protection. No government help with medical care, transportation, food or heating;=20

=B7 A freeze on credit to businesses=20

=B7 Massive layoffs of workers and drastic pay cuts for workers and farmers;=

=20

=B7 Forced liquidation of important businesses and industries, public and private=20

=B7 Any future reconstruction work to correct bombing damage be entrusted to companies from the NATO countries. They would be paid with money Yugoslavia

would be forced to borrow from international lenders.

The result of these policies would be: food prices would go fly high; enterprises would be driven into bankruptcy and liquidation; foreign capital would seize the entire economy.

The "Letter of Intent" would require the acceptance of Washington's political demands. These were just laid out in the so-called "Serbian Democratization Act," # HR1064. It was passed by the US House of Representatives on September 25, the day Dinkic announced his trip to Bulgaria. Good timing. This law states that for Yugoslavia to be free of sanctions, and for it to be "allowed" into the IMF it would have to:

- 1) Negotiate independence (meaning secession) for Kosovo and probably Vojvodina
- 2) Completely "democratize" the country. "Democratize" is a code word for carrying out all US government orders;
- 3) Settle "all succession issues with the other republics". This would include the 50 billion (US) that the Croatian government and the Izetbegovic government in Bosnia are demanding as war reparations. The money would go right to these countries' creditors, which are NATO governments and Western Banks;
- 4) Fully cooperate "with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, including the transfer to The Hague of all individuals in

Yugoslavia indicted by the Tribunal." This means the Yugoslav Army would have to hunt down any person the Hague tribunal said was a war criminal. Any leader of resistance could be put on the Hague's secret list of phony war criminals..

All this makes perfectly clear that Mr. Kostunica's promise to work with the International Monetary Fund but at the same time "safeguard Yugoslavia" is hollow words: they sound good but mean nothing. In agreeing to draft a Letter of Intent, Kostunica's coalition has already deserted national sovereignty. They have sold Yugoslavia, its economy, its institutions and its people.

Meanwhile, the US law, HR 1064, authorizes the US government to immediately transfer another \$105 million to the so-called "democratic" opposition and the secessionist government in Montenegro. American money -- together with funds transferred from other sources -- will not only pay for campaign expenses, it will finance payoffs.

Washington and NATO are openly paying key individuals in the opposition parties to do what they are told to do. They are on the NATO bombers' payroll.

Further reading:

=B7 'The International Monetary Fund And The Yugoslav Elections' by Michel Chossudovsky and Jared Israel. Summarizes devastating effects of World Bank/IMF intervention in several countries. Discusses link between Western

financial takeover and social-political destruction.

<http://emperors-clothes.com/analysis/1.htm>=20

=B7 'How the U.S. has Created a Corrupt Opposition in Serbia' By Jared Israel, Prof. Michel Chossudovsky, Karen Talbot, Nico Varkevisser and Prof. Petar Maher. <http://emperors-clothes.com/analysis/scam.htm>=20

=B7 'NY Times' Confirms Charge: U.S. Gov't Meddles in Yugoslavia' with comments by Jared Israel. "Suitcases full of cash" says the 'Times.'
<http://emperors-clothes.com/news/erlang.htm>=20

=B7 'Emperor's Clothes Interviews Radio B292' Revealing interviews by Jared Israel with two staff members at the U.S. "independent" radio station in Belgrade. <http://emperors-clothes.com/interviews/emperor.htm>=20

=B7 'Criticism of Emperor's Clothes on the Yugoslav Elections, with Reply' Prof. Robert Hayden & Jared Israel.
<http://emperors-clothes.com/letters/yugoltr.htm>=20

=B7 'Will the US Get Their Money's Worth in Yugo Elections?' by George Szamuely at <http://emperors-clothes.com/articles/szamuely/willthe.htm>=20

=B7 'U.S. Law Passed by House of Representatives on Funding Yugo Opposition and Harsh Terms for Lifting Sanctions'
<http://emperors-clothes.com/news/1064.htm> (If this link gives you a server error please try a bit later, it is being set up.)
www.tenc.net [Emperor's Clothes]

IN THIS SECTION

[Balkans Index](#)
[Search](#)
[Mailing List](#)

Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001

Archive
 2000
 1999

RELATED LINKS

[United States Institute of Peace](#)

[Albanian-language Media](#)

[Blue Sky Radio, Kosovo](#)

[Central Europe Online - Balkans Today](#)

[Exile Images](#)

[Greek Helsinki Monitor](#)

[Human Rights Watch](#)

[Intl Crisis Group](#)

[KosovoPress](#)

[Lawyers Committee for Human Rights](#)

[Orthodox Church, Kosovo](#)

[OSCE](#)

[Serbian Information Ministry](#)

[UNMIK](#)

[US State Dept](#)

[World Press Review](#)

[Yahoo! News/Kosovo](#)

[YU-Media](#)

Support for NLA Fighters Grows

A rift between moderate and radical Albanians widens as the Macedonian conflict spreads

By Veton Latifi in Skopje (BCR No. 227, 16-March-01)

Violent clashes between ethnic Albanian fighters and security forces have spread throughout northwestern Macedonia over the past week.

The insurgents, the National Liberation Army, have called on all Albanians in Macedonia to join them in their armed struggle. The interior ministry said it believes NLA supporters have arms caches all over the country and expect the fighting to spread.

The clashes have not only increased divisions between the country's two main ethnic groups but split Albanians themselves.

The majority of the Albanian population, who live mainly in the northwest of the country, had hoped for a political solution to their fight for equality. More and more now seem to be aligning themselves with the armed group.

This became apparent the day fighting around Tetovo erupted on March 14. Centered around the Ottoman fortress of Kale, the shooting broke out just one hour before a planned demonstration in the city's main square.

It turned out to be the first major show of public support for the NLA, deployed a few kilometers away in the hills.

The rally had been organized by NGOs with close links to the opposition Party of Democratic Prosperity, PDP, and the newly formed National Democratic Party, NDP.

Both are dissatisfied with the failure of Arben Xhaferi, the head of the ruling coalition member the Democratic Party of Albanians, DPA, to push through reforms to improve the community's civil and political rights.

DPA supporters at a rally held the day before in Skopje had chanted "We want peace and justice". The Tetovo square demonstrators called for an end to "Macedonian state terror against Albanians".

The latter chanted the name of the insurgents each time they opened fire from the surrounding hills.

The NLA, who first made their existence known following an attack on a police station near Tetovo in January, were recently involved in clashes with security forces along the Macedonian border with Kosovo.

Prior to quitting the frontier village of Tanusevo, they issued their demands: an end to the repression of Albanians and equal rights with Macedonians. "We want to improve the rights of our people who are facing discrimination at the hands of the Slavo-Macedonians," said an NLA statement. A key element of their demands is a call for a new census which they believe will show Albanians make up 45 per cent of the population - 20 per cent more than the official figure.

The government's unwillingness to include Albanians living or working abroad led to the community's boycott of the last census.

The constitution regards the Albanians as an ethnic minority, but the community claims it is a nation like the Macedonians - and should be treated accordingly.

"Over the last ten years, the Macedonian regime has been hiding under the democracy 'umbrella,'" an NLA commander was quoted in the media earlier this week.

- [Balkans](#)
- [Tribunal](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

"In reality, it has done nothing to improve conditions for Albanians, which is regarded merely as an ethnic minority. Our community has yet to be accorded its rightful status."

While all Albanians have the same goals, they are divided about the way they wish to achieve them. Most are disillusioned with the political path as DPA pledges to improve their lot have failed to materialise

Many of those discontented with the DPA's apparent impotence at driving through reforms are rallying around the newly formed NDP, led by former DPA deputy Kastriot Haxhirexha. The NDP's demands are much the same as those issued by the NLA.

"We have chosen the armed struggle since we have failed to accomplish our goals by political means," said Fazli Veliu, who claims to be the NLA's leader, in an interview given to the Italian news agency, ANSA.

A former teacher, Veliu, in his 60s, is wanted by the authorities in Skopje in connection with terrorist bombing attack in his home town of Krcevo in 1998. He denies the charge.

Interestingly, Veliu has been linked with Kosovan independence organisations. Many NLA fighters were former member of the KLA.

Veliu rejects suggestions the armed struggle is to create greater Albania. "We support the integrity of Macedonia, but want equal rights, our own national flag, language, and identity," he said.

The government has made it clear that it is not willing to negotiate with the NLA. "Macedonia will never negotiate with terrorists," said President Trajkovski at a meeting with foreign ambassadors on March 13.

But if the authorities do not seek some sort of dialogue, there's every chance the violence will escalate.

Before the Tetovo fighting erupted, one NLA commander said the fighters' strategy was to extend the armed conflict to Gostivar and Skopje and other parts of Macedonia. "The NLA has cells throughout Macedonia - we are a regular army," he declared.

Veton Latifi is a regular IWPR contributor from Macedonia

[top of page ^](#)

Balkan Crisis Reports Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
- Unsubscribe from the service.
- About Balkan Crisis Reports.

Raport për Krizën Ballkanike në Shqip

Adresa e-mail:

- Abonohuni në shërbim.
- Ndërprisni abonimin në shërbim.

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International
Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International
Development and Cooperation
Agency (SIDA)

institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmas](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

- [▶ Balkans](#)
- [▶ Tribunal](#)
- [▶ Caucasus](#)
- [▶ Central Asia](#)
- [▶ Special Reports](#)
- [▶ Search](#)
- [▶ Archive](#)
- [▶ Links](#)

Bosnian Croat Leader Sacked

Bosnia's international administrator sacks Ante Jelavic from the country's tripartite presidency

By Amra Kebo in Sarajevo (BCR No. 225, 9-March-01)

Bosnia's High Representative Wolfgang Petritsch this week dismissed Croatian Democratic Union, HDZ, leader Ante Jelavic from the tripartite Bosnian presidency, following threats by Croat hard-liners to set up a separate mini-state.

Petritsch barred Jelavic from holding any elected office or political party post.

The high representative additionally sacked three other senior HDZ officials - Ivo Andric-Luzanski was barred from his seat in the Bosnian state House of Representatives, while Marko Tokic and Zdravko Batinic, vice-presidents of the HDZ, were banned from further political activity and participating in elections.

Petritsch said the ban came in response to the HDZ's violation of the Federation and state constitutions.

"This was not an easy decision, however, there was no other alternative," Petritsch said. "Jelavic and the others have tried for some time to obstruct the Dayton agreement in order to preserve their privileges.

"They were spreading rumours within the Croat community in BiH that their nation is not equal to others. This argument was used in the past by the nationalist leaders and there is no need for me to remind you once again that the war in former Yugoslavia was based on this perception."

The high representative ruled out economic sanctions against the Bosnian Croat community - which had been hinted at. But the party has obstructed the work of state and entity institutions in Sarajevo for four months, and many people in Bosnia will feel that his tough line with the HDZ is long overdue.

On March 3, the HDZ-dominated Croatian National Assembly, HNS, in Mostar announced the formation of an illegal, parallel Croat mini-state in Bosnia, combining two predominantly Croat populated cantons. Tokic was elected president and Batinic vice-president. Luzanski was named president of its executive council.

The HNS sent an ultimatum to the international community, saying the new "entity" would leave Bosnia within two weeks unless controversial changes to legislation governing the election of deputies to the state parliament's upper house were reversed.

The HDZ viewed the revised law as a direct attack on the party. The new provisions prevent the election of deputies based on their ethnic background and helped moderate and multi-ethnic parties to victory in the November 2000 general elections.

"Law and order are slowly taking root in Bosnia which has made it increasingly difficult for people like him to operate," Petritsch said of Jelavic. "This all points to the fact that Jelavic is not interested in the well being of Croats whom he claims to represent. Instead, he is more interested in nationalist and criminal elements within his own party."

Petritsch said he had sacked the HDZ officials because he wanted economic prosperity for Bosnian Croats.

"A third entity would be a form of ghetto where they [Bosnian Croats] would be impoverished," he said. "The creation of the third entity would have left behind the Croats from Posavina, Central Bosnia and Sarajevo."

With Jelavic removed from the Bosnian presidency, there is now an opportunity to elect moderates to the body.

[Balkans Index](#)
[Search](#)
[Mailing List](#)

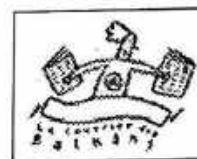
Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001

Archive
 2000
 1999

RELATED LINKS

- [United States Institute of Peace](#)
- [Albanian-language Media](#)
- [Blue Sky Radio, Kosovo](#)
- [Central Europe Online - Balkans Today](#)
- [Exile Images](#)
- [Greek Helsinki Monitor](#)
- [Human Rights Watch](#)
- [Intl Crisis Group](#)
- [KosovoPress](#)
- [Lawyers Committee for Human Rights](#)
- [Orthodox Church, Kosovo](#)
- [OSCE](#)
- [Serbian Information Ministry](#)
- [UNMIK](#)
- [US State Dept](#)
- [World Press Review](#)
- [Yahoo! News/Kosovo](#)
- [YU-Media](#)

Bosniak (Bosnian Muslim) nationalist leader Alija Izetbegovic, long-time leader of the Party of Democratic Action, SDA, retired last year. His place was taken temporarily by fellow SDA politician Halid Genjac.

The state House of Representatives, where moderates are in the majority for the first time, is due to elect replacements for Jelavic and Genjac in ten days time.

Jelavic has yet to comment on his dismissal, but spokesmen have warned the move will only entrench support for Croat autonomy.

Jelavic's advisor Veso Vegar said, "Every radical measure provokes a radical reaction, and many Croats will now demand the formation of a third entity within Bosnia."

Following the Mostar meeting, Jelavic wrote to US President George W Bush asking him to consider the HNS decision. He also demanded an international conference to hammer out a "new order" in Bosnia. But the US government has backed Petritsch's decision.

So too, crucially, has Zagreb. Croatian Prime Minister Ivica Racan said the sackings "were expected". "We warned the Bosnian HDZ leadership to avoid extremist solutions in such a complex situation," Racan told Croatian television.

Croatian President Stipe Mesic said the HDZ had no right to presume it is the only legitimate representative of the Bosnian Croat people. He said the community should resolve its problems within Bosnia's state institutions, and Croatian officials had engaged unsuccessfully in mediation efforts between Bosnian Croat hard-liners and western diplomats to try to resolve the crisis before Petritsch's sacking.

The High Representative does not anticipate any trouble in the wake of the ban. Vegar reassured him that the HDZ would accept the decision and ruled out a violent reaction to Jelavic's removal.

Nevertheless, Tokic told Voice of America radio the move towards Croat self-rule would continue. "The latest HDZ moves as well as creation of the self-rule will surely be implemented since there is no dialogue with the other side," he said.

Before his dismissal, Jelavic said sarcastically that he would be honoured if Petritsch were to sack him. He said Bosnian Croats, "will sooner or later create the state of three constitutive nations, where Croats will be equal to Serbs and Bosniaks."

The high representative's spokeswoman, Alexandra Stigmayer, said if the Bosnian Croats were "crazy" enough to persist in their pursuit of self-rule, "the international community will take further measures".

What exactly those measures might be remains unclear.

Amra Kebo, a journalist with Oslobodjenje, is a regular IWPR contributor.

[top of page ^](#)

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International Development and Cooperation Agency (SIDA)

Balkan Crisis Reports Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
- Unsubscribe from the service.
- About Balkan Crisis Reports.

institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmas](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

- [Balkans](#)
- [Tribunal](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

American Milosevic Ultimatum

Belgrade could pay a heavy financial penalty if it doesn't arrest Milosevic within the next few weeks

By Zeljko Cvijanovic in Belgrade (BCR No. 226, 14-March-01)

Washington is urging Belgrade to arrest and imprison Slobodan Milosevic by the end of this month or risk losing out on vital American financial aid.

The call was among a list of demands American ambassador to Belgrade, William Montgomery, delivered to Yugoslav and Serbian leaders last week. The conditions put flesh on the recent US Congress ultimatum threatening to renege on around \$100 million of aid unless Yugoslavia begins cooperating with the Hague tribunal by March 31.

In addition to the imprisonment of Milosevic, America is demanding President Kostunica publicly back the tribunal and agree to extradite war crime suspects, including indicted Bosnian Serbs sheltering in Yugoslavia. Washington also wants the release of Albanians suspected and charged with terrorism; a purge of Milosevic loyalists serving in the new administration; and an end to Yugoslav support for both Bosnian Serb extremists and the Republika Srpska army.

Belgrade cannot afford to ignore the demands. It would lose out on US aid and find it hard to gain access to international financial institutions. A Western donors conference scheduled for May and American help in resolving the crisis in southern Serbia could also be put at risk.

The Serbian government has yet to issue a formal response to the list of demands, but IWPR sources suggest the authorities are relieved the Americans have not insisted on Milosevic being handed over to the Hague - something many in Belgrade refuse to countenance.

"Washington's demands are related to the arrest and imprisonment of Milosevic only, not his extradition to the Hague," an official from the ruling Serbian coalition told IWPR. The apparent American position, should it prove to be true, contradicts the tribunal's insistence on Milosevic being tried in The Hague.

The Serbian government led by Zoran Djindic - seen by the international community as more cooperative than Kostunica - is meanwhile forging ahead with assembling evidence against Milosevic.

While the arrest of former secret police chief Rade Markovic failed to link Milosevic and his wife Mira Markovic to political assassinations over the last few years, the setback has not deterred the Serbian authorities.

Indeed, according to IWPR sources, Djindjic persuaded Hague indictee Blagoje Simic to give himself up voluntarily to the Hague this week. The former mayor of Samac in Bosnia, Simic is accused of directing the ethnic cleansing of the town in 1992.

The same sources have confirmed that over the next week or so around 20 of Milosevic's close associates, including Nikola Sainovic, Milovan Bojic and Branislav Ivkovic, are likely to be interrogated and possibly arrested.

The hope is that one of them will provide vital testimony against Milosevic. The new Yugoslav ambassador to Washington Milan St Protic said last week the authorities would need another ten days to garner sufficient evidence to arrest the former president - effectively meeting the US end of March deadline.

The greatest obstacle to Milosevic's detention, it seems, are not his supporters, who now form a generally feeble parliamentary opposition, but the federal government of President Kostunica.

Kostunica admonished Protic for his recent remarks, saying they were not consistent with

Balkans Index
Search
Mailing List

Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001

Archive
2000
1999

RELATED LINKS

- [United States Institute of Peace](#)
- [Albanian-language Media](#)
- [Blue Sky Radio, Kosovo](#)
- [Central Europe Online - Balkans Today](#)
- [Exile Images](#)
- [Greek Helsinki Monitor](#)
- [Human Rights Watch](#)
- [Intl Crisis Group](#)
- [KosovoPress](#)
- [Lawyers Committee for Human Rights](#)
- [Orthodox Church, Kosovo](#)
- [OSCE](#)
- [Serbian Information Ministry](#)
- [UNMIK](#)
- [US State Dept](#)
- [World Press Review](#)
- [Yahoo! News/Kosovo](#)
- [YU-Media](#)

the official stand of the Yugoslav government.

Other than Kostunica, one of the most vocal opponents of Milosevic's arrest is the ruling federal coalition member, the Montenegrin Socialist People's Party, SNP, a former ally of the deposed Yugoslav leader. The SNP, which opposes calls for Montenegro's separation from Serbia, fears his detention would undermine its prospects in elections next month.

Some suspect that this is why the federal authorities are apparently delaying the implementation of laws governing cooperation with the international tribunal. They recently announced the legislation would not be ready for four to six months.

But this procrastination is potentially ruinous for Serbia. Belgrade experts predict that without American aid and other financial assistance, the country faces total economic collapse.

Djindjic's government would be unable to survive such a blow, so one can expect that he will do his utmost to fulfill the American demand for Milosevic's arrest and imprisonment. The Serbian prime minister believes his detention is a matter for Serbia's judiciary and police, not their federal counterparts.

Zeljko Cvijanovic is a regular IWPR contributor

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International Development and Cooperation Agency (SIDA)

[top of page ^](#)

Balkan Crisis Reports Mailing List:
Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
 Unsubscribe from the service.
 About Balkan Crisis Reports.

Raport për Krizën Ballkanike në Shqip

Adresa e-mail:

- Abonohuni në shërbim.
 Ndërprisni abonimin në shërbim.

Pretpatnicka lista izvjestaja o Balkanskoj krizi:

E-mail adresa:

- Pretplatite se na izvjestaj o Balkanskoj krizi e-mail bilten.
 Odjavite se sa naseg e-mail biltena.

Search:

Balkans Caucasus Special Reports
 Tribunal Central Asia Archive

[top of page ^](#)

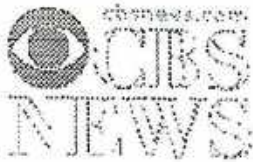
© **Institute for War & Peace Reporting**
Lancaster House, 33 Islington High Street, London N1 9LH, UK
Tel: +44 (207) 713 7130 Fax: +44 (207) 713 7140

The opinions expressed in IWPR Online are those of the authors and do not necessarily represent those of the Institute for War and Peace Reporting.

Registered as a charity in the United Kingdom (charity reg. no: 1027201, company reg. no: 2744185)

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Globalreflexion <office@globalreflexion.org>; Ruza Despotovic <ruzad@ggzba.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>
Sent: dinsdag 24 oktober 2000 12:46
Subject: CBS News An Admission Of Serb War Crimes.htm

For official Ford News on the Firestone recall, click here.

Ford Motor Company

CBS NEWS BROADCASTS
 Select

NAVIGATE

- Home
- National
- World
- WeatherWatch
- SciTech
- Campaign 2000
- Showbiz
- CBS News Polls
- CBS
- Entertainment
- CBS MarketWatch
- CBS SportsLine
- CBS HealthWatch
- CBS
- SwitchBoard.com
- CBS Store
- Go Local

CBS News | World

An Admission Of Serb War Crimes

- *Kostunica's Statements Mark First Claim Of Responsibility*
- *New Yugoslav President Says Milosevic Will Stand Trial 'Somewhere'*
- *Albania Ready To Accept Apology; Wants Milosevic Trial*

NEW YORK, Oct. 24, 2000

Kostunica attends a funeral for a Serb poet in Bosnia

(CBS) Yugoslavia's new president has admitted to **CBS News' 60 Minutes II** that Yugoslav army and police forces committed widespread killings in Kosovo last year.

Vojislav Kostunica's remarks marked the first time any Yugoslav leader accepted responsibility and expressed remorse for any of the conflicts in the last decade in the Balkans. Former President

Slobodan Milosevic steadfastly blamed the West for fomenting violence in the region, and never admitting wrongdoing in Kosovo.

"I am ready to...accept the guilt for all those people who have been killed," Kostunica told **60 Minutes II** Correspondent Scott Pelley.

"For what Milosevic had done, and as a Serb, I will take responsibility for many of these, these crimes," he said on the news program to be aired in the United States Tuesday night.

Asked whether Yugoslav forces were guilty of genocide in the southern province of Kosovo, Kostunica admitted that crimes had occurred, but that both Serbs and ethnic Albanians were killed.

"Those are the crimes and the people that have been killed are victims," the 56-year-old lawyer and legal scholar said, adding "there are a lot of crimes on the other side and the Serbs have been killed."

Under Milosevic, Yugoslav forces launched a massive crackdown on ethnic Albanian separatists in Kosovo in 1998. Thousands of ethnic Albanian civilians were killed and tens of thousands of others forced to flee their homes.

Milosevic depicted the crackdown as a heroic attempt to save Serbia's medieval heartland from independence-minded ethnic Albanian extremists. He and four of his officials were charged by the U.N. war crimes tribunal last year for atrocities committed in Kosovo.

Since taking power after a popular revolt, Kostunica has moved to bring about democratic changes and has shown willingness to

Interactive

Follow Yugoslavia's political and social as it transforms from a former comm nation to a fractured Balkan state.

"For what Milosevic had done and as a Serb, I will take responsibility for many of these crimes."
 Vojislav Kostunica, President of Yugoslavia

Multimedia

Video

Early Show Co-Anchor Jane Clayson Jr Scott Pelley on the Kostunica interview

- Related Stories**
- [Serb Parliament OKs New Governme](#)
 - [Kostunica: Unlikely Crusader](#)
 - [What's Next For Milosevic?](#)

- Related Links**
- [Federal Republic of Yugoslavia](#)
 - [International Criminal Tribunal for I Former Yugoslavia](#)
 - [U.S. State Department Backgroun Notes On Yugoslavia](#)

Sponsored by

It's the role she was born to play

cooperate with the tribunal. He has not yet moved to arrest Milosevic, saying the tribunal was a political entity created by the West and that his country doesn't recognize it.

Asked by **CBS News** whether he thought Milosevic would ever stand trial, Kostunica replied, **"Somewhere, yes."**

But he also said that the new government has not ordered an arrest for Milosevic because there are **"too many things to be done at this moment, too many priorities."**

Milosevic's party still holds a significant amount of power, which has prevented Kostunica's camp from pushing through much needed democratic reforms. The pro-democracy forces have been struggling to create a transitional government in Yugoslavia's main republic that will open the way for their leadership.

On Monday, Serbia's parliament postponed approval of the interim government and new elections Dec. 23 in Yugoslavia's main republic after Radical Party members accused Kostunica's camp of staging a **"coup"** by forcing changes in the republican administration.

The Radicals, who hold 82 seats in the 250-seat assembly, filibustered for seven hours, forcing parliament to adjourn its session without a vote on the reorganization plan.

The assembly was to meet again early Tuesday, but the session was delayed by several hours after Radicals walked out to protest a decision by state television not to broadcast the event. It was unclear when the meeting would resume.

Approval was expected after Milosevic's party, which holds 110 of the 250 parliament seats, bowed to pro-democracy demands on the makeup of the new administration.

Albania's parliament has asked Serbia late Monday to apologize publicly for the crimes of its forces in Kosovo and said Milosevic should face trial for war crimes.

It passed a motion welcoming democratic developments in Yugoslavia, but added, however, that an apology for what is widely seen as "ethnic cleansing" of ethnic Albanians before and during the 1999 NATO bombing campaign would help to improve neighbourly relations and increase stability in the Balkans.

"The state of Serbia should make a public apology for the monstrous crimes of its military and police structures in Bosnia and Kosovo," the motion said.

It added that Milosevic and other military and civilian leaders guilty of crimes against humanity should face trial at an international war crimes tribunal in The Hague.

Yugoslavia is a federation made up of Serbia and smaller Montenegro - each with their own elected governments.

Kosovo is a province of Serbia, but the United Nations and NATO took over the province in June 1999 following NATO's 78-day bombing of Yugoslavia.

Kosovo Serbs, the minority in the province, now commonly complain of being the target of attacks. A rocket-propelled grenade exploded Monday at a neighborhood where most remaining Serbs in Kosovo's capital of Pristina live. It blew a hole in one of the buildings.

© 2000 CBS Worldwide Inc. All Rights Reserved. This material may not be published, broadcast, rewritten, or redistributed. The Associated Press and Reuters Limited and contributed to this report.

 E-Mail This Story to a Friend

MINORITIES

A-C

D-G

H-M

N-R

BACK TO [LIST OF THE DEAD AND MISSING IN KOSOVO](#)

THE MINORITIES LIST

The Kosovo minorities list was made by comparing data offered by the ICRC, the Serb Orthodox Church (O), the Center for Human Rights and Tolerance of Belgrade (CPT), the Humanitarian Law Center of Belgrade (HLC), and the Organization of the Missing of Belgrade (P), as well as individual communications. At the end of each entry we give the initials used. This list includes people of all minorities of Kosovo, including Serbs (Orthodox Slavs), Roma (Gypsies), Croats (Catholic Slavs from Southern Kosovo), Moslems (Moslem Slavs from Sandjak), Croats (Catholic Slavs), Turks, Montenegrins, Macedonians. Albanians on this list were killed because of their uncooperativeness with Albanians engaged in the struggle against Belgrade.

We publish this list as a service to the surviving families, whom we met in Kosovo, Macedonia, and Serbia. They are not forgotten.

THE PHOTOGRAPHS

We asked for photographs of the dead and missing. We received less than two hundred photographs, many of which were faded ID cards. The number of victims on the minorities list has long ago passed the 1000 level, and it is grov why have so few photographs? When a house is attacked and burned, those of the family who manage to escape do it by carrying photo albums. Sometimes whole families are wiped out, sometimes the victims are unknown. In a village, who got away? In some villages, attacked and burned down, only a few of the bodies are identified. KFC have the time to look for or identify Serb and Roma bones in all the charred ruins that dot the face of Kosovo, the time to provide protection to the minority people who have thus far survived. The InterNATO Tribunal at The Hague is concerned about crimes committed against Orthodox Christians (Serbs or Montenegrins) and their Moslem allies in Kosovo, even though those were the crimes which started the revenge cycle in Croatia, Bosnia, and Kosovo. The Serbian government was never known for its efficiency at keeping statistics. The only truly interested people are a few of our very limited resources and the surviving relatives. The ICRC (International Committee of the Red Cross) is the organization with the greatest experience in this field. To quote from

<http://www.cicr.org/icrceng.nsf/5cacdf48ca698b641256242003b3295/6a4bf8e778d5668e412568da004cb570?>

"ICRC teams were mobilised in all of its offices in Kosovo to systematically visit towns and villages to encourage families to come forward with the information of missing relatives. Most of the names gathered were from Kosovo Albanians reporting that their family members had been arrested, but in Kosovo and also elsewhere in FRY [Federal Republic of Yugoslavia] the ICRC was also gathering information from hundreds of families of Serbian, Roma and other communities who were reporting that their relatives had been abducted by the Kosovo Liberation Army (KLA) or civilians."

The ICRC teams have systematically searched from village to village and have named most Albanian victims, but the Albanians have returned to their villages and have thus been able to determine who is missing. How are Serb and Roma survivors to meet each other and the ICRC when they are spread all over Serbia, Montenegro, Macedonia, and Italy? This is particularly a problem for the Roma, who escaped to different countries, are despised or hated at home and in host countries, and have been clearly discriminated against by foreign aid organizations. They could not find out who died and who survived because they could not reach relatives, friends, and neighbors. You cannot send a postcard to your former neighbors, there is no mail. You cannot call, they never had a phone. Sorry, no e-mail. Anyhow the

<http://www.kosovoforum.net/site/balkan.htm>

29-10-00

As the date of August 3, 1999 can be given either as 01/3199 or 03.08.99.

indicates that this party may already have been reported under a slightly different name. We do not want to ignore casualties, but neither do we want to ignore a dead or missing person just because he has a name similar to that of another victim. Hopefully more information will allow us to determine whether the two reports refer to the same person.

Indicated that the party is not a Serb or Montenegrin, and that we might need help in determining the nationality.

CPT: Center for Peace and Tolerance of Belgrade

ICRC: International Committee of the Red Cross

HLC: Humanitarian Law Center of Belgrade

O: Serb Orthodox Church

P: Organization of the Families of the Disappeared of Belgrade

S, after name, indicates that arrested person was released, escaped, or was freed by KFOR.

(SNP) means Source Named Perpetrators. It means that the report gave details of the kind that would interest prosecutors, if there were interested prosecutors.

Neighbors are gone and their house is gone. We must assume that a sizable percentage of the minority victims is still unknown.

Some of the victims' names may be incorrectly listed, some may have been named twice, under slightly different names or in different towns. Some of those arrested may have been freed. The names of some lucky people who arrested but somehow escaped, were released, or were freed by KFOR, are followed by a letter S. We will try to improve the record and to publish communications from survivors, either details or corrections

WOMEN

Most of the victims on this list are men, but we do have the names of 180 killed or disappeared females. We indicate this by adding a letter F after the name. Most of these women's age was between 60 and 90, which is the reason we have so few pictures of women. It is easier to forget old folks, they were expected to die soon anyhow. Do you know anyone who carries the picture of his grandmother in his wallet? Most of the pictures are of young men. Very few because their parents or wives have survived and had those pictures in their wallets. Of most of the dead all that left are some bones. No tombstone, no picture. Mostly Serbs and Gypsies. Last time it was Serbs, Gypsies, and Jews. This time, the few surviving Jews got away. They lived in Pristina, not in the villages, and they managed to catch a ride out of Kosovo. Old Serbs, in isolated villages, who reasoned that no-one would bother them, just got killed

SHOULD WE COUNT BODIES OR VICTIMS?

Some of the dead were known to surviving neighbors only by their first name. Some of the dead were unidentified people which witnesses saw as they were being arrested or killed. If the Orthodox church claims that two Serbs were set on fire in Pec, we will call them N.N. PEC A and N.N. PEC B. Most probably they were grabbed in the street just before being set on fire. If two people were reported missing on that day in Pec, we should not count N.N. A and B as victims. If no one was reported missing, we should count them. As data become available we will change the N.N.'s into names.

If a Serb village was burned down and the church reports that ten old folks had remained there, we should count them as victims even if all the bodies are not spotted. Unidentified bodies found in mass graves or dumped at the cemetery should not be added to the list of victims, since they may belong to people already reported as disappeared. We do our best to avoid inflating this list.

RECTIFYING ERRORS

Some reports contained spelling errors regarding names and locations, and some of the reports are unclear. We appreciate any clarification or correction from our readers. Liberation Day, June 10, 1999, is the day on which the Yugoslav army began to withdraw in accordance with the terms of the Kumanovo Armistice. According to the press, the minority dead since that day amounts to about three hundred victims of "revenge killings", which, by definition, are much nicer and less objectionable than war crimes. By our count, the number of dead and missing amongst Kosovo minorities has long ago passed the 1000 level, even allowing for a number of erroneous reports. Without doubt, some were counted twice, when the names were incorrectly spelled. Still, our list includes very few victims from the year 2000 and it is by no means complete even for 1998-99. Some reports give data about victims with unusual but very similar names, or with the same name but from different towns. When it seems that a killing might have been reported already, we add the mark □ at the end of the paragraph. In a land where the last name is created by adding an "ic" or "vic" to the father's names, it's not so unusual to have a couple of victims with the same name. Help with weeding-out doubles will be appreciated, but it would not change the horror of it all, if the nun babies, children, mothers, grandmothers, and war prisoners killed under our watch, numbered 1000 or 2000.

NOTES AND ABBREVIATIONS

Dates are given alternatively in the American way (month preceding day) or in the European way (day preceding month).

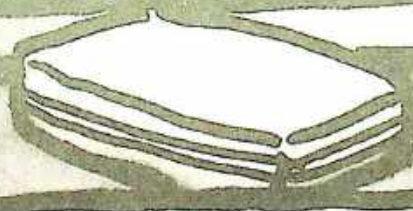
Nederland herstelt scholen Joegoslavië

ACTIE
giro

8289610

f.n.v. stichting OBJ, Tilburg

De NAVO-aanvallen hebben Joegoslavië zware schade toegebracht. Hun isolatie van de rest van Europa maakt het er ook niet beter op. Hulporganisaties staan niet in de rij om grootschalig hulp te bieden vanwege de politieke gevoeligheid. Veel organisaties zijn namelijk afhankelijk van grote giften. En er wordt nu eenmaal niet zoveel geld uitgetrokken de gebieden in Joegoslavië, die zich in een noodtoestand bevinden, te voorzien van hulp.

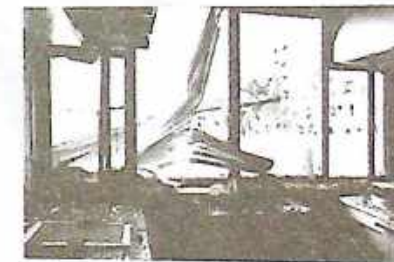

Op dit moment zijn in alle steden en dorpen in de getroffen gebieden mensen bezig hun scholen eigenhandig op te bouwen, zodat er weer les gegeven kan worden. Eigenhandig, ja, want geld voor materiaal is er bijna niet.

197 basisscholen zijn tijdens de bombardementen op Joegoslavië zwaar getroffen en nog eens 150 scholen hebben schade geleden door aanvallen op doelen dicht in de buurt...

De kinderen zouden niet de dupe moeten worden van de 'grote mensenpolitiek'

De stichting **Opbouw Basisscholen Joegoslavië (OBJ)** in Tilburg hoopt gehoor te vinden voor de noden van kinderen in Joegoslavië en vraagt hulp bij de wederopbouw van hun scholen.

Stichting OBJ wil landelijk actie voeren voor het herstel van de getroffen scholen in Joegoslavië. Daarbij wil stichting OBJ alle scholen die nog gesloten zijn wegens grote schade direct financiële hulp bieden. Deze financiële hulp gaat in de vorm van geld of goederen rechtstreeks naar de scholen. De geboden hulp vindt plaats onder toezicht van een contactpersoon van de stichting ter plaatse, om te controleren of de hulp ook daadwerkelijk daar terecht komt waar het hoort: bij de scholen!

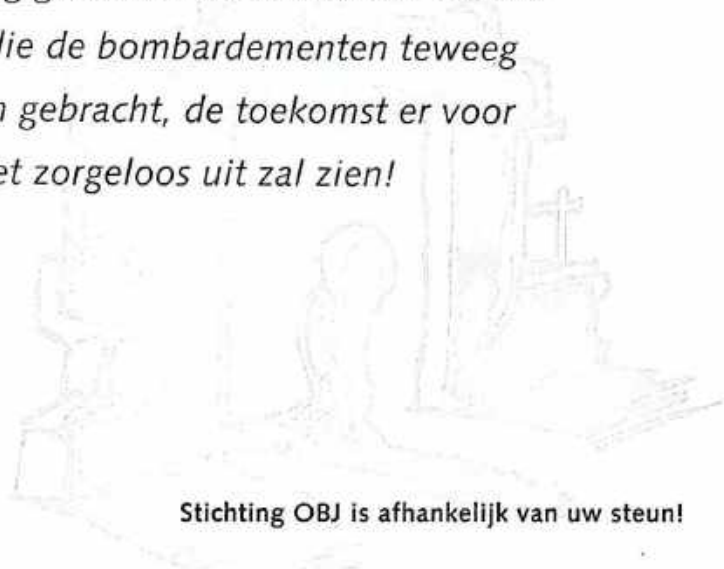

Het afgebeelde fotomateriaal is afkomstig van basisschool Scetovar Markovic 'Toza' in Novi Sad. De foto's geven een beeld van de situatie van de getroffen scholen in Joegoslavië.

- Tijdens de NAVO-bombardementen is deze school 3 maal gebombardeerd, op 24 maart, 15 april en 6 mei 1999.
- Er is daarmee enorme schade aangericht aan het gehele gebouw, maar ook aan lesmateriaal, apparatuur als bv. computers en verwarmingsinstallaties. De schade bedraagt ongeveer 600.000 DM!

- De school telt 1409 leerlingen, waarvan, sinds de bombardementen, 25% vluchtelingen in zijn opgenomen.
- Doordat veel klaslokalen niet kunnen worden gebruikt, vinden lessen voor onbepaalde tijd plaats in 3 ploegen.
- Het grootste probleem waarmee de school heeft te kampen is het uitvallen van verwarming en elektriciteit. Dit is een probleem waar alle getroffen scholen in Joegoslavië mee te maken hebben. Stichting OBJ wil scholen dan ook vooral voorzien van elektro aggregaten.

*De kinderen zijn de toekomst, is een
gezegde. Bedenk dat in een land, waar
het de kinderen onmogelijk wordt
gemaakt, gewoon naar school te gaan en
elke dag geconfronteerd worden met de
angst die de bombardementen teweeg
hebben gebracht, de toekomst er voor
hen niet zorgeloos uit zal zien!*

Stichting OBJ is afhankelijk van uw steun!

Stort uw bijdrage op

actiegiro 8289610

t.n.v. stichting OBJ, Tilburg

Stichting **OBJ**
Opbouw Joegoslavische Basisscholen

**Postbus 1322
5004 BH Tilburg**

**Telefoon en fax (013) 545 59 22
Mobiel (06) 54 90 72 17**

K.v.K. Tilburg 18055690

Via bovenstaand adres en telefoonnummer is meer informatie verkrijgbaar over stichting OBJ en de situatie m.b.t. de getroffen basisscholen in Joegoslavië, als wel informatie over de toestand in Joegoslavië in het algemeen.

Ook kunt u steunkaarten bestellen om de actie te steunen.

Stichting OBJ werkt samen met het Ministerie van Onderwijs in Joegoslavië.

van holst en steijnen

From: global reflexion <office@globalreflexion.org>
To: <office@globalreflexion.org>
Sent: maandag 2 oktober 2000 06:17
Subject: US LAW H.R.1064

The Global Reflexion Foundation contributes, according to her ability, to the distribution of information on international issues that in the media does not receive proper attention or is presented in a distorted way. We receive information from different sources, that does not necessary reflect our opinion. If you don't want to receive it, please send us an e-mail.

 Monday, October 2 2000

H.R.1064
 Serbia Democratization Act of 2000 (Engrossed in House)

106th CONGRESS

2d Session

H. R. 1064

AN ACT

To authorize a coordinated program to promote the development of democracy in Serbia and Montenegro.

HR 1064 EH

106th CONGRESS

2d Session

H. R. 1064

AN ACT

To authorize a coordinated program to promote the development of democracy in Serbia and Montenegro.

Be it enacted by the Senate and House of Representatives of the United States of America in Congress assembled,

SECTION 1. SHORT TITLE; TABLE OF CONTENTS.

(a) SHORT TITLE- This Act may be cited as the `Serbia Democratization Act of 2000'.

(b) TABLE OF CONTENTS- The table of contents for this Act is as follows:

Sec. 1. Short title; table of contents.

Sec. 2. Definitions.

TITLE I--SUPPORT FOR THE DEMOCRATIC FORCES

Sec. 101. Findings and policy.

Sec. 102. Assistance to promote democracy and civil society in Yugoslavia.

Sec. 103. Authority for radio and television broadcasting.

Sec. 104. Development of political contacts relating to the Republic of Serbia and the Republic of Montenegro.

TITLE II--ASSISTANCE TO THE VICTIMS OF OPPRESSION

Sec. 201. Findings.

Sec. 202. Sense of the Congress.

Sec. 203. Assistance.

TITLE III--'OUTER WALL' SANCTIONS

Sec. 301. 'Outer Wall' sanctions.

Sec. 302. International financial institutions not in compliance with 'Outer Wall' sanctions.

TITLE IV--OTHER MEASURES AGAINST YUGOSLAVIA

Sec. 401. Blocking assets in the United States.

Sec. 402. Suspension of entry into the United States.

- Sec. 403. Prohibition on strategic exports to Yugoslavia.
- Sec. 404. Prohibition on loans and investment.
- Sec. 405. Prohibition of military-to-military cooperation.
- Sec. 406. Multilateral sanctions.
- Sec. 407. Exemptions.
- Sec. 408. Waiver, termination of measures against Yugoslavia.
- Sec. 409. Statutory construction.

TITLE V--MISCELLANEOUS PROVISIONS

- Sec. 501. International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia.
- Sec. 502. Sense of the Congress with respect to ethnic Hungarians of Vojvodina.
- Sec. 503. Ownership and use of diplomatic and consular properties.
- Sec. 504. Transition assistance.

SEC. 2. DEFINITIONS.

In this Act:

(1) **APPROPRIATE CONGRESSIONAL COMMITTEES**- The term 'appropriate congressional committees' means the Committee on Foreign Relations of the Senate and the Committee on International Relations of the House of Representatives.

(2) **COMMERCIAL EXPORT**- The term 'commercial export' means the sale of an agricultural commodity, medicine, or medical equipment by a United States seller to a foreign buyer in exchange for cash payment on market terms without benefit of concessionary financing, export subsidies, government or government-backed credits or other nonmarket financing arrangements.

(3) **INTERNATIONAL CRIMINAL TRIBUNAL FOR THE FORMER YUGOSLAVIA OR TRIBUNAL**- The term 'International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia' or the 'Tribunal' means the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia Since 1991, as established by United Nations Security Council Resolution 827 of May 25, 1993.

(4) **YUGOSLAVIA**- The term 'Yugoslavia' means the so-called Federal Republic of Yugoslavia (Serbia and Montenegro), and the term 'Government of Yugoslavia' means the central government of Yugoslavia.

TITLE I--SUPPORT FOR THE DEMOCRATIC FORCES

SEC. 101. FINDINGS AND POLICY.

(a) **FINDINGS**- Congress finds the following:

(1) The President of Yugoslavia, Slobodan Milosevic, has consistently engaged in undemocratic methods of governing.

(2) Yugoslavia has passed and implemented a law strictly limiting freedom of the press and has acted to intimidate and prevent independent media from operating inside Yugoslavia.

(3) Although the Yugoslav and Serbian constitutions provide for the right of citizens to change their government, citizens of Serbia in practice are prevented from exercising that right by the Milosevic regime's domination of the mass media and manipulation of the electoral process.

(4) The Yugoslav and Serbian governments have orchestrated attacks on academics at institutes and universities throughout the country in an effort to prevent the dissemination of opinions that differ from official state propaganda.

(5) The Yugoslav and Serbian governments hinder the formation of nonviolent, democratic opposition through restrictions on freedom of assembly and association.

(6) The Yugoslav and Serbian governments use control and intimidation to control the judiciary and manipulate the country's legal framework to suit the regime's immediate political interests.

(7) The Government of Serbia and the Government of Yugoslavia, under the

direction of President Milosevic, have obstructed the efforts of the Government of Montenegro to pursue democratic and free-market policies.

(8) At great risk, the Government of Montenegro has withstood efforts by President Milosevic to interfere with its government.

(9) The people of Serbia who do not endorse the undemocratic actions of the Milosevic government should not be the target of criticism that is rightly directed at the Milosevic regime.

(b) POLICY; SENSE OF THE CONGRESS-

(1) POLICY- It is the policy of the United States to encourage the development of a government in Yugoslavia based on democratic principles and the rule of law and that respects internationally recognized human rights.

(2) SENSE OF THE CONGRESS- It is the sense of the Congress that-

(A) the United States should actively support the democratic forces in Yugoslavia, including political parties and independent trade unions, to develop a legitimate and viable alternative to the Milosevic regime;

(B) all United States Government officials, including individuals from the private sector acting on behalf of the United States Government, should meet regularly with representatives of democratic forces in Yugoslavia and minimize to the extent practicable any direct contacts with officials of the Yugoslav or Serbian governments, and not meet with any individual indicted by the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, particularly President Slobodan Milosevic; and

(C) the United States should emphasize to all political leaders in Yugoslavia the importance of respecting internationally recognized human rights for all individuals residing in Yugoslavia.

SEC. 102. ASSISTANCE TO PROMOTE DEMOCRACY AND CIVIL SOCIETY IN YUGOSLAVIA.

(a) ASSISTANCE FOR THE SERBIAN DEMOCRATIC FORCES-

(1) PURPOSE OF ASSISTANCE- The purpose of assistance under this subsection is to promote and strengthen institutions of democratic government and the growth of an independent civil society in Serbia, including ethnic tolerance and respect for internationally recognized human rights.

(2) AUTHORIZATION FOR ASSISTANCE- To carry out the purpose of paragraph (1), the President is authorized to furnish assistance and other support for the activities described in paragraph (3).

(3) ACTIVITIES SUPPORTED- Activities that may be supported by assistance under paragraph (2) include the following:

(A) Democracy building.

(B) The development of nongovernmental organizations.

(C) The development of independent Serbian media.

(D) The development of the rule of law, to include a strong, independent judiciary, the impartial administration of justice, and transparency in political practices.

(E) International exchanges and advanced professional training programs in skill areas central to the development of civil society and a market economy.

(F) The development of all elements of the democratic process, including political parties and the ability to administer free and fair elections.

(G) The development of local governance.

(H) The development of a free-market economy.

(4) AUTHORIZATION OF APPROPRIATIONS-

(A) IN GENERAL- There is authorized to be appropriated to the President \$50,000,000 for the period beginning October 1, 2000, and ending September 30, 2001, to be made available for activities in support of the democratization of the Republic of Serbia (excluding Kosovo) pursuant to this subsection.

(B) AVAILABILITY OF FUNDS- Amounts appropriated pursuant to subparagraph

(A) are authorized to remain available until expended.

(b) PROHIBITION ON ASSISTANCE TO GOVERNMENT OF YUGOSLAVIA OR OF SERBIA- In carrying out subsection (a), the President should take all necessary steps to ensure that no funds or other assistance is provided to the Government of Yugoslavia or to the Government of Serbia, except for purposes permitted under this title.

(c) ASSISTANCE TO GOVERNMENT OF MONTENEGRO-

(1) IN GENERAL- The President may provide assistance to the Government of Montenegro, unless the President determines, and so reports to the appropriate congressional committees, that the leadership of the Government of Montenegro is not committed to, or is not taking steps to promote, democratic principles, the rule of law, or respect for internationally recognized human rights.

(2) AUTHORIZATION OF APPROPRIATIONS- Unless the President makes the determination, and so reports to the appropriate congressional committees, under paragraph (1), there is authorized to be appropriated to the President \$55,000,000 for the period beginning October 1, 2000, and ending September 30, 2001, to be made available for activities for or in the Republic of Montenegro for purposes described in subsection (a), as well as to support ongoing political and economic reforms, and economic stabilization in support of democratization.

SEC. 103. AUTHORITY FOR RADIO AND TELEVISION BROADCASTING.

(a) IN GENERAL- The Broadcasting Board of Governors shall further the open communication of information and ideas through the increased use of radio and television broadcasting to Yugoslavia in both the Serbo-Croatian and Albanian languages.

(b) IMPLEMENTATION- Radio and television broadcasting under subsection (a) shall be carried out by the Voice of America and, in addition, radio broadcasting under that subsection shall be carried out by RFE/RL, Incorporated. Subsection (a) shall be carried out in accordance with all the respective Voice of America and RFE/RL, Incorporated, standards to ensure that radio and television broadcasting to Yugoslavia serves as a consistently reliable and authoritative source of accurate, objective, and comprehensive news.

(c) STATUTORY CONSTRUCTION- The implementation of subsection (a) may not be construed as a replacement for the strengthening of indigenous independent media called for in section 102(a)(3)(C). To the maximum extent practicable, the two efforts (strengthening independent media and increasing broadcasts into Serbia) shall be carried out in such a way that they mutually support each other.

SEC. 104. DEVELOPMENT OF POLITICAL CONTACTS RELATING TO THE REPUBLIC OF SERBIA AND THE REPUBLIC OF MONTENEGRO.

(a) SENSE OF THE CONGRESS- It is the sense of the Congress that political contacts between United States officials and those individuals who, in an official or unofficial capacity, represent a genuine desire for democratic governance in the Republic of Serbia and the Republic of Montenegro should be developed through regular and well publicized meetings.

(b) AUTHORIZATION OF APPROPRIATIONS- There is authorized to be appropriated to the Secretary of State \$350,000 for fiscal year 2001 for a voluntary contribution to the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) and the OSCE Parliamentary Assembly--

(1) to facilitate contacts by those who, in an official or unofficial capacity, represent a genuine desire for democratic governance in the Republic of Serbia and the Republic of Montenegro, with their counterparts in other countries; and

(2) to encourage the development of a multilateral effort to promote democracy in the Republic of Serbia and the Republic of Montenegro.

TITLE II--ASSISTANCE TO THE VICTIMS OF OPPRESSION

SEC. 201. FINDINGS.

Congress finds the following:

(1) Beginning in February 1998 and ending in June 1999, the armed forces of Yugoslavia and the Serbian Interior Ministry police force engaged in a brutal crackdown against the ethnic Albanian population in Kosovo.

(2) As a result of the attack by Yugoslav and Serbian forces against the Albanian population of Kosovo, more than 10,000 individuals were killed and 1,500,000 individuals were displaced from their homes.

(3) The majority of the individuals displaced by the conflict in Kosovo was left homeless or was forced to find temporary shelter in Kosovo or outside the country.

(4) The activities of the Yugoslav armed forces and the police force of the Serbian Interior Ministry resulted in the widespread destruction of agricultural crops, livestock, and property, as well as the poisoning of wells and water supplies, and the looting of humanitarian goods provided by the international community.

SEC. 202. SENSE OF THE CONGRESS.

It is the sense of the Congress that--

(1) the Government of Yugoslavia and the Government of Serbia bear responsibility to the victims of the conflict in Kosovo, including refugees and internally displaced persons, and for property damage in Kosovo;

(2) under the direction of President Milosevic, neither the Government of Yugoslavia nor the Government of Serbia provided the resources to assist innocent, civilian victims of oppression in Kosovo; and

(3) because neither the Government of Yugoslavia nor the Government of Serbia fulfilled the responsibilities of a sovereign government toward the people in Kosovo, the international community offers the only recourse for humanitarian assistance to victims of oppression in Kosovo.

SEC. 203. ASSISTANCE.

(a) AUTHORITY- The President is authorized to furnish assistance under section 491 of the Foreign Assistance Act of 1961 (22 U.S.C. 2292) and the Migration and Refugee Assistance Act of 1962 (22 U.S.C. 2601 et seq.), as appropriate, for--

- (1) relief, rehabilitation, and reconstruction in Kosovo; and
- (2) refugees and persons displaced by the conflict in Kosovo.

(b) PROHIBITION- No assistance may be provided under this section to any organization that has been designated as a foreign terrorist organization under section 219 of the Immigration and Nationality Act (8 U.S.C. 1189).

(c) USE OF ECONOMIC SUPPORT FUNDS- Any funds that have been allocated under chapter 4 of part II of the Foreign Assistance Act of 1961 (22 U.S.C. 2346 et seq.) for assistance described in subsection (a) may be used in accordance with the authority of that subsection.

TITLE III--'OUTER WALL' SANCTIONS

SEC. 301. 'OUTER WALL' SANCTIONS.

(a) APPLICATION OF MEASURES- The sanctions described in subsections (c) through (g) shall apply with respect to Yugoslavia until the President determines and certifies to the appropriate congressional committees that the Government of Yugoslavia has made significant progress in meeting the conditions described in subsection (b).

(b) CONDITIONS- The conditions referred to in subsection (a) are the following:

- (1) Agreement on a lasting settlement in Kosovo.
- (2) Compliance with the General Framework Agreement for Peace in Bosnia and Herzegovina.

- (3) Implementation of internal democratic reform.
- (4) Settlement of all succession issues with the other republics that emerged from the break-up of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia.
- (5) Cooperation with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, including the transfer to The Hague of all individuals in Yugoslavia indicted by the Tribunal.

(c) INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS- The Secretary of the Treasury shall instruct the United States executive directors of the international financial institutions to oppose, and vote against, any extension by those institutions of any financial assistance (including any technical assistance or grant) of any kind to the Government of Yugoslavia.

(d) ORGANIZATION FOR SECURITY AND COOPERATION IN EUROPE- The Secretary of State should instruct the United States Ambassador to the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) to oppose and block any consensus to allow the participation of Yugoslavia in the OSCE or any organization affiliated with the OSCE.

(e) UNITED NATIONS- The Secretary of State should instruct the United States Permanent Representative to the United Nations--

- (1) to oppose and vote against any resolution in the United Nations Security Council to admit Yugoslavia to the United Nations or any organization affiliated with the United Nations; and
- (2) to actively oppose and, if necessary, veto any proposal to allow Yugoslavia to assume the membership of the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia in the United Nations General Assembly or any other organization affiliated with the United Nations.

(f) NATO- The Secretary of State should instruct the United States Permanent Representative to the North Atlantic Council to oppose and vote against the extension to Yugoslavia of membership or participation in the Partnership for Peace program or any other organization affiliated with NATO.

(g) SOUTHEAST EUROPEAN COOPERATION INITIATIVE- The Secretary of State should instruct the United States Representatives to the Southeast European Cooperation Initiative (SECI) to actively oppose the participation of Yugoslavia in SECI.

(h) SENSE OF THE CONGRESS- It is the sense of the Congress that--

- (1) the President should not restore full diplomatic relations with Yugoslavia until the President has determined and so reported to the appropriate congressional committees that the Government of Yugoslavia has met the conditions described in subsection (b); and
- (2) the President should encourage all other European countries to diminish their level of diplomatic relations with Yugoslavia.

(i) INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTION DEFINED- In this section, the term 'international financial institution' includes the International Monetary Fund, the International Bank for Reconstruction and Development, the International Development Association, the International Finance Corporation, the Multilateral Investment Guaranty Agency, and the European Bank for Reconstruction and Development.

SEC. 302. INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS NOT IN COMPLIANCE WITH 'OUTER WALL' SANCTIONS.

It is the sense of the Congress that, if any international financial institution (as defined in section 301(i)) approves a loan or other financial assistance to the Government of Yugoslavia over the opposition of the United States, then the Secretary of the Treasury should withhold from payment of the United States share of any increase in the paid-in capital of such institution an amount equal to the amount of the loan or other assistance.

TITLE IV--OTHER MEASURES AGAINST YUGOSLAVIA

SEC. 401. BLOCKING ASSETS IN THE UNITED STATES.

(a) BLOCKING OF ASSETS- All property and interests in property, including all commercial, industrial, or public utility undertakings or entities, of or in the name of the Government of Serbia or the Government of Yugoslavia

that are in the United States, that come within the United States, or that are or come within the possession or control of United States persons, including their overseas branches, are blocked.

(b) **PROHIBITED TRANSFERS**- Payments or transfers of any property or any transactions involving the transfer of anything of economic value by any United States person to the Government of Serbia, the Government of Yugoslavia, or any person or entity acting for or on behalf of, or owned or controlled, directly or indirectly, by any of those governments, persons, or entities, are prohibited.

(c) **EXERCISE OF AUTHORITIES**- The Secretary of the Treasury, in consultation with the Secretary of State, shall take such actions, including the promulgation of regulations, orders, directives, rulings, instructions, and licenses, and employ all powers granted to the President by the International Emergency Economic Powers Act, as may be necessary to carry out the purposes of this section, including, but not limited to, taking such steps as may be necessary to continue in effect the measures contained in Executive Order No. 13088 of June 9, 1998, and Executive Order No. 13121 of April 30, 1999, and any rule, regulation, license, or order issued thereunder.

(d) **PAYMENT OF EXPENSES**- All expenses incident to the blocking and maintenance of property blocked under subsection (a) shall be charged to the owners or operators of such property, and expenses shall not be paid for from blocked funds.

(e) **PROHIBITIONS**- The following are prohibited:

(1) Any transaction within the United States or by a United States person relating to any vessel in which a majority or controlling interest is held by a person or entity in, or operating from, Serbia, regardless of the flag under which the vessel sails.

(2)(A) The exportation to Serbia or to any entity operated from Serbia or owned and controlled by the Government of Serbia or the Government of Yugoslavia, directly or indirectly, of any goods, software technology, or services, either--

- (i) from the United States;
- (ii) requiring the issuance of a license by a Federal agency; or
- (iii) involving the use of United States registered vessels or aircraft.

(B) Any activity that promotes or is intended to promote exportation described in subparagraph (A).

(3)(A) Any dealing by a United States person in--

- (i) property exported from Serbia; or
- (ii) property intended for exportation from Serbia to any country or exportation to Serbia from any country.

(B) Any activity of any kind that promotes or is intended to promote any dealing described in subparagraph (A).

(4) The performance by any United States person of any contract, including a financing contract, in support of an industrial, commercial, public utility, or governmental project in Serbia.

(f) **EXCEPTIONS**- Nothing in this section shall apply to--

- (1) assistance provided under section 102 or section 203 of this Act; or
- (2) information or informational materials described in section 203(b)(3) of the International Emergency Economic Powers Act.

(g) **DEFINITION**- In this section, the term 'United States person' means any United States citizen, any alien lawfully admitted for permanent residence within the United States, any entity organized under the laws of the United States (including foreign branches), or any person in the United States.

SEC. 402. SUSPENSION OF ENTRY INTO THE UNITED STATES.

(a) **PROHIBITION**- The President shall use his authority under section 212(f) of the Immigration and Nationality Act (8 U.S.C. 1182(f)) to suspend the entry into the United States of any alien who--

(1) holds a position in the senior leadership of the Government of Yugoslavia or the Government of Serbia; or

(2) is a spouse, minor child, or agent of a person inadmissible under paragraph (1).

(b) SENIOR LEADERSHIP DEFINED- In subsection (a)(1), the term 'senior leadership'--

(1) includes--

(A) the President, Prime Minister, Deputy Prime Ministers, and government ministers of Yugoslavia;

(B) the Governor of the National Bank of Yugoslavia; and

(C) the President, Prime Minister, Deputy Prime Ministers, and government ministers of the Republic of Serbia; and

(2) does not include the President, Prime Minister, Deputy Prime Ministers, and government ministers of the Republic of Montenegro.

SEC. 403. PROHIBITION ON STRATEGIC EXPORTS TO YUGOSLAVIA.

(a) PROHIBITION- No computers, computer software, or goods or technology intended to manufacture or service computers may be exported to or for use by the Government of Yugoslavia or by the Government of Serbia, or by any of the following entities of either government:

(1) The military.

(2) The police.

(3) The prison system.

(4) The national security agencies.

(b) STATUTORY CONSTRUCTION- Nothing in this section shall prevent the issuance of licenses to ensure the safety of civil aviation and safe operation of United States-origin commercial passenger aircraft and to ensure the safety of ocean-going maritime traffic in international waters.

SEC. 404. PROHIBITION ON LOANS AND INVESTMENT.

(a) UNITED STATES GOVERNMENT FINANCING- No loan, credit guarantee, insurance, financing, or other similar financial assistance may be extended by any agency of the United States Government (including the Export-Import Bank and the Overseas Private Investment Corporation) to the Government of Yugoslavia or the Government of Serbia.

(b) TRADE AND DEVELOPMENT AGENCY- No funds made available by law may be available for activities of the Trade and Development Agency in or for Serbia.

(c) THIRD COUNTRY ACTION- The Secretary of State is urged to encourage all other countries, particularly European countries, to suspend any of their own programs providing support similar to that described in subsection (a) or (b) to the Government of Yugoslavia or the Government of Serbia, including by rescheduling repayment of the indebtedness of either government under more favorable conditions.

(d) PROHIBITION ON PRIVATE CREDITS-

(1) IN GENERAL- Except as provided in paragraph (2), no national of the United States may make or approve any loan or other extension of credit, directly or indirectly, to the Government of Yugoslavia or to the Government of Serbia or to any corporation, partnership, or other organization that is owned or controlled by either the Government of Yugoslavia or the Government of Serbia.

(2) EXCEPTION- Paragraph (1) shall not apply to a loan or extension of credit for any housing, education, or humanitarian benefit to assist the victims of oppression in Kosovo.

SEC. 405. PROHIBITION OF MILITARY-TO-MILITARY COOPERATION. The United States Government (including any agency or entity of the United States) shall not provide assistance under the Foreign Assistance Act of 1961 or the Arms Export Control Act (including the provision of Foreign Military Financing under section 23 of the Arms Export Control Act or international military education and training under chapter 5 of part II of the Foreign Assistance Act of 1961) or provide any defense articles or defense services under those Acts, to the armed forces of the Government of Yugoslavia or of the Government of Serbia.

SEC. 406. MULTILATERAL SANCTIONS.

It is the sense of the Congress that the President should continue to seek to coordinate with other countries, particularly European countries, a comprehensive, multilateral strategy to further the purposes of this title, including, as appropriate, encouraging other countries to take measures similar to those described in this title.

SEC. 407. EXEMPTIONS.

(a) **EXEMPTION FOR KOSOVO**- None of the restrictions imposed by this Act shall apply with respect to Kosovo, including with respect to governmental entities or administering authorities or the people of Kosovo.

(b) **EXEMPTION FOR MONTENEGRO**- None of the restrictions imposed by this Act shall apply with respect to Montenegro, including with respect to governmental entities of Montenegro, unless the President determines and so certifies to the appropriate congressional committees that the leadership of the Government of Montenegro is not committed to, or is not taking steps to promote, democratic principles, the rule of law, or respect for internationally recognized human rights.

SEC. 408. WAIVER; TERMINATION OF MEASURES AGAINST YUGOSLAVIA.

(a) **GENERAL WAIVER AUTHORITY**- Except as provided in subsection (b), the requirement to impose any measure under this Act may be waived for successive periods not to exceed 12 months each, and the President may provide assistance in furtherance of this Act notwithstanding any other provision of law, if the President determines and so certifies to the appropriate congressional committees in writing 15 days in advance of the implementation of any such waiver that--

- (1) it is important to the national interest of the United States; or
- (2) significant progress has been made in Yugoslavia in establishing a government based on democratic principles and the rule of law, and that respects internationally recognized human rights.

(b) **EXCEPTION**- The President may implement the waiver under subsection (a) for successive periods not to exceed 3 months each without the 15 day advance notification under that subsection--

- (1) if the President determines that exceptional circumstances require the implementation of such waiver; and
- (2) the President immediately notifies the appropriate congressional committees of his determination.

(c) **TERMINATION OF RESTRICTIONS**- The restrictions imposed by this title shall be terminated if the President determines and so certifies to the appropriate congressional committees that the Government of Yugoslavia is a government that is committed to democratic principles and the rule of law, and that respects internationally recognized human rights.

SEC. 409. STATUTORY CONSTRUCTION.

(a) **IN GENERAL**- None of the restrictions or prohibitions contained in this Act shall be construed to limit humanitarian assistance (including the provision of food and medicine), or the commercial export of agricultural commodities or medicine and medical equipment, to Yugoslavia.

(b) **SPECIAL RULE**- Nothing in subsection (a) shall be construed to permit the export of an agricultural commodity or medicine that could contribute to the development of a chemical or biological weapon.

TITLE V--MISCELLANEOUS PROVISIONS**SEC. 501. INTERNATIONAL CRIMINAL TRIBUNAL FOR THE FORMER YUGOSLAVIA.**

(a) **FINDINGS**- Congress finds the following:

- (1) United Nations Security Council Resolution 827, which was adopted May 25, 1993, established the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia to prosecute persons responsible for serious violations of international humanitarian law committed in the territory of the former Yugoslavia since January 1, 1991.

(2) United Nations Security Council Resolution 827 requires full cooperation by all countries with the Tribunal, including the obligation of countries to comply with requests of the Tribunal for assistance or orders.

(3) The Government of Yugoslavia has disregarded its international obligations with regard to the Tribunal, including its obligation to transfer or facilitate the transfer to the Tribunal of any person on the territory of Yugoslavia who has been indicted for war crimes or other crimes against humanity under the jurisdiction of the Tribunal.

(4) The Government of Yugoslavia publicly rejected the Tribunal's jurisdiction over events in Kosovo and has impeded the investigation of representatives from the Tribunal, including denying those representatives visas for entry into Yugoslavia, in their efforts to gather information about alleged crimes against humanity in Kosovo under the jurisdiction of the Tribunal.

(5) The Tribunal has indicted President Slobodan Milosevic for--
 (A) crimes against humanity, specifically murder, deportations, and persecutions; and

(B) violations of the laws and customs of war.

(b) POLICY- It shall be the policy of the United States to support fully and completely the investigation of President Slobodan Milosevic by the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia for genocide, crimes against humanity, war crimes, and grave breaches of the Geneva Convention.

(c) SENSE OF THE CONGRESS- Subject to subsection (b), it is the sense of the Congress that the United States Government should gather all information that the intelligence community (as defined in section 3(4) of the National Security Act of 1947 (50 U.S.C. 401a(4)) collects or has collected to support an investigation of President Slobodan Milosevic for genocide, crimes against humanity, war crimes, and grave breaches of the Geneva Convention by the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) and that the Department of State should provide all appropriate information to the Office of the Prosecutor of the ICTY under procedures established by the Director of Central Intelligence that are necessary to ensure adequate protection of intelligence sources and methods.

(d) REPORT TO CONGRESS- Not less than 180 days after the date of the enactment of this Act, and every 180 days thereafter for the succeeding 5-year period, the President shall submit a report, in classified form if necessary, to the appropriate congressional committees that describes the information that was provided by the Department of State to the Office of the Prosecutor of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia for the purposes of subsection (c).

SEC. 502. SENSE OF THE CONGRESS WITH RESPECT TO ETHNIC HUNGARIANS OF VOJVODINA.

(a) FINDINGS- Congress finds that--

(1) approximately 350,000 ethnic Hungarians, as well as several other minority populations, reside in the province of Vojvodina, part of Serbia, in traditional settlements in existence for centuries;

(2) this community has taken no side in any of the Balkan conflicts since 1990, but has maintained a consistent position of nonviolence, while seeking to protect its existence through the meager opportunities afforded under the existing political system;

(3) the Serbian leadership deprived Vojvodina of its autonomous status at the same time as it did the same to the province of Kosovo;

(4) this population is subject to continuous harassment, intimidation, and threatening suggestions that they leave the land of their ancestors; and

(5) during the past 10 years this form of ethnic cleansing has already driven 50,000 ethnic Hungarians and members of other minority communities out of the province of Vojvodina.

(b) SENSE OF THE CONGRESS- It is the sense of the Congress that the President should--

(1) condemn harassment, threats, and intimidation against any ethnic group in Yugoslavia as the usual precursor of violent ethnic cleansing;

(2) express deep concern over the reports on recent threats, intimidation, and even violent incidents against the ethnic Hungarian inhabitants of the province of Vojvodina;

(3) call on the Secretary of State to regularly monitor the situation of the Hungarian ethnic group in Vojvodina; and

(4) call on the NATO allies of the United States, during any negotiation on

the future status of Kosovo, also to pay substantial attention to establishing satisfactory guarantees for the rights of the people of Vojvodina, and, in particular, of the ethnic minorities in the province.

SEC. 503. OWNERSHIP AND USE OF DIPLOMATIC AND CONSULAR PROPERTIES.

(a) FINDINGS- Congress finds the following:

- (1) The international judicial system, as currently structured, lacks fully effective remedies for the wrongful confiscation of property and for unjust enrichment from the use of wrongfully confiscated property by governments and private entities at the expense of the rightful owners of the property.
- (2) Since the dissolution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia until March and June 1999, when the United States Government took custody, the Government of Yugoslavia exclusively used, and benefited from the use of, properties located in the United States that were owned by the Socialist Federal Republic of Yugoslavia.
- (3) Until the United States Government took custody, the Governments of Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, and Slovenia were blocked by the Government of Yugoslavia from using, or benefiting from the use of, any property located in the United States that was previously owned by the Socialist Federal Republic of Yugoslavia.
- (4) The occupation and use by officials of Yugoslavia of that property without prompt, adequate, and effective compensation under the applicable principles of international law to the Governments of Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, and Slovenia is unjust and unreasonable.

(b) POLICY ON NEGOTIATIONS REGARDING PROPERTIES- It is the policy of the United States to insist that the Government of Yugoslavia has a responsibility to, and should, actively and cooperatively engage in good faith negotiations with the Governments of Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, and Slovenia for resolution of the outstanding property issues resulting from the dissolution of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, including the disposition of the following properties located in the United States:

- (1) 2222 Decatur Street, NW, Washington, DC.
- (2) 2410 California Street, NW, Washington, DC.
- (3) 1907 Quincy Street, NW, Washington, DC.
- (4) 3600 Edmonds Street, NW, Washington, DC.
- (5) 2221 R Street, NW, Washington, DC.
- (6) 854 Fifth Avenue, New York, NY.
- (7) 730 Park Avenue, New York, NY.

(c) SENSE OF THE CONGRESS ON RETURN OF PROPERTIES- It is the sense of the Congress that, if the Government of Yugoslavia refuses to engage in good faith negotiations on the status of the properties listed in subsection (b), the President should take steps to ensure that the interests of the Governments of Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Former Yugoslav Republic of Macedonia, and Slovenia are protected in accordance with international law.

SEC. 504. TRANSITION ASSISTANCE.

(a) SENSE OF THE CONGRESS- It is the sense of the Congress that once the regime of President Slobodan Milosevic has been replaced by a government that is committed to democratic principles and the rule of law, and that respects internationally recognized human rights, the President of the United States should support the transition to democracy in Yugoslavia by providing immediate and substantial assistance, including facilitating its integration into international organizations.

(b) AUTHORIZATION OF ASSISTANCE- The President is authorized to furnish assistance to Yugoslavia if he determines, and so certifies to the appropriate congressional committees that the Government of Yugoslavia is committed to democratic principles and the rule of law and respects internationally recognized human rights.

(c) REPORT TO CONGRESS-

(1) DEVELOPMENT OF PLAN- The President shall develop a plan for providing assistance to Yugoslavia in accordance with this section. Such assistance would be provided at such time as the President determines that the Government of Yugoslavia is committed to democratic principles and the rule

law and respects internationally recognized human rights.

(2) STRATEGY- The plan developed under paragraph (1) shall include a strategy for distributing assistance to Yugoslavia under the plan.

(3) DIPLOMATIC EFFORTS- The President shall take the necessary steps--

(A) to seek to obtain the agreement of other countries and international financial institutions and other multilateral organizations to provide assistance to Yugoslavia after the President determines that the Government of Yugoslavia is committed to democratic principles, the rule of law, and that respects internationally recognized human rights; and

(B) to work with such countries, institutions, and organizations to coordinate all such assistance programs.

(4) COMMUNICATION OF PLAN- The President shall take the necessary steps to communicate to the people of Yugoslavia the plan for assistance developed under this section.

(5) REPORT- Not later than 120 days after the date of the enactment of this Act, the President shall transmit to the appropriate congressional committees a report describing in detail the plan required to be developed by paragraph (1).

Passed the House of Representatives September 25, 2000.

Attest:

Clerk.

Global Reflexion - Amsterdam - The Netherlands

van holst en steijnen

From: global reflexion <office@globalreflexion.org>
To: <office@globalreflexion.org>
Sent: zondag 24 september 2000 05:00
Subject: Persverklaring verkiezingen Joegoslavië

Persverklaring van:
 Antifascistische oud-verzetstrijders Nederland
 Bond van Antifascisten
 Juristen voor de Vrede
 Stichting LINX Internationaal
 Stichting Nederland Joegoslavië
 Vereniging Vrede & Socialisme

De verkiezingen in Joegoslavië en de rol van het Westen

Vandaag gaat het Joegoslavische volk naar de stembus. Deze verkiezingen vinden plaats in een sfeer van grove intimidatie en ongekende inmenging van de zijde van de NAVO-landen en de Europese Unie.

Miljoenen zijn besteed aan het omkopen van organisaties en personen om de huidige president Milosevic weg te krijgen. Het land wordt in een wurgende economische blokkade gehouden en de militaire druk wordt opgevoerd. NAVO-landen als Frankrijk, Italië en de Verenigde Staten hebben gebieden in Bulgarije 'gehuurd' voor het houden van militaire oefeningen. De NAVO heeft voor maandag, de dag na de verkiezingen, oefeningen aangekondigd en NAVO-vliegdekschepen zijn naar de Adriatische Zee gestuurd.

De Amerikaanse luchtmachtgeneraal en commandant in Europa, generaal Gregory Martin, heeft verklaard dat de NAVO verschillende varianten voor een militaire actie in Montenegro heeft ontwikkeld, waaronder de inzet van grondtroepen. William L. Nash, de belangrijkste VN-administrateur in Kosovska Mitrovica, verklaarde op 21 september in Praag dat de buurlanden van Servië en Montenegro wordt geadviseerd zich voor te bereiden op vluchtelingen. Dit alles gaat gepaard met een campagne in de media alsof de oppositie de overwinning al binnen heeft en president Milosevic alleen nog maar kan winnen door middel van fraude. Men baseert zich daarbij op peilingen van door het Westen gefinancierde 'onafhankelijke' onderzoeksorganisaties.

De inmenging van de westerse landen in de interne politieke ontwikkelingen in Joegoslavië komt niet onverwachts. Sinds het eind van de jaren tachtig hebben zij, Duitsland en de Verenigde Staten voorop, zich ingezet voor de ontmanteling van Joegoslavië.

Daar komt nu bij dat de Kosovo-oorlog van vorig jaar op een militair fiasco is uitgelopen en het besef doordringt dat hun bestuur over Kosovo op een regelrechte ramp is uitgelopen. Joegoslavië moet daarom nu van binnenuit worden opengebroken. Een pro-westers bewind moet de NAVO en de EU behoeden voor een zichtbaar debacle in Kosovo en het laatste obstakel naar controle over de Balkan, een onafhankelijk Joegoslavië, wegnemen. Een overwinning van de oppositie zou dat mogelijk moeten maken.

Die oppositiecoalitie noemt zichzelf "democratisch en onafhankelijk". Uit verschillende bronnen blijkt echter dat zij wordt gefinancierd en gecontroleerd door topmensen in Washington, dezelfde mensen die al tien jaar bezig zijn om de Joegoslavische federatie uiteen te laten vallen.

Op 29 juli 1999 hield de Amerikaanse Senaat hoorzittingen over 'de democratisering van Servië'. De Amerikaanse speciaal gezant op de Balkan, Richard Gelbard, zijn assistent James Perdue jr en senator Joseph Biden maakten duidelijk hoe de Amerikaanse regering aankijkt tegen de zogenaamde 'democratische en onafhankelijke' oppositie.

De dag voor de hoorzittingen stemde de Amerikaanse Senaat voor een gift aan de oppositie van 100 miljoen dollar. Gelbard zei: "In de twee jaar voor de Kosovo crisis hebben we 16,5 miljoen dollar uitgegeven aan programma's ter ondersteuning van de Servische democratisering."

Hij voegde eraan toe dat meer dan 20 miljoen dollar was gegeven aan Milo Djukanovic in Montenegro.

James Perdue legt uit: "We werken door middel van non-gouvernementele organisaties. We hebben een ring van communicatiefaciliteiten om Servië heen gelegd voor internationale uitzendingen en stellen die faciliteiten

ook ter beschikking aan de onafhankelijke stemmen in Servië." Gelbard verklaarde ook dat de Servische televisie buitengesloten is van de Eutelsat faciliteiten en "we hebben ons ervan verzekerd dat we ze blijvend kunnen uitsluiten".

Gelbard getuigde dat de financiering en controle van de 'onafhankelijke, democratische' oppositie wordt uitgevoerd door een non-gouvernementele organisatie met de naam 'National Endowment for Democracy'. Deze NGO wordt in feite geheel gefinancierd door het Amerikaanse Congres. Allen Weinstein, die de wetgeving voor het oprichten van de National Endowment for Democracy hielp opstellen, zei in 1991: "Veel van wat we tegenwoordig doen werd 25 jaar geleden in het geheim gedaan door de CIA."

'Onafhankelijk', 'non-gouvernementeel' en 'democratisch' zijn standaard codewoorden die normaal gebruikt worden door de CIA om organisaties te omschrijven die ze over de hele wereld opgezet hebben om regeringen omver te werpen en maatschappijen, die ze willen herkoloniseren, te ontwrichten. Een van de zogenaamde onafhankelijke groepen die door National Endowment for Democracy wordt gesteund, is G-17, voorgesteld als een groep 'democratische' economen. In het verkiezingsprogramma van de oppositie dat door hen is geschreven, kan men duidelijk lezen hoe het Westen geholpen heeft bij het formuleren van 'positieve alternatieven'. Enkele onderdelen uit het programma:

Het stelt voor om de Duitse mark als legaal betaalmiddel in heel Joegoslavië in te voeren, in navolging van de NAVO-troepen in Bosnië, Kosovo en Montenegro. Dit zou direct de Joegoslavische bevolking armer maken door het land economisch afhankelijk te maken van Duitsland.

Het roept op alle prijsafspraken na een jaar te beëindigen. Geen gesubsidieerd voedsel meer, geen sociale zekerheid meer. Werkende mensen, inclusief een miljoen vluchtelingen die al onder moeilijke omstandigheden leven, moeten voedsel kopen voor westerse prijzen zonder westerse lonen.

Het roept op om direct de kapitalistische maatschappij te introduceren zonder eerst de Joegoslaven de financiële middelen te verschaffen die nodig zijn om aan zo'n maatschappij deel te nemen. Het resultaat daarvan zou de overgang in buitenlandse handen van de gehele Joegoslavische economie zijn. Het programma roept op tot bezuinigingen in de overheidsuitgaven, radicale belastingmaatregelen, drastische beperking van de macht van de centrale regering.

Uitvoering van dit programma zal Joegoslavië ruïneren en onder buitenlandse controle brengen. Vreemd genoeg maakt het programma van de zogenaamde democratische oppositie nergens melding van de NAVO-agressie tegen Joegoslavië.

De oppositie zal het Amerikaanse dictaat accepteren dat Joegoslavië niet langer bestaat en dat Servië op de knieën moet in Washington om opnieuw erkend te worden. Dit zou de onmiddellijke overgave van alle bezittingen en van de historische rechten van de Joegoslavische staat betekenen. Deze bezittingen omvatten miljarden dollars aan ambassadegebouwen, de Joegoslavische marine, de luchtmacht, banktegoeden die over de hele wereld bevroren zijn, buitenlandse tegoeden, bezit dat door het Joegoslavische volk bijeengebracht is sinds het eind van de Eerste Wereldoorlog.

Het Westen heeft al haar kaarten gezet op Kostunica. Hij wordt zelfs geliefkoosd als Servisch nationalist, terwijl het Servisch nationalisme eerder juist verantwoordelijk werd gesteld voor de oorlogen in Joegoslavië. Maar de westerse machten zijn flexibel waar het gaat om het kiezen van hun stromannen. In Kroatië hielpen zij oud-fascisten in het zadel, in Bosnië werden reactionaire moslim fundamentalisten naar voren geschoven, in Kosovo werkt men samen met de meest gewelddadige drugsmafia die 80 procent van de Europese heroïne markt controleert en in Montenegro zijn de 'democraten' schatrijk geworden door sigarettensmokkel en handel in gestolen auto's. Als het voor Servië noodzakelijk is om met een nationalist in zee te gaan om het land onder controle te krijgen, waarom dan niet? Of Kostunica integer is waar het gaat om zijn politieke doelstellingen, is door ons van hieruit niet te beoordelen. Wel kunnen we constateren dat hij een erg zwakke organisatie heeft en daarom heel erg op de partijen steunt die onder Amerikaanse controle staan. Zij hebben het verkiezingsprogramma geschreven en zorgen voor zijn campagne. Als hij wint, zullen zij voor de invulling van zijn regering zorgen. De kandidatuur van Kostunica is in feite niets meer dan een poging om de gemakkelijk herkenbare gezichten van

de in diskrediet gebrachte agenten van de Verenigde Staten in Joegoslavië te verbergen.

We geloven overigens niet dat de westerse machten echt denken dat Kostunica genoeg stemmen zal krijgen om tot president verkozen te worden. We denken veel eerder dat Kostunica in positie wordt gebracht om ten onder te gaan zodat zij kunnen roepen dat er geen democratie in Servië is en daarin de rechtvaardiging claimen om opnieuw met militair geweld in te grijpen. De dreigende taal en de militaire activiteiten spreken boekdelen.

Terwijl de Amerikanen op de hun bekende botte wijze openlijk hun politieke opdrachten uitdelen, waarmee ze de oppositie in grote verlegenheid hebben gebracht, probeert de EU zich wat subtieler, maar niet minder destructieve wijze te mengen in de Joegoslavische aangelegenheden.

Voorals ons land speelt daarin een ware judasrol. Nederland en Engeland hebben binnen de EU opgetreden voor de handhaving van het economisch embargo tegen Joegoslavië, terwijl de andere Europese landen juist voor opheffing waren. Net als bij het embargo tegen Irak is Den Haag volkomen trouw aan de door Washington gediteerde politiek. Men heeft het Joegoslavische volk nu het 'genereuze' aanbod gedaan de sancties op te heffen, wanneer er op de oppositie wordt gestemd.

Het koloniale denken en het gebrek aan respect voor andere volkeren maken nog steeds een wezenlijk bestanddeel uit van het denken van de elite in dit land. Politici staan te juichen als civiele doelen worden gebombardeerd en durven zonder blikken of blozen te verklaren dat embargo's zoals tegen Irak en Joegoslavië bedoeld zijn om de democratie te herstellen. Terwijl van steeds meer kanten, in de VN en daarbuiten, de juridische en morele gronden voor de embargo's ter discussie wordt gesteld en gewezen wordt op de onvoorstelbare schade en het verlies aan levens, geven de Nederlandse politici geen krimp. Regering en parlement doen wat Amerika zegt en de media dragen het uit. Andere opinies zijn niet gewenst. De democratie heeft nu eenmaal haar grenzen.

Het is een beproefde methode om tegenstanders van de NAVO-politiek steevast tot Milosevic-aanhangers te bestempelen en vervolgens te bestrijden. Op krampachtige wijze wordt het hele vraagstuk van Joegoslavië gereduceerd tot de persoon Milosevic en wordt het Servische volk gedemoniseerd. Elke nuance wordt onderdrukt en in plaats van te zoeken naar wegen om door overleg tot stabiele verhoudingen op de Balkan te komen, wordt teruggegrepen op een politiek van confrontatie en agressie.

Het cynische van de zaak is dat men niet geïnteresseerd is in een democratisch Joegoslavië. De plannen die klaarliggen, behelzen een opdeling in vijf gebieden die bestuurd worden als protectoraten, zoals in Bosnië en Kosovo. Dat heeft niets met democratie, maar alles met kolonialisme te maken. Terwijl Joegoslavië met de westerse mores te maken krijgt om het de principes van particulier eigendom bij te brengen, is datzelfde Westen volop bezig met het roven van Joegoslavisch bezit in Kosovo, waaronder de beroemde Trepea mijnen die een waarde van vijf miljard dollar vertegenwoordigen.

De schandalige aanval van de NAVO op Joegoslavië vorig jaar, de weigering van de bevolking om hieraan toe te geven en hun inzet om het land opnieuw op te bouwen hebben de wereld bewogen en geïnspireerd tot een nieuwe geest van verzet. Wie had verwacht dat een klein land zo'n vastbeslotenheid en kracht zou tonen en met zo veel waardigheid zou optreden als dit volk, gebombardeerd door het Westen, verdreven uit hun huizen, gedemoniseerd in de media, maar niet gebroken. Maar het is geen verrassing voor ieder die de geschiedenis van de Balkan kent. De Serviërs hebben vaak het onmogelijke gedaan, ook in hun verzet tegen de nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De ondertekenaars van deze verklaring maakt het veel uit wat er met Joegoslavië gebeurt. De Servische bevolking heeft ons getoond wat moed en waardigheid zijn. Zij hebben ons en miljoenen anderen getoond dat we weerstand kunnen bieden aan de oorlogszucht van het NAVO-bondgenootschap. Zij hebben vriend en vijand verbaasd met het opmerkelijk snelle herstel van de schade na de bombardementen.

Joegoslavië is geen dictatuur, noch een bananenrepubliek. De verkiezingscampagne is daarvan het bewijs. Uit de berichten van de ruim 200 waarnemers uit meer dan vijftig landen, blijkt een rust, openheid en vertrouwen die in schril contrast staan met het beeld dat wij hier in de media voorgeschoteld krijgen. De agressie komt van buiten, van de

Amerikanen die denken dat net zoals in Amerika verkiezingen gekocht kunnen worden. Vanuit Nederland dat als een vazal van de Verenigde Staten handelt en de Nederlandse belangen ondergeschikt heeft gemaakt. Vanuit Duitsland, dat hoopt om definitief een greep op de Balkan te krijgen. Inzet is de controle over de toekomstige strategische olie- en gaspijpleidingen. Het is niet toevallig dat juist afgelopen week in Albanië contracten zijn gesloten voor een oliepijpleiding van Bulgarije, via Macedonië naar Albanië.

Dat is de inzet van de verkiezingen en de herfst die ons staat te wachten. Voor veel mensen lijkt Joegoslavië ver weg en iets wat ons maar zijdelings raakt. Dat is een grote vergissing. De kwestie Joegoslavië raakt de vrede en veiligheid in heel Europa. Het heeft een beslissende uitwerking op de Europees-Russische betrekkingen en raakt tot in het hart de Atlantische betrekkingen. Het feit dat zowel Rusland als de NAVO hun nucleaire doctrine hebben bijgesteld, waardoor de kans op het gebruik van nucleaire wapen is toegenomen, maakt dat de ontwikkelingen in Joegoslavië ons allen raken. Wij beseffen dat wie tegen de stroom ingaat op een vijandschap en tegenstand moet rekenen. De mediacampagnes hebben, geheel in de traditie van de Koude Oorlog, diepe sporen en grote twijfel achtergelaten. Toch ontwikkelt zich onmiskenbaar een kentering. In vrijwel alle politieke geledingen beginnen mensen zich af te vragen naar wat voor situatie we ons bewegen. Het besef groeit dat de mensen die opkomen voor vrede en veiligheid, voor samenwerking en dialoog zich moeten verenigen in een anti-oorlogcoalitie. Dat heeft niets te maken met voor of tegen Milosevic te zijn, maar alles met het besef dat de wezenlijke vraagstukken van vrede, sociale rechtvaardigheid en ontwikkeling niet uitsluitend in de handen van de politici kunnen worden gelegd. Daarvoor is inzet en organisatie vanuit de basis van de samenleving nodig. In die geest willen bovenstaande organisaties werken aan een werkelijke vredescoalitie.

Amsterdam, 24 september.

Voor verdere inlichtingen:

Hans Hupkes, woordvoerder namens bovengenoemde organisaties:
telefoon 06 29 39 06 07.

LINX Internationaal - Amsterdam
E-mail: centrum@linx-internationaal.nl

 institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmas](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

- [Balkans](#)
- [Tribunal](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

US to Rethink Bosnia Policy?

There are increasing signs that the US is preparing to review its commitment to the Balkans

By Tanja Domi in New York (BCR No. 223, 2-Mar-01)

Washington this week strenuously denied claims by a leading United States army general that the Bush Administration has decided to withdraw US forces from the Balkans.

Deputy director of Politico-Military Affairs for Europe/Africa at the Joint Chiefs of Staff, Brigadier General Keith W Dayton said Washington would pull its troops out of Balkans by 2003, a year before the next US presidential elections.

He was speaking as a private citizen at a Columbia University symposium on the future of the US presence in the region.

In addition, scholars and US military officers attending the two-day seminar appeared to be in almost unanimous agreement that current state boundaries in the Balkans should be redrawn to create "smaller, more stable mono-ethnic states".

According to the delegates, new boundaries enshrining homogenous ethnic entities would follow the historical patterns and "natural instincts" of Europe, as witnessed over the past 300 years.

General Dayton's remarks prompted an official and unusual "real time" response from the US government.

"The Administration has not begun to discuss the long term strategy on the Balkans," said David Foley, a State Department official with the Bosnia Implementation unit. "[US] Secretary [of State Colin] Powell has stated that the US will not cut and run."

Foley also stated that there would be no renegotiation of the Dayton accord. And even if there were, "it would not be about boundaries, but about democracy and rights...once you start redrawing lines, there's no stopping."

General Dayton also claimed that a radical reshaping of US troop involvement in S-For - the international peace-keeping force in Balkans - and a downsizing of commitments would be considered during the upcoming US review of S-For, scheduled for early May.

He said the military tasks as outlined under the peace accord had been accomplished and the remaining challenges were political and economic ones.

Foley disputed General Dayton's contention that a vastly different S-For US deployment was under discussion. "With regard to S-For and the six month review, nothing has been decided yet," he said.

General Dayton also led a discussion on policy changes in Bosnia, prompted by a request he said he received from S-For commander Lieutenant General Michael Dodson.

General Dayton said Dodson commander pointedly asked symposium participants to debate the international community's position on whether Bosnia should look East or West, the viability of multi-ethnic states and the Dayton accord.

He concluded that if the S-For commander was asking these types of questions after five years of the Dayton accord, the treaty is problematic and not working.

General Dayton indicated that while the peace accord had brought an end to fighting, big problems remained and the situation in Bosnia was not improving.

He felt Europe should play a bigger role in the Balkans, expressing strong support for the European Security Defense Programme, ESDP, which he believes will eventually absorb all

Balkans Index
Search
Mailing List
Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001
Archive
2000
1999
RELATED LINKS

- [United States Institute of Peace](#)
- [Albanian-language Media](#)
- [Blue Sky Radio, Kosovo](#)
- [Central Europe Online - Balkans Today](#)
- [Exile Images](#)
- [Greek Helsinki Monitor](#)
- [Human Rights Watch](#)
- [Intl Crisis Group](#)
- [KosovoPress](#)
- [Lawyers Committee for Human Rights](#)
- [Orthodox Church, Kosovo](#)
- [OSCE](#)
- [Serbian Information Ministry](#)
- [UNMIK](#)
- [US State Dept](#)
- [World Press Review](#)
- [Yahoo! News/Kosovo](#)
- [YU-Media](#)

peacekeeping duties throughout the Balkans - although he did not expect ESDP to be ready by its 2003 launch date.

The symposium came against a backdrop of calls from NATO Secretary-General Lord Robertson and Powell for an easing of the Alliance presence in the 5km-wide buffer zone near the Presevo Valley in Serbia, the scene of an increasingly violent Albanian insurgency.

The US and NATO are backing the new Serbian government's request to take over military responsibility for the buffer zone. In return, they want Belgrade to make a number of concessions, including assurances those who were involved in ethnic cleansing in Kosovo will be barred from policing the conflict area.

The security situation remains fraught in the southern Kosovo region as well. The Macedonian government has called on NATO to make an assessment of growing attacks by Albanian insurgents near its border areas. Lord Robertson has ordered an immediate "political and military" mission to the region.

Tensions are also growing in Bosnia. The establishment of moderate governments at state and entity levels has been overshadowed by hard-liner Bosnian Croat threats to separate Croat-populated regions from the rest of the country.

Given all these developments, most US policy-makers, who are not on the ground in Bosnia, seem to conclude that both the Dayton peace accord and the Kosovo arrangement are not working and need to be reviewed.

While it refuses to say as much, the Bush Administration seems to be suggesting that it wants a change of policy and a much reduced leadership role in the region.

Tanya Domi is the former OSCE spokesperson in Bosnia and Herzegovina. She is now taking an advanced degree in Human Rights at Columbia University in New York

[top of page ^](#)

Balkan Crisis Reports Mailing List:

Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

- Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
 Unsubscribe from the service.
 About Balkan Crisis Reports.

Raport për Krizën Ballkanike në Shqip

Adresa e-mail:

- Abonohuni në shërbim.
 Ndërprisni abonimin në shërbim.

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International Development and Cooperation Agency (SIDA)

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>; Jelle van der Meulen <jellevdmeulen@introweb.nl>; Herman de TI Tolenaar <my636847@asianhistory.myweb.nl>; feddema <feddema@wish.net>; Dolf Loth <loh@hesasd.nl>; <beentjes@ision.nl>; Annamiek Vermeulen <Speerpunt@wxs.nl>
Sent: maandag 12 maart 2001 12:56
Subject: Fw: [SIM] INTERNATIONAL APPEAL: STOP THE WITCH HUNT AGAINST SLOBODAN MILOSEVIC

--- Original Message ---

From: "Miroslav Antic" <miroslav@antic.org>
To: "BALKAN" <balkannews@egroups.com>; "SIEM NEWS" <news@siem.net>
Cc: "NSP" <STOP-NSP@topica.com>; "Sorabia@Yahoogroups.Com" <sorabia@yahoogroups.com>; "SIM" <sim@antic.org>; "SIM-Egroups" <srpskainformativnamreza@egroups.com>
Sent: Monday, March 12, 2001 4:53 AM
Subject: [SIM] INTERNATIONAL APPEAL: STOP THE WITCH HUNT AGAINST SLOBODAN MILOSEVIC

- >
- > URGENT ACTION: PLEASE ADD YOUR NAME TO THIS INTERNATIONAL APPEAL TO STOP THE
- > WITCH HUNT AGAINST SLOBODAN MILOSEVIC
- > (<http://www.srpska-mreza.com/action/appeal.htm>)
- >
- > MARCH 10, 2001
- >
- > We, the undersigned, wish to register our disgust with and
- > opposition to the planned trial of former Yugoslav President Slobodan
- > Milosevic by the current Serbian authorities at the request of the United
- > States and its NATO partners.
- >
- > While NATO's criminal aggression against the people of
- > Yugoslavia goes unpunished, and reparations go unpaid, we are witnessing
- > the
- > repulsive spectacle of DOS ministers and officials (the new regime in
- > Belgrade) serving as judicial handmaidens to NATO's criminal leaders and
- > their illegal puppet court, the International Criminal Tribunal for the
- > Former Yugoslavia (ICTY) at The Hague.
- >
- > We charge the ICTY and the American government with falsifying
- > war crimes charges against President Milosevic solely for the purpose of
- > manipulating public opinion against "the Serbs," justifying NATO's
- > barbaric
- > 78-day campaign of terror against Yugoslavia in 1999, and to deflect
- > attention from the bombing's horrific consequences. Meanwhile, the ICTY
- > has
- > exonerated its NATO sponsors of responsibility for a host of
- > well-documented
- > war crimes and crimes against humanity, including the deliberate
- > bombardment
- > of vital civilian infrastructure, conspiracy to initiate a war of
- > aggression, the lethal targeting of journalists, the use of anti-personnel
- > weapons such as cluster bombs in areas of high civilian concentration, and
- > bombing with the intent and effect of unleashing environmental
- > catastrophe.
- >
- > Having cleared her NATO paymasters of criminal responsibility
- > for their deliberate bombing of Radio Television Serbia (RTS) in Belgrade,
- > which killed 16 journalists and support staff, ICTY Chief Prosecutor Carla
- > Del Ponte now asserts that Mr. Milosevic and the RTS director, Dragoljub
- > Milanovic, were culpable in these victims' deaths because they had been
- > "notified in advance" that the facility would be bombed! Despite Del
- > Ponte's
- > promises, no evidence to support these charges has been made public. Mr.
- > Milanovic has been ordered detained by a Belgrade judge, a clear effort by
- > the DOS forces to dignify Del Ponte's outrageous claim.
- >

While some DOS spokesmen refer openly to the need to cooperate fully with the ICTY, others affect a different-sounding stance, calling for

- > prosecuting Mr. Milosevic in a "Serbian trial," on charges of "corruption,"
- > and "war crimes." But their call for a domestic trial of Milosevic is nothing but "patriotic" fakery: a pathetic trick aimed at concealing their own craven duplicity in carrying out the orders of their foreign masters.

As

- > the experience in Russia and the rest of Eastern Europe has shown, bowing to Western pressure will never improve living standards; and imposing political repression will only leave deep and long lasting scars on the national psyche.

- >
- > Let it be known that we categorically reject the case against President Milosevic:

- >
- > * Milosevic the so-called "ethnic cleanser" preached multinational unity, not nationalist intolerance. His famous 1989 speech that supposedly called for Serbs to shed Albanian blood actually said: "Yugoslavia is a multinational community and it can survive only under conditions of full equality for all nations that live in it." The effort

- > to prosecute Milosevic is an attack on all who support multinational unity.

- >
- > * Milosevic conducted no persecution of Albanian civilians: he did not drive Albanians from Kosovo, except to clear civilians out of a zone of combat and bombing. Albanians who fled Kosovo fled NATO bombs and ground combat between KLA rebels and Yugoslav federal troops. Some 100,000 Yugoslav Albanians lived peacefully in the Serbian capital of Belgrade throughout the war, suffering no ethnic persecution.

- >
- > * The most notorious "atrocities" for which Milosevic is accused never happened: the 40 Albanians found dead in Racak were never "executed" but in fact were KLA troops killed in action in a variety of encounters, then laid out together in a ditch for the cameras. The 1500 bodies supposedly buried in the Trepca mines were never found. NATO specialists sent in to find proof of mass extermination of 100,000 Albanians in fact found only 2,800 bodies. And most of those were neither Albanian civilians nor even Albanians, but rather Serbs, Romas, Egyptians, Goranis and other victims of KLA atrocities.

- >
- > * There is no evidence whatsoever for the most preposterous and recent charges: that Milosevic knew in advance of the bombing of the RTS television station in Belgrade but let 16 people die to create outrage against NATO, or that thousands of Albanians were stuffed into meat grinders and disposed of in mineral mine-shafts in Mitrovica, etc.

- >
- > A trial of Milosevic on these false and outrageous charges would be nothing but a travesty of justice, a contemporary "show-trial." Those Western leaders who pursue it put the lie to the claims that the United Nations is a defender of the sovereignty of nations, or that NATO is a defender of freedom. This witch hunt also exposes the leaders of the present government in Yugoslavia as traitors to their own people who dishonor the Serbian nation and its great history of resisting foreign invaders, including most notably the Nazis in World War II when the Serbs stood alone against the Nazi onslaught.

- >
- > Crimes were committed in Yugoslavia - but not by Milosevic. They

> were committed by American and NATO leaders who authorized a low-grade
> nuclear war that specifically targeted civilians and left huge portions of
> the country contaminated for the next 4.5 billion years with radioactivity
> from depleted uranium armaments.

>
> Crimes were committed by the American leaders who casually
> ignored their own constitution's requirement that wars be formally
declared
> by Congress and then violated the UN Charter and numerous international
> conventions.

>
> A crime will be committed if the twice-elected President of
> Serbia is kidnapped from his own country and made to stand "trial" in an
> artificially created, American-made "court" that goes under the
> fancy-sounding name of an international tribunal.

>
> And a crime will be committed if the obedient, made in the USA
> government in Yugoslavia endangers the safety of President Milosevic in
any
> way that might allow gangsters or bounty-hunters to cash in on the \$5
> million bounty posted by the US for delivering him into captivity.

>
> Slobodan Milosevic's real offense was that he tried to keep
the
> 26 nationalities that comprise Yugoslavia free from US and NATO
colonization
> and occupation; his nation's resources, industries, and media from being
> stolen by multinational corporations; his nation's institutions from being
> controlled by US consultants and advisers. His real offense was to defend
> his nation's freedom and sovereignty from a political "opposition" bought
> and paid for by the United States and installed into power by US
specialists
> in psychological operations. He and all those now under attack resisted
> Western colonization to the very end, even as American naval ships waited
> off the coast of Yugoslavia to ensure the "correct" results in
Yugoslavia's
> contested elections.

>
> Shame on those DOS leaders who consort and conspire with NATO
> politicians while seeking to assign the blame for NATO's crimes on the
very
> patriotic and progressive figures who did the most to fight NATO's
> neo-colonial aggression! In doing so, the DOS dishonors itself and
> desecrates the memory of those who lost their lives to NATO war crimes.

>
> DROP ALL CHARGES AGAINST DRAGOLJUB MILANOVIC!
> STOP THE POLITICAL WITCH-HUNT AGAINST PRESIDENT MILOSEVIC
> AND ALL FORMER YUGOSLAV LEADERS NOW!
> BRING THE NATO-KFOR WAR CRIMINALS TO JUSTICE!

>
> Barry Lituchy, New York City
> Jim Yarker, Toronto, Canada

>
> TO JOIN: Please email your name, location (town, state and
country)

>
> to: action@srpska-mreza.com

>
>> Srpska Informativna Mreza

>
> owner-sim@antic.org

>
> Lista: sim@antic.org

>
> <http://www.antic.org/News/>

institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmes](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

Balkans Index

[Search](#)
[Mailing List](#)

Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001

Archive

[2000](#)
[1999](#)

RELATED LINKS

[United States Institute of Peace](#)

[Albanian-language Media](#)

[Blue Sky Radio, Kosovo](#)

[Central Europe Online - Balkans Today](#)

[Exile Images](#)

[Greek Helsinki Monitor](#)

[Human Rights Watch](#)

[Intl Crisis Group](#)

[KosovoPress](#)

[Lawyers Committee for Human Rights](#)

[Orthodox Church, Kosovo](#)

[OSCE](#)

[Serbian Information Ministry](#)

[UNMIK](#)

[US State Dept](#)

[World Press Review](#)

[Yahoo! News/Kosovo](#)

[YU-Media](#)

Croatia Proposes Bosnia Cantonisation

Zagreb puts forward radical plan to outmanoeuvre Bosnian Croat extremists

By Dragutin Hedl in Osijek (BCR No. 226, 14-March-01)

Zagreb leaders and their Sarajevo counterparts are reported to have discussed a plan to cantonise Bosnia at a secret meeting last weekend.

Croatian officials only admitted to the summit - apparently organised in response to a Bosnian Croat autonomy bid - after details were leaked to the press. Prime Minister Ivica Racan attended the meeting with his foreign minister Tonino Picula and Drazen Budisa, leader of the Croatian Social Liberal Party - Racan's strongest ally in the six-party ruling coalition.

On the Bosnian side were Bozidar Matic, president of Bosnia's council of ministers, Zlatko Lagumdžija, Bosnian foreign minister and Karlo Filipovic, president of the Federation.

The meeting comes in the wake of a sharp deterioration in relations between Zagreb and Bosnian Croat leaders following the latter's decision on March 3 to declare autonomy in Croat-majority areas of the Federation.

The Croatian foreign ministry issued a vague statement saying the Slavonski Brod summit "was an unofficial working meeting to deal with relations between Croatia and Bosnia-Herzegovina".

Racan was equally reticent. "I believe we should not await the initiative of the international community, but should encourage those in Bosnia who seek a stable state," he said.

But analysts say the fact that Budisa, who holds no formal office in Racan's government, was present strongly suggests that his proposals on the future make-up of Bosnia were discussed at the meeting.

Budisa's plan, which has been aired in the Croatian media recently, envisages the abolition of the two existing entities - Republika Srpska and the Federation - in favour of a federal state made up of 12 to 14 cantons.

Unlike the entities, the cantons would not be allowed to forge special relationships with other states.

Republika Srpska and Yugoslavia signed a special agreement on March 5 designed to boost economic and social ties - a move heavily criticised by Croatian President Stipe Mesic as a continuation of the "idea of a Greater Serbia". "Kostunica's move only makes the situation in Bosnia even more complicated," Mesic said in a radio interview.

While it's unclear how the Bosniaks and Croats in BiH will react to the Zagreb proposal, there's little doubt that Republika Srpska will reject it out of hand. Indeed, after news of the Slavonski Brod summit leaked out, the Banja Luka authorities warned Croatia not to meddle in the internal affairs of Bosnia.

Budisa's plan is nothing new. Ivo Komsic, former president of the Croatian National Assembly, presented a similar idea in 1994. Then, however, the international community's primary concern was to end the fighting. And Komsic's proposals lost out to the Dayton Accord, which established Bosnia as a state of three peoples and two entities.

The cantonisation proposal the Croatian authorities are now cautiously putting forward is an attempt to respond to Bosnian Croat radicals' autonomy move.

Racan can be reasonably confident the proposal will not provoke division within the coalition government. Besides Budisa, the Croatian Peasants' Party and Vesna Pusic, leader of the Croatian Peoples' Party, are also in favour of the idea. Only the two smallest coalition members - the Istrian Democratic Assembly and the Liberal Party - oppose the policy.

- [Balkans](#)
- [Tribunal](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

Leader of the Liberal Party Zlatko Kramaric said, "It's not common practice for a politician in one state to suggest how a neighbouring state should solve its political problems."

But Racan was forced to come up with some initiative to prevent Croatian right-wingers, concentrated around the Croatian Democratic Union, HDZ, exerting further influence over the Bosnian Croats.

Although the HDZ, founded by late Croatian president Franjo Tudjman, was defeated in the January 2000 elections, it still exerts a high degree of authority in majority-Croat parts of Bosnia. It's particularly close to the prominent Bosnian HDZ party member, Ante Jelavic, the main force behind the Mostar self-rule declaration.

The Mostar declaration prompted Bosnian High Representative Wolfgang Petritsch to sack Jelavic from the HDZ leadership and Bosnia's tripartite presidency. Petritsch also dismissed three other senior HDZ officials.

The declaration of Croat self-rule in Bosnia is a timely pre-election gift to the HDZ in Croatia. It believes the radicalisation of their ethnic kin could benefit the party in the local elections scheduled for May 20.

The HDZ intends to accuse Racan of failing to protect the national interests of Croats abroad, especially as some within the coalition government have mooted changes to Croatian election laws barring the diaspora from voting. Croats in Herzegovina have proved to be the mainstay of HDZ support in the past.

The Slavonski Brod summit gave Racan an opportunity to gauge the Bosnian government position on cantonisation. Picula is expected to discuss the plan at a meeting with European Union foreign policy chief Javier Solana on March 15. Lagumdzija meets officials in Sweden, which currently holds the EU presidency, on the same day.

Dragutin Hedl is a regular IWPR contributor

[top of page ^](#)

Balkan Crisis Reports Mailing List:
Enter your e-mail address and click the required button.

E-mail address:

Subscribe to Balkan Crisis Reports by e-mail.
 Unsubscribe from the service.
 About Balkan Crisis Reports.

Raport për Krizën Ballkanike në Shqip

Adresa e-mail:

Abonohuni në shërbim.
 Ndërprisni abonimin në shërbim.

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

Department for International Development UK (DFID)

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

Swedish International Development and Cooperation Agency (SIDA)

institute for war & peace reporting

[About IWPR](#) | [Publications](#) | [Programmas](#) | [Opportunities](#) | [Subscribe](#) | [Contact Us](#)

Saturday, March 17, 2000

IN THIS SECTION

Albanian Leaders Condemn Macedonian Revolt

Albanian political leaders call on their ethnic kin in Macedonia to end their violent uprising.

By Lazar Semini in Tirana (BCR No. 227, 16-March-01)

Diplomatic traffic through Tirana reached almost unprecedented levels this week as a succession of regional Albanian leaders arrived to discuss the growing crisis in Macedonia and southern Serbia.

Albanian officials, meanwhile, travelled to Vienna to meet Yugoslav counterparts ahead of a full restoration of diplomatic ties severed during the Kosovo crisis in 1999.

Tirana has sought to take a lead in condemning the violence in Macedonia and the Presevo valley in southern Serbia and has urged ethnic Albanian guerrillas in both regions to put down their guns.

Speaking after meeting Yugoslav officials on March 15, Foreign Minister Paskal Milo said, "We support any improvement in the status and rights of Albanians in Macedonia. Extremist actions will not help this. We condemn violence wherever it comes from."

On March 12, Prime Minister Ilir Meta welcomed the leaders of the two main ethnic Albanian parties in Macedonia, Arben Xhaferi and Imer Imeraj. The three issued a statement saying "any violence goes against Albanian interests and the position adopted by political representatives [of the Albanian community in Macedonia]."

Xhaferi, leader of the Democratic Party of Albanians, DPA, and member of the coalition government in Skopje, said, "As political representatives, we support peace, Macedonia's territorial integrity and the international community's efforts to secure peace and stability in the region."

He said the plight of the Albanian minority in Macedonia needed to be improved, but stressed his party sought to "work with Macedonian institutions to improve Macedonia's human rights record."

Later in the week, leaders from Kosovo arrived. Hashim Thaci, head of the Democratic Party in Kosovo, PDK, Agim Ceku, commander of the Kosovo Protection Corps and Veton Surroi, publisher of Kosovo's leading newspaper Koha Ditore, met Meta and other senior Albanian politicians.

One notable absentee was Ibrahim Rugova, leader of the Democratic League of Kosovo, victors in Kosovo's recent local elections. But Tirana officials say Rugova is expected to visit soon, something he has been promising for over a year.

Thaci and Ceku held talks with President Rexhep Meidani, Prime Minister Ilir Meta, parliamentary speaker Skender Gjinushi, leader of the ruling Socialist Party, Fatos Nano, and opposition Democratic Party leader, Sali Berisha.

After the meetings, Thaci said, "the use of violence to meet political goals is not only unacceptable, we denounce it."

The prime minister's comments referred particularly to the recent flare-up of violence around Tetovo and to demonstrators who rallied in the city in support of the guerrilla action.

"Albanians should seek their rights through political and democratic ways and not through manifestations of force like that in Tetovo," he said. "Protests of this kind are against the Albanians' interests, against efforts to have their rights recognised and damages the image of all Albanians in the region".

The premier stressed Macedonia's sovereignty and integrity "are a necessity not only for Macedonia's stability but also for the region".

Balkans Index

[Search](#)
[Mailing List](#)

Past reports:

2001	issues
Feb	214-222
Jan	207-213

2000	issues
Dec	200-206
Nov	192-199
Oct	180-191
Sep	168-179
Aug	161-167
July	153-160
June	145-152
May	136-144
Apr	130-135
Mar	113-129
Feb	112-120
Jan	105-111

1999	issues
Dec	99-104
Nov	89-98
Oct	80-88
Sep	71-79
Aug	63-70
Jul	52-62
Jun	40-51
May	27-39
Apr	14-26
Mar	5-13
Feb	1-4

En français - 2001

[Archive](#)
[2000](#)
[1999](#)

RELATED LINKS

[United States Institute of Peace](#)
[Albanian-language Media](#)
[Blue Sky Radio, Kosovo](#)
[Central Europe Online - Balkans Today](#)
[Exile Images](#)
[Greek Helsinki Monitor](#)
[Human Rights Watch](#)
[Intl Crisis Group](#)
[KosovoPress](#)
[Lawyers Committee for Human Rights](#)
[Orthodox Church, Kosovo](#)
[OSCE](#)
[Serbian Information Ministry](#)
[UNMIK](#)
[US State Dept](#)
[World Press Review](#)
[Yahoo! News/Kosovo](#)
[YU-Media](#)

- [Balkans](#)
- [Tribunaf](#)
- [Caucasus](#)
- [Central Asia](#)
- [Special Reports](#)
- [Search](#)
- [Archive](#)
- [Links](#)

Meta called on the Skopje government to pay more attention to the grievances of the Albanian minority, especially their constitutional status within Macedonia.

On March 10, Milo met Macedonian foreign minister Srdjan Kerim in the eastern Albanian town of Peshkopi to discuss what role Albania could play in easing tensions in Macedonia.

Kerim stressed after the meeting that his government does not hold all Albanians responsible for the recent violence and promised more effort from Skopje to address Albanian grievances.

But on the same day, the Albanian parliament criticised Skopje for closing the border between Macedonia and Kosovo for the second time in a week and for calling on NATO to establish a demilitarised zone along the frontier.

"The internal problems of Macedonia are not Kosovo's problems, and even if provisional, the decision by Skopje to close its borders with Kosovo is unacceptable," the unanimously adopted declaration said.

The parliament also denounced "certain heads of state" - widely taken to mean the presidents of Greece and Bulgaria - for offering military aid to Macedonia. Such a policy only exaggerated the crisis in the republic, the MPs said. Bulgaria started shipping hundreds of tons of military equipment to Macedonia on March 9.

NATO too was criticised for authorising a limited return of Yugoslav forces to a section of the Kosovo security zone along the Serbian-Macedonian border.

The statement said Skopje should "not transform an isolated incident into a general crisis which could lead to the exodus of the Albanian population from Macedonia." Since then the situation in Macedonia has worsened.

Tirana's diplomatic efforts, applauded by the West, have helped to create a unified front of Albanian political forces in the region.

A move by Thaci to bring together Albanian leaders from Kosovo, Macedonia and Albania may take place in Pristina at the end of March.

Thaci has impressed on the Tirana government that the situation in Kosovo impacts all other Albanian-populated areas.

A similar project put forward by Nano last year failed to materialise after the international community voiced fears such a meeting could provoke divisions between Kosovo politicians.

Undaunted, the Albanian Socialist leader is planning another attempt at round table talks in April or May. Surroi has mentioned a similar project. If one of these takes place then it would be the first time in ten years that arch rivals Nano and Berisha have sat down together for talks.

Berisha's stand on the violence differs little from the official Albanian line - he too has condemned the guerrilla actions in Macedonia.

The former Albanian president also hailed the recent cease-fire agreement signed between Albanian separatist fighters in southern Serbia and the Belgrade authorities.

Now Tirana is awaiting the arrival of Rugova. It would be totally illogical for Kosovo's main political leader to stay out of the diplomatic efforts. Should Tirana fail to involve the LDK leader, it would undoubtedly be a set-back to a promising initiative. But it is Rugova who would be damaged the most.

Llazar Semini is IWPR project coordinator in Albania.

[top of page ^](#)

SUPPORT

IWPR gratefully acknowledges support from:

**Department for International
Development UK (DFID)**

The European Union

Ford Foundation

Freedom Forum

Open Society Institute

Press Now

**Swedish International
Development and Cooperation
Agency (SIDA)**

van holst en steijnen

From: Despotovic Ruza <despot@wishmail.net>
To: Hans Hupkes <hans.hupkes@planet.nl>; Ksenija Sigulinski <sigu@worldonline.nl>; Nico /Neeltje Steijnen <n.h.van.holst@freeler.nl>
Sent: zondag 22 oktober 2000 13:01
Subject: SERBS AND THE WEST THE ROAD AHEAD featuring VOJISLAV KOSTUNICA.htm

Copyright 2000 The Rockford Institute -- Center for International Affairs

Wednesday, October 10, 2000

SERBS AND THE WEST: THE ROAD AHEAD

by DR. VOJISLAV KOSTUNICA

The question of what the Serbs have to agree to in their future relations with the Western world, and what they must never accept, is central to our future. I'll try to offer an answer from the Serbian perspective, in the full knowledge that a very different answer may be given from the vantage point of Washington, Paris, London or Brussels. We have to take into account the structure of the contemporary world, especially the position and power of the United States and Europe in it, and -- above all -- we have to start with who we are, and what we are, as "Serbs." In seeking an answer we have to be free from self-delusion of any kind.

The issue "what the Serbs have to accept and what they must not" begs two further questions. The first concerns the definition of the statehood of Serbia, externally and internally. The second concerns the terms for the lifting of all sanctions.

The Serbs entered the twentieth century with two states of their own, and they ended it without a state they can call their own. Serbia cannot resolve its relations with the outside world until and unless it resolves its status from within. This concerns Kosovo, Montenegro, possibly Sanjak and Vojvodina.

Since May 31, 1992, Serbia has been subjected to international sanctions on the basis of Resolution 757 of the U.N. Security Council. Those sanctions were imposed because it was claimed that Serbia and Montenegro were the principal culprits for the war in Bosnia and Herzegovina, or, to put it more precisely, because they were alleged to have been responsible. That war was halted at Dayton, but the key sanctions have remained. There have been some changes in the sanctions' "package" but they were not fundamental. Various Serbian concessions -- notably concessions made by Slobodan Milosevic at the Dayton peace conference -- did not qualitatively ease the position of Serbia. Even after Dayton Serbia remained surrounded by the so-called "outer wall" of sanctions.

Immediately following the end of the Dayton conference, on November 21, 1995, the U.S. Department of State issued a statement giving a summary of the proceedings. In this statement, dated November 22, we encounter, for the first time, this "outer wall of sanctions" against Serbia, banning it from the membership in international financial organizations and denying access to all external sources of credit. It was also the first revision of the Dayton agreement by the United States, because the "outer wall" was not even mentioned in Dayton. It was stated that these sanctions would not be removed until Serbia resolved a number of other issues causing concern -- specifically including Kosovo and cooperation with the war crimes tribunal at The Hague, but not limited to those issues.

The architects of the "outer wall" have never explained it fully. That very term contained an element of mystery. Does it mean that there is an "inner wall" of sanctions, and what does it consist of? Obviously, the "inner wall" is less important, and from Washington we were told that the change of regime in Serbia would lead to the lifting -- or merely suspension -- of those less important, cosmetic sanctions, while the "outer wall" would remain. Why didn't they commit to the lifting of the "outer wall" if political changes occur in Serbia? The answer is very simple: new concessions would be sought, whether on territory -- specifically Kosovo -- or on Yugoslavia's internal constitutional arrangements that would lead to its further fragmentation. That which had not been achieved through Milosevic's action, or inaction, would have to be conceded by those coming after him. That means securing as much American presence and influence in this part of the Balkans as possible.

Another demand, of course, concerns the so-called "democratization." This does not necessarily entail the creation of democratic institution as such. No, this entails finding obedient, pliant people who will assume power, people whose equivalents in Bosnia and the Republic of Srpska are known as the "pro-Dayton" forces. Bosnia-Herzegovina, especially the Bosnian-Serb Republic (Republika Srpska), provides the prime example of the relativization of "democracy" and all democratic institutions. Whether it is elections, the media, or the functioning of elected bodies, the will of the people in the Bosnian Serb Republic is irrelevant. What matters is the will of the authorities in Washington.

If the "democracy" in today's post-democratic societies is controlled, then the so-called democracy in the post-communist societies that have been grudgingly allowed into the First World is controlled even more stringently, in fact dictated from the outside.

Legal forms have special importance in various peace agreements that constitute the *pax Americana*. Those agreements introduce

into the rule of law everything that is opposed to the rule of law: voluntarism, insecurity, arbitrariness. Countless revisions of the Dayton Agreement are a clear sign, as are the many creative legal interpretations by the international High Representative for Bosnia-Herzegovina. So that this does not sound too abstract, let me quote one statement by Christopher Hill, the American diplomat who was the author of several versions of the proposed peace agreement on Kosovo. In the fall of 1998, Hill stated that the U.S. plan for Kosovo must be worded so as to provide different interpretations of the same provisions by the opposing sides, without undermining the agreement in the process. [...]

Milosevic's foreign policy had always oscillated between excessive uncooperativeness and excessive cooperativeness, and always at the wrong moment. In the first phase, back in 1992, Milosevic was – in the memorable words of *The New York Times* – the “butcher of the Balkans.” In the second phase, most notably from the Dayton agreement until the Milosevic-Holbrooke agreement on Kosovo in the fall of 1998, Milosevic was a “guarantor of peace,” a “tough negotiator,” a “strongman.”

Some authorities in Montenegro and in the Republic of Srpska, and some opponents of Milosevic among the opposition in Serbia, have also behaved very cooperatively. It is noteworthy that communist apparatchiks, young and old, have replaced one form of Newspeak with another. They are well aware what can be said and what is forbidden. One must not talk of the NATO bombing and the subsequent conditions in Kosovo, while one has to talk about the Serb “culpability” and The Hague tribunal. In the aftermath of the bombing this was the basis for institutionalized relations between the European Union, the United States, and the democratic opposition in Serbia. Before that time, those relations were based, for years on end, on the triangle formed by the U.S., the E.U., and Slobodan Milosevic; then it was reduced to the United States dealing with Milosevic.

The price for the lifting of all sanctions and the final settlement of our statehood must be as low as possible. It has to be paid, but with the least possible harm to our national and state interests and to our national dignity. We have to look for the Third Way, between the extremely uncooperative position of Milosevic – which was only reinforced by The Hague tribunal's indictment – and the excessively cooperative position of some of his political opponents. In one of his papers Srdja Trifkovic has presented us with the dilemma of “resistance or cooperation.” I propose an answer that could be summarized as both resistance and cooperation. But in order to apply the Third Way successfully, several preconditions have to be satisfied.

First of all, internal relations within the state have to be settled, defined or re-defined regarding Kosovo, Montenegro, and Vojvodina. But for Serbia to do this properly, such decisions have to be democratic, following due consultations with all political and social forces, and to a large extent on the basis of their consensus.

Second, we have to retain the awareness of our national identity. In order for a nation to survive it has to know what is its national interest. In order to define its national interest it has to have a strong national identity. This is a special problem since some Serbs have lost their national identity, by becoming “Yugoslavs,” “Europeans,” “anti-nationalists,” globalists, or else sub-national regionalists. The Serbs have a weakened national self-awareness, in addition to the perennial lack of national self-discipline.

Even if the future Serbian political elites succeed in avoiding the many traps that await them as they sail between Scylla and Charybdis of the modern world, between confrontation with the outside world and a subservient attitude to it, we shall face yet another major problem and obstacle. It is the distorted and prejudiced picture of the Serbs that has been created throughout the past decade in the Western media and public. That picture equates the Serbs with the Germans from the Nazi era, and Milosevic with Hitler. It has been aptly branded by an American commentator as the *reductio ad Hitlerum*.

It is hard to tell who is the most radical Western crusader against the bogey of Greater-Serbian nationalism. Is it David Gompert, formerly Director of European Affairs at the National Security Council and now vice-president of RAND, who, writing in *Foreign Affairs* way back in 1994, asked “How to defeat Serbia?” In that article Gompert stated that for years, decades perhaps, Serbia would have to be subjected to isolation and misery, that it would have to be quarantined for as long as it takes to eradicate the virus that Serbia carries within it. Because the Serbs – as Gompert claimed elsewhere, in *The New York Times* – should be treated as lepers. The sanctions against Serbia do not have to be hermetically tight, he said, provided that they are permanent.

Or is it another such crusader, James Gow, an expert on war studies from London, who describes Serbian nationalism as the hissing snake in the bosom of the international community? [...] We should not forget Richard Holbrooke, who described the Serbs on television as “murderous assholes” and explained that Serbia and Montenegro remain internationally unrecognized because they are not civilized enough to be admitted into the community.

Which of these crusaders should take primacy? How about Daniel Goldhagen, Susan Sontag, Shlomo Avineri, and many others, who allow for the possibility that Milosevic is not quite Hitler, that the Memorandum of the Serbian Academy of Arts and Sciences is not quite *Mein Kampf*, that the Serbs did not quite try to destroy one whole nation as the Germans had tried with the Jews, but nevertheless ... According to them the Serbs, just like the Germans before them, need a benign occupation, denazification of sorts, during which democratic forces could emerge and grow strong. Let me quote only one of this group, philosophy professor at the Hebrew University in Jerusalem, Shlomo Avineri. He says that the Germans were able to rejoin the community of civilized nations after 1945 not only because they became a democratic state under Allied occupation, but also because they have come to comprehend the horrors done in their name to Jews and others under Hitler's regime – and that is the destiny of the Serbs, too. [...]

It is now quite clear that factually, politically and legally the so-called humanitarian intervention by NATO against the Federal Republic of Yugoslavia was not justified, that it was the intervention itself that caused the humanitarian catastrophe, the consequences of which will be felt for a long time. This view is shared by an increasing number of prominent commentators, from Noam Chomsky to Henry Kissinger. This is the view of some Western media and many international organizations, including the CSCE. Even the chief protagonists of the air war, including President Clinton himself, defend it with an ever-slackening enthusiasm. It is hard to imagine

President Clinton going public today with an article claiming that the war of nineteen NATO states against Serbia was "just" and "necessary."

Today and in the future the Serbs cannot count on any "allies" in the old sense among the great powers. They can count, however, on covert and overt allies in the West, in Europe, and on the diffuse but ever more prevalent resistance all over the world to what has come to be known as "benevolent global hegemony." They can count on the growing awareness that the NATO war against Serbia was mediated in the West by lies and manipulations, by the creation of a twisted and false picture about the Serbs that justified their punishment by sanctions, bombs and indictments at The Hague.

The fact that it is increasingly obvious that the NATO war against Serbia was neither just nor necessary still has not greatly undermined that prejudiced, almost racist image of the Serbs created in the Western public. Even when the "outer wall" of sanctions is removed, it will take a lot of skill and effort to alter this image of the Serbs. As our philosopher Mihailo Djuric has said, our nation has no alternative but to endure gallantly and with fortitude this latest round of heavy suffering because this suffering is not earned by guilt, it is allocated by judgment. Indeed, the Serbs will not accept that which is unacceptable only if they are not deracinated, that is to say, if they have not ceased to be Serbs.

Copyright 2000 The Rockford Institute -- Center for International Affairs

THE ROCKFORD
INSTITUTE

CHRONICLES: A MAGAZINE
OF AMERICAN CULTURE

THE CENTER FOR
INTERNATIONAL AFFAIRS

NEWS & VIEWS
UNFIT TO PRINT

Mc 2000

In zijn voorwoord schrijft Jürgen Elsässer, dat "wij linkse pacifisten van toen ons weerden tegen de in het boek 1984 van George Orwell geschetste ontwikkeling, waarin weinig overblijft van vrijheid van denken en van de waardigheid van de onderdaan".

Inmiddels is "één van ons van toen" Duitslands Minister van Buitenlandse Zaken in een regering die in 1999 oorlog gevoerd heeft. Het ministerie "van Vrede" (Orwell) leidde de oorlog tegen Joegoslavië, die humanitaire interventie heette, een bommenregen van 78 dagen lang. Dood van burgers heette bijkomende schade. De door Orwell gecreëerde Goldstein, "vijand van het volk", werd ten tonele gevoerd in de persoon van Milosevic, "slager van de Balkan", die eerder als "Lincoln van de Balkan" geprezen werd door een staatsman van Oceanië.

Albaans-Kosovaarse terroristen heeten vrijheidstrijders. *Verdedigingsminister* Scharping kwam op de proppen met Servische concentratiekampen plus 300.000 vermoorden in Srebrenica, en met Serven die voetballen met Albaanse hoofden.

Toe maar, zelfs Albright en Blair waren er nog niet op gekomen. Deze SPD-er had blijkbaar gekeken naar "Kaos", een door de Taviani's verfilmd Italiaans griezelverhaal. "Functioneert onze democratie nog?" vraagt Jürgen, "Marx honend spelen de sociaal-democraten onder één hoedje met kapitaal en kazerne."

De leugen ging de geschiedenis in en werd waarheid. Er was oorlog, de oppositie zweeg. Het commentaar van Elsässer op de nauwelijks kritisch te noemen houding van de media luidt: "Bij een dergelijke mate van eensgezindheid hoeft men zich niet te verwonderen, dat de NAVO bij de propagandistische voorbereiding van de volgende NAVO-oorlog het kan stellen zonder Servische moorden."

Aan Jürgens vergelijkingen met regeringen als die van Frankrijk, Spanje en Italië (Corsica, Baskenland, Sicilië) voeg ik de mijne toe: Stel, dat de NAVO luchtvloot een deel van koppelig Nederland "bevrijdde" (waarvan eerder al opstandige gebieden door de nota bene in mijn woonplaats gelauwerde Kohl erkend werden) en stel, dat de open stad Den Haag en de rest van het land 78 dagen met verarmd uranium gebombardeerd werden.

Vraag: Waar is de nieuwe Picasso, die haar/zijn woede uit over een dergelijke schanddaad. Zoals eerder toen in 1937 de open Baskische stad Guernica door de Duitse luchtmacht er aan ging. Enkele Duits-nationale prominenten wilden de rood-groene oorlogskoers, dezelfde als die van de Verenigde Staten, afremmen. Tevergeefs. Het was NIET één van de sociaal-democraten of Groenen, maar de christen-democraat Willy Wimmer, die voorjaar 1999 in de Bondsdag zei: "Nog nooit hebben zo weinigen zo velen voorgelogen over de Kosovo-oorlog. Mensen zijn er voor gestorven. Geen leugen was te grotesk om het afslachten op gang te brengen en gaande te houden: Milosevic als een Hitler, een Konzentrationslager in Pristina, Auschwitz op het Merelveld."

Met de grootste moeite kreeg Jürgen toegang tot documenten, die hij, geheimhouding negerend, in zijn "Kriegsverbrechen" publiceert.

Het boek "Kriegsverbrechen" is als nummer 27 in de serie uitgaven van "Konkret" verschenen. Het wordt u gaarne toegezonden door Linx Internationaal, Sloterkade 20, 1058 HE Amsterdam. tel. 020-6151122, fax 020- 6151120, prijs f 30 + f 5. Daar zal men u graag een proefexemplaar van Targets, Joegoslavië- en Cuba-nieuws toesturen.

□ Wiemer Emmelkamp

KFOR nadert grens Macedonië

Amerikaanse soldaten en legermateriaal van de VN-vredesmacht KFOR verzamelden zich gisteren in het Kosovaarse plaatsje Debelde, bij de grens met Macedonië. Daags nadat vuurgevechten tussen etnisch-Albanese guerrillastrijders en het Macedonische leger drie militairen het leven hadden gekost, is er gisteren opnieuw geschoten in het bergachtige grensgebied van Macedonië. Volgens het ministerie van Defensie in Skopje bestookten de Albanese rebellen posities van het regeringsleger met mortiergeschut.

FOTO: REUTERS

'Wij zijn schuldig omdat we leven'²⁻⁴⁻⁹⁹

Sinds 1991 horen we dat de Serven de slechteriken van de Balkan zijn.

Logisch dus dat de NAVO ze nu met bommen bestookt. Maar waarom zijn ze in Servië dan zo overtuigd van hún gelijk?

ALAIN VAN DER HORST

Met was vooral vanwege de Oorlog dat ik naar Servië wilde, het land van de zogenaamde 'agressoren'."

De Oostenrijkse schrijver Peter Handke toog in 1995 voor een, zoals hij dat zelf noemde, 'winterliche Reise' naar Servië. Hij schreef zijn bevindingen in mooi proza op, liet ze onder de titel 'Gerechtigheid voor Servië' publiceren in de Süddeutsche Zeitung (Trouw drukte een Nederlandse vertaling af), ageerde daarin tegen journalisten en kranten die hij voordien respectabel en betrouwbaar achtte en werd vervolgens uitgekotst. Want ja, een westerse intellectueel die het, hoe genuanceerd en oprecht bedoeld ook, opneemt voor de vijand, die deugt natuurlijk niet.

Handke verantwoordde zich als volgt: "Een deel van mij (dat echter nooit voor de hele persoon stond) wilde deze oorlog en de oorlogsberichtgeving niet vertrouwen. Wilde niet? Nee, kon niet. Al te snel namelijk waren de rollen van de aanvallers en de aangevallenen, van de zuivere slachtoffers en de pure schurken, voor de zogeheten wereldopinie vastgelegd en vastgeschreven."

Hij realiseerde zich terdege dat zijn begrip voor de Serven wel eens vergeleken zou kun-

nen worden met de vroegere verheerlijking van het Sovjet-systeem door welwillende westerlingen. Vanuit slagveld Bosnië beschreef hij daarom expres een horde vooringenomen, straaldronken buitenlandver-slaggevers in een hotelbar, als spiegel voor de geijkte TV-beelden van de slivovitsj zuipende bendes van Servische nationalist. Wat is waarheid?

Toch werd het vrede in Bosnië. Dankzij het Dayton-akkoord werd de nieuwe, kunstmatige Balkan-staat Bosnië-Herzegovina een feit, met een Moslim-Kroatisch monsterverbond aan de ene kant en de Servische Republika Srpska aan de andere. Beide kampen claimen de overwinning en een uit de kluiten gewassen NAVO-troepenmacht (Stabilisation Force) moet de sluimerende haat over en weer bedwingen.

Wat Dayton was voor Bosnië, had Rambouillet moeten worden voor Kosovo, het volgende stukje voormalig Joegoslavië dat in een hel is veranderd.

In de ogen van de Servische machthebbers viel er helemaal geen akkoord te tekenen, want Kosovo is Servisch. Het Westen vond van wel, en koos partij voor de naar onafhankelijkheid strevende rebellen van het Al-

banese bevrijdingsleger. In Kosovo wonen veel Albanezen en maar weinig Serven en tezamen heten ze Kosovaren.

Dezelfde redenering die leidde tot de bommen op Irak, omdat Saddam Hoessein wapenspecties in zijn land weigerde, ligt nu ten grondslag aan de aanval op het leger van Milosevic. Wie niet naar het Westen luisteren wil, zal voelen.

Kwamen tegen Irak slechts de Britten en de Amerikanen in het geweer, boven Servië treedt de gehele NAVO op, inclusief Nederland. Met een - ondanks Srebrenica - bijna unanieme instemming van het parlement. Terwijl opnieuw niet echt duidelijk is wat het doel van de actie is, de legitimiteit ervan niet alleen door de aangevallenen wordt betwist, het er niet naar uitziet dat de bevolking van Kosovo geholpen wordt, de bombardementen Milosevic wel eens in de kaart zouden kunnen spelen en de vraag zich opdringt of we wel aan de goeie kant staan.

Niet alleen kwam het westerse verdedigingspact nog nooit buiten het eigen verdragsgebied in actie tegen een soeverein land, voor Nederland betekende het neerschieten vorige week van een Joegoslavische MiG zelfs de eerste oorlogsdaad sinds de Tweede Wereldoorlog.

Leon Wecke, polemoloog, houdt zich de laatste dertig jaar vooral bezig met het verschijnsel 'vijandbeeld'. "Het is tragisch, maar het eerste doel van de aanvallen is ontegenzeggelijk de geloofwaardigheid van de NAVO. Het lot van de Kosovaren komt pas op de tweede plaats. Helaas."

Wecke wikt zijn woorden, omdat hij weet dat het plaatsen van kanttekeningen je al snel in het vijandelijke kamp brengt. "Toch is vast te stellen dat de westerse pers tot dusver nogal eenzijdig gepubliceerd heeft over de oorlog in voormalig Joegoslavië. De Serven vertegenwoordigen het kwaad, de andere partijen zijn de arme

Een inwoner van Belgrado wijst de schade aan in zijn huis na luchtaanvallen van de NAVO

slachtoffers. Wij hebben een autistisch vijandbeeld, een beeld dat praktisch niet meer aan de werkelijkheid getoetst kan worden. De actoren willen dat ook niet, want dat komt niet van pas. Er wordt gehandeld volgens een in het eigen brein gecreëerde figuur en dat leidt tot selectieve waarneming: we zien van de Serven alleen nog maar de slechte dingen, een positief bericht is eenvoudigweg uitgesloten.

"Geen enkel staatshoofd zou de bepalingen van Rambouillet ondertekend hebben, want wie geeft nou de zeggenschap over een deel van z'n land weg? De ontwikkeling is gevaarlijk, want het wezenskenmerk van onderhandelen is dat je in de huid van de ander kunt kruipen. Maar door onze beperkte blik rest ons in het ergste geval slechts een bijzonder gênant resultaat: de NAVO bewijst z'n geloofwaardigheid allesbehalve en de Kosovaren betalen met bloed. Ik ben bang dat het Westen onder aanvoering van de Amerikanen te weinig kennis heeft van de politieke cultuur op de Balkan, van de Servische

psyche en van de complexe etnische situatie ter plekke. Het is krankzinnig dat de NAVO ook de deelrepubliek Montenegro bombardeert, terwijl de hervormingsgezinde regering daar juist afstand had genomen van de lijn van Milosevic. De NAVO verleent hem alleen maar een dienst."

Toen Italië in de nadagen van de Eerste Wereldoorlog zo'n beetje het hele grondgebied aan de overkant van de Adriatische Zee in het vooruitzicht werd gesteld, werden de voor het geweld gevluchte Kroaten en de murw geslagen Serven in elkaars armen gedreven en stichtten ze één Joegoslavische staat.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog gingen fascistische Kroaten (Ustasja's) zich te buiten aan slachtpartijen onder de Serven, terwijl extreem-nationalistische Serven (Cetniks) even gruwelijk huishielden onder de in de weg zittende Moslimpopulatie. Honderdduizenden Joegoslaven werden vermoord door een 'landgenoot'.

Intussen opereerde in heel

Joegoslavië ook nog het partizanenleger van Josip Broz Tito, waarin Serven, Kroaten en Moslims zij aan zij vochten tegen de nazi's en hun bondgenoten. Langzaam maar zeker zuiverde Tito zijn aanvankelijk pluralistische legioenen van alle niet-communistische elementen en doordat hij ook nog eens door de geallieerden werd gesteund, kon hij na de oorlog zijn droom, een communistische eenheidsstaat, verwezenlijken. Zelfs tijdens de Koude Oorlog werd Tito's Joegoslavië uit respect met rust gelaten door zowel het Oosten als het Westen.

Joegoslavië was een federatie van zes autonome republieken onder het centrale gezag van Belgrado, waarin alle bevolkingsgroepen ongeveer evenveel te zeggen hadden. Net als in Italië ontwikkelde de welvaart zich in het noorden (Slovenië, Kroatië) en niet in het zuiden (Servië, Montenegro). Terwijl veel noorderlingen emplooi vonden in de handel of in het toerisme, waren de meeste zuiderlingen voor een baan aangewezen op het leger of het staatsapparaat. Zo groeide de

Servische dominantie gestaag. Het duurde tot vijf jaar na zijn dood in 1980 voordat Tito's constructie in elkaar donderde.

Toen de Servische centralist Slobodan Milosevic partijleider werd, maakten de Slovenen en de Kroaten zich los van de communistische eenheidspartij. De volgende stap, afscheiding van de Joegoslavische federatie, was toen niet meer zo groot. En vanaf dat moment heeft de waarheid zich in tweeën gesplitst. Op grond van het zelfbeschikkingsrecht roerden de (onmiddellijk door het Westen gesteunde) onafhankelijkheidsstrevers zich, met een beroep op de grondwet voelden de federale Joegoslavische machthebbers zich verplicht de separatisten tot de orde te roepen. Net als de Spanjaarden al jaren doen met de Basken.

"De internationale gemeenschap maakt een grote fout," zegt Jovan Grbic, al 28 jaar in Nederland, maar met de Servi-

sche nationaliteit. Hij wil geciteerd worden als voorzitter van het Servisch Informatie- en Cultuurcentrum; zijn eigenlijke beroep doet er volgens hem niet toe. "Het Westen doet alsof Joegoslavië uit acht in plaats van zes deelrepublieken bestond. Maar Kosovo en Vojvodina zijn nooit republieken als Kroatië of Macedonië geweest, ze zijn onderdeel van de republiek Servië, met een bepaalde mate van autonomie voor de niet-Servische inwoners. Het enige recht dat ze niet hebben, is het recht van afscheiding. De NAVO pleegt schandelijke agressie tegen de bondsrepubliek Joegoslavië.

"Waarom geldt het zelfbeschikkingsrecht wel voor een deel van de Albanen in Kosovo, maar niet voor de Serven in bijvoorbeeld Kroatië? Je kunt helemaal niet zeggen dat alle niet-Albanen in Kosovo Servië als moederland willen en alle Albanen niet. Die mensen wonen al jaren en jaren door elkaar; er zijn heel veel gemengde huwelijken. Kosovo is Servisch. Al eeuwen. Het is de kiem van Joegoslavië, het hart van de Servische staat, de wortels van ons geloof liggen er. Het enige dat we willen, is het mooie Joegoslavië behouden. De officiële, internationaal erkende grens van het huidige Joegoslavië loopt om Montenegro, om Vojvodina en om Kosovo heen. Waarom brandmerkt het Westen Servië? Waarom sancties? Waarom bommen? Moet Kosovo eraf? En daarna Montenegro?"

"Het niet tekenen van Rambouillet is een democratisch, parlementair besluit. Het arrogante Westen voelt zich oppermachtig en kruipt steeds verder naar het oosten. Dat voelen de Russen ook. Nu zit Jeltsin er nog, maar straks wordt hij opgevolgd door iemand die wél op het knopje van de atoomwapens drukt. Jullie komen jezelf nog wel tegen.

"Wij verdienen respect. Wij laten ons niet gedwee als de Polen en de Tsjechen overnemen door de NAVO. Kennelijk

zijn we schuldig, omdat we leven."

"Ik ben verschrikkelijk geïrriteerd," zegt de Nederlandse schrijver Milo Anstadt. "Het Westen heeft de crisis in Joegoslavië niet verzacht, maar verhevigd. Door eerezuchtige machtswellustelingen een functie te geven. Een land dat vrij aardig intact was, waar een groot deel van de mensen etnisch gehuwd is, waar de problemen terugliepen, is van binnenuit stukgemaakt door visers in troebel water, notabene gesteund door het Westen. Mensen hebben niet automatisch de behoefte zich af te scheiden. Ze leven samen, drinken samen, trouwen samen, zolang het goed gaat. Het Westen had de economische malaise na Tito moeten tegengaan met een soort Marshall-hulp voor de bevolking. Maar in plaats daarvan treffen we sancties en sturen we bommen.

"Een land van 22 miljoen mensen is ineengeschrompeld. De Serven voelen zich bedreigd. Ze hebben niks te eten, maar we verwachten wel dat ze zich als rijpe democraten gedragen. De motieven lijken humaan, maar zijn in feite manteltjes voor zuivere machtspolitiek.

"Ik ben jood van origine, opgegroeid in een Pools gebied dat nu tot de Oekraïne behoort. Waarom helpen we de Albanen en laten we de Koerden in de steek? Waarom leren we de Serven een lesje en de Israëli's niet. Akkoord is toch akkoord? Ik pleit natuurlijk niet voor bombardementen op Jeruzalem, maar vraag me af waar de consequentie blijft. Wat zijn we aan het doen? Iedere stam z'n eigen landje, behalve als het ons niet uitkomt? Wat nu als een allochtone buurt in Amsterdam op een dag besluit niks meer met de rest van de gemeente van doen te willen hebben. Zelfbeschikkingsrecht. Afscheiding. Vinden we dat dan goed?"

De dominee met de handjes

Als anti-apartheidsactivist had hij de mond vol van onderdrukking, maar intussen stal hij zelf fors uit buitenlandse fondsen. De val van dominee Allan Boesak.

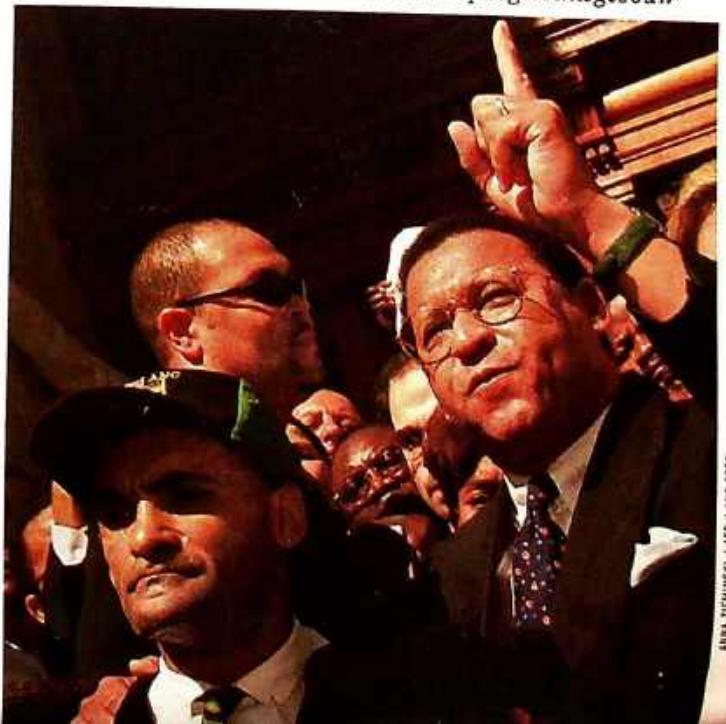
LOLKE VAN DER HEIDE • JOHANNESBURG

Onder de brandslang in de galmende gangen van het Kaapse Hooggerechtshof hing een aanplakbiljet met de Afrikaanstalige tekst 'Jesus is jou vriend, wat jou ondersteun en nooit verlaat nie'. Een imam vroeg de aanwezigen in zaal 19 te bidden voor de gekleurde man in het beklagdenbankje. Bezwepte aanwezigen in de bedompte zaal verspreidden een petitie onder de noemer: 'Ik hef mijn ogen op naar de bergen: vanwaar zal mijn hulp komen' - Psalm 121. En de verdachte zelf bezwoer dat zijn vertrouwen 'volledig bij God' lag. Hij boog

tijdens het uitspreken van het rechterlijke oordeel deemoedig het hoofd. Het was een en al gelovigheid tijdens het proces tegen de 53-jarige Zuid-Afrikaanse dominee Allan Boesak, vorige week in Kaapstad, maar de Voorzienigheid greep niet in.

Boesak, een van de boegbeelden uit de vroegere strijd tegen de apartheid, kreeg zes jaar cel opgelegd wegens meervoudige diefstal en fraude. De rechter zei dat de verdiensten van de zielenherder uit 'de strijd' niet mochten verhullen dat hij, juist in zijn hoedanigheid van activist, eind jaren tachtig en begin jaren negentig voor 1,3 miljoen

De veroordeelde Allan Boesak verlaat het Kaapse gerechtsgebouw

Del Ponte blijft Milošević opeisen

Door onze correspondent
BELGRADO, 26 JAN. De hoofdaanklager van het Joegoslavië-Tribunaal, Carla del Ponte, houdt vast aan de berechting van oud-president Slobodan Milošević in Den Haag.
 Ze heeft dit gisteren verklaard, na afloop van een driedaags bezoek aan de Servische hoofdstad Belgrado. De hoofdaanklager staat daarmee lijnrecht tegenover de nieuwe Joegoslavische regering, die vasthoudt aan berechting van Milošević in eigen land.
 „Wij willen Milošević als eerste berechten”, zei Del Ponte gisteren op een persconferentie. „De Joegoslaven moeten het onderzoek nog beginnen. Wij zijn klaar. De oud-president moet voor genocide en oorlogsmisdaden terecht staan in Den Haag”, verklaarde Del Ponte. „Voor andere misdaden kan hij terecht staan in Joegoslavië.” Ze sloot uit dat Milošević eerst in eigen land een straf uitzit en daarna alsnog in Den Haag

Tribunaal dreigt waar overreding faalt

President Koštica lijkt niet langer met het Westen te flirten. De president van Joegoslavië heeft de hoofdaanklager van het Joegoslavië-Tribunaal met lege handen naar huis gestuurd.

Door onze correspondent
YVÉL VINCKX
BELGRADO, 26 JAN. Carla del Ponte verlaat Belgrado met „gemengde gevoelens”. Enerzijds is ze geschokt door de president van Joegoslavië. „Hij hield een monoloog van een half uur. Ik probeerde een gesprek te voeren, maar dat was onmogelijk”, klaagde ze gisteren na afloop van haar driedaags bezoek aan Belgrado. Anderzijds voelt ze zich gesterkt door gesprekken met enkele ministers.

Die gesprekken kunnen niet verhullen dat Carla del Ponte, hoofdaanklager van het Joegoslavië-Tribunaal, met lege handen naar Den Haag gaat. „Ik ben niet gekomen om arrestaties te verrichten”, zei ze. Maar ze kwam ook niet om stampoetend het kantoor van president Vojislav Koštica te verlaten.

Ze kwam om, volgens eigen zeggen, de samenwerking tussen de nieuwe autoriteiten en het tribunaal op de rails te zetten. En ze kwam om te benadrukken dat oud-president Slobodan Milošević moet worden uitgeleverd aan Den Haag. Het tribunaal, gevestigd in Den Haag, vaardigde in 1999 een aanklacht tegen hem uit wegens

oorlogsmisdaden in Kosovo. Maar ze ving bot. De nieuwe leiders, onder wie de Joegoslavische ministers van Buitenlandse en Binnenlandse Zaken en de premier van Servië, benadrukten de afgelopen dagen keer op keer Milošević in Servië te willen berechten. „Hij zal terecht staan in eigen land”, aldus de nieuwe Servische premier Zoran Djindjić. Milošević zal worden beschuldigd van 'misdaden tegen het Servische volk' als corruptie, stemfraude en machtsmisbruik.

De berechting van oorlogsmisdaden in Kroatië, Bosnië en Kosovo

NIEUWSANALYSE

vo komt voor de Serviërs op de tweede plaats. Ze menen toch al eenzijdig de schuld voor alle oorlogen in het voormalige Joegoslavië te krijgen. Het tribunaal versterkt deze gevoelens. „Het probeert collectieve schuld bij de Serviërs te leggen”, aldus president Koštica in een verklaring. De hoofdaanklager mocht die beschuldiging gisteren uit alle macht ontkennen – ze werd nauwelijks geloofd.

Bovendien hebben de Serviërs weinig te winnen bij berechting van Milošević in Den Haag. De voorzitter van de Nationale Bank, de vooraanstaande econoom Mladjan Dinkić, klaagde gisteren zijn nood over de gebrekkige medewerking van het Westen bij de speurtocht naar de geroofde miljarden guldens. „Wij moeten meewerken met het tribunaal, maar zij

werken niet mee als wij vragen de Zwitserse bankrekeningen van Milošević te openen.”

Del Ponte sluit berechting van Milošević in eigen land uit. Ze wil praten over een filiaal van het tribunaal in Belgrado, maar de 'grote vis' Milošević moet in Den Haag terecht staan. Maar het is lastig zaken doen met onwillige Serviërs.

Toch staat Del Ponte niet helemaal met lege handen. Zo kan het Westen de uitlevering van Milošević als voorwaarde stellen om internationale hulp te geven. Het Amerikaanse Congres, dat op 31 maart over omvangrijke hulp aan Joegoslavië beslist, heeft daar al op gewezen.

Del Ponte heeft het dreigement tijdens haar bezoek aan Belgrado diverse keren geuit. „Wil Joegoslavië een volledig lid van de internationale samenleving worden, dan kan het zijn medewerking uiteindelijk niet weigeren.” Joegoslavië is sinds enige weken lid van de Verenigde Naties.

Maar het internationale front vertoont scheuren. De president van de Europese Commissie, Romano Prodi, liet gisteren weten hulp aan Joegoslavië niet te willen verbinden aan de uitlevering van de oud-president. De voorzichtigheid vrede in Zuidoost-Europa wordt niet op het spel gezet voor een oorlogsmisdadiger.

En Slobodan Milošević zelf? Hij vertoende zich gisteren in het openbaar in Belgrado met de leider van de Griekse communisten – en wreef een van zijn grootste vijanden. Carla del Ponte, zo nog eens onder haar neus dat ze hem nog lang niet heeft.

Generaal Kroatië van moord beschuldigd

KROATIË De Kroatische oud-generaal Mirko Norac, die is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden tegen Serviërs, heeft in 1991 persoonlijk een Servische vrouw doodgeschoten. Dat blijkt uit de aanklacht tegen de 33-jarige oud-generaal. Norac is aangeklaagd wegens misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden tegen de bevolking en overtreding van internationale wetten. Alle vijf waren betrokken bij de massamoord op Serviërs in de herfst van 1991 in Gospić. Norac zou in oktober '91 opdracht hebben gegeven voor het gevangen nemen van Serviërs die later bij Gospić werden geëxecuteerd. (RTR)

Europese missie laakt wangedrag Russen Tsjetsjenië

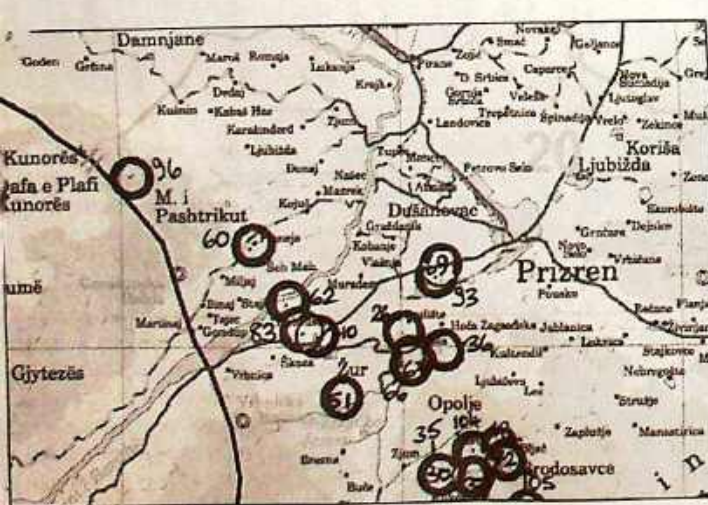
GROZNY, 17 JAN. Het Russische leger maakt zich in Tsjetsjenië schuldig aan mishandeling van burgers. Dat verwijt maakte gisteren de Raad van Europa in Tsjetsjenië in rechtstreekse ontmoetingen met Russische functionarissen.

Lord Judd, leider van de missie van de Raad van Europa, zei gisteren in de Tsjetsjeense hoofdstad Grozny dat Tsjetsjeense burgers te kampen hebben met „verdwijningen, pesterijen, mishandeling en afpersing” en dat bovendien bezorgdheid bestaat naar aanleiding van berichten over massamoorden op Tsjetsjeense burgers. Judd wil die bevindingen neerleggen in een rapport, dat later deze maand wordt ingebracht tijdens een debat in de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa. Daar moet worden vastgesteld of Rusland zijn stemrecht in de Assemblée moet verliezen; het verloor dat vorig jaar wegens de schendingen van de mensenrechten in Tsjetsjenië door het leger.

Judd ontmoette gisteren zowel Viktor Kalamonov, de Russische functionaris die is belast met toezicht op de naleving van de mensenrechten in Tsjetsjenië, als moeders van Tsjetsjenen wier mannen, broers of zoons door de Russen zijn gearresteerd en van wie ze sindsdien niets meer hebben gehoord. Hij sprak ook met vertegenwoordigers van de mensenrechtenorganisatie Memorial. Kalamonov tekende bezwaar aan tegen Judds gesprekken met de moeders en Memorial; hij sprak van „een vileine show van ongeverifieerde feiten en geruchten”.

Judd klaagde in een ontmoeting met de opperbevelhebber van de Russische strijdkrachten in Tsjetsjenië, generaal Valeri Baranov, over berichten over Russische soldaten die in Tsjetsjenië bij wegcontroles burgers geld afpersen en over de vraag waarom zo weinig Russische soldaten worden vervolgd wegens misdrijven. Er zijn de afgelopen zestien maanden 38 juridische onderzoeken geopend tegen soldaten die verdacht worden van misdrijven, maar in niet één geval heeft dat geresulteerd in een proces. Judd klaagde ook over het feit dat gearresteerde Tsjetsjenen geen juridische bijstand krijgen.

Het pro-Russische bestuur in Tsjetsjenië heeft gemeld dat de Russen hun eigen verliescijfers in de oorlog bagatelliseren. Volgens de leider van de door de Russen ingestelde Staatsraad, Sajdoellajev, sneuvelen elke dag in Tsjetsjenië 20 tot 25 Russische militairen en raken er vijftig gewond bij gemiddeld dertig gewapende incidenten. Het Russische leger verzwijgt het juiste aantal doden aan eigen kant; doorgaans wordt gemeld dat twee of drie Russen zijn gesneuveld. De afgelopen twee maanden zijn geen officiële gegevens over de totale Russische verliezen in Tsjetsjenië meer gegeven. „Rusland is opgehouden zijn doden te tellen”, zo oordeelde onlangs de liberale oppositiepolitici Grigorij Javlinski. Volgens Sajdoellajev controleren de Russen zelfs de hoofdstad Grozny niet; hij zei dat zich tussen vijfhonderd en duizend Tsjetsjeense strijders in de hoofdstad ophouden. (Reuters, AFP)

Detail van de Kosovo-kaart. Cirkels geven aan waar verarmd uranium kan zijn achtergebleven bij Prizren, in de zuidpunt van Kosovo.

SITES / Uranium

De Navo heeft woensdag coördinaten en kaarten op haar website (www.nato.int/latest/home.htm) gezet van de locaties in Bosnië en Kosovo waar ammunities is gebruikt die is versterkt met verarmd uranium (DU). Het openen van de kaarten vreet overigens geheugen en kan dus lastig zijn.

De informatie over de locaties in Bosnië is nieuw (en nog incompleet, zo wordt gemeld); over Kosovo had de Navo na aandringen van de Verenigde Naties al vorig jaar gegevens verstrekt. De Navo is eerder bekritiseerd omdat ze informatie zou achterhouden. redactie buitenland

Trouw 26-1 '01

DE ONDERKRANT KWESTIES / Van wie zijn de Joegoslavische ambassades?

Van wie is het, inmiddels verwoeste, Joegoslavische ministerie van defensie in Belgrado, dat werd gebouwd in de tijd dat de Socialistische Federale Republiek Joegoslavië (SFRJ) van Tito nog bestond?

Negen jaar lang al steggelen de staten die op de puinhopen van het oude Joegoslavië zijn ontstaan – Slovenië, Kroatië, Bosnië, Macedonië en de Federale Republiek Joegoslavië (FRJ) – over de verdeling van de bezittingen van die inmiddels vergane SFRJ. Negen jaar lang leverde dat nauwelijks iets op, omdat het regime in Belgrado volhield dat er niets te

verdelen was. Het zag zichzelf als de enige, rechtmatige erfgenaam van de SFRJ; de andere staten wilden immers zelf niet langer deel uitmaken van de veelvolkerenstaat en hadden dus hun rechten verspeeld.

Het nieuwe Joegoslavische bewind onder leiding van president Vojislav Kostunica stelt zich aanmerkelijk soepeler op en heeft de rechten van de andere staten op een deel van de erfenis inmiddels erkend. Besprekingen met de andere staten over de kwestie zijn onlangs hervat, nadat ze twee jaar stil hadden gelegen.

Daarmee zijn de problemen

echter nog niet uit de wereld. Het eerste discussiepunt is wat er precies onder de erfenis valt. Volgens de FRJ zouden eigenlijk alle ondernemingen die opereerde op basis van Tito's systeem van self-management, als staats eigendom moeten worden meegerkend. De andere vier staten willen de nalatenschap beperken tot overheidsgebouwen en militaire installaties.

In de praktijk is al veel verdeeld: alle deelrepublieken hebben de bedrijven en gebouwen – waaronder ook kazernes – die op hun grondgebied stonden, als 'eigen' ingepikt. Van verschillen-

de kanten is gesuggereerd dit maar zo te laten en niet aan ingewikkelde be- en verrekningen te beginnen. Temeer niet daar een deel inmiddels is verwoest, zoals het al eerder genoemde ministerie in Belgrado.

Blijven over de 'overzeese' bezittingen in de vorm van geld – tegoeden én schulden – en goederen. In het laatste geval gaat het vooral om de ambassades van het oude SFRJ, waarin in de meeste gevallen nu een vertegenwoordiger van Belgrado resideert. De waarde daarvan wordt geschat op 500 miljoen dollar.

Veel lastiger is het om de optel-

som te maken van debet en credit van de SFRJ. Zeker is slechts dat in de kluisen van de Bank voor Internationale Betalingen (BIB) in Basel nog ongeveer 500 miljoen dollar ligt aan goud en harde valuta.

Geen van de 'nieuwe' Balkanstaten kan daarbij, zolang er geen overeenstemming is over de verdeling: het tweede struikelblok tussen de vijf erfgenamen. Het IMF stelde in 1992 een verdeelsleutel voor, gebaseerd op de bijdrage van iedere deelrepubliek aan het federale budget. (FRJ 36,5 procent; Kroatië 28,4; Slovenië 16,3; Bosnië 13,2; Mace-

donië 5,4). Bosnië en Macedonië voelen zich echter onderbedeeld.

Ondanks de meningsverschillen lijkt een overeenkomst op afzienbare termijn mogelijk. Alle staten willen immers graag de hand leggen op in ieder geval een deel van de gelden die nu nog op rekeningen van buitenlandse banken staan. Bovendien zijn ze als de dood voor een nog ingewikkelder discussie. En die komt er onvermijdelijk als Montenegro – dat samen met Servië de FRJ vormt – de plannen doorzet en zich eveneens onafhankelijk verklaart.

Nicole Lucas

De vredesmacht KFOR vernietigt wapens in Kosovo. In de regio moeten nog talrijke wapens uit de Kosovo-oorlog van 1999 liggen. (Foto Reuters)

De Kosovaren halen vooralsnog de schouders op over de gevaren van erarmd uranium. Andere specten van de gezondheid zijn belangrijker.

Door onze correspondent

AEL VINCKX

RIZREN, 20 JAN. Eigenlijk levert het Balkansyndroom de Duitse soldaten in Kosovo slechts één probleem op. „We hebben veel moeite onze vrouwen en vrienden in Duitsland gerust te stellen. Dat is onze grootste zorg”, zegt kapitein Klaus Hazzenbühler. Doordat ongerust zijn de vrouwen over de gezondheid van hun mannen. Want juist in Prizren en omgeving zijn in de NAVO-luchtoorlog van 1999 de meeste granaten met verarmd uranium afgeschoten.

Even buiten de Kosovoarse stad Prizren ligt het Duitse hoofdkwartier van de vredesmacht KFOR. Slagbomen, zandzakken en verkopers van illegale cd's onttrekken de basis aan het zicht. Een paar kilometer verder, in het stadje Orahovac, waren de Nederlandse KFOR-soldaten tot voor kort gestationeerd. Nu zijn hun taken overgenomen door de Duitsers.

Voor de Duitsers is de vondst van verarmd uranium „geen thema, weet de kapitein. „We hebben niet begrepen waarom andere landen de zaak zo hoog hebben opgevoerd. De granaten zijn vooral in het westen van de steden Prizren en Pec neergekomen. Prizren staat

onder het militaire toezicht van de Duitsers binnen KFOR, Pec wordt gecontroleerd door de Italianen.

Maar in tegenstelling tot de Italianen zijn de Duitse militairen nauwelijks onder de indruk van een mogelijk verband tussen verarmd uranium en leukemie. „Het oorzakelijk verband is niet vastgesteld”, zegt Hazzenbühler droog.

Een Duitse soldaat heeft leukemie. Maar hij diende in Mostar, in Bosnië, waar volgens de NAVO geen munitie met verarmd uranium is afgeschoten. Een andere soldaat „voelde zich niet lekker na het lezen van alle krantenberichten over het Balkansyndroom”, haat Hazzenbühler zich ontvallen. Snel herstelt hij zich: „Voor informatie over hem moet u het ministerie in Duitsland bellen.”

Wel heeft de militaire leiding onderzoek laten doen. Vijftien plekken in de buurt van Prizren verdacht men van de aanwezigheid van verarmd uranium, op twee plekken trof men verhoogde straling aan. Drie pantserwagens die waren doorboord met granaten waarbij straling vrij kwam, werden opgeruimd. Nu hangen er plastic linten om de lokale bevolking te waarschuwen.

Maar de Kosovo-Albanezen

Kosovo: huisvuil groter probleem dan uranium

maken zich nauwelijks druk over de mogelijke gevaren van het verarmd uranium. Tolk Xhefer: „We maken ons meer zorgen over andere zaken. Het afval wordt niet opgehaald, maar ligt in hopen langs de weg. Het trekt allerlei beesten aan, waaronder wilde honden. We moeten oppassen voor hondsdolheid.”

Buiten de Duitse basis ligt het

afval. In de berm liggen openge-scheurde plastic zakken, etensresten, kapotte bakstelen, bedrijfsafval. Roostende autootkarkassen zijn achtergelaten in de weilanden, olie lekt in de bodem. Kapotte wasmachines zijn in de rivier gesmeten die dwars door Prizren loopt.

In Kosovo werkt de vuilophaal-dienst nauwelijks. Soms verschijnt een vrachtauto in de straten, neemt twee handenvullis mee en

laat de rest liggen. In de kleine straatjes kan de vrachtwagen niet komen; daar schakelt het internationale bestuur van Kosovo mannen met kleine pick-up wagens in. Die incasseren hun geld en gooien het vuilnis vijfhonderd meter verderop heen.

Het heeft ook te maken met de houding van de mensen, zeggen ze bij UNMIK, het VN-bestuur in Kosovo. De collectiviteitszin van de Kosovaren is slecht ontwikkeld. In communistische tijden zorgde de staat voor de straat en daarna keek niemand meer naar haar om. In Kosovo is het balkon brandschoon, maar ligt de stoep vol met vuilnis dat van dezelfde balkon naar beneden wordt gekieperd. „Het is vechten tegen de bierkaai”, zegt een UNMIK-medewerker.

Wie ziek wil worden in Kosovo, hoeft niet in de buurt van munitieresten met verarmd uranium te komen. De verontreiniging in Kosovo is groot; het is een van de vuilste regio's in Europa. Zo werden de mijnen en de loodsmelterij in het noorden onlangs in allerlei gesloten nadat in het bloed van de omwonenden een verhoogd loodgehalte geconstateerd was. Verder draait de elektriciteitscentrale in het centrale deel van Kosovo op

bruinkool. De omwonenden ademen de dampen dagelijks in - aandoeeningen aan de luchtwegen liggen dan ook voor de hand. Ook zijn de sanitaire voorzieningen onder de maat (via het water wordt geelzucht overgebracht) en zijn weinig mensen gevaccineerd.

Vrouwen hebben een ander, weinig optimistisch vooruitzicht. De sterfte in het kraanbed is volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) het hoogst in Europa. „Veel moeders en kinderen overlijden door gebrekkige medische zorg”, zegt de leider van de WHO-missie in Kosovo, de Nederlander Erik Schouten.

De medische kennis van de Albanese artsen is onvoldoende, meent hij, want de Serviers hebben hen tien jaar lang geweerd uit de hogere medische functies. Ze misten zo bijsholingen, uitwisselingen en seminars en konden zich niet op de hoogte houden van de laatste medische ontwikkelingen. „Albanese artsen en verpleegkundigen hebben twaalf jaar in een isolement gezeten.” En de geneseskunde is niet stil blijven staan.

Buiten het kantoor van de WHO staan inmiddels twee afvalcontainers in brand. Met dichtgeknepen neuzen lopen de voorbijgangers langs de brandende troep. „De inwoners van de hoofdstad Prishtina proberen de berg afval in de stad te reduceren door hem in brand te steken, inclusief verfblikken en plastic flessen. De meeste containers kunnen al niet meer rijden. De plastic wielen zijn door de hitte van de vele vuurtjes gesmolten.

Tribunaal kritisch over uranium-munitie

LONDEN - Het gebruik van de omstreden Navo-wapens met verarmd uranium zou onderzocht kunnen worden als mogelijke oorlogsmisdad.

Dat heeft de hoofdaanklaagster van het Joegoslavië-tribunaal, Carla del Ponte, voor de Italiaanse televisie gezegd.

Het is nog niet bewezen dat de omstreden wapens gevaarlijk zijn

16-1-2001
voor de volksgezondheid. Del Ponte zei gisteren dat ze tijdens de Navo-bombardementen op Kosovo vergeefs probeerde berichten hierover te onderzoeken. Ze wacht nu op de onderzoeken die de Europese Unie en diverse Europese landen zijn gestart, voordat ze besluit of het tribunaal een eigen onderzoek opent naar het inzetten van de munitie. Volgens waarnemers is vervolging alleen

mogelijk als blijkt dat het uranium gericht werd toegepast om kanker te veroorzaken.

Medische experts van de Navo kwamen gisteren in Brussel bijeen om te beraadslagen over de risico's van munitie met verarmd uranium. Een woordvoerder van de Navo zei na afloop dat hij verwacht dat het onderzoek weinig harde conclusie zal opleveren.

Binnen de Verenigde Naties

wordt nu ook aangedrongen op meer onderzoek. De Wereldgezondheidsorganisatie WHO wil meer weten over de risico's van verarmd uranium, zei directeur-generaal Brundtland.

Bij vijf aan kanker lijdende Franse militairen die op de Balkan dienden, zijn geen sporen van verarmd uranium aangetroffen in hun urine. Een zesde soldaat wordt nog onderzocht, zegt

het Franse ministerie van Defensie.

De Britse omroep BBC zegt over documenten te beschikken waaruit blijkt dat het Amerikaanse leger al in 1990, nog voor de Golfoorlog, bezorgd was over de effecten van munitie met verarmd uranium. Het Amerikaanse ministerie van defensie zegt dat het rapport uit 1990 is achterhaald door recenter onderzoek.

Sharping: Balkan-syndroom is hysterie

15-1-2001
Van onze redactie buitenland
AMSTERDAM - De Duitse minister van defensie Rudolf Sharping zegt dat de publieke zorg over munitie met verarmd uranium doortrokken is van hysterie en dat het onderwerp wordt gebruikt om de legitimiteit van de rol van de Navo op de Balkan te ondermijnen.

Sharping stelde zich gisteren voor de Duitse tv tweer tegen de kritiek dat hij zou hebben gefaald in de bescherming van Duitse militairen die in 1999 en daarna naar Kosovo zijn gestuurd. Veel meer dan een 'Balkansyndroom' waarvan in Italië, Nederland en andere Navo-landen militairen zouden zijn overleden, is er sprake van een 'hysterie-syndroom', aldus de bewindsman.

In Groot-Brittannië zei zijn Britse collega Geoff Hoon echter dat er een 'beperkt risico' in verband

met de munitie bestaat. Dat wisten we, dat leerden we onze militairen, luidde samengevat zijn betoog, maar: „Er is zeker geen bewezen verband tussen het gebruik ervan en enige ziekte.”

Dat laatste meldde zaterdag ook het Belgische Federale Nucleaire Controle Agentschap. Volgens het agentschap komen de symptomen van het Balkansyndroom absoluut niet overeen met de schadelijke effecten van uranium zoals die tot nu toe bekend zijn.

Een woordvoerder van het Britse ministerie bevestigde gisteren dat de Britse marine stopt met het gebruik van met verarmd uranium bepantserde munitie. Volgens de woordvoerder werd daartoe echter al eerder besloten, omdat de Amerikaanse leverancier de betreffende munitie niet meer maakt.

In Belgrado beweerde een patholoog zaterdag dat 400 Bosnische Serviërs uit Hadzici, vlakbij Belgrado, door het gebruik van de munitie door de Navo zijn overleden. De slachtoffers, 10 procent van de plaatselijke bevolking, zouden zijn overleden aan verschillende vormen van kanker. Veel van hen werkten in een plaatselijke fabriek voor reparatie van tanks en legervoertuigen, die door de Navo in 1994 zwaar werd gebombardeerd.

Granaathulzen werden er gerecyield, aldus de patholoog, er werden zogenaamde flak jackets van gemaakt, die door sommige van de slachtoffers werden gedragen.

Del Ponte meldt succes in Zagreb

ZAGREB, 16 JAN. De hoofdaanklager van het Haagse VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden, Carla del Ponte, en de Kroatische premier Ivica Račan hebben gisteren in Zagreb „alle problemen opgelost” en „obstakels en misverstanden uit de weg geruimd”, zoals Del Ponte het na de zes uur durende besprekingen uitdrukte.

Del Ponte zei na de besprekingen dat het tribunaal een „uitnodiging” aan de Kroatische legerleider, generaal Petar Stipetić, om naar Den Haag te komen, heeft ingetrokken, omdat de generaal zelf heeft aangeboden in Den Haag tekst en uitleg te geven over de Kroatische bliksemoffensieven waarmee de Kroaten in 1995 een eind maakten aan de separatistische 'republiek' van de Kroatische Serviërs.

De invitatie van het tribunaal aan Stipetić heeft de afgelopen tijd in Kroatië geleid tot enorme controverses en zelfs een anti-tribunaal-hysterie. De oorlog tegen de Kroatische Serviërs wordt in Kroatië gezien als een legitieme verdedigingsoorlog tegen Servische agressie. De militaire leiders van de dubbele campagne van 1995 worden gezien als Kroatische helden. Dat het tribunaal eventuele oorlogsmisdaden onderzoekt die in 1995 tegen Kroatische Serviërs zijn begaan, stuit in Kroatië op algemeen onbegrip, ook bij de regerende politieke partijen die overigens voor medewerking met het tribunaal zijn. Diverse politieke partijen hebben laten weten aan die medewerking een eind te ma-

ken als generaal Stipetić door het tribunaal in staat van beschuldiging wordt gesteld. Stipetić zelf heeft steeds gezegd bereid te zijn naar Den Haag te gaan, omdat hij niets te verbergen heeft.

Details over de gesprekken tussen Račan en Del Ponte zijn gisteren niet bekendgemaakt, maar de uitlatingen van zowel de hoofd-aanklager als Kroatische woordvoerders doen vermoeden dat de kou uit de lucht is. Del Ponte omschreef het overleg als „moeilijk maar vruchtbaar”. „We menen dat we een oplossing hebben gevonden voor al onze problemen en vanaf morgen zal onze samenwerking optimaal zijn”, zo zei ze.

Een Kroatische woordvoerder voegde daaraan toe dat de regering blij is met twee uitlatingen van Del Ponte: dat ze bij haar komt naar Zagreb geen aanklachten van het tribunaal had meegebracht - zoals de Kroatische media algemeen verwachtten - en dat het tribunaal zich niet bezighoudt met de twee Kroatische legeroffensieven van 1995 op zich, maar slechts met de individuele verantwoordelijkheid voor individuele oorlogsmisdaden. Eerder had premier Račan gezegd dat hij geen „criminalisering” van de oorlog zou accepteren.

De Joegoslavische president Koštunica zal Carla del Ponte bij haar bezoek aan Belgrado, volgende week, niet ontvangen. Volgens een woordvoerder van Koštunica's partij is haar rang „niet hoog genoeg”. „Ze is niet eens minister van Buitenlandse Zaken.” (Reuters, AFP, AP)

URANIUM

Twijfels over herkomst van uranium

15-1-2001
[• Vervolg van pagina 1] Daarbij blijft een min of meer waardeloos uranium-product achter, het 'verarmd uranium', waarin de concentratie U-235 nog maar 0,2 à 0,3 procent is. Van belang is dat géén nieuwe isotopen ontstaan. Die ontstaan als het uranium in een kernreactor met neutronen wordt bestraald. De bestraling in kernreactoren leidt tot het splijten van de zware uranium-kernen in kleinere kernen (cesium, strontium, jodium) die vaak zeer radioactief zijn. Ten dele nemen de zware kernen ook extra neutronen op, waardoor ze nog zwaarder worden. Zo kan uranium-235 door neutronenvangst overgaan in uranium-236 en U-238 in plutonium-239.

Kernfysici verschillen van mening over een mogelijk natuurlijk voorkomen van meetbare hoeveelheden uranium-236. Omdat de verschillende natuurlijke uranium-isotopen soms ook wel spontaan splijten en dus neutronen afgeven, ontstaat in principe van nature altijd wat uranium-236. In de praktijk wordt die fractie, zegt dr. A.S. Keveling Buisman van het ECN in Petten, met de gewone massaspectrometers niet gevonden. „De spectrometristen hier vinden het nooit.”

Van belang is dus het antwoord op de vraag hoeveel uranium-236 de Zwitsers en Finnen aantreffen. Uit het feit dat het AC-Laboratorium de vondst uranium-236 al in een vroeg stadium aan de UNEP meldde, zou kunnen worden afgeleid dat de hoeveelheid hoger is dan het natuurlijke minieme voorkomen. De definitieve UNEP-rapportage komt pas in maart.

Mocht blijken dat gehalte U-236 inderdaad 'onnatuurlijk' hoog is dan moet worden aangenomen dat het uranium van de Amerikaanse munitie niet echt 'verarmd' was maar ten dele uit opwerkingsfabrieken komt. Aannemelijk is dit niet want er is een groot overschot aan gewoon verarmd uranium.

Uranium en de NAVO

10-1-2001
WETENSCHAPPELIJK is er nog niets bewezen. Noch in positieve noch in negatieve zin is aangetoond dat militairen die worden blootgesteld aan munitie met verarmd uranium een grotere kans lopen op leukemie of andere vormen van kanker. Volgens de statistieken is er geen noemenswaardig verschil tussen de gezondheid van soldaten die in de Golfoorlog of op de Balkan hebben gediend, en soldaten die thuis zijn gebleven. Ook de internationale gezondheidsorganisatie WHO heeft geen indicaties dat symptomen als chronische vermoeidheid of kanker het directe gevolg zijn van de oorlogsvoering in de Golf en de Balkan.

Toch is een deel van Europa in rep en roer, nadat Italië alarm heeft geslagen over bijna tien sterfgevallen onder de 75.000 manschappen die dit land naar de Balkan heeft uitgezonden. Italië wil nu dat er geen verarmd uranium meer in munitie wordt verwerkt totdat onomstotelijk vaststaat dat er geen gevaar is. Rome voelt zich gesterkt door de waarschuwing over de risico's van deze munitie, die de NAVO medio juli 1999 zelf heeft rondgezonden. Een aantal lidstaten van het bondgenootschap heeft zich min of meer achter het Italiaanse verzoek geschaard en is aldus de confrontatie aangegaan met de Verenigde Staten en Groot-Brittannië die niet voelen voor zo'n rigoureuze maatregel.

HET CONFLICT in de boezem van de NAVO gaat echter niet alleen over munitie met verarmd uranium. Op de achtergrond spelen grotere en belangrijker ongenoegens tussen de Atlantische partners. Bijvoorbeeld over het raketchild in de ruimte dat de vs willen ontwikkelen, de Europese ambities om een autonoom defensiebeleid te ontwikkelen en de politieke gevolgen van de uitbreiding van de NAVO in de richting van de grenzen van Rusland. Deze meningsverschillen kunnen voortwoekeren omdat het in Washington politiek gezien 'pauze' is, een pauze die ook na de inauguratie van George W. Bush als president niet onmiddellijk zal worden beëindigd. Het zal nog even duren voordat de programmatische prioriteiten van Bush zich uitkristalliseren.

Een compromis over het gebruik van munitie met verarmd uranium is daarom van belang. Het is ook in zicht. De lidstaten van de NAVO zullen zich vermoedelijk verenigen rond een geïntegreerd onderzoek naar aard en achtergronden van de medische klachten van de veteranen.

Zo'n onderzoek is niet zinloos, om wetenschappelijke én politiek-psychologische redenen. Na de Koude Oorlog zijn de krijgsmachten op professionelere leest geschoeid. De militairen die worden uitgezonden zijn geen rekruten die hun vaderland verdedigen, maar beroepssoldaten die werknemer zijn en de gevaarlijk operaties van hun politieke leiding moeten uitvoeren. Alleen al daarom hebben veteranen recht op zoveel zekerheid als wetenschappelijk denkbaar is. Dat mes snijdt bovendien aan twee kanten. Hoe langer de onrust over het verarmde uranium duurt, hoe moeilijker het wordt nieuwe mannen en vrouwen voor militaire operaties buiten de eigen landsgrenzen te werven. Zover mag het niet komen. De NAVO heeft al genoeg met zichzelf te stellen.

Blufpoker onmisbaar boek

Het boek 'Blufpoker, De grootmachten, Joegoslavië en de komende oorlogen' is een aanrader voor iedereen die de actuele ontwikkelingen in de wereld en vooral in Europa wil volgen. De auteur, Michel Collon, zal weldra in Vlaanderen en Nederland verscheidene conferenties geven.

Ieder die stelling neemt tegen de oorlog en voor de vrede - o.a. naar aanleiding van de Kosovo-oorlog - en/of tegen de ravages die het neoliberalisme aanricht, zou dit boek moeten lezen.

Het boek beantwoordt vijf essentiële vragen waar velen onder ons zich zorgen over maken:

1. Wat is de informatie van de massamedia waard? Hoe kan men zelf medialeugens ontdekken?
2. Waarom breken er meer en meer oorlogen uit: Irak, Joegoslavië, Palestina, Congo, Colombia...? Wat is de werkelijke strategie van de Verenigde Staten en hun geallieerden in de Arabische wereld, de Balkan, de voormalige Sovjet-Unie, Centraal-Afrika?
3. Waar kunnen nieuwe oorlogen uitbreken en hoe ze te voorkomen?
4. Wat zijn de fundamentele mechanismen van de globalisering en hoe kan men weerstand bieden aan de maatregelen van het IMF (Internationaal Monetair Fonds) en van de WTO (Wereldhandelsorganisatie) die zeer veel volkeren in totale armoede storten?
5. Wat is het verband tussen al deze

7-2-2001
fenomenen? Leidt de economische mondialisering tot militaire oorlog? Is er sprake van coördinatie tussen de NAVO enerzijds en het IMF en grote westerse concerns anderzijds?

In zijn boeken en tijdens bijeenkomsten antwoordt Michel Collon diepgaand op al deze vragen. Hij analyseert de rol van multinationals en van internationale instellingen in de coulissen van de oorlogen en de verborgen strategieën van de grootmachten. Hij legt de mechanismen bloot van 'medialeugens', die de publieke opinie desinformerend en verdoven. De boeken van Michel Collon zijn of zullen gepubliceerd worden in acht talen en beleven regelmatig een herdruk. Collon spreekt vlot Nederlands en verschillende andere talen en gaf meer dan 200 conferenties in dertien verschillende landen.

Een man die een van zijn conferenties bijwoonde in Madrid, schreef ons:

"Deze conferentie was voor mij een echte openbaring. Alle gebeurtenissen kregen een plaats omdat ik beter het algemeen kader begreep van de internationale verhoudingen van vandaag op economisch, politiek en militair vlak, alsook op het gebied van de media. Hartelijk dank.

Paul-Marie de la Gorce schreef in 'Le Monde Diplomatique': "Eén van de drie belangrijkste boeken van het jaar. Een duidelijk non-conformistische analyse, die de door de westerse media opgelegde taboes en dogma's omvergooit."

'De ervaring die we in Bosnië opgedaan hebben, kan als model dienen voor onze toekomstige NAVO-operaties.'

Javier Solana,

secretaris generaal van de NAVO, maart 1996

Na alle desinformatie van de media, hoe kan men conflicten zoals het Joegoslavië- conflict ontmaskeren? Zitten er niet veel meer spelletjes blufpoker, waar het de regel is te liegen, te bluffen en te verzoeken?

Hier vindt u een denkrichting om de verhoudingen tussen de grootmachten (Verenigde Staten, Rusland) en hun manoeuvres achter de schermen te ontgaten. Joegoslavië was een laboratorium voor de NAVO om de volgende oorlog te voorbereiden. Waar zullen de plannetjes zijn? Zullen wij opnieuw geconfronteerd worden met kolonies, which changes, language, slash just part.

Maar eerst dit wat is onze informatie waard? In dit boek geeft de auteur u de middelen om zelf de realiteit te analyseren. En vooral ook de komende oorlogen. Want het is de moeite waard om voor de verdediging van de vrede te engageren. Met kennis van zaken.

Michel Collon is de auteur van het boek 'America's Other' van een Gilles Perrier en dit is het programma van de laatste staat van elke jaar in België op de radio. Hij is de auteur van het Belgische weekblad 'L'Espresso'.

Het boek wordt uitgegeven door uitgeverij EPO
Lange Pastoorstraat 25-27
2600 Berchem-Antwerpen
Tel: +32 L013 287 08 75
Web: www.epo.be

Het is te verkrijgen via de NCPN,
Haarlemmerweg 177, Amsterdam,
tel. 020-6825019.

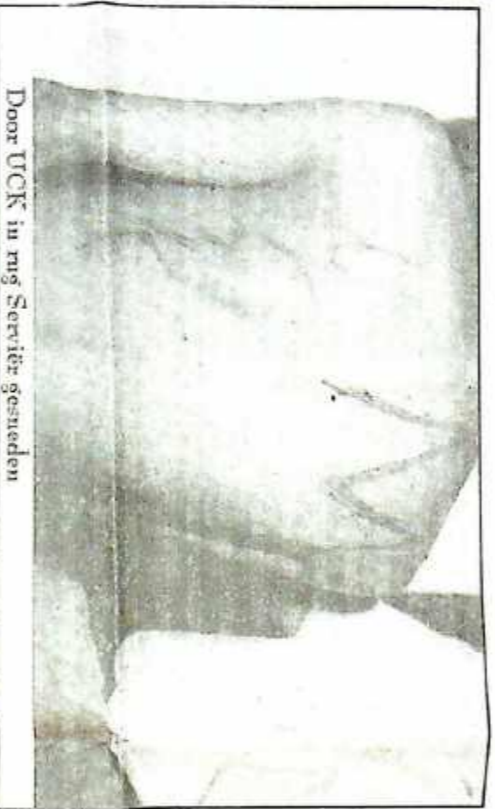
NAVO-parlementariërs: UCK lokte interventie uit

Door Klaus von Raussendorff

In een eigen document gaven NAVO-parlementariërs onverbloemd toe, dat het UCK in Kosovo uit was op een verscherping van de noodtoestand om zo de bevolking aan te zetten tot een opstand, met als doel de onafhankelijkheid, om zo de NAVO te provoceren tot interventie.

We hebben het hier over een 'bestuursrapport', dat de algemene vergadering van de NAVO in december van het afgelopen jaar het licht deed zien; over "de gevolgen van het Kosovo-conflict en de impact ervan op conflictbeheersing en crisismanagement". Volgens een artikel van Dieter S. Lutz in de Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) is het volgende te lezen in het rapport van de NAVO-parlementariërs: "Het UCK gebruikte de onderhandelingen tussen Holbrooke en Millosevic als adem Pauze om zijn man schappen na de tegenslagen in de zomer te versterken en te hergroeperen. De Serbische repressie werd onder invloed van het KVM (Kosovo Verification Mission van de OVSE) tussen oktober en decem-

baar werden gemaakt en waaruit soortgelijke conclusies zijn te trekken (analyse van de situatie door Buitenlandse Zaken van 19 januari 1999; vertrouwelijk rapport van de situatie door officieren van de berichtendienst van het ministerie van Defensie van 23 maart, 15.00 uur). "Wie deze rapporten voor het eerst leest", schrijft Lutz, "staat volkomen paf. Bijvoorbeeld over de informatie, dat de Albanesez door de Servische strijdkrachten van te voren werden gewaarschuwd en toen ook weer naar hun dorpen konden terugkeren... Je bent ook verbaasd te lezen, dat vluchten, verdrijving en verwoesting in Kosovo voor alle daar levende bevolkingsgroepen in gelijke mate aan de orde was... Het raakt je te moeten lezen, dat "plaatselijke UCK-commandanten het evacueren van de burgerbevolking verhinderd" hebben... En tenslotte is het opvallend, dat wat je juist hebt gelezen eerder de beschrijving is van de situatie in een burgeroorlog of een op een burgeroorlog lijkende gebeurtenis dan een rapport, dat een rechtvaardiging is voor het spreken over volkerenmoord, Auschwitz, concentratiekampen, etnische zuiveringen en systematisch verdrijven".

Door UCK in rug Servier gesneeden

Duitse UCK-bewapening

ber 1998 minder. Daarentegen werd er geen enkele maatregel genomen om het UCK aan banden te leggen; het kon gewoon doorgaan met het verzamelen van gelden in de VS en West-Europa, vooral in Duitsland en Zwitserland, het werven van rekruten en het smokkelen van wapens over de grens met Albanië. De aanvallen van het UCK op Servische militiemensen en burgers werden heviger vanaf december 1998. Het conflict escaleerde, zodat een humanitaire crisis ontstond, waardoor de NAVO tot interventie werd gedreven."

Geen sprake van etnische zuiveringen

De algemene vergadering van de NAVO is volgens Lutz, die directeur is van het Instituut voor Vredesonderzoek van de universiteit Hamburg, "een instelling die onafhankelijk is van de NAVO en fungeert als verbinding tussen de verdragsorganisatie en de nationale parlementen". Lutz verwijst naar documenten van de Duitse regering die eerder al open-

gende: "De regeringsleiders, de ministers

van Buitenlandse Zaken en Defensie van de NAVO-lidstaten (...), de verantwoordelijke functionarissen van de NAVO (...), de leden van de Duitse bondsdag van de Duitse bondsrepubliek, die ingestemd hebben met deelname van het Duitse leger aan de militaire interventie in de Federale Republiek Joegoslavië (...), zijn schuldig aan ernstige schending van het volkenrecht door de zware militaire aanvallen op de Federale Republiek Joegoslavië van 24 maart tot 10 juni 1999." De aanvallen zijn een vergrijp tegen het absolute verbod op geweld conform art. 2 punt 4 van het VN-Charter over het verbod op agressie van de resolutie van de algemene vergadering van de VN nr. 3314 van 14 december 1974, alsook een schending van de territoriale soevereiniteit van een soevereine staat conform art. 2 punt 4 van het VN-Charter over het verbod op schending van de territoriale onschendbaarheid en politieke onafhankelijkheid van een staat overeenkomstig de verklaring over volkenrechtelijke grondslagen voor vriendschappelijke betrekkingen en samenwerking tussen staten in de zin van het Handvest van de Verenigde Naties, resolutie van de algemene vergadering van de VN nr. 2625 van 24 oktober 1970 (art. 2 van het statuut van het Internationale Europees Tribunal).

Aangaande de schuldvraag in strafrechtelijke zin zegt het Tribunal, onder voorzitterschap van Prof. Norman Paech, dat "in de aanklacht schendingen van de grondwet (vooral art. 26 GG) en van het Duitse strafrecht (art. 80 van het Wetboek van strafrecht) door de Duitse bondsregering opgenomen zijn. Ook zijn er gegronde redenen om aan te nemen, dat schendingen van het militaire recht door het Duitse leger voorgekomen zijn. Het Tribunal vindt dat het gehinderd wordt, door het rechtskader van het statuut, over deze schendingen van het recht een uitspraak inzake schuld te doen. Toch wil het deze ingewikkelde situatie aanbevelen voor verder onderzoek en tribunalen ten behoeve van de rechtsorde in alle betrokken landen en oproepen de waarheidsvinding over deze oorlog niet als voltooid te verklaaren, zonder opdracht voor verder onderzoek en eigen onderzoeken".

Duitse steun voor UCK

Kay Nehm, de super-procureur-generaal, wilde in de lente van 1999, na talrijke aanklachten, geen onderzoek starten tegen leden van de bondsregering wegens voorbereidingen voor een aanvalsoorlog. Zijn motivatie was dat het optreden van de NAVO in Kosovo er een was, dat de vrede onder de volkeren moest dienen en dat het geen intimerende crisisinterventie betrof (dpa van 1 april 1999). Over de bijzondere rol van de bondsregering zei Matthias Kuntzel, politoloog, op 16 april 2000 bij de hoorzitting in Hamburg ter voorbereiding van het Internationale Tribunal over de NAVO-oorlog tegen Joegoslavië het volgende: "Geen enkel ander land heeft van 1991 tot 1999 het conflict in Kosovo zo aangewakkerd als Duitsland. Geen ander staat heeft zich zo duidelijk gemandateerd als schutsvrouw van het UCK als de Duitse. Even onduidelijkzinnig als de VS in maart van het afgelopen jaar de

Media muisstil

De "media hebben geen enkele aandacht, geschonken" aan het rapport van de NAVO-parlementariërs. "Eigenlijk had het aanleiding moeten zijn tot een luid protest", aldus Lutz. Overigens mag zijn stuk in de FAZ op pagina 47 als vervolghverhaal verschijnen!

Lutz stelt de vraag: "Wie is de schuld van de dood van al deze onschuldige mensen, die door aanvallen van de NAVO hun leven lieten? Echt de demon uit Belgrado, zoals westerse democraten ons wilden laten geloven? Of toch de afgevaardigden, staatssecretarissen en ministers, die door de democratie gelegitimeerd zijn, zonder dat de meesten van hen enig idee hadden wat 'kruisraketen' of 'fragmentatiebommen' zijn?" (of munitie met verarmd uranium, zou eraan moeten worden toegevoegd, nvdr)

Westerse leiders schuldig

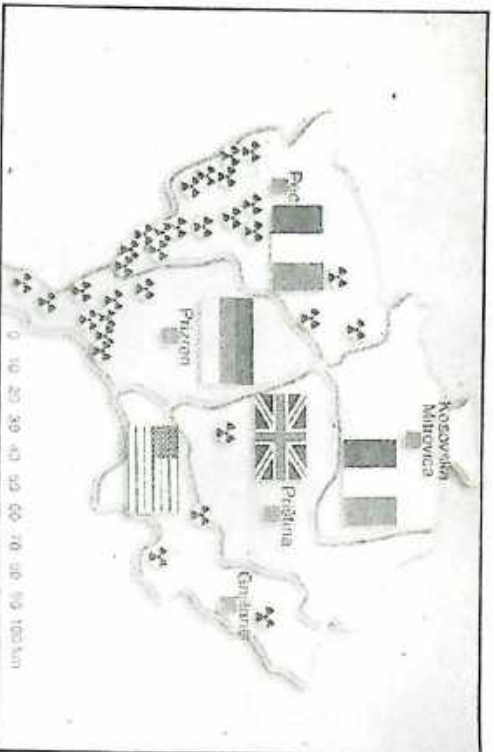
Over de schuldvraag staat in het vonnis, van het Internationaal Tribunaal over de NAVO-oorlog van 3 juni 2000, het vol-

Ook lage straling is gevaarlijk

is bekend dat grote hoeveelheden DDT, malathion, fenitrothion, propoxur, deltamethrin en permethrin werden gebruikt. Dit zijn allemaal giftige zenuwmiddelen. En vele daarvan zijn vermoedelijk kankerwekkend en mutagen.

Vervolg van pagina 1

Door dr. Rosalie Bertell (*)

Onze krant, International Perspectives in Public Health, publiceerde het volledige document in 1994. Op dat moment benoemde het ministerie van Defensie van de VS de ziekte als Post Traumatische Stress Stoornis (PTSD) en adviseerde militaire artsen om het te behandelen met spierontspanners en slaaptabletten, en tegelijkertijd een onderzoek voor te schrijven naar psychische ziekten (zoals ook in de Bijlmer gebeurt, nvdr). De meeste informatie in de 'Gids tot Golf-oorlogziekte' van Patricia Axelrod is afkomstig uit interviews met dr. Thomas Callender, een toxicoloog, dr. Barry Wilson, werkzaam bij de Battelle Pacific Northwest Laboratories en Commissie lid Rudy Arredondo, van de Commissie voor Gezondheid onder Zwarten en Minderheden, in Maryland. Mevrouw Axelrod heeft ook veel veteranen geïnterviewd en de krantenartikelen en rapporten bestudeerd die in de openbare media beschikbaar waren. De informatie over leishmaniosis (= leishmania-infectie) werd beschikbaar gesteld door de Wereld Gezondheids Organisatie.

Mogelijke oorzaken van het Golfoorlog Syndroom
In deze complexe situatie kunnen enkele of alle hiernavolgende factoren op elkaar hebben ingewerkt en de specifieke symptomen bij de veteranen hebben veroorzaakt. Uiteraard verschilt de combinatie van factoren per individu, daarom is het waarschijnlijk dat er niet één enkele verklaring is voor het gehele scala aan symptomen. Hoe dan ook, de volgende hoofdcategorieën komen in aanmerking voor een oorzakelijke relatie met de ziekten die door veteranen zijn vermeld:

* Toediening van drie vaccinaties, bedoeld als bescherming tegen zenuw- en biologische oorlogsmiddelen. Het betrof de volgende vaccinaties:

1. Pyridostigmine, normaal gesproken voorgeschreven bij myasthenie (= ernstige spierzwakte) en waarvan bekend is

dat het ernstige bijwerkingen heeft, in het bijzonder wanneer de persoon waaraan het is toegediend wordt blootgesteld aan hitte. Het is ook bekend dat blootstelling aan pesticiden en insecticiden (Baygon, Diazinon en Sevin) vermeden zouden moeten worden na het gebruik van pyridostigmine, omdat deze middelen de giftigheid daarvan kunnen intensiveren. Sommige vrouwen die dit geneesmiddel innamen tijdens hun zwangerschap en hun kind borstvoeding gaven hebben bijwerkingen waargenomen bij hun kind.

2. Botulinum Pentavalent, een vaccinatie bedoeld om botulisme (vergiftiging door bedorven voedsel, nvdr) tegen te gaan, de werking daarvan is echter niet aangetoond. Het middel is niet officieel toegestaan in de Verenigde Staten.

3. Anthrax, ter bescherming tegen de ziekte miltvuur. Dit werd klaarblijkelijk selectief toegediend aan manschappen tijdens de oorlog, en vrouwen aan wie het werd toegediend kregen de waarschuwing om gedurende drie tot vier jaar geen kinderen te krijgen.

* Tijdens deze oorlog werd voor het eerst gebruikgemaakt van verarmd uranium. Het werd verwerkt in de bepantsering van tanks, in raketten, contragewichten in vliegtuigen en navigatie-instrumenten, en in artillerie bestemd voor gebruik tegen tanks, vliegtuigen en mensen. De wetenschappelijke informatie over dit dodelijke chemische product werd gepubliceerd in het artikel "Radium Osteitis With Osteogenic Sarcoma: The Chronology and Natural History of Fatal cases", door dr. William D. Sharpe, in het Bulletin of the New York Academy of medicine, jaargang 47, nr. 9 (sept. 1971). Er was dus geen excuus voor dit experiment op mensen, omdat de gevolgen van blootstelling aan het product bekend waren.

* Rook en chemische vervuilers die constant vrijkwamen bij de branden in de oliebronnen. De

hoeveelheden roet, koolmonoxide en ozon werden onderzocht door een Environmental Protection Agency Task Force. De National Toxics Campaign, uit Boston, Massachusetts, vond vijf verschillende giftige koolwaterstofproducten in de rook (1,4-dichlorobenzene, 1,2-dichlorobenzene, diethyl phthalate, dimethyl phthalate en naphthalene, elk daarvan kan ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken).

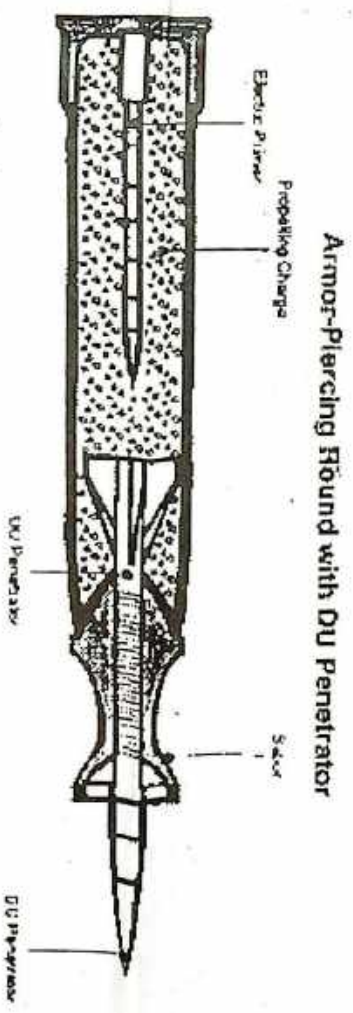
* Oude Wereld Leishmaniosis, een parasitaire ziekte, overgebracht door de beet van vele soorten inheemse zandmuggen in de regio. Het is bekend dat mensen niet afkomstig uit de regio, die een geïnfecteerd gebied betreden veel zieker worden dan de inwoners. Indien de juiste diagnose niet wordt gesteld, en er dus geen behandeling tegen de aandoe-

ning plaatsvindt, kan de ziekte dodelijk zijn. Voor het stellen van de diagnose zijn bot en miltbiopsies nodig en de ziekte kan een incubatietijd hebben van drie jaar, zonder symptomen te veroorzaken. De ziekte kan ook worden overgebracht door bloedtransfusies en een zwangere vrouw kan het op haar ongeboren kind overbrengen. Het was bekend dat leishmaniosis wijdverbreid voorkwam in Irak en Saoedi-Arabië. Deze ziekte wordt verantwoordelijk gehouden voor het verbot door het Pentagon op bloeddonaties door Golfoorlogsveteranen vanaf november 1991. Dit verbod werd op 11 januari 1993, om onbekende redenen, opgeheven.

* Pesticiden en insecticiden werden gedurende de gehele oorlog ruimschoots gebruikt ter bescherming tegen de pest. Het

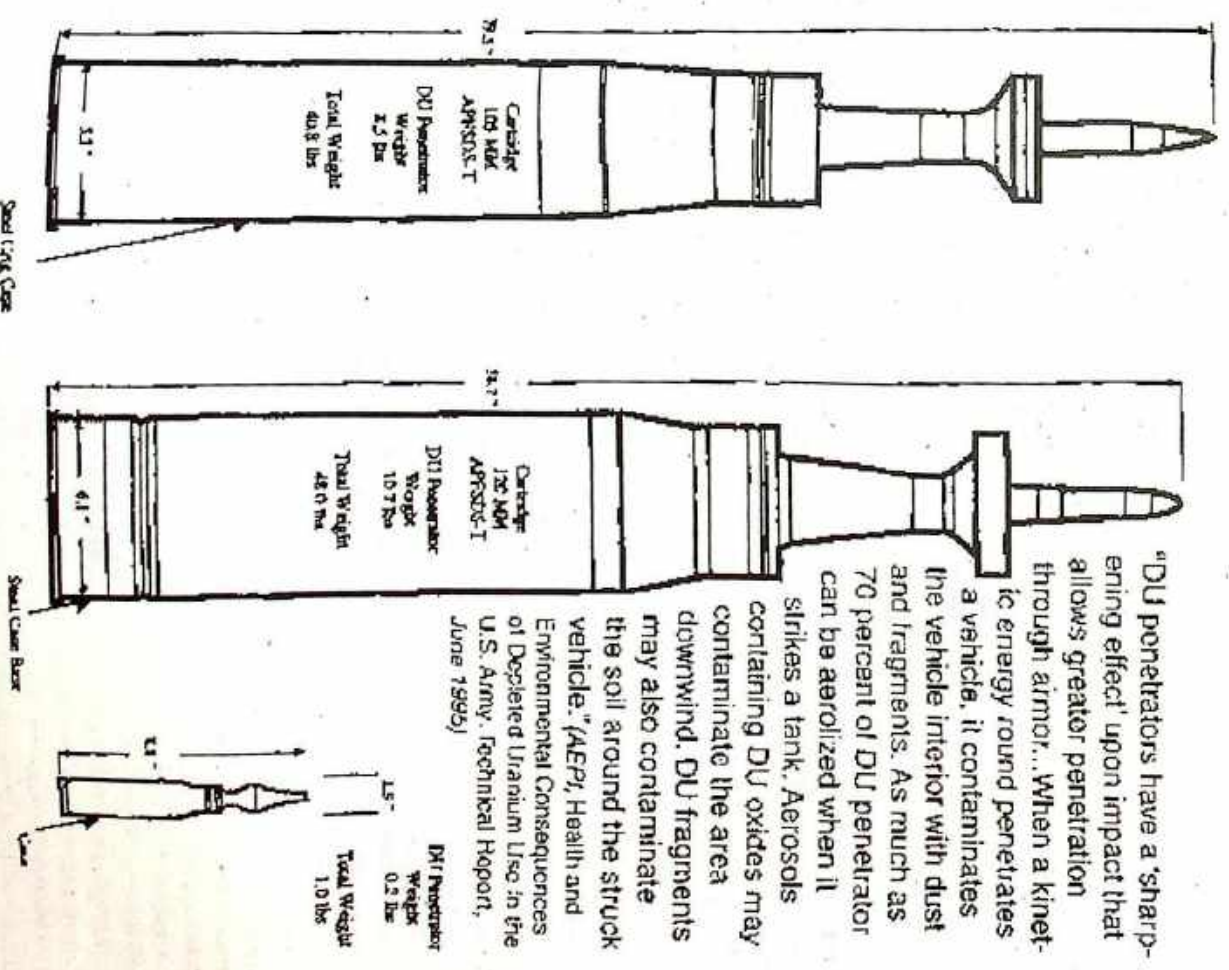
* Vernietiging door de geallieerden van Iraakse wapens voor chemische, zenuw en biologische oorlogvoering, met als resultaat een wijdverbreide verspreiding van deze gifstoffen in het milieu. Dit probleem is nu, in ieder geval gedeeltelijk, gedocumenteerd door het ministerie van Defensie van de VS. Zij concentreren zich op deze mogelijke oorzaak alsof het de enige potentiële oorzaak zou zijn (ook weer net als in de Bijlmer, nvdr).

* De elektromagnetische omgeving waarmee het slagveld werd doordrongen gedurende de oorlog. Veteranen werden blootgesteld aan een grote verscheidenheid van elektromagnetische straling, veroorzaakt door elektriciteit, die werd opgewekt voor het gebruik van de hightech-instrumenten, ditzenden radio's en radarappara-

Armor-Piercing Round with DU Penetrator

"DU penetrators have a 'sharpening effect' upon impact that allows greater penetration through armor... When a kinetic energy round penetrates a vehicle, it contaminates the vehicle interior with dust and fragments. As much as 70 percent of DU penetrator can be aerosolized when it strikes a tank. Aerosols containing DU oxides may contaminate the area downwind. DU fragments may also contaminate the soil around the struck vehicle." (AEF, Health and Environmental Consequences of Depleted Uranium Use in the U.S. Army, Technical Report, June 1995)

Kostunica weg uit Davos vanwege Zuid-Servië

DAVOS - De Joegoslavische president Kostunica heeft de conferentie van de economische wereldelite in Davos, het economisch wereldforum, vroegtijdig verlaten vanwege de toenemende spanningen in het zuiden van Servië.

2001
Kostunica zei erg bezorgd te zijn over het geweld tussen Serviërs en etnische Albanese.

Het zuiden van Servië, bij de grens met Kosovo, was de afgelopen week het toneel van de ernstigste incidenten in twee maanden. Vier Servische politiemannen werden gedood, waarschijnlijk door Albanese guerrillastrijders. Zaterdag stierf een Joegoslavische soldaat na een overval door Albanese. Joegoslavië wil dat de Veiligheidsraad van de VN zich buigt over de acties van de Albanese strijders, die vanuit Kosovo opereren. De regering wil snel maatregelen zien om te verhinderen dat Albanese terroristen infiltreren in de bufferzone, waar Servische veiligheidstroepen zich niet mogen vertonen volgens een akkoord dat werd gesloten na de Navo-acties van 1999.

Ook de politieke arm van de etnisch-Albanese guerrillabeweging UCPMB heeft opgeroepen tot internationale bemiddeling om het geweld te beëindigen. „De Serviërs willen terugkeren naar de situatie van voor de Navo-bombardementen (waarbij Kosovo een integraal onderdeel was van de Joegoslavische federatie, red.), maar dat is onmogelijk”, zei een woordvoerder.

Belgrado in het nauw door Albanese rebellen

24-1-2001
BUJANOVAC - Vier Joegoslavische soldaten en een Servische burger zijn gisteren gewond geraakt door aanslagen van Albanese rebellen in de Presevo-vallei.

De regering in Belgrado eist dat de Veiligheidsraad zich in een spoedzitting uitsprekt over de gevaarlijke toestand in Zuid-Servië.

Belgrado vindt dat de internationale gemeenschap, de VN dus, de plicht heeft de toestand in Presevo te stabiliseren. Het gaat om een vijf kilometer diepe, zogenaamd gedemilitariseerde zone op Joegoslavisch gebied, langs de grens met Kosovo.

Die zone werd Joegoslavië opgelegd toen de Navo Kosovo in 1999 binnentrok. Het Joegoslavische leger en de veiligheidstroepen mogen er niet in. Er wonen zowel Serviërs als Albanese. Albanese rebellen van het UCPMB (nauw verbonden met, zo niet on-

derdeel van het UCK van Kosovo) voeren er een soort eenzijdige guerrilla tegen de Serviërs.

Zaterdag stierf een Joegoslavische soldaat aan de verwondingen, die hij een dag tevoren had opgelopen toen er vanuit de zone op zijn eenheid werd geschoten.

Gisteren vuurde het UCPMB een granaat af op een Joegoslavische leger jeep, die net buiten de zone reed. De granaat ontplofte vlak voor de auto; alle vier de inzittenden raakten gewond.

Niet ver daarvandaan werd een jonge dorpling uit Slavujevac door een Albanese kogel geraakt. Alle gewonden moesten naar het ziekenhuis, maar geen van hen verkeert in levensgevaar, zo meldt het persbureau Tanjug.

In een verklaring dreigt de Joegoslavische regering met ingrijpen door leger en politie. Het probleem, eist Belgrado, moet 'op zijn laatst over een maand' zijn opgelost, anders doet Joegoslavië het zelf.

EU-studie Balkanziekte NAVO wijst moratorium op munitie af

2001
Door onze correspondenten

BRUSSEL/STOCKHOLM, 10 JAN. De Verenigde Staten en Groot-Brittannië zijn tegen een tijdelijk verbod op het gebruik van munitie met verarmd uranium. Dit is gisteren duidelijk geworden tijdens NAVO-beraad in Brussel.

Op het moratorium was aangedrongen door Italië, dat steun kreeg van Duitsland. Zij bepleitten een verbod totdat meer bekend is over de mogelijke gezondheidsrisico's van het gebruik van munitie met verarmd uranium. Maar daar is volgens andere landen, de VS en Groot-Brittannië voorop, geen enkele aanleiding voor.

Aanleiding voor het Italiaanse initiatief vormen recente gevallen van leukemie onder soldaten die tijdens oorlogen en vredesmissies op de Balkan dienden. Daarover is ook in andere landen onrust ontstaan. Groot-Brittannië besloot gisteren al zijn soldaten die betrokken waren bij de Golfoorlog en Balkanmissies te onderzoeken.

Vandaag buigt de Noord-Atlantische Raad, de NAVO-ambassadeurs, zich over de kwestie. Verwacht wordt dat Italië, samen met België, Duitsland en Portugal, tijdens deze bijeenkomst zal aandringen op een uitgebreid onderzoek naar het zogenaamde Balkansyndroom. Dat is de verzameling van klachten van Balkangangers, uiteenlopend van chronische vermoeidheid tot leukemie.

Maar het bondgenootschap is ook verdeeld over het nut van een dergelijk onderzoek. De Verenigde Staten en Groot-Brittannië achten het overbodig omdat er geen aanwijzingen zijn voor het bestaan van een relatie tussen het gebruik van de omstreden munitie en ziek-

tegevallen onder militairen.

De Europese Unie gaat eigen onderzoek doen naar een mogelijk verband. Dit heeft het Zweedse voorzitterschap van de EU gisteren meegedeeld na overleg van diplomatieke vertegenwoordigers van de lidstaten in Brussel. Het EU-onderzoek moet echter geen duplicaat worden van het werk dat volgens Zweedse diplomaten al gebeurt door medische specialisten van de NAVO-landen.

Het onderzoek wordt gedaan door nucleaire specialisten van Euratom. Het is al gestart op verzoek van de Europese Commissie. De Commissie wil ook bekijken of het mogelijk is om met geld van het Stabiliteitspact voor de Balkan de milieuvervuiling als gevolg van de bombardementen op Servische doelen te bestrijden. De EU-ministers van Buitenlandse Zaken overleggen daar binnenkort over.

De voorzitter van de Europese Commissie, Romano Prodi, zei gisteren in Stockholm dat militaire zaken niet tot zijn competentie behoren. Maar als er aanwijzingen zijn voor gezondheidsrisico's voor de bevolking van Bosnië en Kosovo als gevolg van het gebruik van munitie met verarmd uranium, dan moet volgens hem de Commissie alle nodige beslissingen nemen om de mensen te beschermen. Volgens Prodi behoort dit tot de bestrijding van de grote milieuproblemen op de Balkan door de EU.

NAVO-munitie Kosovo b

2001
Door onze redacteurs
STEVEN DERIC en
KAREL KNIP

ROTTERDAM, 20 JAN. Het lijkt zeker dat het verarmd uranium uit de DU-munitie die in Kosovo en Bosnië werd gebruikt ten dele uit kernafval is bereid. Nederlandse nucleair deskundigen van het instituut NRG in Petten, dat regelmatig verarmd uranium analyseert, kunnen het hoge gehalte uranium-236 dat in de munitie is gevonden niet anders verklaren. Ook de UNEP, de VN-organisatie voor milieu, gaat ervan uit dat zogenoemd opgewerkt uranium is gebruikt. De NAVO heeft het gebruik van opgewerkt uranium nog niet expliciet toegegeven.

Opgewerkt uranium is uranium dat in een zogenoemde opwerkingsfabriek, zoals die van BNFL in Sellafield of Cogema in La Hague, uit verbrande splijtstof is teruggewonnen. Het is door het voorafgaande splijttingsproces in kernreactoren verontreinigd ge-

maakt met isotopen die in natuurlijk uranium niet in meetbare hoeveelheid voorkomen. Sommige van die isotopen zijn in potentie zeer gevaarlijk.

Deze week werd bekend dat het Zwitserse AC-Laboratorium in Spiez in een munitiemonster dat door de UNEP in Kosovo was verzameld 0,0028 procent U-236 had aangetroffen. Dat is zoveel dat daarmee vast staat dat dit uranium 'de reactor gezien moet hebben', zoals de deskundigen in Petten het uitdrukken.

Stralingsdeskundigen van het Nederlandse ministerie van Defensie zijn inmiddels ook tot de conclusie gekomen dat de Amerikanen hergebruikt nucleair afval in de DU-munitie hebben verwerkt.

„De aanwezigheid van U-236 en transuranen als plutonium duidt volgens onze specialisten op kernsplijting”, zegt een woordvoerder. Volgens Defensie zijn de aange troffen waarden echter dusdanig laag dat er „geen sprake is van een additioneel gezondheidsrisico”.

De NAVO aan de haak voerder w DU „spoel uranium (americium) Noch deze niet bijzon levert veel gevaar op. In een gis k l a r i n g b e d e A m e r i c i u m d e c e m b e r f o r m a t i e o U-236 in maakt.

Buiten niettemin gebruik v dat door h rie van l steeds nie toegegeve van de vo in Almel 'tonnen e um bezit natuurlij

Plavsic voor tribunaal: Ik ben onschuldig

12-1-2001
DEN HAAG - De voormalige president van de Bosnisch-Servische republiek Srpska, Biljana Plavsic, zegt onschuldig te zijn aan de misdaden waarvan de aanklager van het Joegoslavië-tribunaal haar beschuldigt.

De hoofdaanklagster van het VN-hof, Carla del Ponte, legde Plavsic volkerenmoord, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden ten laste. Plavsic verscheen gisteren voor het eerst in de rechtszaal van het tribunaal, nadat ze zich woensdag vrijwillig in Den Haag had gemeld.

Del Ponte zei dat ze de rechtszaak tegen Plavsic wil samenvoegen met die tegen de in april 2000 gearresteerde Momcilo Krajisnik, omdat ze zijn aangeklaagd voor gelijksoortige feiten. Plavsic was

tijdens de oorlog samen met Krajisnik en Radovan Karadzic lid van het Bosnisch-Servische presidentschap en lid van het opperbevel van het Bosnisch-Servische leger. Velen zien haar als een potentiële kroongetuige in eventuele rechtszaken tegen haar twee voormalige bondgenoten, al ontkennt het tribunaal dat er afspraken zijn over strafvermindering.

De advocaat van Plavsic, Tristan Simic, noemde het gisteren onaanvaardbaar dat Plavsic, de eerste vrouw die terechtstaat, gevangen wordt gehouden in het VN-cellencomplex in Scheveningen, waar alleen mannen zitten. Hij heeft voorgesteld Plavsic op borgtocht vrij te laten. Ook de Bosnisch-Servische regering wil dat.

* DE ONDERKRANT

KWESTIES / Tudjman de kluis in

12-1-2001
KROATIË gaat bandopnamen van de voormalige president Franjo Tudjman voor dertig jaar achter slot en grendel leggen.

De Tudjman-tapes hebben de afgelopen maanden voor veel onrust gezorgd. Tudjman, die in december 1999 overleed, had de gewoonte om al zijn gesprekken, privé en officieel, op te nemen. Uit fragmenten daarvan in de media kwam het beeld naar voren van een autoritaire controlefreak, die het leven van alle Kroaten probeerde te beheersen.

Ook voor het Joegoslavië-Tribunaal is er zeer interessant materiaal. Zo schijnen de opnamen

de betrokkenheid van Tudjman en de zijnen aan te tonen bij oorlogsmisdaden. Carla del Ponte, hoofdaanklagster van het tribunaal, is maandag in Kroatië voor overleg, en zou naar verwachting toegang tot de tapes vragen. Dat lijkt nu moeilijk, hoewel de regering ze 'op speciaal verzoek' beschikbaar kan stellen. Zo lijken de tapes onderhandlingsmateriaal te worden van de Kroatische (post-Tudjman-)regering, die aanvankelijk alle medewerking toezegde, maar de laatste tijd klaagde dat het tribunaal zich wel erg in interne zaken mengt. redactie buitenland

FEITEN / De aanklacht tegen Biljana Plavsic

* De aanklacht tegen Biljana Plavsic leest als een triest overzicht van de uitwassen van het begin van de Bosnische oorlog (1992-1995). Hieronder enkele belangrijke paragrafen.

11) Tussen 1 juli 1991 en 31 december 1992 heeft Biljana Plavsic, op eigen gezag of in samenwerking met Radovan Karadzic of Momcilo Krajisnik, (...) geholpen of bijgestaan in de voorbereiding en uitvoering van de vernietiging van de nationale, etnische, raciale en religieuze entiteiten van Bosnische moslims en Bosnisch-Kroaten (...).

Dat gebeurde door: a) moordpartijen (...) tijdens en na aanvallen op dorpen, (...) in gevangenkampen en op andere locaties waar gevangenen naartoe werden gebracht; b) geestelijke en lichamelijke beschadiging in de kampen, waar gevangenen voortdurend te maken hadden - als slachtoffer of als gedwongen toeschouwer - met moorden, seksueel geweld, marteling en beroving.

12) Tot de moorden door de Bosnisch-Servische troepen behoren onder meer:

- de moord, op of rond 1-2 april 1992, van zeker 48 Bosnisch-moslim- en Bosnisch-Kroatische man-

nen, vrouwen en kinderen in Bijeljina;

- de executie op of rond 30 mei 1992 van de inwoners van het dorp Prhovo, onder wie vrouwen en kinderen, en de massa-executie op of rond 1 juni 1992 van meer dan honderd mannen uit het dorp Velagici;

- de moord op of rond 13 augustus 1992 van 17 Bosnische moslims uit Dabovci, en de moord in november 1992 op 190 Bosnische moslims en Kroaten uit Grabovica;

- de moord op de Bosnische moslims in het dorp Carkovo;
- de executie in juni 1992 van

honderden mannen, vrouwen en kinderen uit Visegrad bij verschillende bruggen over de Drina, en de moord op meer dan zestig dorplingen uit Koritnik; (etc., etc.)

13) SDS en regering zetten kampen op (...). Tienduizenden Bosnische moslims en Bosnische Kroaten werden bijeengebracht en gedwongen naar deze kampen te lopen. Tijdens de marsen werden mannen uit de rijen getrokken en geëxecuteerd.

19) Tussen 1 juli 1991 en 31 december 1992 wist Biljana Plavsic, of kon zij weten, dat Bosnisch-Servische troepen misdaden be-

gingen. Ze nam geen maatregelen om ze te voorkomen of de daders te bestraffen. Door deze daden en nalatigheden was Biljana Plavsic betrokken bij: genocide, medeplichtigheid aan genocide, misdaden tegen de menselijkheid, schending van het oorlogsrecht en schending van de verdragen van Genève van 1949. 21f) Bosnisch-Servische troepen vernietigden systematisch niet-Servische dorpen en eigendommen waaronder huizen, bedrijven en heilige plaatsen. Gebouwen werd beschoten, in brand gestoken of opgeblazen. De destructie was zo compleet dat in

veel dorpen slechts puin en resten van muren overbleven. Gebouwen die te maken hadden met het Servische Orthodoxe geloof bleven onaangeroerd. 28e) Als lid van het presidentschap had Biljana Plavsic de autoriteit om sancties of onderzoek in te stellen tegen militairen en andere personen die verdacht werden van misdaden (...). Hoewel ze wist van deze misdrijven, feliciteerde zij de troepen die er deel in hadden gehad. (de aanklacht is ook te vinden op www.un.org/icty/)

redactie buitenland

'Britten wisten van uranium-gevaar'

12-1-2001
LONDEN - De Britse regering ontkennt dat het ministerie van defensie al in 1997 wist van de gevaren van wapens en munitie waarin verarmd uranium is verwerkt. De Britse krant The Guardian citeerde gisteren uit een intern document waarin staat dat de omstreden wapens en munitie die in de Balkanoorlog zijn gebruikt de kans

op het krijgen van kanker verhoogt. Londen blijft erbij dat de risico's uiterst klein zijn.

Volgens het rapport was echter gebleken dat de stofdeeltjes het risico op kanker in longen, lymfklieren en hersenen verhoogt.

„Onzin”, reageerde minister van Defensie Geoff Hoon gisteren op de publicatie van The Guardian.

Azerbajdzjan hoort niet in de Raad van Europa

Mensenrechten worden er zwaar onder de voet getreden, folteren is geen uitzondering maar norm en toechwordt Azerbajdzjan morgen verwelkomd als lid van de Raad van Europa. Absurd, vindt Peter Michielsens.

De parlementaire assemblee van de Raad van Europa laat morgen Armenië en Azerbajdzjan toe als 43ste en 43ste lid van de Raad. Het belangrijkste Europese orgaan voor mensen- en burgerrechten verwelkomt aldus twee landen die - onofficieel - met elkaar in oorlog zijn over de enclave Nagorno-Karabach, de 'republiek' van de Karabach-Armeniërs die niet alleen de enclave, maar ook een flink deel van Azerbajdzjan zelf bezet houden.

Volwassen democratieën zijn beide landen niet. Armenië steunt de Karabach-Armeniërs en daarmee impliciet de schending van de Azerbajdzjaanse territoriale integriteit en het door de Karabach-Armeniërs gehanteerde 'middel van de etnische zuivering'. Armenië is met zijn corruptie, zijn in-vloedrijke belangengroepen als de veteranenbond Jarkrapah, de on-doorzichtigheid van het politieke proces en de politisering van het leger, geen moderne democratie. Maar de Armeense democratie staat er wel veel beter voor dan de Azerbajdzjaanse.

Met Azerbajdzjan haalt de Raad een volwassene dictatuur in huis - met die van president Loekasjenko van Wit-Rusland de enige echte in Europa. Als mensen- en burgerrechten en democratisering de criteria voor het lidmaatschap van de Raad van Europa vormen, hoort Azerbajdzjan daar per se niet in thuis, en de toelating komt daarom de facto neer op een ver-laging van de drempel voor het lid-maatschap.

De situatie van de mensenrechten in Azerbajdzjan is afschrik-jek. Het land telt ten minste 715 politie-ke gevangenen, die in erasmatische omstandigheden gevangen wor-den gehouden, de meesten wegens vermeende deelname aan ver-meneerde coup pogingen tegen het bewind van president Heydar Aliyev. Lidmaatschap van oppositie-partijen of vernieuwd separatisme. Aliyev heeft een amnestie ange-kondigd, maar de belangrijkste po-litieke gevangenen zijn daarvan bij-voortaan uitgesloten. In Azer-bajdzjan kan deklame aan enig politiek protest tot bestraffing met jarenlange dwangarbeid leiden.

'Milošević wordt 24 uur per etmaal geschaduw'd

BELGRADO, 22 JAN. De voorma-lige Joegoslavische president Slo-bodan Milošević zal na het aantre-den van de nieuwe regering van Servië 24 uur per etmaal door de politie worden geschaduw'd omdat „het publiek het recht heeft te weten waar hij is en wat hij doet“.

Dat zei gisteren Dušan Mihajlović, die in de nieuwe Servische re-gering minister van Binnenlandse Zaken wordt en aldus hoofd van de politie. Mihajlović wees op de aan-klacht die tegen Milošević is uitge-bracht door het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden en zei dat de Ser-vische justitie onderzoekt of hij we-gens machtsmisbruik moet wor-den vervolgd. Dat, zei hij, zijn re-denen genoeg om Milošević scherp in de gaten te houden. Zo-dra de nieuwe Servische regering aantreedt en hij minister van Bin-nenlandse Zaken wordt - naar ver-wachting eind deze week - zal hij opdracht geven tot het schaduw'en van Milošević. Op de vraag of hij zich kan voorstellen dat de Servi-sche politie Milošević arresteert zei Mihajlović: „Ik hoef me dat niet voor te stellen, ik zie daar geen probleem bij“.

De aanstaande minister zei gis-teren ook van plan te zijn alle dos-siers openbaar te maken die onder Milošević door de geheime politie zijn gemaakt en bijgehouden over zogenoemde 'staatsvijandige ele-menten'. De categorie 'vijanden

van de staat' zal door de nieuwe re-gering worden afgeschaft. De hele Derde Afdeling van de geheime politie - de afdeling die was belast met het verzamelen van informatie over 'staatsvijanden' - wordt opge-doekt, aldus de minister, want „staatsvijanden bestaan niet meer.“ De politiedossiers over 'staatsvijanden' moeten - zo zei Mihajlović - openbaar worden ge-maakt omdat „dat nuttig is voor [het scheppen van] een democrati-sche sfeer en om frisse lucht in dit land binnen te laten“. „Het is tijd om de politie van de politiek te be-vrijden.“

Het is niet duidelijk over hoeveel van Milošević 'staatsvijanden' - opposanten van zijn bewind, acti-visten voor mensen- en burger-rechten, binnen- en buitenlandse journalisten - er dossiers van de geheime politie bestaan, maar in Bel-grado wordt gespeculeerd dat het honderden, zo niet duizenden zijn.

Dušan Mihajlović is leider van de partij Nieuwe Democratie, een van de achtien politieke partijen die deel uitmaken van DOS (De-mocratische Oppositie van Ser-vië), de grote winnaar van de par-lementsverkiezingen van eind de-cember. DOS heeft een absolute meerderheid in het parlement. DOS-leider Zoran Djindjić hoopt nog voor het eind van deze maand zijn nieuwe Servische regering te presenteren. (Reuters)

Westers geld voor tv-zender krijgt zegen van Poetin

Van onze correspondent Bart Rijs

MOSKOU President Vladimir Poetin is voorstander van westerse investeringen in Russlands enige onafhankelijke nieuwszender NTV. NTV, dat in financiële moeilijkheden verkeert, heeft geld nodig om uit handen van de staat bij-ven.

De Amerikaanse mediagigant Ted Turner is samen met de finan-cier George Soros, de Europese Bank voor Werdoorhouw en Ont-wikkeling en enkele andere inves-toerders bereid 500 miljoen dollar op tafel te leggen voor 25 procent van de aandelen van NTV. Maar eerst wil Turner van de president de garantie dat het Kremlin zich niet zal bemoeien met de berich-telijkheid van de media bescher-men, verklaarde Soros.

De NTV-journalisten beschuldigen Poetin van een campagne om het enige nationale tv-kanaal dat regelmatig kritiek durft te leveren op het Kremlin, het zwijgen op te leggen. Vladimir Goetsinski, de oprichter en mede-eigenaar van NTV, wordt door de Russische procureur beschuldigd van ver-dushtering en is uitgevreken naar Spanje. Intussen wordt het NTV-personeel onder druk gezet met een stroom aanklachten, huiszoo-kingen en dwangbepalen die geen einde neemt.

De staatsgasmatschappij Gaz-prom heeft beslag laten leggen op een pakket aandelen, dat Media-Most en NTV in onderpand had-den gegeven voor een lening van 261 miljoen dollar. De directeur van de mediapool van Gazprom, Alfred Koch, liet vorige week we-ten dat hij zo snel mogelijk een bijzondere aandeelhoudersverga-dering bij elkaar zal laten roepen om Goetsinski en zijn vertouw-en-lingen uit de directie te zetten.

In een drie uur durend onder-houd met de journalistieke kop-stukken van NTV weersprak Poe-tin de beschuldiging dat hij de Russische media aan banden pro-beert te leggen. Het gesprek was 'inofficieel en soms emotioneel', aldus NTV-directeur Jevgeni Kisel-jov. „We zaten daar niet als jour-nalist die hun zaak kwamen be-spreken bij vaderlijke saar“.

Poetin liet de journalisten een kopie van zijn brief aan Turner zien. „Ik kijk niet optimisme naar de vooruitzichten om buitenlandse kapitaal in Russische ondernemingen te investeren, had hij ge-schreven. De verkoop van aandelen aan Westerse investeerders zou voor Poetin een elegante ma-nier zijn een eind maken aan de hoog opgelopen ruzie om NTV.“

Maar Poetin kon de NTV'ers niet van zijn goede bedoelingen overtuigen. De brief is opgesteld in algemene termen - NTV wordt niet eens met name genoemd - en de toekomst van het tv-kanaal hangt al van de kleine letterjes. Goetsinski en Gazprom touwtrek-ken al maanden over de interne-tatie van allerlei contracten voor rechtshouders in Moskou, Gibraltar en Londen.

Montenegro laat na motieven toe te lichten

EU tegen breuk Servië-Montenegro

BRUSSEL, 23 JAN. De Europese Unie heeft Montenegro opgeroe-pen af te zien van onafhankelijkheid en het met Servië eens te worden over een regeling die beide landen binnen de Joegoslavische federatie zou houden.

Tijdens hun maandelijke bij-eenkomst in Brussel riepen de mi-nisters van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie de Montenegro, Servische en Joegoslavi-sche autoriteiten op het eens te worden over „een voor alle partij- en aanvaardbaar constitutionele regeling“. De ministers onder-streepden het van groot belang te vinden dat geen eenzijdige acties worden ondernomen en dat elke regeling tussen Montenegro enerzijds en Joegoslavië en Servië anderzijds „moet passen in een regio-nale stabiliteit“.

De verklaring is de duidelijkste van de EU tot nu toe tegen een een-zijdige afscheiding van Montenegro. De Montenegrijse leiding is van plan na voortijdige par-lementsverkiezingen op 22 april in juni een referendum over de onafhankelijkheid van het land op-touw te zetten. Op dit moment is ruim de helft van de Montenegrij-nen voor afscheiding. Montenegro en Servië hebben vorige week hun wederzijdse voorstellen voor de toekomst van de Joegoslavische federatie besproken; de Joegoslavi-sche president Koštunica kwam toen na één ronde van overleg al tot de conclusie dat de tegenstel-lingen onoverbrugbaar zijn en dat verder praten geen zin heeft.

De Montenegrijse minister van Buitenlandse Zaken, Branko Lukovac, zei gisteren in een reactie op de verklaring van de EU „verbaasd“ te zijn over de EU-steu-n voor het standpunt van Joegoslavië en Servië. „We zijn verbaasd dat de [EU]-verklaring verwijst naar voorstellen en de belangen van maar één partij. De besprekin-gen [tussen Podgorica en Belgrado] worden daardoor objectief gezien moeilijker, omdat de EU, als zeer belangrijke factor, de kant kiest van één partij en diens voor-stellen de voorkeur geeft.“

Volgens Lukovac moet de EU in de komende fase „alle keuzes, argumenten en standpunten, zowel die van Montenegro als die van Servië, laten meewegen“. De Montenegrijnen, zo zei de min-ister, moeten zich niet door de EU-verklaring laten ontmoedigen en moeten niet aarzelen oplossingen te vinden die hun belangen ten goede komen. (Reuters, AP)

Vóór Milošević' val was Montenegro's separatisme begrijpelijk. Sinds die val heeft niemand in Podgorica nog de moeite genomen de wereld uit te leggen waarom het land zich van Servië moet losmaken.

Door onze redacteur PETER MICHELSENS ROTTERDAM, 23 JAN. De dialoog over de toekomst van de Joegoslavische federatie, tussen Joegoslavië en Servië enerzijds en Montenegro anderzijds, lijkt afgebroken: de Joegoslavische president Vojislav Koštunica vindt de meningsverschillen on-overbrugbaar. Zo lijkt de Balkan af te stevenen op een nieuw stukje fragmentatie.

De Serviërs zijn kennelijk bereid het on-vernijdelijke te accepteren. En als zij dat doen, kunnen de Montenegrijse tegenstanders van de onafhankelijkheid het verder ook wel vergeten. Volgens recente pe-lingen is 57 procent van de Montenegrij-nen inmiddels vóór onafhankelijkheid. Op 22 april kiezen de Montenegrijnen een nieuw parlement; dan zal blijken hoe se-rius ze zijn in hun separatisme.

De internationale gemeenschap ziet de verdere fragmentatie op de Balkan met le-de ogen aan. De afgelopen jaren heeft ze de Montenegrijse president Milo Djukanović, voorvechter van de onafhankelijkheid, generoos gesteund, niet uit oprechte genegenheid voor de zaak van de Montenegro maar uit opportunisme: zolang

Eigen staat voegt weinig toe aan wat Montenegro heeft

de oppositie tegen Slobodan Milošević, boeman van de Balkan en president van Joegoslavië, intern verdeeld was, was Djukanović Milošević' enige serieuze opposant. Na diens val en het aantreden van Vojislav Koštunica, nationalist maar eerst democraat, is de Westerse belangstelling voor Djukanović danig bekoeld.

Maar als Djukanović doorzet heeft het Westen geen keus. Het zal zich, knarsetan-dend misschien, net als de Serviërs, neer moeten leggen bij de Montenegrijse onafhankelijkheid, en verder maar hopen dat die *Alleingang* niet elders tot problemen leidt. Het is niet waarschijnlijk dat dat gebeurt. Montenegro's nationalisme is niet agressief en het land heeft geen territoriale ambities, geen etnische prenties en is te klein om bedreigend te zijn. Er leven niet veel Montenegrijnen over de grens (Servië uitgezonderd) en er zijn wel wel een Al-banese en een moslimminderheid, maar die zijn relatief geïntegreerd.

Volgens Belgrado zal de onafhankelijkheid van Montenegro de Kosovo-Albanen aanmoedigen in hun streven naar onafhankelijkheid en als slecht voorbeeld dienen voor de resterende minderheden in Servië zelf, de Hongaren in de Vojvodina en de moslims in de Sandžak. Maar de Kosovo-Albanen hebben echt geen aanmoediging nodig om naar hun onafhanke-lijkheid te streven: zij willen in geen geval ooit nog onder Servisch gezag terug en wat Montenegro doet of nalaat interesseert ze niet. De Hongaren in de Vojvodina vorm-en inmiddels een kleine minderheid na de jarenlange kolonisatie door Servische vluchtelingen uit Kroatië, Bosnië en Kosovo en de Sandžak-moslims kunnen straks nog minder een vuist maken dan tot nu toe: dan woont de helft van hen in het Montenegrijse buitenland.

De Montenegrijnen zelf zijn verdeeld. Maar anders ten tijde van Milošević is het scenario van een mogelijke burgeroorlog geleidelijk minder waarschijnlijk ge-worden. Vóór oktober vorig jaar kon men er van uit gaan dat Servië zich tegen een eenzijdige afscheiding zou verzetten, samen met de Montenegrijse geestverwan-ten van Milošević, en met behulp van het

naar een samenleven in een eigen staat ver-langd. Toen die er in 1918 kwam, hebben ze het driekwart eeuw zonder al te grote problemen met elkaar uitgehouden. In 1991 liepen de Slovenen, de Kroaten, de Bosniërs en de Macedoniërs uit Joegoslavië weg, maar de Montenegrijnen bleven, ook al volgde de ene oorlog op de andere en ook al werd het gemeenschappelijke land geleid door Slobodan Milošević.

Na het aantreden van Milo Djukanović als Montenegrijns president kwam de klad in het broederlijke samengaan, want Djukanović moest van Milošević niets hebben. Er volgden twee jaar van steeds ven-jiger pesterijen, boycotts en provocaties van de kant van kweigeest Milošević, maar uiteindelijk heeft die duistere periode maar twee jaar geduurd - twee jaar in eeu-ven.

Sinds oktober heeft niemand in Podgorica nog de moeite genomen uit te leggen waarom Montenegro uit de federatie wil nu met Vojislav Koštunica in Belgrado het fatsoen is teruggekeerd. Hij biedt Montenegro aan zeggenschap binnen de federa-tie niet alleen wat Milošević afpakte, maar zelfs meer dan Montenegro binnen Joegoslavië ooit heeft gehad. Het is alsof Djukanović de Montenegrijnen ten tijde van Milošević sabotage een kluit heeft voorgehouden waarvan ze zodanig zijn gaan wa-tertanden dat ze er geen afstand van kun-nen doen nu die sabotage is verdwenen.

Het hard ontwaken komt later. Montenegro is arm, ruig en onvruchtbaar. Het is niet eens in staat genoeg voedsel voor de 600.000 inwoners te fabriceren en heeft

EU tegen breuk Servië-Montenegro

Stabiliteit op de Balkan blijft waken

30-1-2001

Hoewel Milosevic vorig jaar de macht verloor in Joegoslavië, blijft de stabiliteit op de Balkan wankel. De Albanezen in Zuid-Servië en de Montenegrijnen roeren zich. Dit keer steunt de internationale gemeenschap de Serviërs.

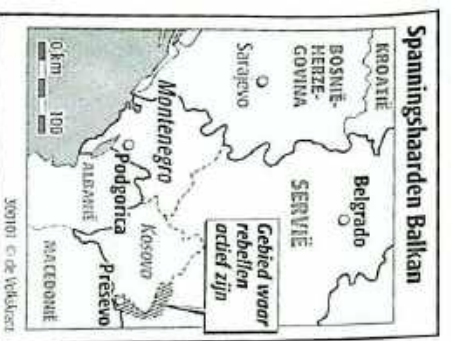
Van onze buitenlandredacteur
AMSTERDAM

De Joegoslavische president Kostunica heeft gisteren vanwege de toenemende spanningen in Zuid-Servië het World Economic Forum in Davos vervroegd verlaten. Kostunica zei bezorgd te zijn over het toenemende geweld van 'Albanese terroristen'. Joegoslavië heeft de VN-Veilighedsraad om een spoedzitting gevraagd.

In de Zuid-Servische Presevo-vallei voeren Albanese strijders van het leger voor de bevrijding van Presevo, Bijunovac en Medvedia een guerrillaoorlog tegen de Servische politie- en legertroepen. Het afgelopen weekeinde is bij gevechten tussen het Joegoslavische leger en de rebellen een Servische soldaat gedood. Vier anderen raakten gewond. In november werden vier Servische politieagenten doorgeschooten.

De rebellen zijn erop uit een nieuw conflict uit te lokken tussen de NAVO en het Servische leger. Met hun acties brengen zij de internationale vredesmacht KFOR ernstig in verlegenheid.

Wat een jaar geleden begon als een stielteje ongeregeld van ongeveer veertig man, is uitgegroeid tot

Montenegro wil onafhankelijkheid zonder oorlog

Van onze buitenlandredacteur
Corine de Vries

AMSTERDAM

Nu Joegoslavië eind vorig jaar van schurkenstaat veranderd is in een internationaal erkende democratie, blijft één vraag relevant: hoe lang zal het land nog blijven bestaan? Slechts twee van de oorspronkelijk zes republieken vor-
mon nog de federatie - Bosnië, Kroatië, Slovenië en Macedonië werden het afgelopen decennium onafhankelijk. Resteren alleen Servië en Montenegro.

Maar als het aan de kleine deelrepubliek Montenegro ligt - die 680 duizend inwoners heeft, tegen 10 miljoen Serviërs - zal dit niet te lang duren. Volgens opiniepeilingen is 57 procent van de Montenegrijnen voor onafhankelijkheid. De Montenegrijnse president Milo Djukanovic is van plan om

een groep van vijfhonderd tot achthonderd strijders. Zeker een derde van hen zou afkomstig zijn uit het opgeheven Kosovo Bevrijdingsleger UCK. En hun populariteit groeit onder de Kosovaren, die zijn geschrokken van de steeds betere relatie tussen het Westen en de nieuwe leiders in Belgrado. Onder Milosevic leek de lang gewenste onafhankelijkheid veel dichterbij dan nu.

De rebellen maken bij hun provocaties handig gebruik van de vijf kilometer brede 'veiligheidszone', de gedomiteerde zone die is ingesteld om Kosovo te beschermen tegen Servische agressie. KFOR-troepen doen er aan de grens alles aan om wapenexporten te onderscheppen en hebben al zeker zestig strijders opgepakt. Ook zij worden daarbij gearresteld door de Albanezen beschoten.

De nieuwe Joegoslavische regering krijgt in eigen land steeds meer kritiek op haar terughoudende opstelling. Kostunica zei gisteren in Davos dat 'een radicale oplossing' nodig is. Geweld sluit hij vooralsnog uit, maar hij stelt voor om de gedomiteerde zone te verkleinen. 'Vijf kilometer is te veel.'

Het Amerikaanse leger besteedt nu al 25 procent van zijn troepen en personeel in Kosovo aan het bestrijden van de rebellen. En de Europese Unie heeft Joegoslavië vorige week beloofd ongewapende waarnemers naar Zuid-Servië te sturen om de Servische troepen daar te helpen bij het handhaven van de vrede.

Volgens Baton Haxhinu, hoofdredacteur van een Kosovaarse krant, komen veel strijders uit Kosovo. Hij kent er één, zijn 25-jarige neef - wérens broer, zus en vader zijn vermoord door de Serviërs. Haxhinu: 'Hij was nog nooit in Presevo geweest. Maar hij wil daar gewoon Serviërs afschieten. En zoals hij zijn er velen, vrees ik.'

na de parlementswetkiezingen van 22 april een referendum over onafhankelijkheid te organiseren, waarschijnlijk in juni.

Djukanovic was tijdens de Kosovo-oorlog de lieveling van de internationale gemeenschap. Hij distanteerde zich van Milosevic, schafte de visumplicht af en introduceerde de D-mark als officieel betaalmiddel.

Maar sinds de verkiezingen in Joegoslavië en Servië zijn de karten anders geschud. De internationale gemeenschap heeft Kostunica in de armen gestoken en is bang dat het Montenegrijnse separatisme de regio zal destabiliseren. In resolutie 1244 van de VN-Veilighedsraad, die in 1999 een einde maakte aan de Kosovo-oorlog, staat de status van Kosovo omschreven als 'een substantiële autonomie binnen de Federale Republiek Joegoslavië'. Zowel de

Duizenden Montenegrijnen demonstreerden zaterdag in Podgorica voor zelfstandigheid. FOTO: AP

Joegoslavische leiders als de internationale gemeenschap realiseren zich dat als Montenegro zich zou afscheiden, Joegoslavië ophoudt te bestaan. Theoretisch staat niets dan een onafhankelijk Kosovo in de weg, voor zover alle Serviërs een onbespreekbaar scenario.

De Europese Unie riep Montenegro vorige week op af te zien van onafhankelijkheid. De EU-lidstaten begrijpen niet waarom de kleine, onvoldbare bergrepubliek zich nog wil afscheiden, ook nu Milosevic vertrokken is.

Waarom blijft Montenegro gebrand op onafhankelijkheid? Omdat we een eigen culturele identiteit hebben. Wij verschillen van de Serviërs als de Nederlanders van de Duitsers', zegt Mirodrag Vlahovic, president van het Centrum voor Regionale Studies. Tijdens de Kosovo-oorlog was hij president van de Beweging voor

Onafhankelijk Montenegro, een club intellectuelen die zich inmiddels heeft verspreid over de Montenegrijse politieke partijen.

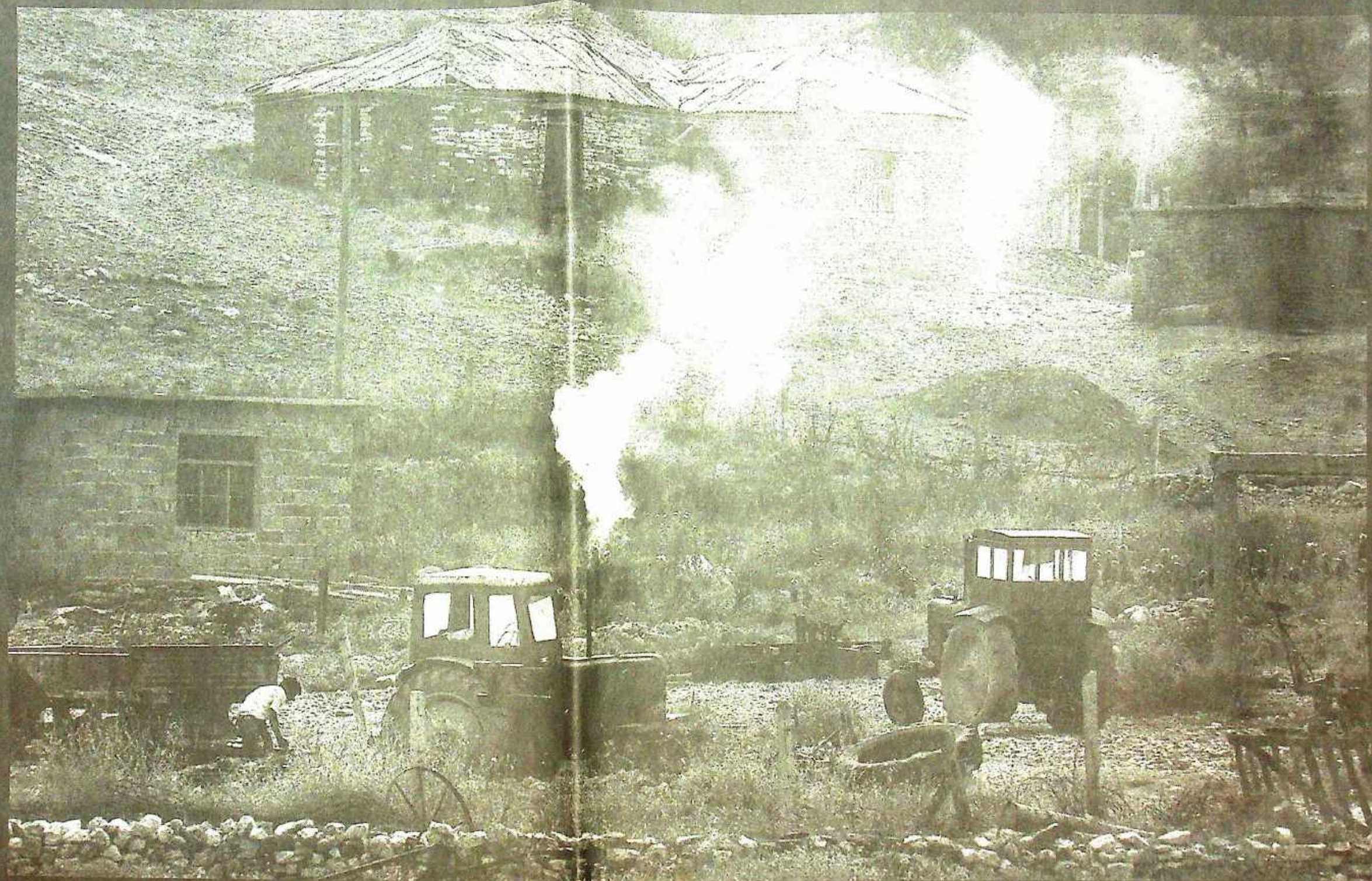
Servië is een land met grote problemen. Het heeft Kosovo, oorlogsmisdadigers, een geruïneerde economie - het heeft een half miljard gulden nodig om alleen het elektriciteitsstelsel op gang te krijgen. En toch hebben de autoriteiten daar het lef om ons erop te wijzen dat wij onszelf niet zouden kunnen onderhouden. Wat een onzin. Wij zijn slechts met een half miljoen mensen, we hebben landbouw, industrie en toerisme. Het gemiddelde maandinkomen bij ons is 200 D-mark, tegen 75 D-mark in Servië.'

Vlahovic vindt het advies van de EU 'stompzinnig en uit de tijd'. 'Het is bizar: de anti-Europese, oude handlangers van Milosevic zijn verrukt over dit EU-advies.'

Wij zijn het slachtoffer van de onmacht van Servië en de EU om de problemen in Kosovo op te lossen. Maar wij hebben, net als de andere voormalige Joegoslavische deelrepublieken, het constitutionele recht om ons af te scheiden. En van dat recht willen wij gebruik maken, zonder oorlog.'

De Europeanen accepteren Kostunica volgens Vlahovic omdat hij de Saddam Hussein van Joegoslavië heeft verdreven. Maar die man is en blijft een nationalistische fundamentalist. Kostunica die een constructieve rol zou spelen: wat een onzin. Kijk naar zijn houding ten opzichte van het Joegoslavië-Tribunaal. Kostunica probeert Montenegro juist te destabiliseren. Want één ding is zeker: Milosevic mag van de voorgrond zijn verdwenen, maar het Servisch nationalisme is allebehalve dood.'

In Albanië regeert, net als in de vijftiende eeuw, de wet van de bloedwraak. Families houden elkaar gevangen in onderlinge vetes. Op stap met bemiddelaar Zet Llecki. 'Je moet vertrouwen in ons hebben. In twee jaar tijd zijn drieëntwintig bloedvetes beëindigd.'

Linda Otter

Bloed om bloed om bloed

Racim Laci durft geen stap meer buiten de deur te zetten. Sinds maart slijt de vijftiger zijn dagen in zijn tweekamerflat in Puka, Noord-Albanië, met lezen en televisiekijken. „Met nietsdoen”, zegt Laci. Daartoe is hij veroordeeld sinds zijn oudste zoon vorig voorjaar – „per ongeluk” – iemand doodschoot. De familie van de overledene dreigt de familie van Laci met bloedwraak.

De zoon van Laci, nota bene politieagent, raakte betrokken bij een gevecht tussen twee dorpsgenoten. Een van de vechtersbazen werd zo agressief dat hij de agent op het hoofd sloeg met een hamer. „En dat”, zegt Laci, „kon mijn zoon niet over zijn kant laten gaan. Mannen hebben hun trots.” De zoon van Laci pakte zijn pistool en schoot de man met de hamer neer. „Hij handelde in een reflex. Het was nooit de bedoeling om die man te vermoorden. En heeft hij niet zichzelf bij het politiebureau gemeld? Hij zit bijna al een jaar in voorarrest.”

De agressieve dorpsgenoot overleed in een ziekenhuis. Alle mannen van Laci's familie, ook de ooms en neven, bleven daarna een maand in huis, „zoals het hoort”, zegt Laci. Maar de familie van de overledene weigert nog steeds een overeenkomst te sluiten. Dus is hij zijn leven niet zeker. Weggaan uit het dorp Puka behoort niet tot de mogelijkheden. „Waar moeten we dan naar toe? Naar Tirana, naar Berat?” Hij kijkt de kleine huiskamer rond die blauw staat van de rook. „We kunnen niet weg, die familie weet ons overal te vinden.”

Zijn vrouw loopt op blote voeten zenuwachtig heen en weer, haalt een vaas met plastic bloemen weg, schenkt mierzoete likeur in en raki. Vult opnieuw het glas bij van Laci en mompelt iets onverstaanbaars. Ze zegt het nog eens, nu hardop: „Onze jongste zoon is wel gevluht. Ze loeren op hem, dat weet ik, en als ze hem te pakken krijgen, vermoorden ze hem.”

Legende

Wie via de duizelig makende haarspeldbochten en grillige, zandkleurige bergen in Puka terechtkomt, denkt niet direct aan bloedmoorden. Er is een klein centrum met wat laagbouw, een paar blokken grijze flats. Er staat een strak staatshotel uit de jaren zestig dat dringend een nieuwe verlaag behoeft, er is een schooltje en ook een kerk. De cafeterrassen op het centrale plein zitten, net als elders in Albanië, goed vol. Maar hier in dit dorp geldt de Kanun van Lek Dukagjini.

Kanun. Het lijkt een curieus begrip uit een vervlogen verleden, een legende. Het vormde bijbel en wetboek tegelijk van de patriarchale clans in de bergen van Noord-Albanië. Een code over

moraal en rechtspraak die prins Lek Dukagjini in de vijftiende eeuw de rui-ge bergstammen voorschreef. Van de vele voorschriften waren vooral die over bloedwraak heilig: moorden en wraaknemen waren zo'n beetje de enige manier om een scheutje macht te krijgen in de fis (stam). De code overleefde het regime van koning Zog, die een einde maakte aan vier eeuwen Turkse overheersing en in de jaren twintig van de vorige eeuw een burgerlijk wetboek naar Europees model liet maken. En sneuvelde pas tijdens de dictatuur van Enver Hoxha (1944-1985), die iedere bloedmoordenaar levenslang opsloot of standrechtelijk liet executeren. De familie werd gedepor-teerd.

In 1991, na de val van het stalinisme, was de Kanun er weer. Plotseling, na maar liefst vijftig jaar. Mannen wreken bloed met bloed, en wreken nog eens bloed. Iedere moord is goed voor een stuk of zes wraakmoorden. Alleen al in de directe omgeving van Puka zijn vierenzeventig mensen vermoord door bloedwraak, volgens de code van de Kanun.

In heel Albanië staat het aantal wraakmoorden op tweeëntwintighon-derd mensen, zegt Zet Llecki. Hij is voorzitter van de Besa (associatie van bloedwraak) in Puka en onderhandelt tussen families bij bloedwraakvetes. Alleen als de verwanten van het slachtoffer het toestaan kan er een einde komen aan de vete. In deze gevallen be-taalt de moordenaar of zijn familie meestal een geldboete, zodat de wraak

De wraaknemer hoort een zwart lapje te dragen, als teken dat hij 'in bloed' is

wordt afgekocht. Maar als de familie van het slachtoffer blijft weigeren, is er een probleem. Zoals artikel 128 van de Kanun voorschrijft: 'een geldboete is niet voldoende om bloed af te kopen'.

Zet Llecki die in Puka geldt als de Kanun-specialist, zette twee jaar gele-den zijn Besa (letterlijk: gezworen wapenstilstand) op, om de Kanun op de juiste wijze te interpreteren en de dorpsoudsten van advies te dienen. Deze Besa's zijn de schaarse vorm van gezag in een verder gezagloos land. Be-halve dat de voorzitter onderhandelingen voert, probeert hij ook de families in nood te helpen. Dat zijn met name

Albanië Foto's Rien Zivold

vrouwen die een gezin draaiende moe-ten houden omdat hun man en zonen door de bloedwraak opgesloten zijn in huis. Maar hulp draait vooral om geld en dat heeft Zet Llecki niet. Niet ge-steund door de regering of een organi-satie, doet hij zijn werk op vrijwillige basis. Met leden van Besa's uit andere regio's zit hij regelmatig om de tafel om elkaar de exacte cijfers door te geven van de slachtoffers van bloedwraak in de verschillende districten.

Llecki legt omstandig uit dat zijn onderhandelingen met de families geen verloren moeite zijn. „Zijn er niet in twee jaar tijd drieëntwintig bloedvetes beëindigd”, vraagt hij retorisch. „Nou dan. Je moet vertrouwen hebben. Als de families een einde willen maken aan de bloedvete beloven ze dat gewoon, verder niks. Ze schudden handen en zweren op de Kanun dat het verder rus-tig blijft.”

In een donker, rokerig café aan de hoofdstraat zet de barman nootjes op tafel. De Besa-voorzitter prikt ver-strooid in zijn karbonade. „Het gaat niet alleen om de doden. Bij de bloed-moorden zijn duizenden mensen be-trokken. Broers, vaders, verschuilen zich in huis. Zelfs kleine jongetjes, soms baby's nog, worden thuis gehou-den, uit angst dat ze vermoord worden. Alleen al in Puka en omgeving kunnen vierenvijftig kinderen daarom niet naar school.”

Baby's? Hij knikt. „Kinderen wor-

den meestal ontzien, maar het komt voor dat ze vermoord worden.”

„Laatst nog in Shkodër”, weet Hamidie Pema, een lerares Engels die tolkt. „Dat was toch een jongetje van pas acht jaar? Hij kreeg een kogel in de rug toen hij van school naar huis liep.”

Bloedwapen

De huidige bloedmoorden hebben soms weinig meer van doen met de oor-spronkelijke bloedwetten, vindt Llecki. Moordenaars zijn wel eens, geheel tegen de regels in, in eigen huis ver-moord. En zelfs vrouwen zijn de afgelo-pen jaren het slachtoffer geworden van bloedmoord. Hij staat met een ruk op van zijn stoel. „Ze kennen de regels niet meer, ze doen maar wat”, zegt hij. Ri-tuelen worden overgeslagen. Een wraaknemer hoort na de moord het slachtoffer op zijn rug te leggen, het bloedwapen naast het hoofd. Hij moet een zwart lapje op zijn linkerborst dra-gen, als teken dat hij 'in bloed' is.

Maar dat gebeurt allemaal niet meer. De moderne bloedmoordenaars lap-pen soms belangrijke regels van de co-de aan de laars en hangen zeker geen zwarte lapjes meer aan de borst. „Voor ons was dat normaal”, zegt Zet Llecki. „Onder het socialisme kon je voor moord de doodstraf krijgen. Maar de doodstraf bestaat onder deze regering niet meer. Je moet dus het recht in eigen hand nemen.”

Het is allemaal de schuld van de poli-

tieke chaos na de val van de dictatuur, zeggen Pema en Llecki. Scholen wer-den gesloten, fabrieken geplunderd. Er was geen leger meer, geen politie. Bijna iedere Albanees droomde ervan de ben-en te nemen, naar Italië, naar Grie-kenland. Maar het liefst naar Canada. Ruzies over het eigendom van land en huizen staken weer de kop op. De rech-ten werden opgeëist door erfgenamen van grootgrondbezitters die onder En-ver Hoxha hun eigendom kwijtraak-ten. Van de ene op de andere dag was drinkwater geen gemeenschappelijk recht meer, maar privé-bezit. Er ont-stonden knallende ruzies over vrou-wen. Om de haverklap werd er wel er-gens een moord gepleegd. En die moes-ten natuurlijk allemaal gewroken wor-den, zoals de Kanun van Lek Dukagji-ni voorschrijft. Er waren zelfs mannen die de moord op hun grootvader gin-gen wreken, een moord die vijftig jaar eerder had plaatsgevonden.

Het absolute dieptepunt was 1997. Na een aanvankelijke opleving was het land weer in zware crisis beland. Bijna iedere Albanees had al zijn spaarcen-ten verloren met de piramidespelen. In het hele land werden wapendepots ge-plunderd. Gewapende bendes roofden alles wat ze maar te pakken konden krijgen. In dat jaar werden zoveel bloedmoorden gepleegd dat Llecki de tel kwijt raakte. „Het waren vaak nog pubers”, zegt Pema, de tolk. „In het he-le land liepen ze rond met geweren en

pistolen. Liepen iedereen te terrorise-ren. Is het dan gek dat er ongelukken gebeuren? Zonder politie en justitie ben je overgeleverd aan het recht van de sterkste.”

Kraslot

Op weg naar een andere familie, die van Kujlim Tafeli, passeren we een controlepost. Een dikke politieagent maakt een stopteken. „Legitimatie.” Hij bladert traag door het paspoort, krast met zijn nagel over de foto alsof het een kraslot is. Dan begint hij breed te glimlachen en handen te schudden. We kunnen doorrijden. Buitenlanders zijn rariteiten in Puka. Tijdens de dicta-tuur was het verboden naar het afgele-gen bergdorp te reizen, het lag buiten de officiële toeristenroute die voor bui-tenlanders was uitgestippeld. En de afgelopen jaren was de chaos zo erg dat reizen naar Albanië ronduit werd afge-raden.

Voor het noorden van het land han-teert Nederland nog steeds een negatief reisverbod, evenals bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Pema vindt die afwe-rende houding van het buitenland maar overdreven. Nadat de socialisti-sche president Rexhep Meidani in 1997 aan de macht kwam, is het rusti-ger geworden in het land. De door-gangsweg door de bergen naar Kosovo is met buitenlandse steun het afgelopen jaar een stuk veiliger geworden. Op ie-dere twee kilometer is er wel een con-trole van de veiligheidspolitie, die spe-ciale trainingen en cursussen hebben gevolgd om de smokkel en criminaliteit

Iedere moord is goed voor een stuk of zes wraakmoorden

aan te pakken. De gewapende bendes houden zich gedeisd. De meeste wa-pens zijn ingeleverd bij een hulpro-gramma van de UNDP of verkocht aan smokkelaars in Kosovo, al heeft iedere Albanees er nog wel een paar in huis.

De maatregelen tegen smokkel en gewapende bendes zijn niet voldoende om een einde te maken aan het bloed-moorden. Het gewone politieapparaat heeft gebrek aan alles en heeft het afgelopen decennium zoveel aan gezag in-geboet, dat de agenten nauwelijks se-rius worden genomen. Pema: „Er zijn hier nog wapens zat om nog een tijdje door te gaan met die bloedmoorden.

Het is het grootste probleem in Noord-Albanië.”

De Mercedes rijdt een hobbelig zij-weggetje in. Hier, op een oud fabrieks-terrein staat de boerderij van de familie Tafeli, een houten huis met een tuin vol boerenkoolplanten. Kujlim Tafeli, een dertiger met een scherp, aardig gezicht, vertelt met ingehouden emotie het ver-haal. Zijn armen houdt hij strak over de borst gevouwen, zijn voet trilt. Zijn vrouw met kort blond haar en hun drie kinderen zitten op hun knieën op de grond mee te luisteren. Tafeli vertelt hoe zijn zus werd lastig gevallen door een aanbieder. Hoe de familie genoeg had van die opdringerigheid. De waar-schuwingen, de dreigingen over en weer. Dat zijn zus vlak voor haar eind-examen werd thuisgehouden van school. Het verhaal is gedetailleerd, zo gedetailleerd dat de tolk ervan begint te zuchten. „Het was een luie nietsnut”, zegt Tafeli. „Hij bleef haar lastig vallen. Hij kwam zelfs naar ons huis, stond hier te schreeuwen in de tuin. Mijn broer heeft een paar keer gewaar-schuwd. Maar die man kwam toch te-rug en mijn broer heeft hem toen ver-moord.”

Sinds de moord komt hij de deur niet meer uit. Net als zijn broer, de moorde-naar, die een paar kilometer verderop woont. Net als zijn vader en net als zijn twee andere broers. Ze zijn gevangenen in eigen huis. Zelfs zijn zoon van tien is al twee jaar lang niet meer op straat ge-weest. Zijn vrouw: „De leraar brengt hem boeken, zonder steun redden we het niet.” Ze trommelt nerveus met haar vingers op tafel. Al twee jaar lang houdt zij het gezin financieel op de been.

De vrouwen zijn vaak het slachtof-fer, zeggen Llecki en de tolk. In het ge-val van bloedwraak, als de mannen de deur niet meer uit kunnen, verdient de vrouw het geld voor het hele gezin en doet daarnaast het huishouden. Zoals Zet Llecki opmerkt: „Albanese man-nen doen geen huishoudelijk werk, ze doen natuurlijk niet het werk van een vrouw.”

Buiten wordt het langzaam donker. „Ik word gek hier in huis”, zegt de gast-heer. „Gek, de hele dag doe ik niets. Het is toch absurd dat er nog steeds zo iets als een Kanun bestaat. De Kanun had bestaansrecht in de tijd van de clans, maar nu niet meer. We hebben nu een gewone, democratisch geregel-de regering. Hoe moet het nu verder met ons? We hebben 3.500 dollar ge-leend om te kunnen leven, dat is voor ons een kapitaal.”

Hij haalt zijn schouders op, met het besef dat hij op zijn vraag toch geen antwoord krijgt. „En als die familie blijft weigeren om een overeenkomst te sluiten? Moet ik dan nog een jaar in dit huis blijven? Of heb ik levenslang?”

In het debat over de gevaren van blootstelling aan verarmd uranium lijkt iedereen in Europa zijn kalmte te hebben verloren. Een inventarisatie van feiten, verzinsels en risico's.

Karel Knip

13-1-2001

IS HET BALKAN-SYNDROOM een media-hype? Alle tekenen wijzen erop. Er is een chaotische berichtgeving ontstaan waarin het er niet meer toe lijkt te doen of vermeende slachtoffers van verarmd uranium (DU) werden blootgesteld in Kosovo (1999), Bosnië (1995) of Koeweit (1991). Journalisten 'ontdekken' opeens dat het Amerikaanse leger stilletjes tegen de gevaren van DU heeft gewaarschuwd, maar expliciete rapporten van het Amerikaanse leger over de gezondheidsaspecten van DU blijken al jaren vrijelijk op internet te raadplegen. De milieuoorganisatie van de VN, de UNEP, die eerder geen spoor van uranium in Kosovo wist te ontdekken en daar een lijvig rapport over publiceerde (balkans.unep.ch), vindt nu opeens wel sporen van uranium en maakt daarvan haastig melding. Alsof het niet volstrekt voor de hand ligt dat er uranium wordt gevonden als er tonnen uranium zijn verschoten.

In de ontstane commotie lijkt het aan de aandacht te ontsnappen dat een deel van de Italiaanse militairen die aan leukemie leden of lijden nooit in Kosovo is geweest maar als monteur op een Itali-

aanse vliegbasis werkte. De medische databank Medline (op internet) laat zien dat er al veel langer aandacht was voor de kennelijk wat hogere incidentie van kanker (in het bijzonder leukemie) in de Italiaanse luchtmacht en dat daarvoor tot in 2000 heel andere verklaringen werden vermoed. Verscheidene Italiaanse leukemiepatiënten zijn niet in Kosovo geweest, maar in Bosnië. Daar is veel minder gebruik gemaakt van DU.

Alsof dit niet genoeg is ligt daar het eenvoudige feit dat de latentietijd tussen blootstelling aan ioniserende straling (radioactiviteit dus) en het moment waarop leukemie medisch aantoonbaar is *minstens enige jaren* bedraagt en dat vaak niet binnen tien jaar een statistisch overtuigende relatie tussen blootstelling aan straling en ontwikkeling van leukemie is aan te tonen.

Niet alleen voor Kosovo, maar zelfs voor Bosnië is het dus nog te vroeg om tot conclusies te komen. Dat onder de lokale Albanese bevolking van Kosovo geen verhoogd voorkomen van leukemie is vastgesteld, zoals de WHO begin deze week in Genève plechtig bekendmaakte, zegt dus helemaal niets. Het toont aan dat in Europa bijna iedereen zijn kalmte heeft verloren.

RISICO'S

Daarmee is niet gezegd dat munitie met verarmd uranium ongevaarlijk is. Het Amerikaanse 'Army Environmental Policy Institute' (www.aepi.army.mil) wijst in het rapport 'Health and environmental consequences of depleted uranium use in the U.S. army' (1995) uitdrukkelijk op de risico's. Maar die risico's zijn heel beperkt, zoals ook nog eens wordt onderstreept in het artikel 'After the dust settles' in *The bulletin of the atomic scientists* (november 1999, www.thebulletin.org). Wie de status van het bulletin en die van de auteurs kent, weet dat dit een onverdachte bron is. In eigen land heeft het RIVM nog eens in oktober 1998 alle gevaren van verbrandend of verstuivend verarmd uranium (dat in de El Al-Boeing

Portugese en Italiaanse KFOR-militairen meten stralingsniveaus in de buurt van een getroffen Joegoslavische tank in de buurt van het dorp Klina, West-Kosovo.

FOTO REUTERS

overheerst, is het algemene oordeel, de chemische giftigheid die in de eerste plaats de nieren kan beschadigen. Als zwaar metaal, vergelijkbaar met lood en cadmium, is uranium immers ook 'gewoon' giftig (ongeacht straling).

Van de uranium-partikels die lang in de long achterblijven is vooral het radiologisch effect te duchten. Dat zou op den duur tot longkanker kunnen leiden. Vooral de alfa-straling die spontaan vervallend uranium-238 (het hoofdbestanddeel van DU) afgeeft, heeft een sterk biologisch effect en dat is dan ook waarop vakbonden en actiegroepen keer op keer het accent leggen. De grootste kracht van hun argument is dat er, anders dan bij 'gewone' vergiften, geen minimum stralingsdosis is waarbij geen enkel effect meer is te verwachten. Elke minimale blootstelling aan uranium verhoogt de kans op kanker of andere celschade en feitelijk is de uitspraak dat er een extra risico is op kanker na blootstelling aan DU-stof helemaal juist. In werkelijkheid zal dit risico bijna altijd *totaal* in het niet zinken bij het effect van de gewone natuurlijke achtergrondstraling, die voor een deel nota bene ook van uranium kan komen, omdat het element nu eenmaal gewoon in de aarde, in voedsel en in de mens zelf voorkomt.

URINE-ONDERZOEK

De kans dat het medisch onderzoek dat nu allerwegen wordt gevraagd en aangeboden voor de Balkan-gangers veel oplevert, lijkt gering. Van het uranium dat uiteindelijk in het bloed terecht kwam en dat zich vervolgens hoofdzakelijk ophoopte in nieren, lever en beenderen is na een paar jaar niet veel meer over. In urine zal het waarschijnlijk niet meer aantoonbaar zijn, wel kan urine-onderzoek een nierbeschadiging aantonen, zoals bloedonderzoek leukemie zichtbaar kan maken. Ook de fractie uranium die mogelijk in de longen achterbleef is daar moeilijk aan te tonen. Borstsonderzoek waarbij gezocht wordt naar de zeer zwakke gammastraling die DU afgeeft, wordt zwaar gestoord door de natuurlijke achtergrondstraling.

Overigens dringen alleen heel fijne uraniumpartikels door tot in de longen (partikels met een diameter van circa 10 micron of minder) en verliest uraniumstof wat dit betreft snel zijn gevaarlijkste eigenschappen doordat het gaat klonteren of zich hecht aan zand en dergelijke. Wat het lot is van de uraniumrook die in de longen terecht komt hangt af van de chemische vorm waarin het, aanvankelijk metallische, uranium is overgegaan. De rook bestaat meestal uit uraniumoxiden, omdat fijn metallische uranium *pyrofoor* is: het vliegt spontaan in brand. Het Bulletin neemt, onder verwijzing naar legertesten, aan dat zo'n 17 tot 43 procent van de gevormde oxiden oplosbaar is en uiteindelijk in het bloed terecht zal komen. Van die oplosbare uranium-fractie

Arm uranium

RISICO'S VAN VERARMD URANIUM ZIJN HEEL ERG KLEIN

van de Bijlmerramp aanwezig was) op een rij gezet.

De munitie waarin DU is opgenomen is al in de jaren zeventig ontwikkeld en is het eerst door de Britse en Amerikaanse strijdkrachten in gebruik genomen. Er werd op afgesloten proefterreinen ervaring mee opgedaan, maar het is nooit voor gewone militaire oefeningen gebruikt. Pas in de Golfoorlog (1991) is de munitie op grote schaal ingezet. Daarbij betrof het in de eerste plaats de granaten die door tanks als de M60 en de M1A1 werden afgevuurd. De DU-tankmunitie bestaat uit futuristisch ogende granaten die een soort darts-pijl (penetrator) verschieten die voor het grootste deel uit DU bestaat. DU werd in de Golfoorlog ook in grote hoeveelheden verschoten door de A-10 antitankvliegtuigen, in Kosovo (1999) is DU zelfs uitsluitend door de A-10's ingezet. De A-10 DU-munitie is klassiek van opbouw, het DU neemt er de plaats in van het lood in de klassieke geweerkogel en is gevat in een aluminiummantel. Monteurs die de munitie installeren komen dus niet met DU in aanraking. Per patroon wordt ongeveer 300 gram DU verschoten. Kogels of penetrators van uranium, dat met een dichtheid van 19 kilo per liter bijna twee keer zo zwaar is als lood, dringen om die reden goed door in zwaar ge-

pantserde tanks en pantserwagens.

In principe zou voor de penetrators ook gewoon natuurlijk uranium te gebruiken zijn, maar het verarmde uranium, een restproduct van verrijkingfabrieken als Urenco in Almelo, is veel goedkoper. Bovendien is het, door ontbrekking van uranium-235, de helft minder radioactief geworden. Essentieel voor een goed begrip is dat uranium, en zeker verarmd uranium, maar heel zwak radioactief is. Het materiaal is zonder gevaar met de blote hand op te pakken, al is het raadzaam daarna de handen te wassen. Uranium wordt pas echt gevaarlijk als het door neutronen is bestraald. Daarvan is bij de munitie geen sprake.

INADEMEN

De straling die uranium afgeeft is zo zwak dat zij nauwelijks door kleding of het dode deel van de huid heen dringt. Praktisch gesproken kan worden als het in het lichaam terecht komt. Dat kan het geval zijn bij verwonding, bij het nuttigen van de tank of etenswaren die met uranium zijn besmet en bij inademing van heel fijn uraniumstof. Uranium-besmetting van open wonden is een ernstig maar zeldzaam ongeval. Het nuttigen van vervuild voedsel levert, schrijft ook het RIVM in 1998,

geen bijzonder groot risico op. Uranium dat in het darmstelsel belandt wordt nauwelijks opgenomen en bijna volledig via de ontlasting afgevoerd.

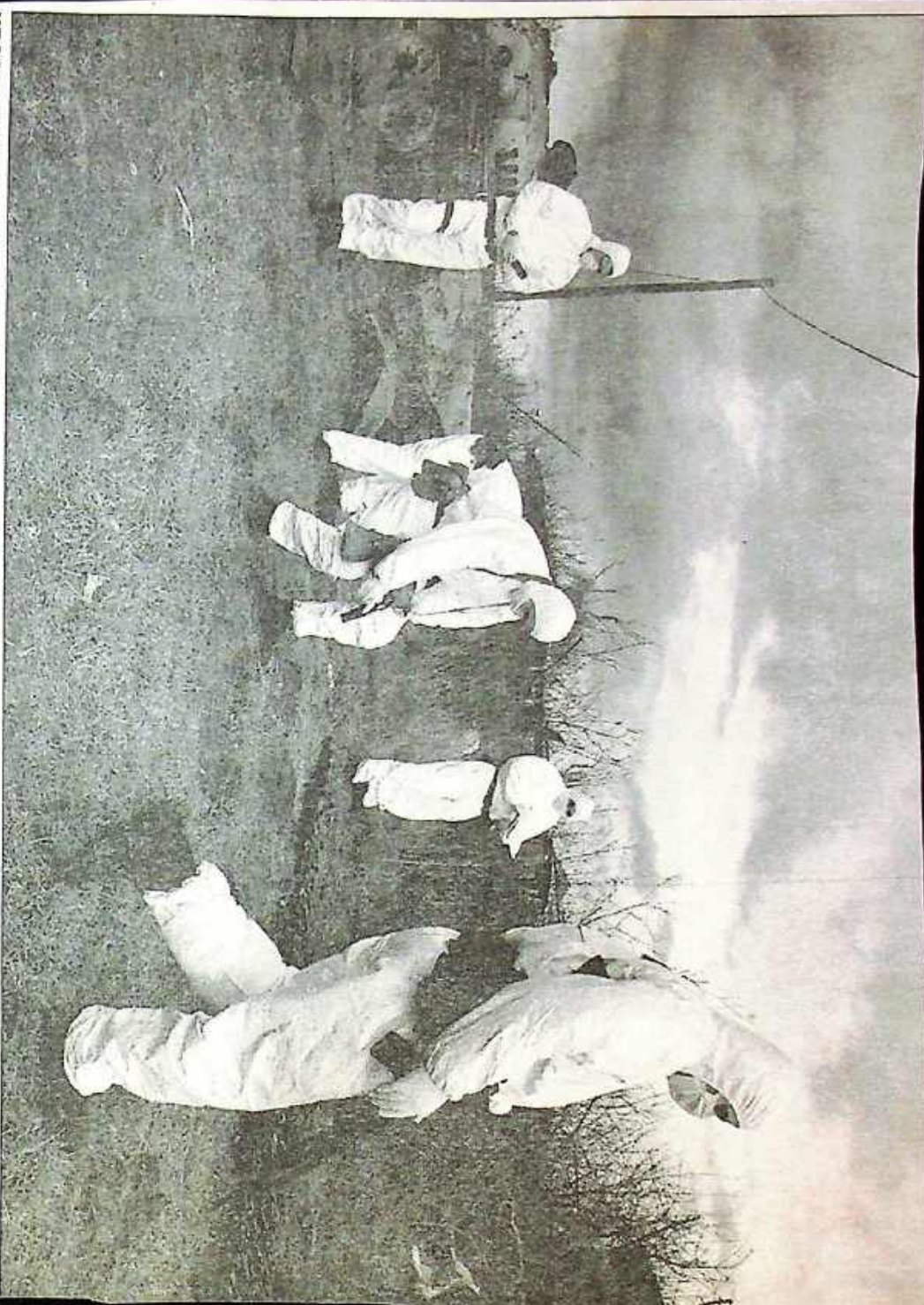
In potentie gevaarlijk is het inademen van fijn uraniumstof of uraniumrook. Als dat in grote hoeveelheden in de longen terecht komt kan dat onaangename gevolgen hebben, daar is geen twijfel aan. Maar de kans dat militairen in Kosovo of Bosnië grote hoeveelheden stof in de longen kregen is praktisch verwaarloosbaar, dat wordt in de november 1999 aflevering van het genoemde 'Bulletin' expliciet voorgerekend.

Fijn DU-stof ontstaat pas op het moment dat de A-10 kogels in of door een tank of gevechtswagen slaan. (Ook rond en in een tank die DU-granaten verschiet komt een dunne wolk uranium te hangen, in Kosovo speelde dat niet.) Volgens sommige opgaven, zoals die van het AEPi, kan daarbij wel 70 procent van het uranium verstuiven en tot rook verbranden. Het Bulletin houdt het op 20 procent. Vooral binnen de getroffen voertuigen hangt dan veel uraniumrook die de inzittenden zorgen zou baren als ze niet al grotere problemen hadden. Buiten het getroffen voertuig wordt de uraniumwolk door convectieve luchtstroming afgevoerd omdat een getroffen tank of gevechtswagen na inslag sterk is opgewarmd.

Reëel gevaar voor het inademen van te veel uraniumstof is er voor de militairen die een getroffen tankbemanning te hulp schieten, en voor de bergingsploegen (recovery teams) die het slagveld na de strijd 'opruimen'. Wat dat laatste betreft is de voorlichting van het Amerikaanse leger in de Golfoorlog, zoals het AEPi-rapport erkent, meer dan onvoldoende geweest. Bergingsploegen kregen vaak helemaal niet te horen dat wrakken met uranium waren besmet en werden onnodig blootgesteld. In Kosovo zou hiervan minder sprake zijn.

Overigens dringen alleen heel fijne uraniumpartikels door tot in de longen (partikels met een diameter van circa 10 micron of minder) en verliest uraniumstof wat dit betreft snel zijn gevaarlijkste eigenschappen doordat het gaat klonteren of zich hecht aan zand en dergelijke. Wat het lot is van de uraniumrook die in de longen terecht komt hangt af van de chemische vorm waarin het, aanvankelijk metallische, uranium is overgegaan. De rook bestaat meestal uit uraniumoxiden, omdat fijn metallische uranium *pyrofoor* is: het vliegt spontaan in brand. Het Bulletin neemt, onder verwijzing naar legertesten, aan dat zo'n 17 tot 43 procent van de gevormde oxiden oplosbaar is en uiteindelijk in het bloed terecht zal komen. Van die oplosbare uranium-fractie

KFOR-militairen meten straling in Kosovo waar vorig jaar een Joegoslavische tank werd vernietigd met DU-munitie.

FOTO: A

DU-munitie kan wel degelijk gezondheidsrisico's inhouden

Deskundigen bevestigen om het minst dat er geen verband bestaat tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium en het ontstaan van leukemie. Bart Urlings vraagt zich af waarom ze hun zekerheid baseren. Wordt er wel op de juiste manier onderzoek gedaan?

ER IS volop aandacht voor de bijwerkingen van het gebruik van verarmd uranium (DU, *depleted uranium*) in munitie, met name wegens een mogelijk verband tussen dit gebruik en leukemie. In tal van Europese NAVO-lidstaten komt onderzoek nadat enkele Bosnië- en Kosovo-gangers aan leukemie zijn overleden. Italië en Portugal hebben al eigen onderzoeksmissies gestuurd. Duitsland begint met een onderzoek, in Nederland is een meldpunt ingesteld. Maar in Brussel, bij het hoofdkwartier van de NAVO, zegt men dat er niets aan de hand is, er is nog niets bewezen dat wijst op een verband tussen verarmd uranium en leukemie. Niets aan de hand, zeggen de Amerikanen, het gebruik van DU-munitie is volkomen veilig. Experts en deskundigen worden opgetrommeld en herkauwen nefs hun eigen geruststellende onderzoeksresultaten. Er lijkt inderdaad niets aan de hand te zijn.

algeschilderd als een of andere zeurderige onbenullig. Maar is er werkelijk niets aan de hand? De vergelijking wordt getrokken met de Golfoorlog van 1991, toen verschillende veldtroepen na hun dienst allerlei ziekteverschijnselen begonnen te vertonen, beter bekend als het Golsyndroom. De oorzaken werden voornamelijk gezocht in de vacinatocoöckant en de aanwezigheid van chemische wapens in het theater van operaties. Ook kregen kinderen in Irak last van allerlei aangeboeren afwijkingen die niet anders dan veroorzaakt kunnen zijn door de grootschalige aanwas van het leedmilieu door voornamelijk de westerse bommen en granaten.

Diverse experts en rapporten bevestigen dat, in de situatie is zo mogelijk nog pijnlijker en schrijnender doordat essentiële medicijnen en medische apparatuur door het VN-sanctiecomité niet worden doorgeleverd. Washington houdt vol dat het gebruik van DU-munitie veilig is en wijst op het feit dat geen enkele Amerikaanse soldaat in Kosovo last heeft van klachten. De media nemen deze claim vervolgens braaf over, maar niemand vraagt zich af of dat misschien te maken zou kunnen hebben met het feit dat de Amerikaanse soldaten zijn gelegerd op de gigantische basis Camp Bondsteel, compleet met eigen McDonald's, pizza's en bioscopen, gelegen aan de Macedonische grens in een gebied waar geen DU-granaten zijn afgeworpen of neergekomen.

Het Military Toxics Project (www.militarytoxics.org) heeft onlangs een interessant rapport uitgebracht en op zijn website gezet met de veelzeggende titel *Dont Look, Dont Find*. Hierin wordt bijvoorbeeld een boeiend rapport aangehaald dat het Amerikaanse leger op 22 juli 1990 uitbracht, *Kinetic Energy Penetrator Long Term Strategy Study*, waarin wordt gewaarschuwd voor gezondheidsproblemen als gevolg van het gebruik van verarmd uranium in oorlogsmunitie, zoals kanker en nieraandoeningen. Dit rapport voorspelde eveneens het mogelijke ontstaan van politieke druk gericht op het verbod van dergelijke wapens als deze gevaar duidelijker zouden worden, waardoor ook de publieke acceptatie van verarmd uranium zou kunnen verdwijnen. Ware het niet dat zes maanden later onder Amerikaanse leiding circa 520 ton aan verarmd uranium is afgeschoten op en boven Irak en Koeweit. Amper zes maanden later was men demote onder de indruk van het effect van het wapen dat de gevaren terzijde werden geschoven.

Het rapport van The Military Toxics Project is nauwelijks bekend, terwijl het via internet direct opvraagbaar is. Als er naar rapporten wordt verwezen, dan is het rapport van de Amerikaanse denktank RAND het meest genoemde. Dit rapport kan geen verband tussen verarmd uranium en leukemie vinden. Het zoekt het verband echter niet in een militaire gevechtssituatie maar onderzoekt werkmensen in uraniummijnen. Deze bleken inderdaad geen Balkan- of Golsyndroomachtige ziekteverschijnselen te vertonen, waarschijnlijk omdat zij niet te maken hebben met de verschijningsvorm van verarmd uranium op een militair slagveld. Wanneer DU-munitie een tank raakt, kan het dankzij de hardheid van het uranium door het pantser heen dringen en veroorzaakt het buiten het doel een wolk van uraniumstof en binnen in het doel een soort douche van brandende, alseverzengende uraniumdeeltjes. Aanval geslaagd, doel vernietigd. Het gevolg is een uitgerand en licht radioactief besmet tankwreck, bezaaid met kleine deeltjes uranium die ofwel verwaan of wel plaatselijk neerslaan. De deeltjes kunnen worden ingeademd en dat kan wel degelijk gezondheidsrisico's inhouden, wat blijkt uit een groep Amerikaanse Golfoorlogsveteranen wier gezondheid wordt gevolgd omdat zij DU-em-

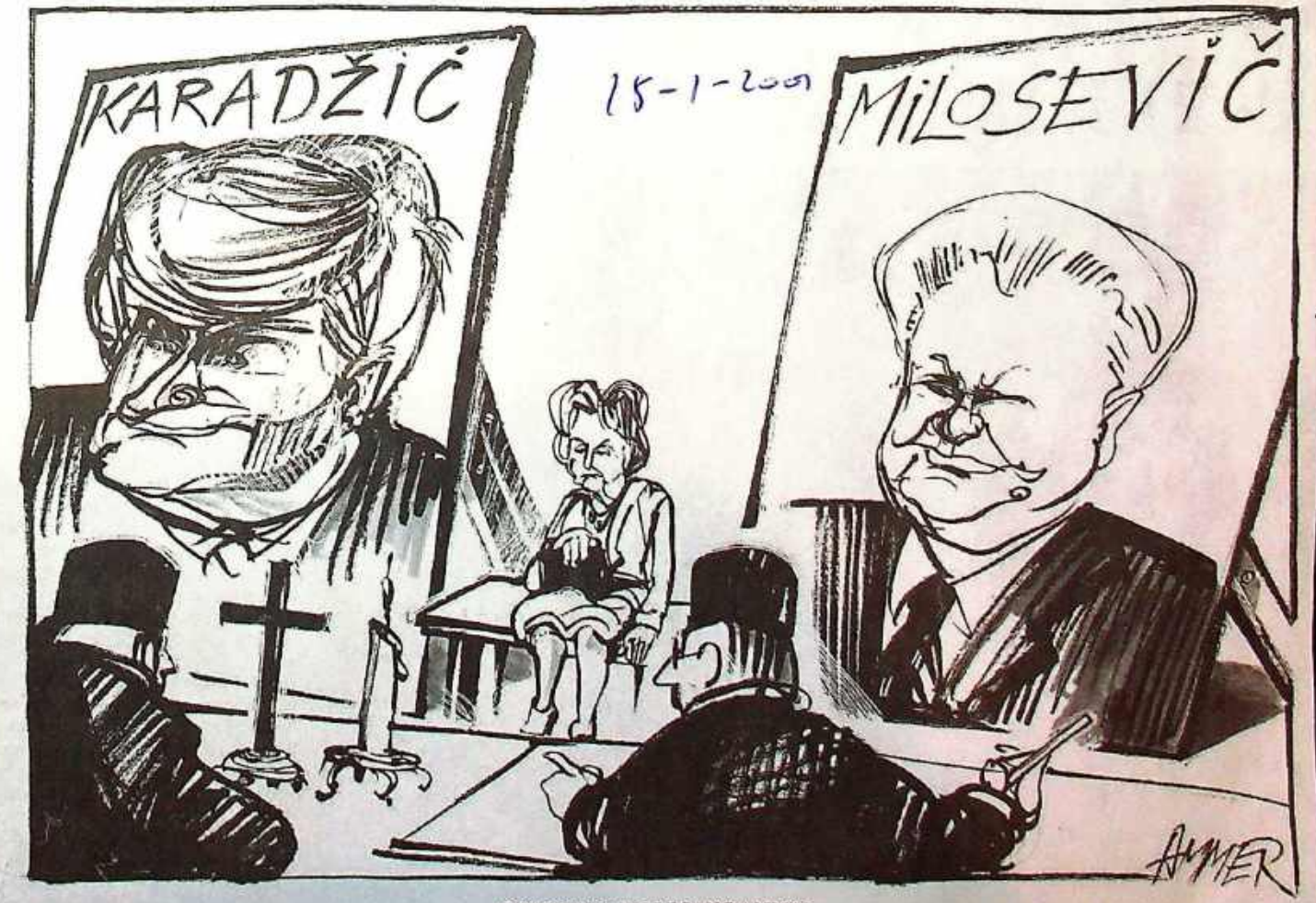
bedde' zijn.

Het mag allemaal niet baten: serijs journalistiek onderzoek lijkt er niet te komen terwijl daar ge noog aanknopingspunten voor bestaan. De NAVO-vertellingen in Brussel en Washington worden netjes meegenomen, gelukkig heeft Den Haag al actie ondernomen, en dat is het dan. Mensen die meer willen weten of onderzoek, of volhouden dat er iets aan de hand is, worden meewarig beschouwd als slachtoffer van een hype. En op dat punt blijft verarmd uranium verrassend menselijke.

We hebben hier te maken met het wonderlijke wapen waarmee oorlogen zijn gewonnen waar we bijna heilig in hebben geloofd en zijn blijven geloven, ook al werd dat geloof achterhaald op de proef gesteld door allerlei pijnlijke onthullingen en neveneffecten. De politieke belangen van verarmd uranium zijn buitengewoon groot. Het bleek mogelijk niet dit wonderlijke wapen op onze manier oorlogen te voeren, door veilig vanaf grote hoogte met vliegtuigen te bombarderen of met kernraketten vanaf veilige afstand, zonder dat we zelf in gevaar kwamen.

Als we dan besluiten niet te gaan zoeken naar vervolgende neveneffecten, dan zullen we die ook niet vinden. En als we niets vinden, dan is er ook niets om te bedenken die blijft doorklinken een zeur die zijn ongelijk niet wil toegeven. Hoe menselijk eigenlijk, maar toch merkwaardig. In Irak zijn we al jarenlang op zoek naar wapens die er niet blijken te zijn, maar blijven we doorzoeken omdat we ervan overtuigd zijn dat ze ergens moeten zijn verstopt. Dat ze zijn verstopt, weten we zeker, want we kunnen ze niet vinden. Misschien is dit een interessant aanpak voor het verarmd-uraniumonderzoek?

Bart Urlings is bestuurskundige en werkt aan een dissertatieonderzoek over informatieschrik tijdens buitenlandpolitieke crises.

TEKENING: WOLFGANG AMMER

Joegoslavië zal geen oorlogsmisdadigers uitleveren aan Den Haag

Kostunica praat met Milosevic

AFP, Reuters
BELGRADO

De Joegoslavische president Kostunica heeft zaterdag een ontmoeting gehad met zijn voorganger Slobodan Milosevic. Het Joegoslavische persbureau Tanjug meldt dat het gesprek ging over 'de situatie in het land, in Kosovo en over de verhouding tussen de twee republieken Servië en Montenegro'.

Of de twee ook gesproken hebben over de mogelijke uitlevering van Milosevic - die is aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden -

aan het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag, is onbekend. Maar Kostunica zei ook dit weekeinde weer dat hij niet van plan is Milosevic of andere verdachten van oorlogsmisdaden uit te leveren. Tegen de krant *Glas Javnosti* zei hij dat de Joegoslavische grondwet de uitlevering van staatsburgers aan een buitenlandse rechtbank niet toestaat. 'Gepraat over een mogelijke uitlevering mist dus wettelijke grondslag'.

Kostunica zou wel kunnen accepteren dat Joegoslavië en het tribunaal gezamenlijk oorlogsmisdadigers berechten, maar dit idee

is door het tribunaal van de hand gewezen. Het tribunaal heeft Kostunica er gisteren aan herinnerd dat hij niet onder de internationale verplichting uit kan komen om mee te werken aan uitleveringen. 'Ik hoop dat Kostunica deze verdachte (Milosevic) ontmoet heeft om te overleggen hoe de uitlevering zal plaatsvinden, of dat hij zich mogelijk vrijwillig zal melden, net als mevrouw Plavsic', aldus een woordvoerder van het tribunaal. De voormalige presidente van de Republika Srpska, Biljana Plavsic, meldde zich vorige week vrijwillig in Den Haag.

'Tribunaal kan gebruik uranium onderzoeken'

Reuters
ROME/BELGRADO

De hoofdaanklager van het Joegoslavië-Tribunaal, Carla Del Ponte, overweegt om het gebruik van verarmd uranium door de NAVO te onderzoeken. Verhalen over een verhoogd aantal kankergevallen onder soldaten en burgers op de Balkan hebben in veel Europese landen tot commotie geleid.

'Er zijn nieuwe feiten bekend geworden die ertoe kunnen leiden dat wij de zaak in onderzoek nemen', zei Del Ponte dit weekeinde tegen enkele Italiaanse kranten. Italië heeft de NAVO gevraagd om een onderzoek, nadat zeven Balkan-veteranen in dat land zijn gestorven aan leukemie. Maar de NAVO en vooral de Verenigde Staten blijven volhouden dat er geen enkele verband bestaat tussen het gebruik van wapens met verarmd uranium en kanker of andere ziekten.

De Joegoslavische patholoog Zoran Stankovic heeft zaterdag gezegd dat in een buitenwijk van Sarajevo waar de NAVO in 1994 intensief gebombardeerd heeft, inmiddels vierhonderd Bosnische Serviërs zijn overleden aan verschillende vormen van kanker. Lokale artsen hebben deze cijfers inmiddels tegengesproken.

Op 5 oktober vorig jaar bracht het Joegoslavische volk Milošević in één dag een beslissende slag toe, wat de Europeanen en de Amerikanen in tien jaar tijd niet lukte.

„Het Joegoslavische volk had dit nooit voor elkaar gekregen als wij niet duidelijk hadden gemaakt dat hij onaanvaardbaar was, Joegoslavië in een isolement had gebracht en dat wij geen etnische zuiveringen zouden accepteren. Ook zou het nooit zover gekomen zijn zonder de steun van de Europeanen en ons aan de democratische oppositie. Zij heeft voortgebouwd op wat wij en de Europeanen hadden gedaan.”

De balans van tien jaar Amerikaans en vooral Europees gewefel over de aanpak van Milošević is: meer dan 250.000 doden, voor onbepaalde tijd militaire en civiele protectoraten in Bosnië en Kosovo met 60.000 NAVO-militairen en VN-bestuur, een economisch infuus van het Westen, een geruïneerd Servië, oorlogsmisdadigers die vrij rondlopen, een uitgehold idee van multi-ethniciteit, een verdeeld Bosnië en voor Kosovo nu geen geloofwaardige politieke oplossing.

„Maar kijk er eens naar van de andere kant. Milošević begint in 1989 met zijn nationalistische optreden in Kosovo. De Duitsers erkennen Kroatië dat zich afsplitst. De vorige Amerikaanse regering heeft dit heel slecht aangepakt. Zij zeiden: laat de Europeanen het maar opknappen. Toen kwam Bosnië. Als VN-ambassadeur heb ik altijd gevonden dat wij ons daarin eerder hadden moeten mengen. Toen ik minister werd, hebben wij dit veel krachtiger aangepakt. [De Amerikaanse gezant] Dick Holbrooke en ik hebben ons als één man ingezet om de kwestie op te lossen. Zonder ons optreden zouden meer mensen zijn omgekomen, zou Bosnië geen onafhankelijke staat zijn en Kosovo niet de bestuursinstellingen hebben, die het nu heeft. Er zou geen democratische regering zijn in Belgrado of in Kroatië. Alles duurt wel langer dan je zou willen, maar wij kregen een puinhoop overgedragen, en die hebben wij heel goed aangepakt.”

Vervolg op pagina Z2

Banden Tudjman

ZAGREB, 12 JAN. De bandopnamen van wijlen de Kroatische president Tudjman verdwijnen in de dertig jaar toegankelijk worden. Het is nog niet duidelijk of het Haagse VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden toegang zal krijgen tot de geluidsbanden. Tudjman placht zijn gesprekken met ministers, adviseurs en medewerkers op de band op te nemen. (Reuters)

Twijfels over uranium-munitie

Door onze redacteur KAREL KNIP

ROTTERDAM, 18 JAN. Twee Europese laboratoria hebben in monsters uranium-munitie en uranium-isotoop gevonden die niet of nauwelijks van nature in uranium voorkomt. De isotoop, uranium-236, ontstaat wel onder invloed van kernsplijting in kernreactoren. De verontrusting rond het 'verarmd uranium' dat in Bosnië en Kosovo voor munitie is gebruikt heeft daarmee een geheel nieuwe wending genomen.

Het kan betekenen dat het uranium voor de Amerikaanse munitie ten dele uit opgebrande splijfstof is gewonnen. In theorie is daarmee de kans op een gevaarlijke besmetting met bijvoorbeeld plutonium groter geworden. Plutonium en andere gevaarlijke zogeheten transuranen zijn overigens nog niet aangetoond en het uranium-236 zelf is niet veel gevaarlijker dan de isotopen die normaal in verarmd uranium voorkomen.

De Duitse minister van Defensie, Rudolf Scharping, heeft tegenover de Amerikaanse zaakgevestigde in Berlijn, Terry Snell, zijn verontrusting uitgesproken over de vondst van U-236. De Duitse verontrusting is mede toegekomen door het nieuws dat de Duitse ARD-televisie een Amerikaans document bezit waarin het voorkomen van minieme hoeveel-

heden plutonium in verarmd uranium wordt toegegeven.

Gisteren meldde de UNEP, de VN-organisatie voor milieu, dat het Zwitserse AC-Laboratorium in Spiez sporen van uranium-236 had gevonden in munitie-monsters uit Kosovo. De vondst werd korte tijd later bevestigd door het Finse toezichthoudend orgaan voor straling en nucleaire veiligheid STUK. Het AC-Laboratorium is het Zwitserse federale centrum voor onderzoek van nucleaire, chemische en bacteriologische wapens. Het is een van de vijf laboratoria die door de UNEP zijn aangewezen voor de analyse van uraniummonsters die in november in Kosovo werden verzameld (de andere vier bevinden zich in Zweden, Engeland, Italië en bij het atoombureau IAEA in Oostenrijk). Het Finse STUK kreeg zijn monster van een Finse deelnemer aan het UNEP-onderzoek in Kosovo.

In natuurlijk uranium komen alleen de isotopen 238, 235 en 234 in meetbare hoeveelheden voor. Natuurlijk uranium bestaat voor 99,3 procent uit de isotoop 238, voor 0,7 procent uit U-235 en 0,005 procent uit U-234.

In verrijksfabrieken, zoals Urenco in Almelo, wordt het aandeel uranium-235 ter wille van de toepassing in kerncentrales opgevoerd tot - ruwweg - drie procent. [• Vervolg URANIUM: pagina 4]

In Athene hebben betogers tegen het gebruik van wapens met verarmd uranium in de Kosovo-oorlog een vlag van de Europese Unie van een hakenkruis voorzien. (Foto AP)

Balkansyndroom: Grieken zien hun eigen gelijk

DOOR F.G. VAN HASSELT

ATHENE, 12 JAN. De Griekse minister van Defensie, Akis Tsochatzopoulos, steekt vandaag in Kosovo de Griekse troepen een hart onder de riem in verband met de ophef over het 'Balkansyndroom'. Hij stelt zich op de hoogte van de controlemaatregelen die voor hun veiligheid worden genomen. Reeds worden de Griekse militairen in Kosovo en Bosnië vanuit Griekenland geravitailleerd, inclusief met drinkwater. Bijna de helft van de ingezette Griekse militairen heeft te kennen gegeven hun contract niet te willen verlengen.

In de commotie over het ge-

bruik van verarmd uranium in wapens tijdens de Kosovo-oorlog volgen de Griekse media, met uitzondering van de staatstelevisie waar niet veel naar wordt gekeken, een lijn die dicht bij paniek zaaien komt. Men zwegelt in de zwartste toekomstscenario's en laat weinig ruimte voor optimistische of omzichtiger geluiden waarmee weer andere wetenschappers komen. Zo oogste de staatssecretaris van Gezondheid, Kristina Spirakis, voornamelijk spot toen zij in het parlement opmerkte dat het bewijs voor het verband tussen verarmd uranium en kanker nog niet is gelegd. „In te-

genstelling tot het verband tussen tabak en kanker.” Zelfs de parlementsvoorzitter liet zich sarcastisch ontvallen: „Nu bederft u het voor ons”.

Het geloei in de media - want zo mag men het wel noemen - krijgt een extra dimensie van triomfantelijkheid doordat er steeds maar weer aan wordt herinnerd dat de Grieken als zowat enigen in Europa tegen de bombardementen op Joegoslavië zijn geweest. De regering, die in NAVO-verband wel haar fiat daaraan had gegeven, doet daar voorzichtig aan mee door te memoreren dat zij er niet actief aan heeft deelgenomen. Met

de vreugde in Joegoslavië over de val van Milošević kwam de Griekse publieke opinie vorig jaar niet goed uit de voeten. Nu is de woede over de 'oorlogsmisdaden' van de NAVO weer groter dan ooit.

Van de ministers moet vooral Tsochatzopoulos het ontgelden, die inderdaad heel wat informatie lijkt te hebben achtergehouden. Veel deining was er over een luitenant met leukemie die in Bosnië had gediend, maar wiens verpleging aanvankelijk ontkend werd.

Tsochatzopoulos heeft ook moeten bevestigen dat de Griekse marine 50.000 projectielen met verzwakt uranium in gebruik heeft

gehad waarvan er inmiddels 40.000 bij oefeningen zijn verschooten. 'Heelheids in zee terechtgekomen', heet het geruststellend, maar proeven naar wat er met het zeewater is gebeurd moeten nog beginnen. Gevraagd of dit hem verontruste, zei de minister: „Alles verontrust mij”.

Een extra kopzorg vormen de circa 750 Griekse studenten die in Servië studeren. Velen gaan dezer dagen met bloedend hart naar de onveilig geachte oorden terug. De televisie registreert met maximale dramatiek hun vertrek. „Ik word tandarts, maar voor hoelang?”, vraagt een studente verbitterd.

NAVO 'begrijpt weinig van ophef over plutonium'

BRUSSEL - De NAVO begrijpt weinig van de jongste ophef over munitie die de NAVO bij de aanvallen op Joegoslavië gebruikte. Het vond in de munitie uit Kosovo kleine hoeveelheden uranium-236. Dat wordt gewonnen uit natuurlijk uraniumerts en in kerncentrales verbrand. Wanneer uit de resten het plutonium wordt gehaald, blijft verarmd uranium-235 over dat aanzienlijk minder radioactief is. Met U-235 worden de koppen van munitie te verhard, zodat die beter door pantsersing dringen.

Een Zwitsers laboratorium heeft op verzoek van het Milieuprogramma UNEP van de VN mon-

sters onderzocht van resten van munitie die de NAVO bij de aanvallen op Joegoslavië gebruikte. Het vond in de munitie uit Kosovo kleine hoeveelheden uranium-236. Dat wordt gewonnen uit natuurlijk uraniumerts en in kerncentrales verbrand. Wanneer uit de resten het plutonium wordt gehaald, blijft verarmd uranium-235 over dat aanzienlijk minder radioactief is. Met U-235 worden de koppen van munitie te verhard, zodat die beter door pantsersing dringen.

Een Russische militair die heeft deelgenomen aan de KFOR-vre-

destroepenmacht in Kosovo is ziek. Dat heeft de Russische minister van Defensie Sergejev gisteren gezegd na een ontmoeting met zijn Oekraïense ambtsgegenoot Kuschuk. Tot dusverre was van Russische zijde gemeld dat er geen ziektegevallen waren onder zijn blauwhelmen die op de Balkan hebben gediend. Over de ziekte van de getroffen militair zijn geen nadere mededelingen gedaan. Sergejev pleitte opnieuw voor een internationale conferentie over de gevolgen van de NAVO-bombardementen op Joegoslavië. (DPA/ANP)

Albanese mobilisatie in zuiden van Servië

JOEGOSLAVIË Het Albanese bevrijdingsleger dat actief is in Zuid-Servië is bezig met een mobilisatie van de inwoners van het gebied. De correspondent van Radio B92 meldde gisteren dat het leger alle mannen ouder dan 18 jaar onder de wapenen heeft geroepen. Wie weigert moet een aanzienlijk geldbedrag betalen. Volgens woordvoerder Sacir Saciri beschikt het bevrijdingsleger nu al over meer dan 20.000 gewapende strijders. (6-1-2(ANP))

Servië moet ruimte krijgen tegen separatisten

Peter Michielssen

Het zuiden van Servië - dat wil zeggen: het grensgebied van Servië met het door de Verenigde Naties bestuurde Kosovo - blijft onmissig: vrijwel elke dag plegen Albanees separatisten aanslagen op de Servische politie of ontvoeren Servische burgers. Het Leger voor de Bevrijding van Prešëvo, Medvedja en Bijanovac (ucpmb), zoals de separatisten zich noemen, wil het gebied van Servië afscheiden en bij Kosovo voegen.

De Servische autoriteiten staan betrekkelijk machteloos tegen het optreden van het ucpmb. Het akkoord dat de internationale gemeenschap het Joegoslavië van Slobodan Milošević na de NAVO-luchtoorlog van 1999 opdroeg, voorzorg, behalve in de instelling van een VN-besluit in Kosovo en de legering van de vredesmacht KFOR aldaar, ook in de demilitarisering van een vijf kilometer brede strook langs de grens tussen Kosovo en Servië. In die strook mogen zich geen soldaten van het federale Joegoslavische leger of zwaarbewapende leden van de speciale Servische politie bevinden. Als gevolg van dat akkoord - beter: dat ultimatum - mogen in het grensgebied alleen lichtbepaalde Servische politiemannen komen. In de praktijk betekent dat dat het ucpmb er vrij spel heeft.

Het op het vroegere Kosovo Bevrijdingsleger (ucpck) gemiddelde ucpmb wordt van geld, manschappen en wapens voorzien vanuit Kosovo. De wapens komen uit ucpk-arsenalen die bij de ontbinding van het ucpk zijn versopt. Er zijn berichten dat Kosovo-Albanese burgers worden geprest tot donaties ten gunste van het ucpmb

Autoriteiten Servië machteloos tegen optreden ucpmb

en dat Kosovo-Albanese jongeren worden gedwongen dienst te nemen in het Bevrijdingsleger' over de grens. De internationale vredesmacht in Kosovo en Servië begint tussen Kosovo en Servië wapens en manschappen die op weg zijn naar het ucpmb.

In het gebied waar het het ucpmb om te doen is, wonen 70.000 Albanen. Het sterkt zijn ze vertegenwoordigd in Prešëvo, 90 tot 95 procent van de bevolking daar is Albanees. Voor Bijanovac is dat percentage 60 tot 65. In Medvedja vormen de Albanen met 30 tot 40 procent van de bevolking een minderheid.

Het is de vraag in hoeverre het separatisme van het ucpmb authentiek is. Anders gezegd: het is de vraag in hoeverre het ucpmb vanuit Kosovo wordt 'gestuurd' door extremistische ex-ucpck-leders. De Albanen van Zuid-Servië hebben zich georganiseerd in hun ondergrondse organisatie in hun ondergrondse Republiek Kosovo. De Albanen van Zuid-Servië hebben zich bij die boycot nooit aangesloten en de boycot wordt ook nooit de Zuid-Servië kende ook nooit de door de Serviërs opgelegde apartheid die Kosovo vanaf 1989 wel kende. De Albanen van Zuid-Servië deden aan Joegoslavische en Servische verkiezingen en hadden vertegenwoordigers in het Servische parlement en het lokale bestuur. De Albanen burgemeester van Prešëvo, Riza Halimi, is bepaald geen vriend van de Serviërs, maar vindt het ucpmb optreden "volstrekt onaanvaardbaar".

Peter Michielssen is redacteur van NRC Handelsblad.

maakt voor het democratische bewind van Vojislav Kostunica. Eind vorige maand is een nieuw Servisch parlement gekozen, waarin de democraten een ruime absolute meerderheid hebben. Nog deze maand vormen de democraten een nieuwe Servische regering.

Er is de internationale gemeenschap veel aan gelegen de autoriteit van Kostunica te verstevigen. De sancties tegen Joegoslavië zijn opgeheven, het land is weer toegelaten tot de VN, de OVS en de Raad van Europa en Wereldbank en IMF komen weer langs in Belgrado. De snelheid waarmee de internationale gemeenschap Joegoslavië nog vóór de ontmanteling van Milošević' repressieve apparaat weer aan de boezem drukt, illustreert de op- luchting in de Westerse hoofdsteden over de verdwijning - eindelijk - van boeman Milošević.

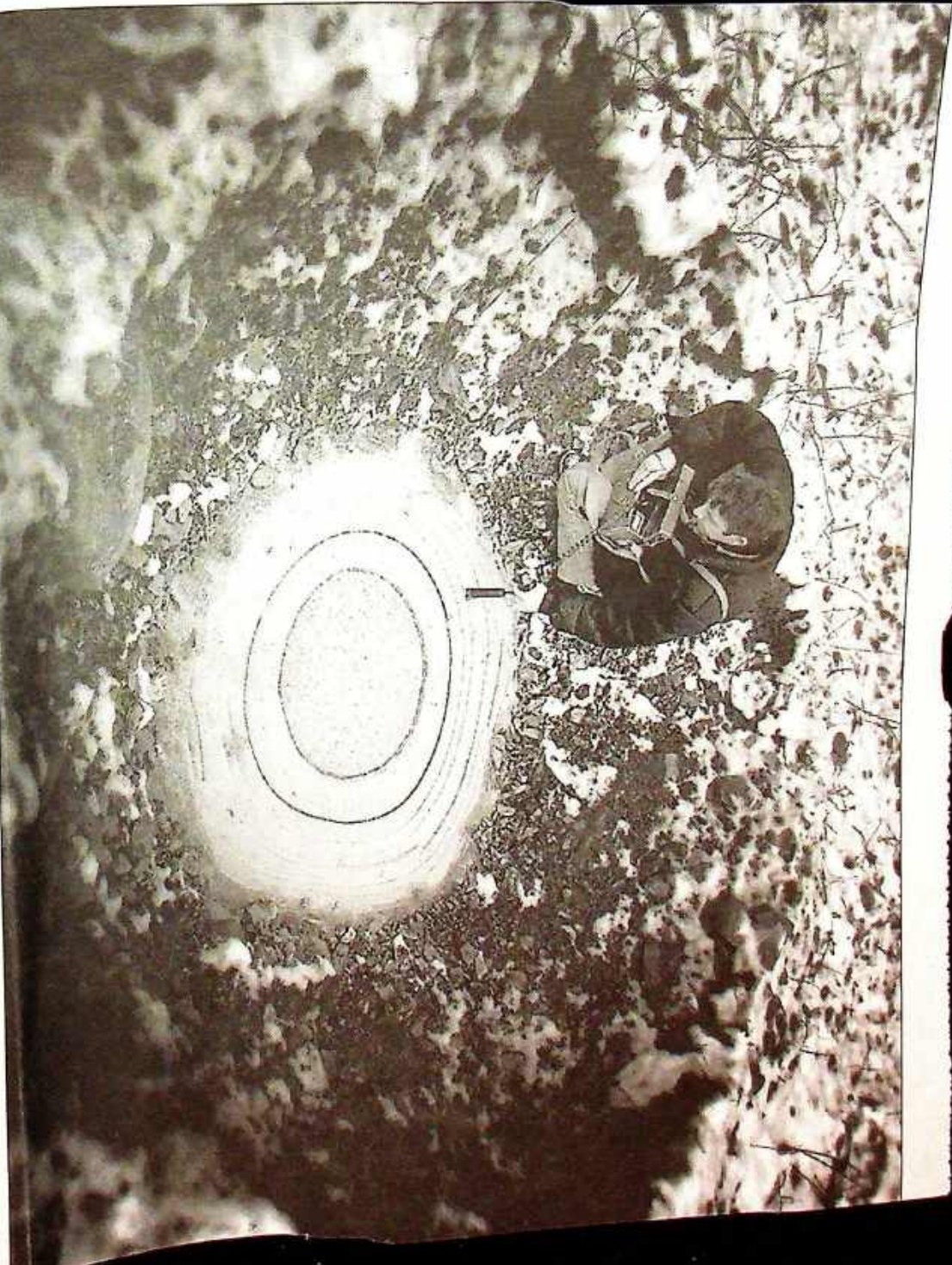
De oplichting is even terecht als de sympathie, ook al moet het Joegoslavië van Kostunica ook in de toekomst metgezonde sceptis en op zijn daden worden beoordeeld. Dat geldt al helemaal als straks Zoran Djindjić premier van Servië wordt. Djindjić kon er wel eens een geheel andere agenda op na houden dan de Joegoslavische president.

Hoe duidelijk de sympathie van de Serviërs zelf voor hun nieuwe bewind is, is angetoond bij de Servische parlementsverkiezingen. Die sympathie kan echter verdampen als het bewind er niet in slaagt de levensomstandigheden van de Serviërs te verbeteren. Maar de steun kan ook worden uitgehald door de corruptie in Zuid-Servië. Een belangrijk signaal van afgelegen bij de Servische verkiezingen. Ze werden gewonnen door de democraten, maar als een dodelijke uit een doosje kwam bij de verkiezingen nog een partij naar voren: de ssi, de Partij van Servische Eenheid. Die partij werd opgericht door de beruchte - inmiddels vermoorde - Servische militieleider Arkan en wordt geleid door diens vriend en tweede man, Bortsov Pelević, een man die aan de etnische zuiveringen in Kroatië, Bosnië en Kosovo heeft deelgenomen en die 'generaal' was bij Arkan's Tigers. De ssi kreeg 5,33 procent van de stemmen en bezet vertien van de 250 zetels in het Servische parlement. Het succes van de ssi wordt toegeschreven aan maar één factor: de onrust in Zuid-Servië. Het ultranationalisme is dus niet verslagen: het heeft overleefd, en het is in potentie en op de lange termijn in staat de Joegoslavische democratie te bedreigen.

De internationale gemeenschap zou, om deze bedreiging weg te nemen of te vermindern, kunnen overwegen het akkoord dat voorziet in de gedemilitariseerde zone langs de Kosovo-Servische grens, aan te passen en die zone te versmallen. De bedreiging die ten grondslag lag aan het instellen van die zone is nu, Milošević weggevallen, KFOR prijst het gedrag van de Servische autoriteiten in het zuiden van Servië en de zorgvuldigheid waarmee ze zich - anders dan Milošević - aan de afspraken houden. Zij zijn - opnieuw - anders dan onder Milošević - ook niet de agressieve, onderdrukende of onruststokkende partij. En zij hebben net als elk leger in elk soeverein land, het recht de bevolking te beschermen tegen gewapende onrust als daarbij de mensenrechten (inclusief die van de lokale Albanen) niet worden geschonden. Een versmalling van de gedemilitariseerde zone van vijf tot één of twee kilometer verkleint de speekruimte van het door Kosovoanse extremisten geleide en geïnspireerde ucpmb, helpt de democraten in Belgrado en dient de stabiliteit op de Balkan.

Het Balkansyndroom, de ziekemakende gevolgen van het gebruik van verarmd uranium, moet ook plaatselijk worden bestreden.

In de discussie over het zogeheten Balkansyndroom wordt contstante gesproken over wat er met onze jongens' is gebeurd. Maar die jongens' zijn wel militairen, die daar mogelijkterwijs met verarmd uranium op menson hebben geschoten. Er zijn daar grote wolken met, weliswaar verarmd uranium vrijgekomen en dat kan daar nog steeds in de grond en in de lucht zitten. Bovendien krijgen de militairen hier een goede medische behandeling, terwijl de lokale bevolking nog steeds met de kale bevolking nog steeds met de radio-actieve straling kampt in licht en grond en op mindert goede medische zorg kan rekenen

Meting van stralingsniveau in munitiefabriek bij Sarajevo die in 1995 werd verwoest door NAVO-bommen.

FOTO REUTERS

Radioactief stralingsgevaar raakt Kosovaren, niet enkel 'onze jongens'

dan vrij in het Westen. Diepgaand onderzoek naar de gevolgen in Kosovo zelf is op zijn plaats. Er moet ten eerste een verbod komen op munitie waarin verarmd uranium is verwerkt. Ook moet er bij toekomstige vredesmissies uranium worden gebruikt en het gebruik daarvan naar de gevolgen voor de bevolking en het plaatselijke ecosysteem, vóórdat de wa-

Utrechtse jongs' is gebeurd. Maar die jongens' zijn wel militairen, die daar mogelijkterwijs met verarmd uranium op menson hebben geschoten. Er zijn daar grote wolken met, weliswaar verarmd uranium vrijgekomen en dat kan daar nog steeds in de grond en in de lucht zitten. Bovendien krijgen de militairen hier een goede medische behandeling, terwijl de lokale bevolking nog steeds met de kale bevolking nog steeds met de radio-actieve straling kampt in licht en grond en op mindert goede medische zorg kan rekenen

Saalplaatdoorboren

Trouw toonde op 11 januari een foto van een 30mm huis van een munitiepatroon 'met verarmd uranium'. De foto maakte me nieuwsgierig naar de oorzaken van de onkunde over verarmd uranium. Dit verarmd uranium wordt uitsluitend gebruikt in penetratoren. Penetratoren worden alleen toegepast in zogeheten

straalplaatdoorborende munitie. De suggestie uit het fotobeschrift als zou de huis gemaakt zou zijn van verarmd uranium, is onjuist. Huisen van staalplaatdoorboren de munitie worden gemaakt van staal. Op deze huis wordt het projectiel bevestigd, welke uiteindelijk naar het doel wordt afgeschoten. Als dit projectiel een penetrator bevat, bereikt slechts die penetrator het doel. Het omhulsel, 'sabor' geheten, wordt in het begin van de vlucht, na het verlaten van de loop van het wapen, afgestoten. De huis blijft sowieso in het wapen achter. Het Balkansyndroom is mijns inziens slechts een opleving van oud zeer: ontstaan na de Golfoorlog. Dat het inademen van stof dat is ontstaan door het afbreken van verarmd uranium-boudende-penetratoren kankerwekkend kan zijn, lijkt daar ook mee in aanraking komen, wordt betwist. Penetratoren kunnen gemaakt

zijn van Tungsten, maar in enkele landen is het gebruik van verarmd uranium toegestaan, waaronder de VS, Engeland en Frankrijk.

Alphen a/d Rijn
S.R.C. van den Berg
Nagasaki

Men maakt zich zorgen over radioactieve besmetting bij Nederlandse militairen en doet daar naar onderzoek. Het is bekend dat bij de Amerikaanse aanval op Nagasaki in augustus 1945 zo'n tweehonderd Nederlandse militaire krijgsgewagnen die in de buurt waren, zijn getroffen. Is er ooit (medisch) onderzoek gedaan naar de gevolgen van de opgelopen radioactieve besmetting? Zowel op de getroffen als op hun nakomelingen? Het lijkt mij dat voldoende gegevens zijn verzameld in Nederland.
Egmond a/d Hoefth.W.H. Weeda

NAVO-legerartsen: Géén gevaar door verarmd uranium

Door een onzer redacteurs

BRUSSEL, 17 JAN. Het 'Balkan-syndroom' bestaat niet. Tot die voorlopige conclusie komen de hoogste militaire geneeskundigen van de NAVO na de vergelijking van beschikbare gegevens over zieke of overleden militairen uit de verschillende lidstaten.

De hoogste militaire geneeskundigen (COMEDS) waren afgelopen maandag bij elkaar geroepen naar aanleiding van de onrust over een mogelijk verband tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium (DU) en leukemie onder militairen die hadden deelgenomen aan vredesmissies in Kosovo of Bosnië.

Van Hooft beklamtoonde dat de gezondheidsklachten onder uitgezonden militairen door de NAVO serieus worden genomen en nog nader zullen worden onderzocht. Zo is aan alle lidstaten opdracht gegeven een vergelijking te maken tussen de sterfte onder militairen die zijn uitgezonden naar de Balkan en sterfte onder de algemene bevolking, uitgesplitst naar leefwijscategorie.

Volgens de Belgische generaal-majoor R. Van Hooft, voorzitter van COMEDS, heeft analyse op basis van de beschikbare gegevens uitgezonden dat onder de militairen die hebben gediend in Kosovo of Bosnië niet meer sterfte- of ziektegevallen voorkomden dan onder militairen die niet zijn uitgezonden.

Over de chemische effecten van verarmd uranium is nauwelijks literatuur voorhanden, zo gaf Lam tijdens een technische toelichting toe. Zeer uitgebreid onderzoek naar natuurlijk en verrijkt uranium („chemisch gelijk“) zou echter uitwijzen dat DU alleen in extreem hoge doses een gezondheidsrisico vormt. „Je kunt er niet genoeg van eten en een toxisch effect te bewerkstelligen“, aldus Lam gisteren in Brussel.

In het rapport naar aanleiding van de bijeenkomst van afgelopen maandag spreekt COMEDS dan ook niet van „Balkan-syndroom“, maar van „gezondheidsproblemen van militair personeel dat heeft gediend op de Balkan“.

Balkan-syndroom: Solana dringt aan op meer onderzoek

Door onze correspondent

STRASBURG, 17 JAN. Er is nog niet voldoende onderzoek gedaan naar het mogelijk gebruik van munitie met verarmd uranium in Bosnië en Kosovo en leukemie bij militairen. De wetenschappelijke analyses zijn nog niet klaar. We moeten nog opties open houden.

Dit zei Javier Solana, de hoge functionaris voor het buitenlandse beleid van de Europese Unie en voormalige secretaris-generaal van de NAVO, vanmorgen in het Europees Parlement.

Militaire medici van de NAVO-lidstaten hebben gisteren verklaard dat op dit ogenblik geen wetenschappelijke bewijzen zijn voor een relatie tussen verarmd uranium en leukemie. „Maar hiernee mogen we niet leven“, zei Solana. De zaak moet tot op de bodem worden uitgezocht, zei Solana. Euro-commissaris Margot Wallström (Mifien) voegde eraan toe dat nog niet bekend is wat de gevolgen zijn van het gebruik van munitie met verarmd uranium voor de volksgezondheid op langere termijn. De Europese Commissie verwacht over een maand een rapport van wetenschappers van Euratom. Daarna wil de Commissie onderzoeken of speciale hulp nodig is voor de burgerbevolking op de Balkan.

Het Europees Parlement heeft vanmorgen de NAVO-lidstaten opgeroepen om geen munitie met verarmd uranium meer te gebruiken zolang er geen duidelijkheid bestaat over de gevolgen voor de volksgezondheid. Een resolutie hierover werd aangenomen met een overweldigende meerderheid: 394 tegen 60 stemmen.

De Duitse socialistische Euro-parlementarier Dagmar Roth-Berndt vergelikt munitie met verarmd uranium met chemische wapens die nog jaren na een oorlog een belasting zijn voor de gezondheid en het milieu. Zij zei dat het er niet om gaat om het ultieme bewijs te vinden of er een relatie is tussen de munitie en leukemie, maar om bij een terzete bezorgdheid op grond van het voorzorgsbeginsel de munitie niet te gebruiken. De Nederlandse Euro-parlementarier Joost Lagendijk (Groenen) zei dat hij onderzoek niet alleen naar munitie met verarmd uranium gekeken moet worden omdat er ook andere oorzaken voor kunnen zijn voor ziektes na het militaire optreden op de Balkan. Volgens hem is de gezondheid van militairen die verantwoordelijkheid van NAVO-lidstaten, maar heeft de EU een verantwoordelijkheid voor de burgerbevolking.

Zowel Solana als Euro-commissaris Wallström verzekerde dat alles wat over de gevolgen van het gebruik van munitie met verarmd uranium ontdekt wordt, openbaar gemaakt zal worden. Solana waarschuwde wel dat hij voor het verkrijgen van informatie afhankelijk is van wat de NAVO-lidstaten beschikbaar stellen.

Solana legde een relatie tussen de onrust over het verarmd uranium en de steun voor de opzet van een militaire interventie van de EU, die vanaf 2003 in staat moet zijn om vredesoperaties uit te voeren. „Onze geloofwaardigheid staat op het spel. Het gaat erom of de EU in staat is om een crisis te beheersen“, aldus Solana.

Aanhangers woedend op Koštunica

2007

BELGRADO, 15 JAN. Bij de politieke partijen die de Joegoslavische president Vojislav Koštunica steunen heerst woede en verontwaardiging over een gesprek dat Koštunica zaterdag heeft gevoerd met zijn voorganger, Slobodan Milošević.

Koštunica ontmoette Milošević – om diens bezoek – om, zoals het persbureau Tanjug meldde, te praten over ontwikkelingen in Servië, in Kosovo en in de relaties tussen Servië en Montenegro. Na het optreden van een storm van vertontwaardiging in zijn eigen achterban trachtte Koštunica het gesprek voor te stellen als een normale dialoog tussen de president en de leider van de grootste oppositiepartij – de president heeft de plicht met partijleiders te praten – maar dat argument maakte geen indruk op de leiding van zijn eigen partij-coalitie DOS (Democratische Oppositie van Servië). Voor veel DOS-leiders is de ontmoeting van Koštunica met Milošević een vorm van rehabilitatie van de voormalige president, en dat is des te erger binnen een partijcoölocitie die geïnteresseerd is op maar één thema: de afkeer van Milošević.

De toekomstige premier van Servië, Zoran Djindjić, zei „verbasst“ te zijn over het gesprek en over het feit dat Koštunica hem niet had geïnformeerd. Hij voegde daaraan toe dat „als Milošević enige opinie heeft geuit over of suggestie heeft gedaan, we het tegenovergestelde moeten doen“. Een ander DOS-leider, Zarko Korac, was „verbijst“ over de ontmoeting. „Milošević plaats is in de gevangenis“, bransljev Kovacević, nog een DOS-leider, sprak van „een zeer risicante politieke zet en een schandtal“ dat „onze relaties

met de internationale gemeenschap aantast en uiterst negatief is voor Koštunica“. De Samedin Ljiliga, een van de achttien partijen binnen DOS, vond het „ongeoorlooflijk dat iemand, en dan nog de president van de republiek, praat met de man die ons allen op de rand van het fysieke overleven heeft gebracht en ons voor de hele wereld te schande heeft gemaakt“.

Het gesprek tussen Koštunica en Milošević maakte de vraag over de eventuele uitlevering van de ex-president aan het Haagse VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden actueel. Ook de arrestatie van Bijana Plavšić, president van de Servische Republiek in Bosnië, en de toestemming van de Joegoslavische regering aan het VN-tribunaal om in Belgrado een kantoor te openen, maakten het thema actueel.

Koštunica sprak zich opnieuw tegen uitlevering van Milošević uit. Hij herhaalde dat het VN-tribunaal een „politiek“ instrument is en dat de grondwet de uitlevering van Joegoslavische staatsburgers aan het buitenland verbiedt. Hij werd echter dikmaals tegengesproken. Minister van Justitie Momčilo Grubač merkte op dat het Haagse tribunaal geen buitenland is: een orgaan van de Verenigde Naties is geen land, zo betoogde Grubač. De grondwettelijke resolutie zou daarom in dit geval niet van toepassing zijn. (AP, AFP, Reuters)

Servische Republiek in Bosnië heeft nieuwe regering

BANJA LUKA, 15 JAN. In de Servische Republiek in Bosnië is een nieuwe regering onder leiding van de econoom Mladen Ivanić aangekomen er zeven uit de Servische Democratische Partij (SDS), de partij die is gesticht door Radovan Karadžić en die door de internationale gemeenschap nog regelmatig wordt uitgemakkt voor extreemistisch en ultra-nationalistisch. Ivanić – die zelf de Partij voor Democratische Vooruitgang PDP leidt – wilde vrijdag bij de presentatie van zijn kabinet in het parlement van de Servische Republiek

niet toelichten uit welke partijen zijn ministers afkomstig zijn, want „dat interesseert me niet“. Twee uit de SDS afkomstige ministers hebben portefeuilles toegevoegd gekregen die nog altijd uiterst gevoelig zijn: Mico Mičić is minister voor Vluchtelingenzaken en Dušan Antelj is minister voor Religieuze Zaken. De internationale gemeenschap zet de regering in Banja Luka vaak onder druk om de terugkeer van vluchtelingen – moslims en Kroaten – naar hun woonplaatsen in de Servische Republiek te versnellen. Ook ten aanzien van de vrijheid van godsdienst

van de moslims en Kroaten oefent de internationale gemeenschap druk uit op de Servische Republiek. Van alle in de oorlog verwoeste moskeeën in de Servische Republiek is er pas één herbouwd. In het kabinet van Ivanić heeft de PDP van de premier zelf acht portefeuilles. De socialistische partij SPRS heeft er één en er zitten verder nog drie onafhankelijken in de regering, onder wie de enige moslim, Fuad Turalić, minister van Buitenlandse Economische Betrekkingen. Een minister van Defensie moet nog worden aangevoerd.

Del Ponte: tribunaal alert op uraniumzaak

ROME/ATHENE, 15 JAN. Hoofdaanklager Carla Del Ponte van het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag sluit niet uit dat het tribunaal gaat onderzoeken of het gebruik van munitie met verarmd uranium tijdens oorlogen op de Balkan mogelijk in strijd is geweest met het oorlogsrecht.

Del Ponte zei dit gisteren in een vraaggesprek op de Italiaanse staats-tv. Zij voegde er aan toe dat er op dit moment geen aanwijzingen zijn dat het oorlogsrecht is geschonden door het gebruik van munitie met verarmd uranium. „Maar als we daar voldoende aanwijzingen voor hebben, dan zijn we verplicht het te onderzoeken.“

In Italië en verschillende andere landen die deelnamen aan de oorlogen rond Bosnië en Kosovo is ongerustheid ontstaan over een mogelijk verband tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium en ernstige ziektegevallen onder soldaten, variërend van chronische vermoeidheid tot leukemie. Op grond van berichten

daarover hebben 140 van de 1.500 Griekse militairen op de Balkan gevraagd of ze naar huis mogen. Volgens verschillende medische specialisten alsmede deskundigen van de NAVO is er geen grond een dergelijk verband te vreezen. Onder druk van de lidstaten heeft de NAVO vorige week wel besloten een speciale werkgroep te vormen die de uitwisseling van informatie over de risico's van de munitie moet verbeteren. Een moratorium op het gebruik van de munitie, waarop was aangedrongen door Italië, Duitsland en Griekenland, wees de NAVO af.

De Joegoslavische president Vojislav Koštunica noemde het gebruik van munitie met verarmd uranium tegen Servische doelen een bewijs dat de NAVO-operatie „crimineel“ was. Hij zei dit gisteren in een vraaggesprek met het Griekse dagblad *Eleftherotypia*. Volgens hem is het „onzin“ te beweren dat de munitie niet gevaarlijk is voor de gezondheid. (AFP, AP)

Haekkerup: nog geen verkiezingen in Kosovo

PRISTINA, 15 JAN. De vandaag aangekomen nieuwe leider van het VN-bestuur in Kosovo, de Deen Hans Haekkerup, wil „een wettelijk kader“ scheppen voordat later dit jaar in Kosovo parlementsverkiezingen worden gehouden.

Haekkerups voorganger, de Fransman Bernard Kouchner, was voorstander van parlementsverkiezingen in Kosovo, komende lente – een streven dat volop wordt gesteund door de grote partijen van de Kosovo-Albanese. Maar Haekkerup liet het afgelopen weekeinde weten voorzichtiger te zijn: hij zei dat het weinig zin heeft

verkiezingen op touw te zetten voor een parlement van Kosovo zonder dat tevoren wordt vastgesteld welke de competenties van dat parlement zullen zijn. Daarom, zo zei hij, wil hij, voordat een datum voor parlementsverkiezingen wordt vastgesteld, aan een „wettelijk kader“ werken. Pas als dat er is, wordt bekendgemaakt wanneer de Kosovaren naar de stembus gaan.

Kosovo had als autonome provincie van Servië een parlement voordat in 1989 het regime van Slobodan Milošević eenzijdig een eind maakte aan de autonome sta-

tus. Sindsdien fungeerde het parlement – althans de Albanese leden van het parlement – als de ondergrondse volksvertegenwoordiging van de eveneens ondergrondse „Republiek Kosovo“. Die „republiek“ werd onder druk van de internationale gemeenschap opgeheven nadat in juni 1999 na de NAVO-lucht oorlog tegen Joegoslavië een eind was gemaakt aan het Servische gezag over Kosovo en de regio onder bestuur van de Verenigde Naties werd geplaatst. Onder de eerste VN-bestuurder, Bernard Kouchner, werden gemeenteraadsverkiezingen gehouden – de

eerste vrije gang naar de stembus in Kosovo sinds de jaren tachtig. Op de vraag naar de mogelijkheid om naar hun woning terug te keren zei Kouchners opvolger Haekkerup gisteren dat er eerst „een veilige omgeving“ moet worden geschapen; zolang die er niet is, is terugkeer van de Serviërs niet raadzaam.

De nieuwe chef van UNMIK, het VN-bestuur in Kosovo, wil morgen in Pristina kennis maken met de belangrijkste leiders van de Kosovo-Albanese, Ibrahim Rugova – voormalig ‘president’ van de

‘Republiek Kosovo’ en de grote winnaar van de gemeenteraadsverkiezingen van eind oktober vorig jaar – en Hashim Thaçi, voormalig leider van het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK. Haekkerup heeft in Pristina zijn voorganger niet niet gesproken: het vliegtuig dat Kouchner naar Parijs bracht vertrok drie minuten voordat op het vliegveld van Pristina de helikopter landde waarmee Haekkerup vanuit Skopje naar zijn nieuwe standplaats werd gebracht. De piloot van Kouchners vliegtuig wilde wegens de zware sneeuwval niet langer wachten. (AFP)

Slagschaduw van een vredesakkoord

hulporganisaties verdringen elkaar en oorlogsmisdadigers open vrij rond. Alles op kosten van de internationale gemeenschap. Intussen staan heel wat Bosnische burgers elkaar nog altijd naar het leven. 'We hebben het hulpgeld aan de verkeerde mensen gegeven.'

Yaël Vinckx

Eerst zette Duro Acimović een dak op zijn verwoeste huis. Daarna bouwde hij een geitenstal en een kippenren. Immers, de medewerker van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR had hem enkele weken geleden beloofd voor geiten en kippen te zorgen. Duro en de andere teruggekeerde Bosnisch-Servische vluchtelingen hoefden alleen hun naam op een lijst in te vullen. Drie dagen geleden is Duro Acimović naar de afdeling van de UNHCR in de nabijgelegen stad Mostar gegaan. De stal is klaar, de ren is aangeharkt. Maar waar blijven de geit en de kippen? Ach, antwoordde een medewerkster achter haar bureau. Ze kende de collega die in Acimović' dorp was geweest wel. „Die man doet altijd te snel belofes.”

Op 24 april vorig jaar dienden de Bosnische Serviërs Duro en Zorana Acimović bij de UNHCR een aanvraag in om terug te keren naar hun oude woonplaats Zeljuša. In 1993 waren ze op de vlucht geslagen voor het oorlogsgeweld in Bosnië. In Mostar voerden de Bosnische Kroaten en de Bosnische moslims een verbeten gevecht. Een leven was er niets waard. Duro en zijn vrouw Zorana vluchtten naar het oosten van Bosnië. Zorana was de eerste die terug wilde. „Ik kon geen afstand

In de voormalige moslimenclave Srebrenica wonen vijf jaar na het akkoord van Dayton voornamelijk Serviërs. Foto's Kael Allford

voor maanden op slot na een aanval met een brandbom. De twee Nederlandse marechaussees zeggen: „We worden in geen winkel of restaurant geholpen. En na een dag werken wil je toch een beetje gezelligheid.” De meeste buitenlanders wonen dan ook in de moslimenclave Goražde. Aan het eind van de middag zit hun werkdag er op, verlaten ze Foča en hebben de boeven vrij spel.

Radovan Karadžić zou zich in de bergen rond Foča bevinden. Hij was de leider van de Bosnische Serviërs tijdens de oorlog en wordt onder meer verantwoordelijk gehouden voor de massaslachting in Srebrenica. De ICG zegt dat buitenlandse geheime diensten weten waar Karadžić zich bevindt. De Bosnische geheime dienst zegt in 1999 drie keer informatie te hebben doorgegeven over de verblijfplaats van Karadžić.

De speciale afgezant van de secretaris-generaal van de VN, Jacques Klein, kan er woedend over worden. Hij meent dat Karadžić zo snel mogelijk moet worden opgepakt. Maar er is een handvol redenen waarom hij niet wordt gearresteerd. Er kunnen doden vallen onder de commando's, want Karadžić zou zwaar worden bewaakt. De Bosnische Serviërs zouden in opstand komen als de 'vader' van hun republiek wordt opgepakt. En Karadžić zou voor het Joegoslavië-tribunaal wel eens uit de school kunnen klappen over de rol van het Westen tijdens de oorlog. Zo circuleren er al jaren geruchten over een overeenkomst tussen de Franse regering en de Bosnisch-Servische leider. In ruil voor het uitblijven van luchtsteun tijdens de val van Srebrenica zou Karadžić de veiligheid van gegijzelde Franse VN-militairen gegarandeerd hebben.

Klein reageert geïrriteerd. „We kunnen vluchtelingen aanmoedigen terug te keren, maar dat heeft geen enkele zin als een van de belangrijkste oorlogsmisdadigers vrij rondloopt.” Dat belemmert de terugkeer van vluchtelingen, die bang zijn hun voormalige vijand tegen het lijf te lopen. Veel moslims durven zich niet in de buurt van Foča te vertonen.

Maar die haperende terugkeer van vluchtelingen komt de lokale politici ook goed uit, zegt Jakup Finčič. „Bosnische politici gebruiken de vluchtelingen vaak om beslissingen van het internationale bestuur tegen te houden. Oké, zeggen ze dan, maar eerst moeten de vluchtelingen terugkeren. Zo ontstaat er een verlamme patstelling. Een aantal vluchtelingen wil ook niet

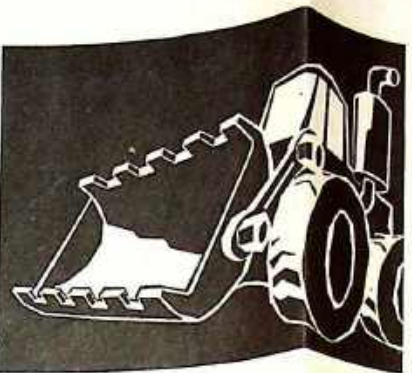
Vijf jaar na Dayton woekert de oorlog in Bosnië voort

ex-premier van Zweden, was de eerste VN-gezant. Wolfgang Petritsch, een voormalig ambassadeur van Oostenrijk, is de eerste die heeft toege-

stad. Mannen drommen op straat en op de terrassen om Turkse koffie te drinken. Vrouwen stallen hun koopwaar uit op de trottoirs: tien kroppen sla, vijf beha's, twee flessen olijfolie. Een aantal vluchtelingen wil ook niet

22-12-2000

SAMO
VAS
GLEDAMO

ver bijna dan de politieke partijen, die deze keer zeer rustig zijn gebleven. Via de slogan 'Gebruik

het' met daarnaast een plaatje van een menselijk brein, worden de Serviërs aangespoord de ver-

In het kantoor van Otpor, de Servische jongerenbeweging die de bijl legde aan het regime van Slobodan Milosevic, is het druk als op het Centraal Station. Mensen, in alle soorten en maten, lopen het pand aan de Kneza Mihailova, de belangrijkste winkelstraat in Belgrado, in en uit, voorzien van folders, stickers, badges en pennen.

Een paar jongens vallen op door hun zichtbaar ongemakkelijke houding. Ze komen uit Wit-Rusland, vertellen ze na enig aandringen. En ze willen hier graag afkijken hoe ze hun eigen dictator, Loekasjenko, zouden

kunnen verjagen. Maar ze hebben liever niet dat iemand dat weet.

Een oude dame loopt binnen om zich als lid te laten registreren. „Ben ik de oudste?“, vraagt ze nieuwsgierig aan Milica (15), die haar gegevens noteert en haar geruststelt dat het lidmaatschap niets kost. „Nee“, moet de scholiere haar teleurstellen, „de oudste is 92“. En die sloot zich al in 1998 aan, in de tijd dat het nog niet in de mode was.

In de aanloop naar de Servische parlementsverkiezingen, zaterdag, is de jongerenbeweging opnieuw zeer actief, actie-

anderingen die met het vertrek van Milosevic als president in gang zijn gezet, niet uit hun handen te laten glijpen.

De 'Gebruik het'-slogan wordt trouwens ook gebruikt in de campagne van Otpor die Servische jongeren moet aanmoedigen condooms te gebruiken in de strijd tegen aids. „We zijn net van de ene ziekte genezen, dus moeten we voorkomen door een andere te worden besmet“, verklaart Dragan (23) het verband.

De jongeren houden bovendien de opvolgers van Milosevic nauwlettend in het oog. Via posters en stickers met daarop een

bulldozer, symbool van het opruer van 5 oktober, en de tekst 'We houden jullie in de gaten', wordt de nieuwe machthebbers duidelijk gemaakt dat ze niet zonder meer op de steun en sympathie van Otpor kunnen rekenen.

Die zijn daar niet echt blij mee, maar tot maatregelen als onder het oude bewind - dat zeer hard optrad tegen de jonge activisten - heeft het niet geleid. „Het was wel even wennen“, geeft Dragan toe. „Toen we onze nieuwe posters wilden opplakken, deden we dat uit gewoonte in het donker. Pas na een uur

beseften we dat dat niet meer nodig is“.

De activiteiten van de beweging verschuiven zich geleidelijk van de straat naar het bureau. Een aantal advocaten biedt gratis rechtshulp, een novum in Servië. Iedere werkdag aan het eind van de middag vullen de gangen zich met mensen die zich slachtoffer voelen van machtsmisbruik en corruptie. Dragan: „Ook op die manier willen we voorkomen dat het nieuwe regime dezelfde weg opgaat als het oude“.

Drasko Klukovac

Incidenten langs grens Kosovo

BELGRADO, 29 JAN. Bij twee nieuwe incidenten langs de grens tussen Servië en Kosovo zijn het afgelopen weekeinde een dode en acht gewonden gevallen. Joegoslavië heeft om een spoedzitting van de Veiligheidsraad van de VN gevraagd.

Langs de grens met Kosovo opereert een guerrillaleger van Albanezen, het UÇPMB, dat aansluiting van het gebied bij Kosovo nastreeft. Het opereert vooral in de vijf kilometer brede gedemilitariseerde zone langs de grens, waar zwaarbewapende Servische politiemannen en het Joegoslavische leger zich op grond van een akkoord met de NAVO niet mogen vertonen.

UÇPMB-rebellen beschoten vrijdagavond Joegoslavische militairen, die zich aan de rand van de gedemilitariseerde zone ophielden. De soldaten werden met ma-

chinegeweren en mortieren beschoten. Een soldaat werd zwaar gewond; hij stierf zaterdag aan zijn verwondingen.

Gisterochtend kwam het opnieuw tot een aanval van UÇPMB-strijders. Ditmaal werden vier Joegoslavische soldaten en een Servische burger gewond toen een granaat voor hun voertuig explodeerde. Later meldde het UÇPMB dat drie strijders bij schermutselingen gewond waren geraakt.

Het was voor het eerst dat de rebellen van het UÇPMB (Bevrijdingsleger van Preševë, Medvedja en Bujanovac) militairen van het Joegoslavische leger aanvielen. Tot dusverre waren Servische politiemannen het doelwit van het Bevrijdingsleger. De rebellen opereren met sluipschutters, automatische wapens en mortieren. Een woordvoerder van het UÇPMB sprak van „een echte oorlog“.

De Joegoslavische minister van Buitenlandse Zaken, Goran Svilanović, vroeg om een spoedzitting van de Veiligheidsraad van de VN. De Veiligheidsraad zou volgens hem moeten overgaan tot „een onmiddellijke en krachtige veroordeling van de terroristische aanslagen“ en „het straffen van de schuldigen“ aan de aanval van vrijdagavond. Svilanović riep het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken en de secretaris-generaal van de NAVO op „alle noodzakelijke maatregelen te nemen om de Albanese terroristen te stoppen“. Belgrado legt doorgaans - omdat het Joegoslavische leger niet in de gedemilitariseerde zone mag komen - de verantwoordelijkheid voor het handhaven van de orde in de grensstreek bij de (Amerikaanse militairen van) de NAVO-vredesmacht in Kosovo, KFOR. (Reuters, AFP)

Europa mag Balkanziekte niet afschuiven op VS

De NAVO-ambassadeurs hebben gisteren naarstige pogingen gedaan om het snel om zich heen grijpende politieke schandaal over het gebruik van munitie met verarmd uranium tijdens de Kosovo-oorlog in 1999 in te dammen. Hetzelfde patroon tekent zich af als bij de andere Europese gezondheidsafzakers van de laatste tijd: in steeds meer NAVO-landen worden abnormaal veel gevallen van kanker gemeld onder veteranen die aan de vredesmissies op de Balkan hebben deelgenomen. Maar net als anders ontbreekt een rechtstreeks en doorslaggevend bewijs voor een verband tussen deze tragische incidenten en het gebruik van verarmd uranium. Toch ziet het er naar uit dat de NAVO de komende maanden door dit schandaal zal worden achtervolgd. Het zou nog een ernstig probleem kunnen worden voor de verdragsorganisatie.

Het desbetreffende verarmde uranium bestaat voor 99 procent uit het isotoop 238 en voor de rest uit de isotopen 234 en 235. Het is het zwaarste en dichtste metaal ter wereld. De economische waarde van verarmd uranium is weliswaar klein, maar het heeft een belangrijk voordeel voor wapenfabrikanten: door zijn eigenschappen dringt het gemakkelijk door het pantser van vijandelijke tanks en andere voertuigen. De meeste geleerden zijn het erover eens dat het radioactieve gehalte ervan zeer laag is.

Het kennelijke gevaar vloeit dus niet zozeer voort uit het wapen zelf als wel uit de inslag na gebruik. De van verarmd uranium gemakte punt verdampelt op het moment van de inslag, waarbij aerosols van minime fijne deeltjes ontstaan, die de strijdende partijen en de bevolking in de buurt vervolgens kunnen inademen. Uranium kan zich, ook als het slechts licht radioactief is, in de doorbloede delen van de botten, de lymfklieren of de lever vastzetten. De risicogebieden op de grond zijn dus de directe omgeving van getroffen pantserwagens.

De Verenigde Staten zijn niet het enige land dat gebruikmaakt van verarmd uranium. De Russen hadden het ook al tientallen jaren in hun arsenaal, Groot-Brittannië

erkende in 1993 dat het zulke wapens bezat (en was al tien jaar eerder begonnen met het testen ervan) en de Fransen hebben in 1991 hun Leclerc-gevechtstanks met vergelijkbare granaten uitgerust. De wapens zijn ingezet bij het verdrijven van de troepen van Saddam Hoesein uit Koeweit en sindsdien hebben de Westerse militaire autoriteiten talloze gegevens verzameld over het effect ervan. Er is weliswaar geen doorslaggevend bewijs gevonden voor de gevolgen op lange termijn, maar het is een feit dat veteranen

het stomste wat men kan doen. Daarom hadden de militairen het eufemistisch over 'pantserdoorringende ammunitie'. Ervaren degenisten specialisten van de media zou dat opgevallen zijn en zij zouden zich eerdere discussies over verarmd uranium hebben herinnerd. Maar militaire correspondenten zijn tegenwoordig een uitstekend ras in de media: de oorlog in Kosovo werd verslagen door meer televisie- en radiostations dan welk ander gewapend conflict ook, maar paradoxaal genoeg was de verslaggeving oppervlakkiger

Het gebruik van munitie met verarmd uranium door de NAVO tijdens de oorlog in Kosovo, heeft in Europa een schokeffect teweeggebracht. Hoewel de VS de meeste van deze wapens hebben afgevuurd, treft Europa evenveel blaam, meent Jonathan Eyal.

De strategie van het zwingen werkte tegen een hoge prijs, die nu betaald moet worden

durende een oorlog maar ook nog een tijd daarna. En ze moet altijd de waarheid spreken. De discussie heeft ook een tweespalt aan het licht gebracht tussen de meeste lidstaten van de alliantie enerzijds, die een grondig onderzoek eisen en deze wapens zelfs willen verbieden, en Groot-Brittannië en de Verenigde Staten anderzijds, die daartegen zijn. De tweespalt is gemakkelijk verklaarbaar. Groot-Brittannië en de VS hebben van oudsher een relatief klein beroepsleger; de bevolking van beide landen trekt zich minder aan van zulke schandalen en neemt als winzelsprekend aan dat ieder die in het leger gaat dat vrijwillig doet en bepaalde risico's moet accepteren. Dat wil niet zeggen dat de Engelsen en Amerikanen het schandaal zullen negeren; het betekent alleen dat de Britse en Amerikaanse leiders weten dat ze meer bewegingsvrijheid hebben dan hun Duitse of Franse collega's.

Hoe het ook zij, het publiek vraagt de Europese overheden op nieuw iets negatiefs te bewijzen. Net als bij de eerdere schandalen over gekke koeien en genetisch gemodificeerd voedsel zal het Europese publiek niet tevreden zijn met de geruststelling dat deze wapens veilig zijn voor hun leger. Het is nog steeds wetenschappelijk onmogelijk te bewijzen dat tets volkomen veilig is. De tel zal dan ook voortduren. De enige schade die de Europese regeringen nog kunnen voororkomen is dat de Amerikanen de schuld krijgen van het gebruik van uranium in Kosovo. De VS hebben de meeste van deze wapens afgevuurd. Maar Europese landen hadden en gebruiken soortgelijke raketten en ook zij zijn verantwoordelijk voor het feit dat het gebruik ervan niet is uitgelogd, en dat het wetenschappelijke debat niet is gevoerd toen dat nog kon. De verdediging bestaat wellicht om onder deze politieke verantwoordelijkheid uit te komen met anti-Amerikaanse retoriek, maar die verdediging moet koste wat het kost worden weerstaan.

Jonathan Eyal is verbonden aan het Royal United Services Institute for Defence Studies in Londen.

in hun arsenaal, Groot-Brittannië

erkende in 1993 dat het zulke wapens bezat (en was al tien jaar eerder begonnen met het testen ervan) en de Fransen hebben in 1991 hun Leclerc-gevechtstanks met vergelijkbare granaten uitgerust. De wapens zijn ingezet bij het verdrijven van de troepen van Saddam Hoesein uit Koeweit en sindsdien hebben de Westerse militaire autoriteiten talloze gegevens verzameld over het effect ervan. Er is weliswaar geen doorslaggevend bewijs gevonden voor de gevolgen op lange termijn, maar het is een feit dat veteranen

het stomste wat men kan doen. Daarom hadden de militairen het eufemistisch over 'pantserdoorringende ammunitie'. Ervaren degenisten specialisten van de media zou dat opgevallen zijn en zij zouden zich eerdere discussies over verarmd uranium hebben herinnerd. Maar militaire correspondenten zijn tegenwoordig een uitstekend ras in de media: de oorlog in Kosovo werd verslagen door meer televisie- en radiostations dan welk ander gewapend conflict ook, maar paradoxaal genoeg was de verslaggeving oppervlakkiger

Dat er ook opgewerkte uranium in de met verarmd uranium verzwarde munitie zit, blijkt al veel langer bekend. Bijzonder gevaarlijk lijkt het niet.

Karel Knip

27-1-2007

Nieuws en toch geen nieuws was het toen de UNER, de VN-organisatie voor munitie, op 16 januari bekendmaakte dat het Zwitserse AC-Laboratorium in Spiez in zijn monster verarmd uranium uit Kosovo sporen van de zeldzame uranium-isotoop U-236 had gevonden. Er was verbazing bij de UNER, bij het laboratorium zelf en bij veel experts want U-236 komt niet in meetbare hoeveelheden voor in 'gewoon' verarmd uranium. Er leek dus maar één conclusie mogelijk: er zat ook 'opgewerkt' uranium in het DU (depletied uranium) van Kosovo. En dat blijkt ook inderdaad het geval. De Amerikanen hebben dat al lang geleden bekendgemaakt en bijzonder gevaarlijk lijkt het niet.

'Gewoon' verarmd uranium is een respitproduct dat achterblijft in een verrijkingsfabriek (zoals bijvoorbeeld Urenco in Almelo) als daarin *natuurlijk* uranium is verrijkt. Natuurlijk uranium bestaat voornamelijk uit de isotoop U-238 en bevat verder 0,7 procent U-235 (en een nog kleinere fractie U-234). Voor toepassing in de meeste kerncentrales moet de fractie van het goed splijtbare U-235 worden opgevoerd tot zo'n 2 à 3 procent en voor kernwapens zelfs tot ver boven de 80 procent. Het uraniumoxide U3O8 dat na de zuivering van het erts overblijft als *yellow cake* wordt daartoe omgezet in uraniumhexafluoride (UF6) dat makkelijk in gasvorm overgaat en als zodanig is te 'verrijken' in een fabriek met ultracentrifuges (zoals in Nederland, Duitsland en Engeland) of met behulp van gasdiffusie (zoals Amerika en Frankrijk doen). Er blijft dan uranium over waarin de hoeveelheid U-235 nog maar 0,2 of 0,3 procent is. Dat is het verarmd uranium. Veel verrijkingsfabrieken bewaren hun DU als hexafluoride in stalen vaten tot er misschien weer eens een markt voor is. De straling komt nauwelijks door de valwand heen en levert geen noemenswaardige bijdrage aan de gewone achtergrondstraling (van kosmische straling, zonnevind en natuurlijke radioactiviteit) waaraan iedereen altijd en overal bloot staat. Een leven zonder straling bestaat niet.

MARKTWAARDE

Het met genoemde 'opwerken' (reprocessing) is een heel ander en veel gevaarlijker proces. In een opwerkingsfabriek (zoals die van BNFL in Sellafield of die van Cogema in La Hague) worden opgebrande splijstofslaven van kerncentrales of plutonium-reactoren opgebrokken, opgelost en getextraherd. Doel is het gevormde plutonium en nog bruikbare uranium te scheiden van de onbruikbare zeer radioactieve splijtingsproducten (cesium- en strontium-isotopen en dergelijke). Voor het plutonium is, afgezien van de wapenindustrie, nooit zo heel veel emplotoi ontstaan. Het opgewerkte uranium, waarin de fractie U-235 toch nog hoger is dan in natuurlijk uranium, had in tijden van uraniumschaarste nog wel marktaandeel. In die tijden (de jaren zestig en zeventig) had het zijn het opgewerkte

Een 30 mm pantsier-doorborende granaat met een kop van verarmd uranium, gevonden in Sarajevo begin dit jaar.

FOTOGAP

publiceerd in een wetenschappelijk blad. De hoge urine-concentraties die hij zegt te hebben gevonden zijn in strijd met de huidige opvattingen over de stechte opneembaarheid van uranium en de zeer snelle afvoer van lood opgenomen uranium via de urine.

De medisch-biologische databank Medline (via internet te raadplegen) laat zien dat er de laatste jaren van Amerikaanse zijde zeer veel aandacht is voor uraniumresten in de urine van veteranen. Een dertigtal veteranen werkt in het zogenoemde 'DU Follow Up Program' mee aan een langlopend onderzoek naar de gevolgen van uraniumbesmetting. Het betreft hier zonder uitzondering bemanningen van Bradley-gevechtswagens die werden getroffen door 'friendly fire' van Amerikaanse tanks die DU-munitie verschooten. Sommige veteranen dragen DU-scherven mee in het spierweefsel, anderen liepen een uranium-besmetting op door het inademen van het uraniumstof dat in en om de Bradley's hing na de treffers. In ieder geval besaait de groep uit de zwaarst met uranium besmette veteranen.

SCHERVEN

In 'Health Physics' (november 1999) laten Frank Hooper c.s. van het bevoegde Baltimore VA Medical Center zien dat de veteranen met goed herkenbaar uranium *shrapnel* in het lichaam in 1995 nog steeds veel uranium in de urine hebben, kennelijk door nalevering uit de scherven. Schade aan de nieren is er tot dusver niet. In 'Health Physics' van februari 2000 tonen leger-onderzoeker J.W. Ejanik c.s. aan dat het zelfs mogelijk is de isotopen-verhouding (U-235/U-238) van de minuscule uraniumresten in veteraanurine te bepalen. In een enkel twijfelgeval kon daarmee worden vastgesteld dat een veteraan die geen uraniumbesmetting leek te hebben gehad kennelijk toch DU in het lichaam had. Het artikel maakt niet duidelijk of dat was ingedaemd of als minuscule scherven aanwezig was.

Arm en opgewerkt

U-236 IN DU-MUNITIE IS GEEN PROBLEEM

uranium dat in de vorm van uraniumoxide UO3 beschikbaar kwam, voor de tweede maal om te zetten in hexafluoride en opnieuw te verrijken. De verrijking van deze zogenoemde *reprofeed* liet opnieuw verarmd uranium achter dat zich onderscheidde van natuurlijk DU door een geringe hoeveelheid U-236 en een nog kleinere fractie 'transuranen', waaronder plutonium-239 en neptunium-237. De Duitse afdeling van de organisatie

ONGEFUNDEREDE

PANIEKZAAIERIJ

KREEG VOORAL EEN

KANS BIJ DE BBC

wise (World Information System on Energy, www.antisna.nl/wise/uranium) heeft in kaart gebracht welke vormen het gebruik van 'reprofeed' in de VS in het verleden aannam. Verontussing over de gezondheidsgevaaren onder de werknemers van de Amerikaanse

nucleaire industrie heeft het Amerikaanse ministerie voor energie (dat ook de kernwapenproductie in beheer heeft) ertoe aangezet in september 1999 opening van zaken te geven. De drie gasdiffusie-fabrieken Oak Ridge, Paducah en Portsmouth hebben tussen 1953 en 1977 reprofeed gebruikt. Paducah in Tennessee verrijkte de grootste hoeveelheid opgewerkt uranium, dat meestal van de militaire reactoren in Hanford en Savannah River kwam. Aannemende dat alle U-236 en transu-

ranen die in het opgewerkt uranium aanwezig zijn uiteindelijk in het DU terecht komen komt wise tot de schatting dat het stralingsgevaar (in de vorm van een mogelijke dosis door inademing) in reprofeed-DU maar 0,7 procent hoger ligt. Zeer waarschijnlijk is het zelfs minder hoog, tekent de organisatie aan, want bij de omzetting van UO3 naar UF6 blijft het meeste, misschien wel bijna alle, plutonium achter. De geringe extra stralingsbelasting van het reprofeed-DU komt vooral van U-236.

Politiek belangrijk is dat het rapport 'Health and environmental consequences of depleted uranium use in the U.S. army' dat het Amerikaanse leger in 1995 publiceerde (www.aepi.army.mil) de aanwezigheid van U-236 uit opgewerkt uranium al vermeldt. Ook de fysici Steve Fetter en Frank van Hippel die in 'Science & Global Security' (1999, vol. 9, nr. 2, ook op internet) de gevaren van DU-munitie onderzochten en geringschuldig bevonden, gingen uit van de aanwezigheid van U-236. Daarmee is de recente 'ontdekking' van de UNER flink gerelativeerd.

Opvallend is dat notoire anti-kernenergie organisaties als wise en ook Greenpeace zich onthouden van alarmerende conclusies over DU-gebruik en de extra gevaren van reprofeed-DU zelfs uitdrukkelijk bagateliseren. Ongetundeerde paniekzaaiers kregen vooral een kans bij de BBC en - in Nederland - bij *De Groene Amsterdammer* die de obscure Canadese emeritus hoogleraar (van Indiase afkomst) Hari Sharma de gelegenheid gaf te verklaren dat het DU-gebruik zo gevaarlijk was dat de Amerikanen net zo goed gelijk een atoombom hadden kunnen inzetten. (Anderen zetten met evenveel gretigheid de - inmiddels ontslagen - Canadese hoogleraar van Kroatische af-

komst Asaf Durakovic in.)

Hari Sharma vertelt aan wie het naar horen wil dat hij in de urine van Golfoorlog-veteranen en Irakezen hoge waarden uranium aantroef, maar hij kreeg zijn resultaten tot dusver niet ge-

deVerdieping

Medici hebben de afgelopen eeuw intensief gezocht naar de oorzaken van leukemie. Maar het resultaat is teleurstellend. Een onderzoek onder militairen zal daar weinig aan veranderen. Hooguit wordt er een verband gevonden tussen verarmd uranium en longkanker, voorspellen deskundigen. „Maar het is zoeken naar een speld in een hooiberg.“

Leukemie

Sander Becker

Oplettende artsen hebben in de loop van de geschiedenis heel wat oorzaken van kanker aan het licht gebracht. Zo trof een Amerikaanse arts in 1929 een buitengewoon groot aantal bottumoren aan bij jonge vrouwen die werkten in een horlogefabriek. De vrouwen beschilderden horlogewijzers met een lichtgevend, radiumhoudend verfmengsel, waarbij ze hun penseel met de lippen aanpuntten.

In dit geval was het een koud kunstje om het verband aan te tonen tussen de tumoren en het stralende radium. Maar meestal presenteren oorzaken van kanker zich minder duidelijk. Onderzoekers moeten zich dan tevreden stellen met inconsistente statistieken die noch alarmerend noch geruststellend zijn.

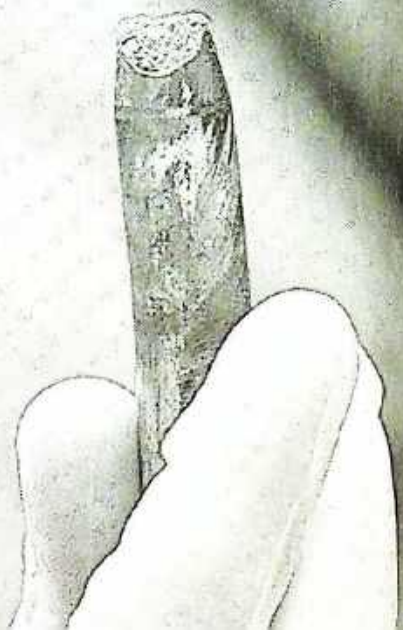
Prof. dr. ir. F. van Leeuwen kent de frustratie. Als hoogleraar epidemiolo-

ten. Daarbij kan strooistraling van 4 gray vrijkomen op het beenmerg. En daardoor neemt de kans op leukemie toe, ongeveer met een factor vijf.

Ook behandelingen met bepaalde cytostatica, middelen tegen kanker, leveren een risico op. Van Leeuwen: „Een goed voorbeeld is de ziekte van Hodgkin, een dodelijke tumor in de lymfklieren. In de jaren zestig konden we patiënten met deze ziekte ineens veel beter genezen met behulp van stikstofmosterdgas. De euforie was enorm, totdat na een jaar of vijf bleek dat deze patiënten een verhoogde kans hadden op een acute vorm van leukemie. Daarom proberen we nu andere cytostatica toe te passen, die minder schade veroorzaken.“

Behalve door straling en cytostatica wordt de kans op leukemie verhoogd door sommige chemicaliën, zoals benzeen. Vooral pompbedienden en werknemers uit de rubber-, petroleum- en verfindustrie ademen deze stof in. Maar daarmee vormt benzeen nog geen verklaring voor de 1600 leukemiegevallen

Leukemie
kan met
veel te
maken
hebben ...

Waarom ik?

Uranium

Sander Becker

Nederlandse kankerspecialisten zijn het erover eens: het is uiterst onwaarschijnlijk dat Nederlandse soldaten die in 1995 in Bosnië hebben gediend, leukemie hebben gekregen door contact met verarmd uranium (VU). Dat sommige militairen overtuigd zijn van het tegendeel, is volgens de Amsterdamse hoogleraar epidemiologie dr. ir. F. van Leeuwen heel begrijpelijk. „Iedereen die kanker krijgt, vraagt zich af: Waarom ik? Je zoekt naar een oorzaak. En dan denk je al snel aan straling. Zo ontstaat het fenomeen dat mensen hun ziekte toeschrijven aan een bepaalde factor, ook al heeft die er waarschijnlijk niets mee te maken.“

Maar hoe weet Van Leeuwen zeker dat het VU niet verantwoordelijk is geweest voor de leukemie? „Ten eerste wekken de voorlopige cijfers – twee Nederlandse militairen zijn overleden aan leukemie – niet de indruk dat er iets aan de hand is. Ten tweede is in de vakliteratuur nooit een verband beschreven tussen VU en leukemie. Bovendien heb ik begrepen dat de blootstelling van de militairen aan VU erg laag is geweest.“

Mensen die in uraniummijnen werken, hebben volgens Van Leeuwen wel een verhoogde kans op allerlei tumoren, vooral op longkanker, maar niet op leukemie. Die longkanker krijgen ze doordat ze voortdurend het gas radon, een radioactief vervalproduct van

munitie kan ontstaan, leukemie heeft veroorzaakt.“

VU lijkt op alle fronten te worden vrijgepleit. Van Leeuwen is dan ook sceptisch over een onderzoek naar het verband tussen VU en leukemie bij de militairen, zoals regeringsleiders hebben voorgesteld. „Als je nu gaat zoeken naar zo'n verband, zul je niets vinden. Je moet nog vijf of tien jaar wachten, en dan een internationaal onderzoek doen naar VU en longkanker bij de militairen. Dan word je misschien iets wijzer, als er tenminste genoeg militairen zijn geweest die het uranium echt hebben ingeademd. Als het om maar vijftig blootgestelden gaat, hoef je er niet aan te beginnen. De militairen kunnen trouwens aan vele risico's hebben blootgestaan. Het is bijvoorbeeld bekend dat onderhoudsmonteurs iets vaker leukemie hebben dan gemiddeld, door de benzinedampen. Onder de Italiaanse militairen met leukemie waren ook een paar onderhoudsmonteurs.“

Vanwege de vele risico's pleit Swaen voor een brede aanpak. Hij zou het liefst zien dat alle mogelijke risico's direct worden geregistreerd. Dus: wie heeft VU ingeademd, wie is er ingeënt, wie was op welke plek gelegerd en welk type werkzaamheden verrichtte hij? „Over twintig jaar kun je dan misschien een verband leggen met longkanker of een andere ziekte. Maar je weet nooit zeker of het resultaat zinnig is. Want als je een groepje mensen naar een onbewoond eiland stuurt en je kijkt twintig jaar later naar honderd zieken, dan is er altijd

Leeuwenhoekziekenhuis zoekt zij al jaren naar oorzaken van tumoren, maar zelden komt ze cijfers tegen die voor zich spreken. „Het hangt sterk af van het type kanker“, vertelt ze. „Van longkanker weten we bijna alles: in 90 procent van de gevallen ligt de oorzaak bij tabak, de rest komt door asbest, teer of arsenicum. Van borstkanker kunnen we al minder verklaren, misschien 40 of 50 procent. En bij leukemie kunnen we hooguit 25 procent van de gevallen toeschrijven aan de bekende risicofactoren. Dat betekent overigens niet dat we bij individuele patiënten de oorzaak kennen. Al met al valt het behoorlijk tegen, zeker gezien het vele onderzoek dat is gedaan.”

Eén ding staat onomstotelijk vast: ioniserende straling kan leukemie veroorzaken. De eerste aanwijzingen daarvoor kwamen uit Hiroshima en Nagasaki, waar al enkele jaren na het vallen van de atombommen de eerste gevallen van leukemie opdoken. De kanker van de witte bloedcellen kan zich betrekkelijk kort na de blootstelling manifesteren doordat het beenmerg – waarin leukemie ontstaat – zeer gevoelig is voor straling. Bovendien ontwikkelt leukemie zich sneller dan andere vormen van kanker, die meestal pas na een jaar of tien zichtbaar worden.

„Maar“, relativeert Van Leeuwen, „om de ziekte te krijgen moet je hebben blootgestaan aan een substantiële hoeveelheid straling. Een paar röntgenfoto's zijn dus niet voldoende. Althans, ze leiden niet tot zoveel gevallen van leukemie dat we het statistisch kunnen aantonen. Bij foetussen ligt dat anders. Vroeger kwam het nog wel eens voor dat er een röntgenfoto werd gemaakt van een zwangere vrouw. Daarbij is gebleken dat blootstelling aan straling in de baarmoeder een risicofactor is voor leukemie bij kinderen – de enige factor die we kennen.”

In het dagelijks leven staan Nederlanders volgens Van Leeuwen niet aan voldoende straling bloot om leukemie te krijgen. Kankerpatiënten die een bestraling ondergaan, vormen daarop een uitzondering. Zij ontvangen op hun tumor soms een dosis van 40 gray, dat is bijna acht keer zo hoog als de piekwaarden die in Hiroshima zijn gema-

doen, meent epidemioloog dr. G. Swaen van de Universiteit Maastricht. „Voor zover we weten, kunnen alleen zeer hoge concentraties benzeen leiden tot leukemie. In ons land komen we daar niet eens bij in de buurt. De eerste Nederlandse patiënt die leukemie heeft gekregen door benzeen, moet ik dan ook nog tegenkomen.”

Swaen heeft in de jaren tachtig en negentig meegewerkt aan twee rapporten van de Gezondheidsraad, waarin de gevaren van de beroepsmatige blootstelling aan chemicaliën in kaart werden gebracht. Het vooroordeel dat werknemers uit de chemische industrie eerder sterven dan de rest van de bevolking, zag hij daarbij niet bevestigd. Dat ligt vermoedelijk anders in landen waar de veiligheidsvoorschriften minder streng zijn. Swaen: „Het zou me eerlijk gezegd niet verbazen als werknemers uit de voormalige Oostbloklanden en Azië wel leukemie krijgen door overmatig contact met benzeen.”

In 'schonere' landen, zoals Nederland, Duitsland en Amerika, zijn de blootstellingen in de chemische industrie zo laag dat kankerrisico's zelden of nooit meer voorkomen. Maar onder boeren wordt soms wel een duidelijk verhoogde kans op leukemie gevonden. De verklaring daarvoor zoeken sommige wetenschappers in een onbekend virus bij dieren. Er wordt bijvoorbeeld gespeculeerd over het zogeheten *bovine leukemia virus*, dat door runderen zou worden overgedragen op de mens. Maar ieder bewijs hiervoor ontbreekt nog.

Ook pesticiden staan onder verdenking, vooral in de bollenteelt, waar veel meer wordt gespoten dan in de groenten- en fruitteelt. Voor dit risico bestaat wel enig bewijs, meldt Van Leeuwen, al blijft het beperkt tot kinderen. Zo is in 1989 een onderzoek ingesteld naar een cluster van leukemie bij kinderen in Aalsmeer. Een van de conclusies luidde dat de kinderen meer hadden gespeeld in kassen waar pesticiden waren gebruikt. Van Leeuwen: „Bij kinderen is het verband tussen pesticiden en leukemie redelijk overtuigend. Ook bij volwassenen wijst een enkele studie erop. Daarbij gaat het steeds om lichte verhogingen van een factor anderhalf tot twee. Dat is de reden waarom dit verband zo omstreden blijft.”

MAAR NIET MET URANIUM

In hun zoektocht naar oorzaken hebben medici zich ook gestort op virussen. Bekend is bijvoorbeeld de hypothese van Gardner, een Britse epidemioloog die stelt dat de kans op leukemie bij kinderen stijgt als twee voorheen gescheiden bevolkingsgroepen zich mengen. Virussen uit de ene groep zouden dan leukemie veroorzaken in de andere groep, mogelijk al op het moment dat een kind nog in de baarmoeder zit. Maar deze theorie is slechts gebaseerd op een computermodel voor de verspreiding van virussen; een tastbaar virus is bij de mens nooit gevonden. Er wordt wel eens gewezen naar het zogeheten HTLV. Maar het blijft onzeker of dit virus werkelijk een oorzaak kan zijn.

De laatste jaren is een nieuwe risicofactor voor leukemie ontdekt, eigenlijk een oude bekende: roken. Een roker heeft een 25 keer zo hoge kans op longkanker als een niet-roker, en een anderhalf tot twee keer zo hoge kans op leukemie. Van Leeuwen: „Omdat het verband bij leukemie zwakker is dan bij longkanker, hebben we het pas later kunnen aantonen. Bovendien kan deze factor door zijn zwakte maar een klein deel van de leukemieën verkla-

ren.” Een oorzaak die vermoedelijk tot de spookverhalen moet worden gerekend maar waarvan anders het gevaar toch niet geheel kunnen uitsluiten, is elektromagnetische straling. Deze straling, die onder meer voorkomt rond hoogspanningsmasten en radarsystemen, staat de laatste decennia sterk in de belangstelling. Talloze studies zijn ernaar verricht, maar een duidelijk risico is volgens Van Leeuwen nooit gevonden. Bij ambassades in Moskou is jarenlang afsluisterapparatuur aanwezig geweest die met radar werkte. Toch zijn daar geen overtuigende aanwijzingen voor structureel verhoogde frequenties van leukemie.

Van Leeuwen en Swaen brengen momenteel voor de Gezondheidsraad in kaart wat er bekend is over de relatie tussen hoogspanningsmasten en leukemie. Ze concluderen dat alleen bij kinderen consistent een verhoogde kans op leukemie is vermeld, maar dit verband is hoogst waarschijnlijk niet oorzakelijk. Van Leeuwen: „We kennen geen enkel biologisch mechanisme dat zou kunnen verklaren waarom elektromagnetische velden rond de hoogspanningsmasten leukemie zouden veroorzaken. Daarom denk ik dat

Een technicus van een onderzoeksinstituut in Belgrado houdt een granaat omhoog met daarin verarmd uranium dat tot vijfhonderd graden Celsius verhit is. De proef simuleert de gevolgen van een inslag van een granaat op het slagveld. FOTO EPA

er andere dingen meespelen, zoals het feit dat hoogspanningsmasten vaak in landelijke gebieden staan waar bijvoorbeeld veel pesticiden worden gebruikt of waar bepaalde virussen voorkomen.”

Bij elkaar wekken alle mogelijke oorzaken van leukemie wellicht de indruk dat de meeste ziektegevallen inmiddels verklaard kunnen worden. Maar de praktijk is anders, zegt dr. P. Huijgens, hoogleraar hematologie (bloedkunde) aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. „Het percentage leukemieën dat we kunnen verklaren is verwaarloosbaar klein. We krijgen hier in het ziekenhuis 10 à 12 procent van alle Nederlanders met leukemie te zien, maar de afgelopen twintig jaar is het misschien één keer voorgekomen dat ik de oorzaak heb kunnen herleiden. Een uitzondering vormen de leukemieën die het gevolg zijn van kankertherapie, maar die bedragen hooguit 5 procent van het totale aantal.”

Wat de zaak ingewikkeld maakt, is dat er vier verschillende typen leukemie bestaan: een chronische en een acute vorm, en daarbinnen weer een zogeheten myeloïde en een lymfatische. Elk type ontstaat via een ander mecha-

„Als deze mijnwerkers al geen leukemie krijgen, dan is het heel onwaarschijnlijk dat militairen, die nauwelijks blootgesteld zijn geweest aan VU, daar leukemie aan hebben overgehouden. Biologisch zou dat ook niet verklaarbaar zijn.”

De straling van VU kan dus niet de oorzaak van de leukemie zijn geweest. Wat wel kan, zegt de Maastrichtse epidemioloog dr. G. Swaen, is dat de giftige eigenschappen van het zware metaal VU zich hebben doen gelden. Maar die leiden waarschijnlijk niet tot leukemie. Swaen: „VU zit in dezelfde categorie als de zware metalen chroom, nikkel, kwik en lood. Daarvan is bekend dat ze schade aan het zenuwstelsel en de nieren kunnen geven. In verbindingen met zuurstof, die ontstaan als de metalen verbranden, kunnen ze ook tumoren veroorzaken. Maar dan gaat het vooral om longkanker. Het is dus onwaarschijnlijk dat de damp die bij granaatinslagen met VU-

nisme. Weliswaar zijn ze alle het gevolg van veranderingen in het DNA van bloedvormende cellen, maar de specifieke afwijkingen verschillen per type. Huijgens: „De hamvraag is natuurlijk hoe die afwijkingen ontstaan. Daar hebben we helaas nog geen idee van. Er wordt wel veel onderzoek naar gedaan, maar het zit vreselijk ingewikkeld in elkaar. Het gaat om enorme hoeveelheden genen die allemaal op elkaar inwerken, vergelijkbaar met het weer; daar heb je ook geen greep op. Als je mij diep in de ziel kijkt, dan zeg ik dat we de oorzaak waarschijnlijk nooit zullen achterhalen.”

Van Leeuwen is iets positiever gestemd. Ze hoopt dat de snelle ontwikkelingen in de genetica uiteindelijk toch oorzaken aan het licht zullen brengen. Daarnaast vindt ze de virussen interessant. Die spelen in het dierenrijk een belangrijke rol bij het ontstaan van leukemie, dus waarom zou de mens ervan gevrijwaard zijn?

Somber is Van Leeuwen over de epidemiologie van de grote lijnen, zeg maar het grootschalige bevolkingsonderzoek.

„Het heeft niet veel zin om nog eens

„Een een vaak voorkomt dan gemiddeld. En dan kun je altijd wel een verband leggen met de consumptie van een of andere kokosnoot. Het enige wat je daartegen kunt doen, is mensen goed onderzoeken voordat je ze op een missie stuurt.”

Dr. P. Huijgens, hoogleraar hematologie (bloedkunde) aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, voelt juist weinig voor een allesomvattende benadering. „Een onderzoek naar alleen longkanker is nog uitvoerbaar. Maar zo'n bredere studie zal heel moeizaam verlopen. De meeste blootstellingen zijn namelijk lastig te achterhalen, veel oorzakelijke verbanden zijn zwak en het aantal patiënten is klein. Het is onbegonnen werk om in het wilde weg te kijken naar omgevingsfactoren en dan maar te proberen of je die aan een ziekte kunt koppelen. Dat is zoeken naar een speld in een hooiberg, net als bij het onderzoek naar de Bijlmer-ramp. Zoiets geeft een enorme chaos, en resultaten blijven uit.”

een studie te doen met duizend leukemiepatiënten en duizend gezonde personen, om dan te kijken naar mogelijke verschillen in leefwijze en risicofactoren. De uitkomsten daarvan kennen we zo langzamerhand wel. Er moet echt innovatief onderzoek komen, op het niveau van genen en virussen. Of iemand moet een totaal nieuwe blootstelling bedenken waar we nog nooit naar hebben gekeken.”

Is het wellicht ook mogelijk dat de meeste leukemieën 'spontaan' optreden? Dat er helemaal geen oorzaak in het spel is, en dat wetenschappers dus zoeken naar iets dat niet bestaat? „Die kans is aanwezig“, erkent Van Leeuwen. „Een aanwijzing daarvoor is dat leukemie overal ter wereld ongeveer even vaak voorkomt, met verschillen van hooguit een factor drie. Dat is heel weinig. Bij longkanker zit er soms wel een factor honderd verschil in het voorkomen tussen landen, omdat die ziekte zo sterk door het roken wordt bepaald. Misschien is er dus een wereldwijde basisfrequentie van leukemie, die veroorzaakt zou kunnen worden door de achtergrondstraling waar iedereen aan blootstaat. Als dat zo is, kunnen we er helaas niets aan doen.”

11-2-2001

Ze kreeg in februari 1998 tijdens een bezoek aan Parijs een handkus van de Franse president Jacques Chirac, en haar radicale verleden werd door de Amerikaanse gezant Robert Gelbard enkele maanden later vergoelikt met: „Nu zegt ze dat ze er spijt van heeft.”

Biljana Plavsic, de voormalige president van de Bosnisch-Servische republiek Srpska, kon het de laatste jaren goed vinden met westerse leiders. Toch verschijnt ze vandaag bij het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag om officieel de zware aanklachten te horen die er tegen haar zijn inge-

steld: genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden, gepleegd in 1991 en 1992 aan het begin van de Bosnische oorlog.

De 70-jarige Plavsic – de eerste vrouwelijke verdachte die terechtstaat – meldde zich gisteren vrijwillig in Den Haag. Vorige maand had ze gehoord dat ze sinds 7 april 2000 op de geheime lijst van verdachten stond.

De hoogste aanklager van het tribunaal, Carla del Ponte, ontkende gisteren stellig dat er met Plavsic een deal is gesloten over strafvermindering in ruil voor haar getuigenis over misdaden

van andere prominente verdachten, zoals de Servische oud-president Milosevic of Plavsic' vroegere bondgenoot, de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic.

„We hebben alleen contact gehad over Plavsic' wens om zich over te geven. Ze hoorde over de aanklacht, en heeft haar besluit zelf genomen. Ze weet dat alleen hier haar onschuld of schuld wetmatig kan worden bewezen en daar gelooft ze diep in”, zei Del Ponte gisteren op een persconferentie in Den Haag.

Plavsic, een biologe, zal waarschijnlijk terechtstaan samen met de vroegere voorzitter van

het Bosnisch-Servische parlement Momcilo Krajisnik. Beiden worden immers vooral politiek verantwoordelijk gehouden voor de misdaden uit de Bosnische oorlog.

Begin jaren negentig maakte ze deel uit van het collectieve presidentschap van Bosnië. Later werd ze de naaste medewerkster van Karadzic, en toen hij in 1996 onder westerse druk het veld ruimde volgde zij hem op, mede vanwege haar radicale standpunten.

Ze stond bekend om haar haat jegens Bosnische moslims en Kroaten, en kuste ooit haar

'held', de bertuchte – vorig jaar doodgeschoten – Servische militieleider Arkan, kort nadat die gruwelijk had huisgehouden bij de verovering van de plaats Bijeljina.

De druk van de toenmalige Servische president Milosevic op de Bosnische Serviërs om het vredesakkoord van Dayton te accepteren beschouwde ze als een dolk in de rug van de droom van een Groot-Servië. Tussen Plavsic en Milosevic kwam het nooit meer goed.

Dat Plavsic de laatste jaren als salonfähig werd beschouwd, kwam vooral door haar verwijde-

Biljana Plavsic

ring van Karadzic, die in 1997 inzette. Ze bond de strijd aan tegen de wijdverbreide corruptie waar hij een belangrijke hand in had, en steunde, in lijn met het verdrag van Dayton, de mogelijkheid voor 'weggezuiverde' moslims en Kroaten om naar hun dorpen terug te keren.

Na flinke politieke onrust werd ze uit zijn ultra-nationalistische partij, de SDS, gegooid, maar de macht van de radicalen taande, ook omdat Plavsic ook westerse steun kon rekenen. „Ik ben nog steeds een nationalist, maar ook een democraat”, zou Plavsic hebben gezegd tegen de

Dayton-architect, de Amerikaanse diplomaat Richard Holbrooke.

Karadzic en Milosevic heeft ze al sinds 1996 niet meer gesproken, zei haar advocaat gisteren.

Maar ook Plavsic verloor aan invloed. Eind afgelopen jaar verliet ze na de verkiezingsoverwinning van de SDS de politiek. Vandaag begint in Den Haag haar proces. Bij de hoorzitting zal aanklagster Del Ponte vragen om Plavsic en Krajisnik samen te berechten. De precieze aanklacht tegen Plavsic wordt ook ter zitting bekendgemaakt. Krajisnik werd al in april 2000 in Pale gearresteerd. redactie buitenland

Navo naar Uranium

11-1-2001

Alliantie ziet nog geen reden tot ongerustheid over risico's munitie

Balkan-syndroom

van onze correspondent

BRUSSEL – Hoewel er volgens de Navo geen reden is tot ongerustheid, gaat het bondgenootschap toch onderzoeken of verarmd uranium in munitie gevaar kan opleveren voor de gezondheid van militairen en burgers.

Dat hebben de ambassadeurs van de Navo gisteren besloten. De druk op de alliantie is de afgelopen week toegenomen, nu in verschillende lidstaten Balkan-varianten gezondheidsklachten hebben. Er is leukemie vastgesteld bij militairen die betrokken waren bij operaties in het voormalige Joegoslavië.

Maar volgens secretaris-generaal Robertson van de Navo is er tot dusver geen wetenschappelijk bewijs dat er een verband is tussen het gebruik van verarmd uranium in munitie en de gezondheidsklachten. Hij verwees onder meer naar rapporten van de WHO, de wereldgezondheidsorganisatie, en de Unep, het milieuprogramma van de Vn.

Robertson zei echter begrip te hebben voor de zorgen in enkele landen, waaronder Italië. De Navo zal een comité oprichten voor nader onderzoek, zowel in Kosovo als in Bosnië-Herzegovina. De alliantie zal daarbij open kaart spelen, beoefende Robertson, en informatie uitwisselen met lidstaten en andere organisaties. Ook de landen, die geen deel uitmaken van de Navo, maar troepen hebben geleverd voor de vredesope-

ratie, zullen deze week volledig op de hoogte worden gebracht.

„Wij zijn even bezorgd als iedereen, niet alleen voor de militairen en hun familiesleden, maar ook voor de burgerbevolking”, benadrukte Robertson gisteren in Brussel. Bij onderzoek onder Canadese, Duitse en Russische militairen van de vredesmacht zijn tot dusver geen gevallen van leukemie vastgesteld, zei de Navo-topman. Het bondgenootschap wil binnenkort informatie over de in Bosnië gebruikte munitie openbaar maken.

Het ANP meldde gisteren dat in zeker zes landen militairen zijn overleden na uitzending naar de Balkan aan leukemie. Een verband met verarmd uranium is niet of nog niet vastgesteld. In Nederland overleden vier militairen, volgens het ministerie van defensie komt leukemie onder Balkan-gangers niet vaker voor dan onder de rest van de bevolking.

In België zijn vijf militairen aan leukemie overleden. In Italië zes, in Spanje twee, Polen één en in Tsjechië is een onderzoek ingesteld naar de dood van een helikopterploot die dienst deed op de Balkan.

Belgie gaat 12.000 Balkan-varianten ondervragen. Portugal onderzoekt ook 10.000 militairen. Duitsland gaat alle leukemiegevallen onderzoeken. Vooral in Italië is de onrust groot. De regering heeft bij de Navo gevraagd om een moratorium op het gebruik van munitie met uranium. Griekenland overweegt zelfs zijn troepen uit Kosovo terug te halen, al is er nog maar één zieke gemeld.

Niet meer leukemie onder Nederlandse militairen

Van onze redactie politiek

DEN HAAG – Onder Nederlandse militairen komt leukemie niet vaker voor dan onder de rest van de Nederlandse bevolking. Het ministerie van defensie stelt dat vast na een eerste uitgebreid onderzoek onder het personeel.

Staatssecretaris Van Hoof van defensie maakte dat gisteren bekend. Hij wil verder onderzoek om onrust onder het personeel en de veteranen te voorkomen.

Van alle militairen die werden uitgezonden naar Bosnië en Kosovo, blijken er in totaal vier aan leukemie te hebben geleden. Zij zijn inmiddels overleden. De diagnose werd zo snel na de uitzending gesteld (in één geval zelfs tijdens de missie) dat ook hieruit geen enkel verband kan worden opgemaakt met de aanwezigheid van munitie met verarmd urani-

um in het gebied, zeggen de defensie-onderzoekers. Was die relatie er wel geweest, dan had de ziekte zich veel later moeten openbaren, redeneren zij.

Van Hoof zei dat leukemiegevallen in Nederland beter staan geregistreerd dan in sommige andere Europese landen, waardoor vervolgonderzoek goed is te doen. „Hoewel er in de wetenschappelijke studies geen aanwijzingen bestaan over een relatie tussen deze munitie en leukemie, bestaat er onrust over. En we doen alles om die onrust weg te nemen”, zei de staatssecretaris. Bij de meldpunten op defensie kwamen de afgelopen weken meer dan 200 telefoontjes binnen van ongeruste personeelsleden.

De munitie met verarmd uranium werd tijdens de oorlogen op de Balkan gebruikt om zwaar gepantserd straal te doorboren.

PAGINA 5: NAVO BEGINT ONDERZOEK

Ephimenco

11-1-2001

Joschka Fischer, daar zijn wij, linkse kinderen van de jaren zestig of zeventig, toch allemaal een beetje trots op. Een kwesite van nostalgische sentiment. Alsof een oude schoolkameraad na vijftientig jaar van stilte je ineens oppelt. Je herkent zijn stem en ziet hem weer voor je staan: gympies, spijkerbroek als een gatenkaas, vet haar over zijn schouderbladen en een joint in de mond. En dan zegt die oude makker terloops: overigens beste filfi, weet je dat ik gisteren tot minister ben benoemd in de nieuwe nationale regering? Dan springen de tranen in je ogen. Net als bij Daniel Cohn-Bendit toen hij hoorde dat Joschka namens de Groenen minister van buitenlandse zaken in de Bundesregiering zou worden. Is het niet geweldig dat een oude stoeplekenaar en vagebond het zover kan schoppen? Is dit niet het bewijs dat onze turbulente generatie in feite geniaal was? Tuuhijk was Joschka in die tijd meer dan turbulent. Een beetje meppen, een beetje proletarisch winkelen en aan de rand van het terroristische balanceren. Nou en? Kunnen we niet eindelijk het vertelden laten rusten in plaats van die foto's van Joschka te publiceren die een politiemannetje in elkaar slaat? Want, dat moet gezegd worden, se-lectief zijn we wel. Er is geen sprake van, bijvoorbeeld, om het verleden van Jorge Zorreguieta te laten rusten. Beide gevallen, weet ik, zijn niet met elkaar te vergelijken. Toch waren beide mannen objectieve medestanders van mensen die andere mensen hebben vermoord. Waarom dan die clementie voor Joschka en niet voor Jorge? Omdat de eerste publiekelijk afstand heeft genomen van zijn verleden en de tweede nog steeds niet. Bovendien is Joschka slimmer dan Jorge en heeft meer gevoel voor symboliek en kent de invloed van de media. Bergsterren heeft hij die agent die hij in 1973 heeft geslagen plots gebeld. Het gesprek verliep in een vriendelijke atmosfeer: „Waar wacht die Zorreguieta nog op? Waarom niet eindelijk onze twijfels wegnemen en het advies van acht progressieve christelijke organisaties uit Nederland opvolgen? Waarom komt die ontmoeting met de Argentijnse 'Dwaze Moeders' er niet, waarin Jorge zijn spijt over zijn verleden kan betuigen? Wie zal hem duidelijk maken dat achter onze strugge principes een grote gevoeligheid voor symbolen en gebaren schuilt?”

Sylvain Ephimenco

Verarmd uranium en de stembus

10-1-2001

Munitie

Wils Rebergen

AMSTERDAM - Liefst drie Portugese ministers zijn naar Kosovo afgereisd om daar persoonlijk onder de struiken te kijken hoe het is gesteld met de 'DU-vervuiling', door munitie met verarmd uranium. De bezorgheid geldt de eigen vredessoldaten, maar lijkt vooral ingegeven door de aanstaande verkiezingen in Portugal. Ook in andere landen speelt de stembus.

'Verarmd uranium' is het item in de campagne voor de presidentsverkiezingen van zondag in Portugal. President Jorge Sampaio, socialist en dé favoriet bij de stembusgang, probeert het hoofd koel te houden, net als zijn partijgenoot en premier Antonio Guterres. Maar dat valt niet mee.

Drie linkse kandidaten hebben het ontslag geëist van generaal Antonio Martins Barreto, Portugals chef-staf. Voor de televisie 'bestond die het' de angst

overdreven te noemen dat de dood van de Portugese korporaal Hugo Paulino met verarmd uranium te maken had. De vredessoldaat stierf zes maanden geleden, na zijn terugkeer uit Kosovo. De generaal achtte het niet uitgesloten dat 'Belgrado' achter die verhalen over DU zat.

Premier Guterres weigerde Martins Barreto de laan uit te sturen, maar heeft wel ingestemd met een gezondheidsonderzoek onder de tienduizend Portugezen die op de Balkan hebben gediend. Verder moest er een gewichtige delegatie naar

Kosovo, waar nog 300 man gelegerd zijn, om poolshoogte te nemen.

En dus loopt daar minister van defensie Julio Castro Caldas rond, samen met minister Severiano Teixeira (binnenlandse zaken) en de minister van technologie en wetenschap, Mariano Gago. Een heel team van experts doet metingen. De president van het Portugese instituut voor kernonderzoek zal persoonlijk de monsters mee naar huis nemen om ervoor te zorgen dat vervolgonderzoek kan beginnen als de delegatie vandaag terugkeert.

Ook hier is de zaak uitgegroeid tot een grote politieke kwestie: in Italië zijn parlementsverkiezingen in april. De Italiaanse Volkspartij, een coalitiepartner van premier Amato, wil dat munitie met verrijkt uranium wordt verboden en de voorraden vernietigd. De Groenen, die ook deel uitmaken van de coalitie, geloven dat politici en officieren informatie over de zaak onder zich hebben gehouden. En rechts, dat voorstaat in de peilingen en regerend centrum-links graag in de problemen brengt, eist een parlementair onderzoek. Er klinkt zelfs de roep: Italië uit de Navo.

De regering-Blair heeft tot nu toe steeds het been stijf gehouden in de DU-kwestie. Jarenlang hebben Britse soldaten met gezondheidsproblemen uit de Golfoorlog gezeurd om erkenning en onderzoek. Uitgesloten. Lang hebben de Britten zich stilgehouden in het aanzwellende Europese koor over het DU-gevaar, en nog steeds zegt Londen dat er niets aan de hand is. Maar toch komt er een onderzoek. Blair wil alle risico's uitsluiten: waarschijnlijk in mei zijn er verkiezingen. Labour staat er riant voor, maar je weet nooit.

Experts en ambassadeurs van de negentien Navo-lidstaten treffen elkaar vandaag in Brussel. EU-ambassadeurs zullen de kwestie eveneens bespreken. De Amerikaanse en Europese standpunten over de kwestie behelzen sterk uiteen te lopen. Bondskanselier Schröder van Duitsland voegde zich gisteren bij voorzitter Prodi van de Europese Commissie in de eis dat voortaan moet worden afgezien van het gebruik van munitie met verarmd uranium (DU). Het waren de Amerikanen die de munitie gebuikten bij luchtaanvallen in Bosnie (1995) en in Kosovo (1999). Washington voelt er niets voor de omstreken DU-

Ook Servische grond te heet voor Milosevic

BELGRADO - De vroegere Joegoslavische president Milosevic kan in Servië niet meer rustig op een eventuele politieke terugkeer wachten. Want ook in eigen land wacht hem vervolging, zo blijkt uit uitspraken van de nieuwe leiders in Belgrado. Ook voor oorlogsmisdaden.

De beoogde nieuwe minister van justitie, Vladan Batic, kondigde gisteren aan dat Milosevic mogelijk in Servië vervolgd zal worden wegens oorlogsmisdaden. En het openbaar ministerie in Joegoslavië heeft al een onderzoek geopend naar wanbestuur en corruptie door de ex-president.

Uitlevering aan het Joegoslavische Tribunaal in Den Haag, waar het hof om heeft gevraagd, is nog niet bespreekbaar voor de nieuwe president Kostunica. Maar volgens Vladan Batic wordt er steeds meer gesproken over berechting in Belgrado op basis van de aanklachten van het tribunaal. „Een lokaal gehouden proces wordt steeds meer genoemd als een realistische mogelijkheid,” aldus Batic.

De VS hebben bij monde van minister van buitenlandse zaken Albright al gezegd niet tegen een berechting van Milosevic in eigen land te zijn. Voorwaarde is dan wel, dat het proces plaats heeft onder jurisdictie van het Joegoslavische Tribunaal. „Er moet internationale gerechtigheid komen”, aldus Albright. Maar het tribunaal zelf blijft vasthouden aan berechting in Den Haag en dringt aan op Milosevic' uitlevering.

- Lees door op pagina 13
- Pagina 7: Schröder wil verbod

Kosovo, ze hadden beter moeten weten

ROBERT FISK

LONDEN - Op een gure namiddag, veertien maanden geleden, parkeerde ik mijn auto naast een oude Ottomaanse brug bij Djakovica in het zuiden van Kosovo. Op deze plek hadden amper een halfjaar daarvoor Navo-vliegtuigen een konvooi Albanese vluchtelingen bestookt. De Navo-munitie, wist ik, bevatte verarmd uranium. En nu, precies op de plek waar een projectiel een hele familie op een tractor aan flarden had geschoten, hadden vijf Italiaanse Kfor-soldaten hun controlepost ingericht. Hun pantservoertuig stond half op de krater.

Ik probeerde de militairen te waarschuwen dat de krater waarschijnlijk radioactief besmet was. Ik vertelde ze over het verarmde uranium en over de Irakese kinderen die kanker hadden gekregen nadat bij hen in de buurt zulke munitie was gebruikt. Een jong soldaatje lachte me uit. Die verhalen kende hij wel, zei hij. Maar de Navo had gezegd dat de soldaten niets van het verarmde ura-

nium te duchten hadden. Ik zei dat dat onzin was. "Maak je over ons maar geen zorgen," zei de soldaat.

Ze hadden beter moeten weten. Een paar weken eerder had een team van VN-experts - naar Kosovo gestuurd in het kader van dezelfde VN-resoluties als die op grond waarvan Kfor naar de provincie was gedirigeerd - de Navo gevraagd op welke plekken in Kosovo uraniummunitie was gebruikt. De Navo weigerde deze informatie te geven, wat mij niets verbaasde. De Navo had vanaf het begin van haar aanvallen op Servië gelogen over de uraniummunitie. Zoals Washington en Londen nog steeds liegen over de effecten ervan in Zuid-Irak tijdens de Golfoorlog in 1991. Britse tanks vuurden toen honderden uraniumkogels (en de Amerikanen zelfs duizenden) af op Irakese voertuigen. Als zulke kogels door de zware pantservoertuigen dringen, verdampen ze, waarbij een radioactieve nevel vrij komt.

Europa wil DU-munitie kwijt, VS niet

Volgens WHO is het risico van verarmd uranium heel gering

GENEVE, BRUSSEL - De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) acht het vrijwel uitgesloten dat het gebruik van munitie met verarmd uranium in Bosnie en Kosovo de oorzaak is van leukemie bij VN-militairen. Toch houden zowel de Navo als de EU vandaag een vergadering om het gebruik van de gewraakte munitie te bespreken.

Experts en ambassadeurs van de negentien Navo-lidstaten treffen elkaar vandaag in Brussel. EU-ambassadeurs zullen de kwestie eveneens bespreken.

De Amerikaanse en Europese standpunten over de kwestie behelzen sterk uiteen te lopen. Bondskanselier Schröder van Duitsland voegde zich gisteren bij voorzitter Prodi van de Europese Commissie in de eis dat voortaan moet worden afgezien van het gebruik van munitie met verarmd uranium (DU).

Het waren de Amerikanen die de munitie gebuikten bij luchtaanvallen in Bosnie (1995) en in Kosovo (1999). Washington voelt er niets voor de omstreken DU-

wapens uit de roulatie te nemen.

Bondskanselier Schröder eist dat de Navo 'volledige openheid' betracht. Premier Guterres van Portugal zei gisteren glashard de informatie die de Navo tot dusver heeft vrijgegeven niet te vertrouwen. Italië is boos dat de VS in het geval van Bosnie niet hebben gewaarschuwd dat er DU-munitie was ingezet. In het geval van Kosovo heeft de Navo wel gewaarschuwd en is achteraf een kaart vrijgegeven waarop staat waar de DU-kogels en -granaten terecht zijn gekomen. Voor Bosnie bestaat zo'n kaart nog niet.

Er zijn negentien verdachte stoffgevallen (niet allemaal aan leukemie) onder de tienduizenden manschappen die in Bosnie en Kosovo hebben gediend.

Volgens de arts Repachtoli van de Wereldgezondheidsorganisatie is het uitgesloten dat DU-stof de oorzaak is van de klachten onder militairen. Wel waarschuwt hij dat kinderen die in het stof spelen theoretisch een risico op kanker lopen, door vergiftiging met ingedamd uranium, niet door straling.

Een Portugese onderzoeker meet de straling op het wrak van een Servische tank in Klinja, Kosovo.

FOTO EP

buitenland

dinsdag 9 januari 2001

Alleen proces in eigen land schoont Servië van Milosevic

Milosevic moet niet in Den Haag, maar ook in eigen land berecht worden. Alleen dan ontdekt het Servische volk zich van het imago van internationale paria. Alleen dan kan het volk afrekenen met jarenlange uithuizing en onderdrukking door een dictator.

Joegoslavië
Goran Tkalijs

De aanklager van het Joegoslavië-Tribunaal, Carla del Ponte, blijft vasthouden aan de beslissing om voormalig president van Joegoslavië Slobodan Milosevic in Den Haag te berechten. Een paar zittingen kunnen zich volgens Del Ponte wel in Belgrado afspeelen, maar de hoofdzitting moet in Den Haag zijn. President Kostunica van Joegoslavië ziet het niet zitten. En terecht.

Hoewel Kostunica wel wil samenwerken met het tribunaal in Den Haag, is hij niet bereid Milosevic uit te leveren. Hij is eerder voorstander van berechting van Milosevic in eigen land. Inmiddels is het openbaar ministerie van Joegoslavië al een onderzoek begonnen naar wanbeheer en corruptie door de ex-president. En namens de nieuwe regering van Servië, onderdeel van Joegoslavië, heeft de beoogde minister van justitie, Vradan Batic, aangekondigd dat Milosevic in Servië ook voor oorlogsmisdaden zal worden vervolgd.

Eigenlijk zouden twee processen tegen de voormalige dictator moeten worden gevoerd, maar dat kan nu eenmaal niet. Het probleem van het naar Den Haag halen van Milosevic wegens oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid, is dat hij dan niet meer voor dezelfde kwesties door zijn eigen volk berecht kan worden.

Tijdens de tien jaar durende dictatuur van Milosevic is een half miljoen Serviërs uit Kroatië weggejaagd. De meeste van hen verbleven nog steeds als vluchteling in Republika Srpska in Bosnië of in Servië en Montenegro. Hun terugkeer is moeilijk: in Kroatië kunnen ze bijna allemaal een proces tegen zich verwachten wegens nationaal verraad of oorlogsmisdaden. Van de 200.000 Serviërs die in Kroatië zijn

gebleven, zijn de meeste door een heel van discriminatie gegang tot ze de status van tweedetrangs burger konden bereiken. In Bosnië zijn twintigduizend Serviërs vermoord en vele duizenden onthemd. In een oorlog die de Serviërs uiteindelijk hebben verloren. De Serviërs zijn beschuldigd voor de vele oorlogsmisdaden in Bosnië, waaronder tot een internationale paria. Milosevic kwam als de laatste neder- vlichtheligen die na de derde verloren oorlog van Milosevic (deze keer tegen de NaVo) Kosovo moesten verlaten, zijn de orgewenste gasten in een straatarm Servië geworden.

Onder Milosevic waren Serviërs voor bijna een decennium buitengesloten van alle internationale contracten: geen zertel voor Joegoslavië in de Verenigde Naties, geen toegang tot financiële

Collectief afscheid van suïcidale politiek

bronnen als de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en daarbovenop een handelsembargo voor Joegoslavië opgesteld door de Verenigde Naties en de Europese Unie. Milosevic was de baas van een geïsoleerd land met een corrupt systeem. Samen met buitenlandse sancties zorgde hij voor een sterk verpauperd Joegoslavië, zozeer dat Servië en Montenegro nu een van de armste landen van Europa vormen.

Goran Tkalijs, uit Servië afkomstig, is jounalist.

president Milosevic in 1997

FOTO REU

Leukemie velt weer soldaat

In Italië is politieke beroering ontstaan over soldaten die overleden zijn aan leukemie, soldaten die hebben deelgenomen aan vredesmissies.

Door onze correspondent MARCEL RIENDIJKER
ROME, 3 JAN. In Nederland zijn tot nu toe twee slachtoffers bekend, maar in Italië blijkt een zesde soldaat die heeft deelgenomen aan vredesmissies in Bosnië en Kosovo, aan leukemie te zijn overleden. Kabinet en leger top worden ervan beschuldigd laconiek en onzorgvuldig te hebben gereageerd op de gezondheidsrisico's van onder andere het gebruik van munition met verarmd uranium.

Begin november is een Siciliaanse soldaat aan een virulente vorm van leukemie gestorven, zo is gistermiddag bekend geworden. Hij had in 1998 twee keer dienstgeaan in Bosnië, in totaal zeven maanden. Artsen proberen vast te stellen of er een verband is met de radio-actieve munition en/of met de benzendampingen waarvan deze soldaat vaak is blootgesteld bij het schoonmaken van wapens.

Zeker waarschijnlijk is dat de soldaten hebben na missies in Bosnië en Kosovo een vorm van kanker gekregen. Zes van hen zijn er nu overleden. Daarnaast zijn er twintig andere verdachte ziektegevallen. De Italiaanse militaire procureur, Antonio Intelsano, is een onderzoek begonnen naar de gevallen of de legertop soldaten voldoende heeft gewaarschuwd voor bepaalde gezondheidsrisico's.

Minister van Defensie Sergio Mattarella zal morgen een bezoek brengen aan de Italiaanse eenheden in Bosnië en Kosovo. De reis was al eerder gepland, maar de minister zal nu vooral problemen die militairen gerust te stellen.

De bewissman zei vanmorgen in de *Corriere della Sera* dat Italië op politiek niveau pas vorige maand informatie heeft ontvangen over het gebruik van kogels met verarmd uranium, die ook door het metaal van pantserwagens heen kunnen dringen. Hij heeft eerder gesuggereerd dat de delicten niet of onvoldoende heeft in-

Toenemende zorgen over gezondheid van deelnemers aan vredesmissies

Justiële beroving over de ze afname groot snel. De Italiaanse Volksparl, een coalitiepartner van premier Amato, wil dat alle munition met verrijkt uranium onmiddellijk uit de depots wordt verwijderd. De partij pleit ook voor een algemeen verbod op het gebruik van munition met verrijkt uranium. Een andere coalitiepartij, de Groenen, zegt dat een aantal poli-

telijk over gezondheidsrisico's voor de soldaten die op basis van vrijwilligheid deelnemen aan vredesmissies.

Mattarella heeft een commissie ingesteld die verdachte ziektegevallen moet onderzoeken. Het is onduidelijk wanneer deze commissie met een rapport komt. Sinds 1995 hebben ongeveer 60.000 Italiaanse militairen deelgenomen aan vredesmissies in-

ti en hoge officieren bewust informatie hebben achtergehouden, en wijst daarbij onder andere naar oud-minister van Defensie Carlo Scognamiglio.

De rechtse oppositiepartij Nationale Alliantie pleit voor een parlementair onderzoek. Volgens Kamerlid Giovanni Alemanno is dat weliswaar een instrument, maar is het noodzakelijk. "De ervaring heeft ons geleerd dat de administratieve of ministeriële onderzoeken vol onnuttige zittingen icoeren als er militaire belangen op het spel staan die zijn verbonden met de Atlantische Alliantie."

De kleine Radicale partij wijf het probleem van de ziekte soldaten aan de orde stellen bij Javier Solana, verantwoordelijk voor het buitenlandse beleid van de Europese Unie, om een beter beeld te krijgen van de situatie in andere landen.

De Italiaanse crisissteer rondom leukemie weerspiegelt een breed Europees bezorgdheid over het toenemend aantal zieke militairen. Frankrijk, België en Spanje zijn inmiddels bezig met een onderzoek. De Nederlandse staatssecretaris Van Hoof (Defensie) heeft toegezegd deze onderzoeken met „grote aandacht te volgen". Tegelijkertijd heeft hij opdracht gegeven na te gaan welke van de straggewallen onder uitgezonden militairen te wijten zijn aan leukemie.

Defensie-onderzoek leukemie

Verband met verarmd uranium nooit aangetoond

Van onze redactie politiek DEN HAAG - Het ministerie van defensie in Den Haag onderzoekt momenteel hoeveel militairen aan leukemie lijden. Volgende week hoopi staatssecretaris Van Hoof op een rij te hebben of er meer leukemiepatiënten onder de Balkan-gangers zitten dan de twee militairen die eerder overleden.

Zelfs als dat het geval is, dan zijn de onderzoekers nog niet verder met de grote vraag of de kanker gevallen een relatie hebben met het in Bosnië en Kosovo afgeschoten wapenruit dat voorzien was van verarmd uranium.

"Dat is nooit aangetoond", zegt ook woordvoerder J. Arts van de militaire vakbond Acom. De bond juist elk extra onderzoek wel toe, en is ook niet ontvreden over de manier waarop het ministerie van defensie met de leukemie-kwestie bezig is. Maar de Acom vreest dat het niet veel nieuwe inzichten zal opleveren.

De Acom vroeg al jaren geleden om strikte voorzorgmaatregelen voor militairen die zijn gestationeerd in de gebieden waar de minitersten liggen. Afbliven, is het belangrijkste advies. Nederlandse soldaten die waren geleerd in Oranovac in Kosovo, hadden hun basis op een kilometer of twintig van een belangrijk doelgebied voor dit soort granaten, die gemaakt zijn om zwaar gepantserde tanks en andere doelen te doorboren.

Defensie onderzocht al eerder zes militairen die in Kosovo in aanklag kwamen met een afgeschoten verarmd uraniumgranat. Bij hen is geen inwendige straling waargenomen.

Volgens Arts kan Defensie geen laksheid worden verweten bij het speuren naar leukemie-gevallen in Nederland. Net als in andere Europese landen heeft defensie al veel op eigen houtje laten onderzoeken. Later deze maand komen in Brussel militaire geneeskundigen uit de NAVO-landen bijeen in een poging al die onderzoeken te bundelen tot één nieuw internationaal onderzoek.

Niet alleen bij de leukemiegevallen blijft het grote probleem moeilijk aantoonbaar tenzij is brengen tot hun uitzending in het buitenland. Defensie in Nederland had al eerder te maken met zieke Cambodij-gangers-manniers die kampen met een complexe mix van klachten, variërend van slapeelousheid tot concentratieproblemen.

Om in die toekomst dit soort ziektebeelden gefichter te kunnen onderzoeken, kregen alle militairen die vorige maand naar de VN-missie in Eritrea zijn gezonden een zogenaamde "niet-me-geveldehad van een militair vast te leggen vóór zijn uitzending, hopen defensie-artsen meer houvast te hebben wanneer zich later klachten voordoen.

MEER NIEUWS OP PAGINA 5

DECEMBER 2000

bereid zouden zijn hem te dreigen met wat hij het ergste vreest: het Haagse tribunaal, dat hem verdenkt van oorlogsmisdaden. Het dreigement heeft blijkbaar geen indruk gemaakt. Volgens peilingen kan deze SPS van Milosevic echter op niet meer dan 10% van de stemmen rekenen. Gisteravond, 25 november, zond de TV een héél klein stukje van dat speciale congres van de SPS uit. Milosevic noemde volgens de vertaling, het Tribunaal in Den Haag een SA proces. Hij zal bedoeld hebben een proces van een "Volksgerichtshof". De SA was onder de nazi's de *Sturmabteilung*. In de volgende uitzending maakt de men bekend dat Milosevic weer tot

voorzitter van de SPS was gekozen. Ook maakte men die avond bekend dat veel slachtoffers van Milosevic niet meer te vinden waren. Men sprak nu van veel minder omgekomenen. De wilde ogen en verwarde haren van de presentatoren maakten de indruk van mensen die wanhopig aan het zoeken waren naar de zoekgeraakten. Een zorgelijke situatie gezien de first strike (eerste klap) die de NAVO sinds 19 mei 2000 meent te kunnen uitdelen in een "humane oorlog". Pax Christi besteedt in zijn nieuw uitgekomen blad ook aandacht aan Milosevic. "Servië van uitsluiting tot integratie" luidt de kop. Een paar zinnen zijn tekenend. "Het Milosevic-regime

is gevallen. Pax Christi heeft daar met de Servische oppositie en vele anderen zeker tien jaar naar uitgekeken." Lees. Aan gewerkt! En de laatste zin van de inleiding: "Ook deze fluwelen omwenteling was een feit."

Over enige tijd zullen er wel hongertochten naar Servische kindertjes gaan omdat hun ouders geen geld meer voor ze hebben. Wij denken dat, gezien eerdere uittalingen van Mient Jan Faber, Pax Christi de "eerste klap" ook zal goedkeuren. Maar laat ze bedenken dat atoom-straling niet bij een grens stopt.

□ A. van Luttkhuizen-de Vries

Naschrift redactie

Wiemer is enthousiast over het boek "Kriegsverbrechen", waarvan hij bovenstaand een korte recensie geeft. Er is nu geen tijd om meer te schrijven. Het boek is in het Duits, dat is voor velen jammer. U kunt het bestellen bij Targets.

Hieronder een paar opmerkingen betreffende Milosevic/Servië. In Trouw een artikel van Nicole Lucas over: De toekomst van Slobodan Milosevic. Wat voorspellingen over de uitslag van de verkiezingen van 23 december aanstaande. Over een kleine maand weten we of die uitkwamen. De krant Nedeljni Telegraf heeft volgens Nicole Lucas gemeld dat er héél veel druk is uitgeoefend op de ex-president om zich stiltejes terug te trekken. Het blad citeert een anonieme bron, (altijd een sterk bewijs van "de democraten"), die zegt dat critici van Milosevic zelfs

Kremlin kwaad over reis Solana

'NAVO voert geheim beleid anti-Rusland'

MOSKOU, 13 FEBR. Het Kremlin heeft gisteren de NAVO en NAVO-secretaris-generaal Solana beschuldigd een geheim anti-Moskou-beleid uit te voeren. De woordvoerder van president Jeltsin zei dat Solana „onopgehelderde, heimelijke” doelen heeft bij zijn bezoek aan vroegere Sovjet-republieken.

Solana maakt deze week een reis langs Moldavië, Georgië, Armenië en Azerbajdzjan, waarmee Moskou de banden wil versterken. De reis heeft Russische ergernis over oostelijke uitbreiding van de NAVO vergroot. „Het Westen als geheel, en de NAVO in het bijzonder, is tegen enige vorm van politieke of militaire integratie tussen de nieuwe onafhankelijke staten — de republieken van de voormalige Sovjet-Unie — vooral wanneer dit geïnitieerd wordt door Moskou”, zei Jeltsins woordvoerder.

NAVO-functionarissen reageren snel. „De NAVO vindt helemaal niet dat de verhouding tussen deze landen en de NAVO en de verhouding tussen deze landen en Rusland elkaar wederzijds uitsluiten”, zei een NAVO-functionaris. Later verdedigde Solana

zelf zijn recht om leden van het Partnerschap voor Vrede te bezoeken, dat opgezet is om nauwere banden met de landen van het vroegere Oostblok te smeden. „Ik zie niet waarom een bezoek aan deze landen moet worden geïnterpreteerd als een geheime agenda van de NAVO”, zei een zichtbaar geïrriteerde Solana in de Armeense hoofdstad Jerevan. Het voorval past in de sfeer van groeiende irritaties en de steeds scherper uitlatingen van Rusland over uitbreiding van de NAVO. Afgelopen dinsdag bereikte de Russische campagne een nieuw hoogtepunt door een uitlating van een hoge functionaris die zei dat Moskou klaar zou moeten zijn om als eerste kernwapens te gebruiken bij een aanval van buitenaf met conventionele wapens. (Reuter, AP)

Onrust groeit in Navo-lidstaten

Verarmd uranium
redactie buitenland

AMSTERDAM - Hoewel duidelijke aanwijzingen voor een verband tussen verarmd uranium en gezondheidsproblemen nog altijd ontbreken, is in veel Europese

landen onrust ontstaan over het 'Balkansyndroom'. In Italië overleed deze week een zesde Kosovo-veteraan aan leukemie (op in totaal 35 000 Italiaanse vredesmilitairen). Rome heeft besloten alle militairen die op de Balkan hebben gediend, te laten onderzoeken.

'Balkansyndroom' is de verzamelterm voor gezondheidsklachten die mogelijk samenhangen met militaire activiteiten op de Balkan. De belangrijkste bron van de klachten zou verarmd uranium in munitie en raketten zijn, die werden gebruikt bij de operaties in Bosnië en Kosovo. De laatste we-

ken is er vooral aandacht voor gevallen van leukemie, maar bijvoorbeeld in België wordt ook gewezen op andere klachten. Zo schrijft *De Standaard* over 'een vreemde combinatie van oververmoeidheid, depressies en huidirritatie'. Deskundigen benadrukken dat er geen hard bewijs is voor een verband tussen gezondheidsklachten en het gebruik van verarmd uranium in munitie, maar de onrust groeit. Spanje, Portugal, Griekenland en andere landen hebben onderzoeken aangekondigd. Voorzitter Romano Prodi van de Europese Commissie liet gisteren weten dat hij een verbod wil op met uranium versterkte wapens, als deze maar het 'geringste risico' opleveren. Italië wil een onderzoek in Navo-verband. Over leukemieslachtoffers zijn er de volgende cijfers. In Nederland zijn twee ex-vredessoldaten overleden aan leukemie. Eén had gediend in Kosovo en de ander in Bosnië. Van 13 000 Belgische soldaten die sinds 1992 op de Balkan hebben gediend, kregen er negen verschillende vormen van kanker. Vijf zijn inmiddels overleden. In Spanje is er één leukemieslachtoffer op 32 000 Bosnië- en Kosovo-gangers. Frankrijk meldde gisteren dat vier oud-Balkangedienden op dit moment in het ziekenhuis worden behandeld wegens leukemie.

België heeft alle Balkanveteranen een formulier gestuurd, waarop ongeveer één op de tien respondenten klachten zou melden als lusteloosheid, slapeloosheid en huidirritaties. Een vervolgonderzoek op basis van de enquête wordt eind deze maand gestart. In Spanje is dinsdag in verschillende ziekenhuizen onderzoek van alle oud-Balkanmilitairen begonnen, en ook Portugal gaat zo'n onderzoek doen.

Het VN-milieubureau Unep is al enkele maanden bezig met een onderzoek naar gezondheids- of milieugevolgen van het gebruik van verarmd uranium tijdens het Kosovo-conflict. Een team van internationale experts heeft onder meer monsters genomen op 13 plaatsen in het zuiden en westen van Kosovo, waar volgens de Navo munitie met verarmd uranium is gebruikt. Het eindrapport van het Unep-team komt waarschijnlijk volgende maand. De Wereldgezondheidsorganisatie ziet in Kosovo geen toename van het aantal gevallen van leukemie. In Bosnië meldden sommige experts wel een groeiend aantal leukemie- en kankerpatiënten, al zeggen ook zij dat het verband met het verarmd uranium niet duidelijk is.

Een Joegoslavische legerwoordvoerder beweerde gisteren dat vijf regio's in Servië en Montenegro, buiten Kosovo, besmet zijn geraakt met verarmd uranium tijdens Navo-acties in 1999. Het Amerikaanse leger, dat als enige met uranium verharde munitie gebruikte in Bosnië en Kosovo (12 000 resp. 31 000 stuks), ontkent dat er gezondheidsrisico's zijn.

Leukemie soldaten: wel opvallend, niet verklaard

Verarmd uranium
Sander Beckers

AMSTERDAM - Het is inderdaad opmerkelijk dat twee Nederlandse militairen, die dienden in Bosnië, aan leukemie zijn overleden; gemiddeld sterft jaarlijks maar één op de honderdduizend jongemannen aan leukemie. Maar deskundigen plaatsen vraagtekens bij de link met verarmd uranium.

Hoewel het gevaar van uranium uitbreid is onderzocht, is nooit een oorzakelijk verband met leukemie gevonden. Het Amerikaanse Institute of Medicine concludeerde onlangs dat soldaten die in de Golfoorlog blootgesteld waren aan verarmd uranium, niet vaker kanker hebben gekregen dan anderen. Logisch: verarmd uranium, met een vervaltijd van 4,5 miljard jaar, geeft erg weinig straling af, die bovendien niet door de huid dringt. Als de stof buiten het lichaam blijft, is er dus geen gevaar.

Ook na inslikken of inademen van uraniumgruis meldt de wetenschap weinig ernstigs. Verarmd uranium is een zwaar metaal, en heeft een giftig effect. In zeer hoge concentraties kan het de nieren en de lever aantasten, en misschien zelfs de longen. Maar de lange-termijnrisico's zijn gering: het meeste verdwijnt via de urine en de ontlasting.

De Gezondheidsraad brengt eind februari een rapport uit dat het gevaar van verarmd uranium relateert. Het wijst vermoede-

lijk ook op de Sellafield-affaire, waarbij rond een Britse opwerkingsfabriek in korte tijd vier kinderen leukemie kregen. Vele weten dat aan de straling waaraan de vaders als werknemers hadden blootgestaan. Maar de huidige hypothese wijt de leukemie aan een virus, geïntroduceerd door de vele immigranten die in de centrale werkten.

Het is dus denkbaar dat de soldaten die nu leukemie hebben gekregen, slachtoffer zijn van iets anders dan verarmd uranium. Andere oorzaken, als contact met chemische stoffen, zijn evenmin hard te maken. Benzeen is zo'n verdachte stof. „Een enkele keer lijkt onderzoek op een duidelijke relatie met de ziekte te wijzen, een volgende studie zwakt dat weer af. En dat geldt eigenlijk voor talloze verdachte stoffen”, reageert een arts van het Nederlands kankerinstituut.

Een uitzondering lijkt de verhoogde kans op leukemie na een chemokuur. Dat verhoogde risico, eventueel door de combinatie met bestraling, kan langere tijd aanhouden.

Dat spanning het immuunsysteem ontregelt, wat leidt tot verminderde afweer tegen leukemie, wil er bij een psychosociaal oncoloog van het kankerinstituut niet in. „Het blijkt al zeer moeilijk aan te tonen dat de immuniteit echt ernstig onder stress te lijden heeft. En die verminderde afweer zou dan weer specifiek leukemie moeten veroorzaken: het is me te ver gezocht.”

Milošević heeft een rein geweten

BELGRADO, 13 DEC. Slobodan Milošević, oud-president van Joegoslavië, heeft „een rein geweten” en maakt zich geen zorgen over zijn berechting.

Dat zei hij in een vraaggesprek op een Servische televisiezender, het eerste sinds zijn aftreden op 5 oktober. „Ik kan rustig slapen”, zo verzekerde Milošević. Het VN-tribunaal in Den Haag, dat hem zoekt wegens oorlogsmisdaden, vreest hij niet. Hij erkent het ook niet, want het tribunaal is een „politiek instituut dat deel uitmaakt van het mechanisme van genocide tegen de Servische natie”. Ook beschuldigingen als zou hij honderden miljoenen dollars hebben verzameld op buitenlandse bankrekeningen — een zaak die hem op een proces voor de Joegoslavische justitie te staan kan komen — boezemen hem geen vrees in. „Het is allemaal onzin. [De beschuldigingen] dienen alleen om mij te compromitteren en te sataniseren.” Volgens Milošević heeft niemand het recht te oordelen over zijn regime. „Men snapt niet dat het decen-

nium achter ons alleen kan worden beoordeeld door de geschiedenis, of, zoals een gelovige zou zeggen, door de Almachtige.” Dat de Serviërs hem in september wegstonden is volgens Milošević ook niet waar. „Die verkiezingen werden gehouden onder buitenlandse druk, onder de dreiging van een invasie en sancties”. Ze konden aldus „de wil van het volk niet weergeven”. Milošević rekent nu op de kiezers die merken dat niet beter gaat dan vroeger. „Ik hoef de burgers van dit land niet te vertellen hoe duur voedsel is, hoe hoog hun lonen zijn. Simpel gezegd: zou er iemand zijn die niet ziet hoeveel slechter het gaat in vergelijking met eind september?”

De Servische politie heeft gisteren een oud-medewerker van Milošević voor verhoor opgepakt. Mihajl Kertes, lang een van Milošević' belangrijkste en trouwste vrienden, zei onlangs dat Milošević' socialistische partij haar activiteiten financierde door de Joegoslavische douanedienst te chanteren. (Reuters, AFP, AP)

Duits onderzoek naar ziekten bij vredesmilitairen Kosovo

Duitsland onderzoekt zijn militairen op het zogeheten Balkansyndroom. Dat heeft het ministerie van defensie in Berlijn gisteren toegegeven.

Medici bekijken sinds vorig jaar of Duitse militairen die in Kosovo hebben gediend gevolgen ondergaan van blootstelling aan straling uit verarmd uranium. Dat materiaal wordt gebruikt om kogelpunten te verharden. In België, Spanje en Italië bleken in totaal

enige tientallen militairen die op missies in Bosnië en Kosovo waren geweest, te zijn gestorven aan leukemie. Er wordt een verband met het verarmde uranium vermoed. In Duitsland heeft men tot nu toe overigens nog geen enkel

ziektegeval kunnen koppelen aan de aanwezigheid van verarmd uranium. Ook een Nederlandse Bosnië-ganger is overleden aan leukemie. In Kosovo waren de Nederlanders gelegerd in hetzelfde gebied als de Duitsers.

Todorović

DEN HAAG, 13 DEC. De Bosnische Serviër Stevan Todorović heeft vanmorgen een verrassende schuldbekentenis afgelegd voor het Joegoslavisch-tribunaal in Den Haag. Hij geeft toe dat hij zich als politiechef van Bosanski Samac in 1992/93 schuldig heeft gemaakt aan de etnische vervolging van moslims en Kroaten. (ANP)

Del Ponte: Milosevic moet wel naar Den Haag komen

AMSTERDAM - In een rechtszaak tegen Slobodan Milosevic kunnen een paar hoorzittingen in Belgrado worden gehouden, maar het proces zelf dient zich af te spelen voor het Joegoslavisch-Tribunaal in Den Haag. Dat heeft hoofdanklager Carla Del Ponte van het VN-hof geantwoord op het voorstel van de nieuwe regering in Belgrado om Milosevic op Joegoslavisch grondgebied te laten berechten door het tribunaal. Dat idee is deze week naar voren gebracht door minister van buitenlandse zaken Goran Svilanovic tijdens zijn bezoek aan Washington. Naar verluidt houdt zijn Amerikaanse (aftrappende) collega, Madeleine Albright, onverminderd vast aan de eis dat Milosevic en de zijnen worden uitgeleverd aan het VN-Hof in Den Haag. Del Ponte vindt ook dat daar niet aan kan worden getoet, maar „kan zich voorstellen dat een aantal zittende leden in Servië worden gehoord, maar geen getuigen van buiten Joegoslavië bij betrokken zijn”. In Den Haag wordt erop gewezen dat Del Ponte er naar streeft rechtszaken in de buurt van de

Ex-generaal Joegoslavië haalt uit naar Dutchbat

De Joegoslavische oud-generaal Radovan Radinovic heeft gisteren voor het Joegoslavisch-Tribunaal opnieuw felle kritiek geuit op het optreden van Dutchbat in Srebrenica.

De massamoord na de val van de enclave zou niet zijn gebeurd, als de vertrekkende moslimbevolking 'op een behoorlijke manier was geëscorteerd' door de Nederlandse VN-soldaten, zo zei Radinovic. Er was volgens hem namelijk geen plan van het Bosnisch-Servische leger om duizenden moslims te vermoorden. Dat hebben 'individuen' van leger en politie gedaan. Als in elke bus met moslims een Dutchbatter had gezeten, was

de massamoord voorkomen. Doordat die 'individuen' zonder pottenkijkers hun gang konden gaan, kwam het tot "verschillende criminele handelingen die ik zelfs meer veroordeel dan u". zei Radinovic tegen de Engelse aanklager Andrew Cayley. "Elke eerbare Serviër draagt nu een deel van dat stigma met zich mee." De gepensioneerde Joegoslavische generaal hamerde herhaaldelijk op zijn eer, die hij hoger acht dan zijn eigen leven en dat van zijn familie. Nederlandse officieren daarentegen verwijt Radinovic gebrek aan moed, ethiek, plichtsbef en eergevoel. Het kruisverhoor van Radinovic wordt vandaag voortgezet. (ANP)

Milosevic staat onder bewaking

BELGRADO - De Joegoslavische ex-president Slobodan Milosevic wordt 24 uur per dag bewaakt. Volgens de Servische minister van binnenlandse zaken Mihajlovic bewaken politie en militairen de woning van Milosevic „omdat ze moeten weten wat Milosevic doet en waar hij is”, en om hem te beschermen tegen 'premiejagers'. De Amerikaanse regering heeft 5 miljoen dollar beloofd voor informatie die tot de arrestatie van Milosevic leidt.

Ook Italië vraagt onderzoek Navo-uranium

ROME - In navolging van andere lidstaten wil ook Italië dat de Navo onderzoekt of de militairen zijn overleden door blootstelling aan verarmd uranium in Kosovo. De Verdragsorganisatie heeft verklaard 'alles te willen doen om Italië te helpen'. Het 'Balkansyndroom' staat op de agenda van een Navo-bijeenkomst op 10 januari. In Italië is een zesde soldaat, die in 1996 in Sarajevo was gestationeerd, aan leukemie gestorven. De autoriteiten onderzoeken twintig gevallen van soldaten die na uitzending naar de Balkan ziek zijn geworden. Ook Portugal, België, Spanje, Duitsland en de Scandinavische landen zullen soldaten laten onderzoeken die op de Balkan hebben gediend. Verarmd uranium wordt gebruikt om de koppen van kogels en raketten te verharden. (ANP)

Eis tegen Kordić: levenslang

DEN HAAG, 16 DEC. De aanklagers van het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in Den Haag hebben gisteren levenslang geëist tegen de Bosnische Kroaten Dario Kordić en Mario Cerkez. De twee waren tijdens de Bosnische oorlog respectievelijk vice-president van de Kroatische entiteit in Bosnië, 'Herczeg Bosua' en commandant van de Kroatische Defensieraad in de stad Vitez. De twee zijn aangeklaagd wegens moord, onmenselijke behandeling en vervolging van moslims. Hun misdaden tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden en schendingen van de Geneefse Conventies ten laste gelegd. (ANP)

Haags VN-tribunaal: Plavšić beschuldigd van genocide

2003

DEN HAAG, 11 JAN. Bijlana Plavšić, de vroegere president van de Servische Republiek in Bosnië, is „individueel verantwoordelijk” voor genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden.

Dat staat in de formele aanklacht van het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden die gisteren openbaar werd gemaakt toen Plavšić zich bij het tribunaal in Den Haag meldde.

Gisteren werd duidelijk dat tegen Plavšić al sinds april vorig jaar een geheime aanklacht van het tribunaal bestond. Ze is de enige in de vroegere leiding van de Bosnische Serviers tegen wie geen openbare maar een geheime aanklacht was uitgevaardigd.

Ze wordt op twee punten beschuldigd van genocide en medeplichtigheid aan genocide, op vijf punten van misdaden tegen de menselijkheid en op twee punten van schending van het oorlogsrecht en de Geneefse conventies over de bescherming van burgers in oorlogstijd. De aanklachten hebben betrekking op de jaren 1991 en 1992, toen Plavšić vice-president van de Servische Republiek was. Volgens de aanklacht wist ze dat niet-Serviers in Bosnië werden geëxecuteerd, gemarteld en op onmenselijke wijze gedetineerd, maar trad ze daar niet tegen op. Ze plande en beval moorden in een „campagne van etnische zuivering”, met de bedoeling een Groot-Servische staat te stichten – wandaden die waren bedoeld om, in hun geheel of ten dele, de Bosnische moslims en de Bosnische Kroaten „als nationale, raciale of religieuze groep te vernietigen”.

PLAVŠIĆ

Krajišnik blijft gevangene nummer 1

• *Vervolg van pagina 1* Plavšić zelf is voor de aanklagers veel minder interessant dan Krajišnik. Tijdens de Bosnische oorlog stond vice-president Plavšić voorop als het ging om verbale krachtspatsen: ze was niet voor niets de IJzeren Dame van de Serviers. Ze preee etnische zuivering, hoe moorddadig ook, als een „natuurlijk proces” en etnische zuiveraars als Arkan als grote patriotten en ze vond het zelfs niet erg als „zes miljoen Serviers in de oorlog worden gedood als de resterende zes miljoen Serviers in vrijheid kunnen leven”. Ze gaf zelf toe de meest radicale van alle Bosnisch-Servische leiders te zijn. Dat heeft haar nu een waslijst van aanklachten van het tribunaal opgeleverd. Die aanklachten liggen er ondanks haar politieke ommekeer ná de oorlog, toen ze als opvolger van Radovan Karadžić brak met zijn en haar eigen ultra-nationalisme en samenwerkte met de internationale gemeenschap bij de verwezenlijking van de vredesakkoorden van Dayton.

aldus de aanklacht. Ze liet die wandaden toe, aldus de aanklacht, en felicitteerde publiekelijk de mensen die zich aan die wandaden schuldig maakten. Plavšić wordt vandaag voorgeluid; haar advocaat Kristian Simić zei gisteren al dat zij zich „absoluut onschuldig” acht. Het proces zal in mei beginnen.

Hoofdaanklager Carla del Ponte preee Plavšić omdat ze zich vrijwillig bij het VN-tribunaal heeft gemeld. Ze voegde daar echter aan toe dat geen afspraken zijn gemaakt over strafvermindering of het elimineren van punten van de aanklacht in ruil voor die vrijwillige komst naar Den Haag of medewerking van Plavšić als getuige in processen tegen andere Bosnisch-Servische beklagden. „Er zijn Imet Plavšić] geen onderhandelingen geweest. Het enige contact vond plaats omdat ze zich vrijwillig wilde overgeven”, zo zei Del Ponte gisteren.

Advocaat Simić zei gisteren dat Plavšić naar Den Haag is gekomen omdat dat „de enige plaats is waar ze kan bewijzen dat ze niet schuldig is.” Hij voegde daaraan toe er bij de rechtters op aan te zullen dringen Plavšić niet in de Sevevinge strafgevangenis op te sluiten. De premier van de Servische Republiek, Milorad Dodik, liet gisteren weten dat zijn regering bereid is garant te staan voor Plavšić, opdat ze in samenwerking komt voor vrijlating op borgtocht. (AP, AFP)

Hoe radicaal ze ook was, anders dan de zwaargewicht Krajišnik was Plavšić tussen 1992 en 1995 niet direct betrokken bij de oorlogspanning. Plavšić was de jure de nummer twee van de Servische Republiek na Radovan Karadžić; Krajišnik was echter *de facto* de tweede man. Het Balkan Crisis Report van het Institute for War and Peace Reporting schreef vandaag dat Plavšić zich in de leiding van de Servische Republiek vooral bezighield met humanitaire zaken en dat ze de contacten van de leiding met met de Servische diaspora onderhield. Het Crisis Report citeert een voormalige hoge politiefunctaris in de Servische Republiek die Plavšić in een Joegoslavisch blad wat laaidunkend „maar een professor in de politiek” noemde die, „terwijl heel Bosnië overkookte, langs kloosters toerde met Linda Karadorjević”, de cega van een Servische prins. Niettemin: als getuige tegen Krajišnik kan Plavšić voor het tribunaal nog veel belangrijker zijn dan Todorović.

Joegoslavië, NAVO 'geen vijanden meer'

om Kosovo nooit gericht is geweest tegen het Servische volk.”

De Joegoslavische minister, als leider van de partij Burgeraliantie een van de kopstukken van de oppositie tegen het voormalige regime van Slobodan Milošević, gebruikte zijn bezoek vooral om te pleiten voor NAVO-stem bij de pogingen de orde en rust in het zuiden van Servië te herstellen.

In het grensgebied met Kosovo overheert een „Bevrijdingsteger” dat het gebied wil aansluiten bij Kosovo.

De Serviers worden bij de bestrijding van het guerrillalager gehinderd door het bestaan van een vijftien kilometer brede, gedomiteerde zone langs de grens met Kosovo. Binnen die zone mogen alleen lichtbewapende Servische politiemannen komen, waardoor de Albanese guer-

rilla er vrij spel heeft. De gedenriscerde zone is op last van de VO ingesteld aan het eind van de oorlog om Kosovo.

Svilanović wees er gisteren Brussel op dat „vrede en stabiliteit in de regio een topprioriteit van] grado is. Hij heeft het bestaan van de bufferzone eerder al ter sprake gebracht tijdens een bezoek a Washington.

In Belgrado is gisteren gemeld dat de Albanese in 2000 in het grensgebied zeventien mensen (negen burgers en acht politiemannen) hebben gedood en 41 hebben gewond (onder wie 34 politiemannen), wond (totaal 313 aanvallen en aanslagen. (AFP, Reuters)

Burcht van het absurde

door Rémi Ourdan

Servië heeft zich op 5 oktober via de stembus van dictator Slobodan Milosevic ontdaan, maar niet van het nationalisme. Een reis langs Servische intellectuelen: dansers van de Servische wals.

FOTO'S EPA, AP

16-12-2000

5 OKTOBER 2000, DE DAG DAT TIENDUIZENDEN MENSEN IN DE STRATEN VAN BELGRADO HUN REVOLUTIE VIERN. V.L.N.R.: EEN LID VAN DE JOEGOSLAVISCHE GEHEIME POLITIE KUST DE HAND VAN EEN ORTHODOXE PRIESTER.

Dedinje is een doodstille, nette, lommerrijke wijk, waar een zweem van geheimzinnigheid hangt. Hier hebben de hoogwaardigheidsbekleders gewoon uit de jaren van Tito, vervolgens de partijbonzen uit het tijdperk van de heerschappij van Slobodan Milosevic en zijn echtgenote Mirjana Markovic. Dedinje domineert Belgrado, Dedinje ruikt de macht. In een laan met klinkerbestrating

jarenlang heen en weer kunnen fladderen tussen kreten van haat jegens de Ander, de niet-Serviër, en oproepen tot het behoud van een federatie waarin alle Zuidslaviërs samenleven. Zo hebben extreem-links (Joegoslavisch Links, JUL, van Mira Markovic) en extreem-rechts (de Radicale Partij Servië, SRS, van Vojislav Seselj), bondgenoten van de 'centrumpartij' (Socialistische Partij Servië, SPS, van Slobodan Milosevic)

ben uitgelokt." Een paar jaar voor het uiteenvallen van de titoïstische federatie verklaarde de academicus: „Om uit Joegoslavië te treden zal een prijs moeten worden betaald!" Toentertijd prees hij 'verplaatsingen van bevolkingsgroepen' aan, die wel 'beschaafd' dienden te blijven. „Ik had etnische compromissen voorgesteld", geeft hij toe, „die het territoriale probleem moesten oplossen, zoals de verdeling

voorwerp van spot, behalve van de zijde van bepaalde academici van zijn generatie. Hij wordt bespot omdat hij eerst Tito en daarna Milosevic zozeer heeft gesteund, omdat hij zolang in Dedinje heeft gewoond, omdat hij bijna altijd die 'dissident' is geweest die zo dicht bij de macht stond. En hij wordt ook bekritiseerd omdat dit leven van raadsman der vorsten, van weelde en privileges in de ogen van de Serviërs

atelier van de schilder Mica Popovic," herinnert hij zich. „Er waren uiteenlopende figuren, Mihajlo Markovic (de ideoloog van de SPS van Milosevic in de jaren negentig), Vesna Pesic (een van de mensen achter de tegen Milosevic gerichte manifestaties in de winter van 1996-1997), Vojislav Kostunica, de jongste van ons. En dan was er Dobrica Cosic, onze leider. We hadden trouwens de bijnaam 'Cosic-comité'.

de eeuw op het Servische volk' - de eerste waren moordpartijen op de Serviërs die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn bedreven door de pro-nazistische Kroatische staat. Predrag Palavestra aarzelt, maar gaat toch in op het verzoek om een eerste barst te onthullen achter het masker van de nationalistische ideoloog. Hij is geboren in Sarajevo. Hij mompelt dat

zou ik niet hebben overleefd..." De academicus is niettemin, zonder dat zijn gelaatsuitdrukking iets verraaft, aan het vertellen over zijn volgende kruistocht. „We zullen moeten handelen om de politieke chaos in Montenegro het hoofd te bieden," zegt hij. „Een half miljoen Montenegrijnen zal niet over de toekomst van tien miljoen Serviërs beslissen! Montenegro moet zijn

LETTER & GEEST

EEN GEHEIM AGENT ZWAAIT MET DE SERVISCH VLAG; EEN DEMONSTRANT MET GASMASKER IN EEN WOLK VAN TRAANGAS.

FOTO'S EPA, AP

ie ervan worden beschuldigd 'verradsters' en 'anti-Servische' activistes zijn, zeker niet alleen maar in de kommen van de officiële kranten.

Sonja Biserko stelt nu juist het verden van Vojislav Kostunica aan de wak. „De nationalisten hebben gewonnen in Servië!”, zegt ze. „Dat is ons opfdprobleem, evenals het feit dat ze elfs in zijn geslaagd de westerse lan-

zij denkt dat Sarajevo en Bosnië-Herzegovina in de verwoeste Balkan het laatste restant van 'joegoslavisme' blijven, en omdat zij niet kon verdragen dat het Servische leger die symbolische stad bombardeerde, heeft Borka Pavilcevic haar organisatie opgericht, door in Belgrado een tentoonstelling te organiseren onder de titel 'Leven in Sarajevo'. Aan de muur van haar werk-

schuldig omdat hij de oorlogen heeft verloren, maar omdat hij ze heeft uitgelokt! Wat het zwaarst weegt, dat is het uiteenvallen van Joegoslavië! Wat het zwaarst weegt, dat zijn de tweehonderdduizend doden, de vier miljoen mensen die werden gedwongen te verhuizen!” Borka Pavilcevic denkt dat 'het optreden van die schoften', die een 'vergiftigd, paranoïde en nationa-

van megalomane waanideeën, verklaart Ljubisa Ristic dat het Kapegete-theater, gebouwd tijdens de bombardementen van de Navo in het voorjaar van 1999, 'een symbool van de verzetsmentaliteit in Servië' is. De regisseur en de echtgenote van Slobodan Milosevic waren de bezielende krachten achter het gepraat over 'het fascistische Westen' en 'Servië als...

lijk dat zo'n bloedbad als voorwensel zou hebben gediend voor de bezetting van het land door vreemde strijdkrachten.”

Ristic strijkt met zijn vingers door zijn snor, hij is zenuwachtig, er zijn nog zoveel complotten die hij aan het licht moet brengen. „De westerse mogendheden gaan voortaan de extremisten van Voivodina en Sandjak (Servische

de eeuw op het Servische volk' – de eerste waren moordpartijen op de Serviërs die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn bedreven door de pro-nazistische Kroatische staat.

Predag Palavestra aarzelt, maar gaat toch in op het verzoek om een eerste barst te onthullen achter het masker van de nationalistische ideoloog. Hij is geboren in Sarajevo. Hij mompelt dat

zou ik niet hebben overleefd...” De academicus is niettemin, zonder dat zijn gelaatsuitdrukking iets verraadt, aan het vertellen over zijn volgende kruistocht. „We zullen moeten handelen om de politieke chaos in Montenegro het hoofd te bieden,” zegt hij. „Een half miljoen Montenegrijnen zal niet over de toekomst van tien miljoen Serviërs beslissen! Montenegro moet zijn

Een vicieuze cirkel van geweld

Foto's uit de oorlog in Tsjetsjenië. Links: Gewangen genomen Tsjetsjeense soldaten, vlak na de val van de hoofdstad Grozni (februari 2000), FOTO EPA. Rechtsboven: Vrouwen van gewangen Tsjetsjeense soldaten proberen een bus met journalisten tegen te houden (februari 2000), FOTO AP. Rechtsonder: een lullend Tsjetsjeens meisje in een vluchtelingenkamp (oktober 1999), FOTO AP.

Een langzaam voortrollende terreurmachine. Zo kenschetst een hulpverlener van Artsen zonder Grenzen de situatie in Tsjetsjenië.

Ruim een jaar nadat de Russen hun campagne statten, is de oorlog-die-geen-oorlog-mag-heten nog steeds niet over. De massale bombardementen en hevige gevechten hebben plaatsgemaakt voor willekeurige arrestaties, martelingen en executies van individuele burgers. De Tsjetsjeense strijders reageren met nachtelijke aanvallen op Russische wachtposten en wraakacties tegen Tsjetsjenen die werkzaam zijn voor de Russen.

Tsjetsjenië

Wendelmoet Boersema

Artsen zonder Grenzen (MSF) Alkwan vorige maand met een voor internationale organisaties ongewoon kritisch rapport over de toestand in Tsjetsjenië. In 'The Politics of Terror' beschrijft MSF het geweld tegen de burgerbevolking als een 'collectieve strafstrafing, die elke burger tot verdachte en potentieel slachtoffer maakt. „De mensen worden gedwongen in een getto te leven, verstrikt in een doodlijke, dagelijkse confrontatie met het Russische leger. (...) Zodra ze zich verplaatsen, wordt in leven blijven een spelletje Russische roulette“, aldus het rapport. MSF riep de internationale gemeenschap en de leden van de Raad van Europa op hun passieve houding ten aanzien van het Russische optreden in Tsjetsjenië te laten varen.

Tot nu bleef reactie uit, ook van de kant van de Russen. De medewerkers van Artsen zonder Grenzen in Tsjetsjenië zijn er niet eens echt verbaasd over. Kenneth Gluck van MSF Holland en Stephen Cornish van MSF France hebben de zichzelf opgelegde avondklok, getrotserd om naar het bewaakte hotel Asa (speciaal gebouwd voor de buitenlanders) in Nazran te komen. Zoals alle hulporganisaties werkt MSF vanuit de ingeosjeitische hoofdstad, omdat een permanente vestiging in Grozni, ongeveer zestig kilometer van Nazran, nog te gevaarlijk wordt geacht.

„Het rapport is weliswaar ongemeen kritisch ten opzichte van het Russische leger, maar het is niet als altijd gebaseerd op onze ervaringen in de ziekenhuizen, klinieken en vluchtelingenkampen. Geen dokter in Grozni die geen gemartelde heeft gezien“, aldus Gluck. Ook de mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch in Moskou berichtte onlangs nog over de aanhoudende terreur en martelingen. Het rapport kreeg de li-

gubere titel 'Welcome to Hell' mee.

„In tegenstelling tot berichten over stabilisatie in de regio en normalisatie in de verhoudingen, zien wij dat de terreur sinds de zomer toeneemt“, zegt Cornish. „De rebellen houden vaker wraakacties, onbekende mannen met maskers vallen huizen binnen en vermoorden mensen. Er zijn getuigenissen dat Russische militairen er niet meer voor terugstricken Tsjetsjenen op klaarlichte dag, onder het oog van tentaklen omstanders, te executeren of dood te steken. Regelmatig worden in de dorpen tentaklen mensen gearresteerd familieleden kunnen ze dan terugkopen voor enkele honderden dollars, wie geen geld heeft, wordt doodgemarteld. Ik sprak een vrouw die zichzelf de schuld gaf van het feit dat ze niet thuis was toen haar zoon werd gearresteerd. Zelfs voor informatie over doden en voor de lijken wordt geld gevraagd. Dat is de verschrikkelijke realiteit waarin de mensen leven.“

De talloze militaire controleposten maken het de bewolking, vooral de mannen, bijna onmogelijk zich vrij te bewegen. Ook de hulpverlening heeft hier veel hinder van. Zo mocht MSF Holland (met de dagelijkse medewerkers die dagelijks in Tsjetsjeë de grens over vanwege onduidelijke problemen met de toegangspassen. „Onze staf wordt gehinderd, maar de frisov's vallen in het niet vergeleken met die van de gewone bevolking. De soldaten weten dat er een machtige organisatie achter ons staat en dat we bij problemen meteen belien met het hoogste niveau, de generals“, aldus Gluck.

Voor gewonden zijn de controleposten vaak het verschil tussen leven en dood. MSF weet van ambulances die onder vuur werden genomen, vrouwen die hun baby verloren omdat ze niet door de controlepost mochten, gewonden die doodbloeden omdat hulp te laat kwam. Ook de slechte staat waarin de ziekenhuizen verrijde staat waarin de ziekenhuizen verrijde zijn nog acht ziekenhuizen met operatieruimtes en ongeveer acht die patiënten kunnen bergen. Per maand behandelen

zo'n honderd mensen in het ziekenhuis door geweevuur, de mijnen die nog elke dag gelegd worden en bombardementen op burgerdoelen.

Een van hen is Ali Tershoelatov. Nog geen twee weken geleden was hij een knappe, donkerogige, serieuze kijklende jongen, getuige de pasfoto op zijn persoonsbewijs, dat moeder Chadzizat laat zien. Ali was pas getrouwd met Elmira, een verlegen meisje met een rode hoofd-doek. Nu ligt Ali in een schoon, maar karg ingeticht kamertje in het ziekenhuis van het ingeosjeitische Sleptsovskaja, omringd door zijn familie. Zijn ademhaling fluit door zijn scheefgeziggen tanden, het verband om zijn zwaar beschadigde ogen is geel van de jodium. Zijn tenen kan hij nog bewegen, maar zijn rechterarm en vingers van de linkerhand zijn door de kracht van de mijn weggerukt.

Ali's veertienjarige broertje Adlan was bij hem toen de mijn explodeerde in een veld vlakbij hun dorp Assinovskaja, vlak over de grens in Tsjetsjenië. Hij wist zijn broer naar de weg te slepen, waar Russische soldaten hen vonden. Het wachten op vervoer en de tocht naar het ziekenhuis duurden uiteindelijk acht uur: te lang om Ali's arm te redden. „Er zijn goede Russische soldaten“, brengt Ali met moeie uit, „maar er zitten ook wrijven tussen“. Zijn moeder duidt het bezoek zonder woorden niet naar zijn broer te vragen. Ze brengt haar handen in het veelzeggend gebaar naar haar keel. Op de gang vertelt ze dat Adlan vier dagen na de explosie is gestorven aan een gebroken lichte pijp, wat ze Ali nog niet heeft durven vertellen. Haar man zit thuis, een draak sinds hij in de eerste oorlog anderhalve maand in een van de beruchte Russische filterkampen heeft gezeten.

De oorlog in Tsjetsjenië heeft, sinds de bombardementen eind september 1999 aan tienduizend burgers het leven gekost. Onder de Russische soldaten vielen driehonderd slachtoffers, aldus een schatting van de internationale hulporganisaties. President Poehin hield het eind november op 2600 doden in het leger, eerder schatte generaal Marlov het aantal omgeko-

men rebellen op ongeveer twaalfduizend. „Onze grote taak is voor eens en voor altijd afrekenen met de rebellen groepen en hun bases. De antiterroristische operatie moet tot een eind komen“, aldus Poehin eind november. De president verwoordde de bij die gelegenheid diegenen die de oorlog in Tsjetsjenië afschilderen als een laatste struipreiking van Russlands imperialisme. Volgens hem zou niemand de republiek mogen gebruiken als springplank om Rusland aan te vallen.

Ook de Krenlmwoordvoerder voor Tsjetsjenië, Sergej Jastrzjembski, liet de afgelopen maanden niet na te benadrukken dat het 'liquideren van de terroristenbendes Russlands voornaamste taak in de Kaukasus is. Daarna pas komen het herstel van de constitutionele orde en de economische wederopbouw van de republiek aan de orde, aldus Jastrzjembski.

Toch heeft Moskou in meer dan een jaar dit doel nog niet bereikt. Volgens uiteenlopende schattingen zijn er nog zo'n duizend tot enkele duizenden Tsjetsjeense strijders over, voornamelijk in het bergachtige zuiden. Met honderdduizend militairen en ondersteunend personeel in het gebied is het de Russen niet gelukt de rebellenleiders te breken. Een andere optie, onderhandelen met de Tsjetsjeense president Aslan Maschadov, kan in Moskou op weinig steun rekenen. Het Krenmlin ziet Maschadov als de man die oogluikend toestond hoe Tsjetsjemij veranderde in een terroristisch rovershol en wil alleen praten als hij zich onvoorwaardelijk overgeeft. Maschadov wil alleen praten zonder voorwaarden vooraf en ziet zich in deze eis gesteund door internationale resoluties van de OVSE en de Raad van Europa.

Meer hoop lijkt Poehin daarentegen te vestigen op Achmed Kadrov, een voormalige moefi die in juni aan het hoofd van het Moskougezinde bestuur in Tsjetsjenië werd gesteld. Maar ook in deze relatie zijn de afgelopen maanden baarsten gekomen. Kadrov, daarna gesteund door de vertegenwoordiger van Tsjetsjenië in het Krenmlin, Sigamir Beno, uitte scherpe kritiek op het hulpprogramma van de re-

gering. Van de 277 miljoen dollar die Moskou voor economisch herstel heeft bestemd, kwam dit jaar slechts een fractie in Tsjetsjenië terecht. Ook publiceerde zijn administratie een alarmerend rapport waarin staat dat de rijkdommen van Tsjetsjenië (voornamelijk olie en metaal) nog dagelijks op grote schaal worden geplunderd. Kadrov sprak daarnaast de vrees uit dat de wredeheden van het Russische leger het geduld van de bevolking uitputten en nieuwe uitbarstingen van geweld kunnen veroorzaken.

De voorspellingen van hooggeplaatste Russische militairen zoals minister van defensie Igor Sergejev, dat de oorlog deze winter tot een eind komt, lijken daarmee hopeloos optimistisch. Met een gedemoraliseerde, slechtbetaalde troepenmacht en een uitgeputte, wanhopige bevolking die geen enkel teken van vooruitgang ziet, heeft het Krenmlin een vicieuze cirkel van geweld in Tsjetsjenië gecreëerd, schreef onafhankelijk defensiespecialist Pavel Felgenhauer in The Moscow Times.

„Er is geen eenduidige politiek, dat is het probleem“, stelt Gluck van Artsen zonder Grenzen. „Niet ten aanzien van de terreur, van de rechtspraak en ook niet in de pogingen om de oorlog te stoppen. Terwijl Rusland een G8-maat is, dus er moeten krachten zijn die iets kunnen betekenen.“ De Tsjetsjeense bevolking, en ook de etnische Russen die nog in Grozni wonen, zien volgens Gluck allang geen 'conflict' meer. „Er is geen logica, alleen verschrompelde onderdrukking. Dat ziet ook een deel van de Russische dienstplichtigen, dat de bevolking wel helpt.“

Negen maanden geleden waren de Tsjetsjenen nog in voor een regering onder de Russen, stelt zijn collega Cornish. „Nu hebben ze geen rationale keus meer. Wat moeten mannen die terugkeren uit de gevangenschap zonder papieren beginnen? De bevolking ziet voor niemand meer een overwinning weggelegd, ze willen alleen leven. Maar met de rebellen is er geen toekomst, met de Russen geen heden. De oorlog in Tsjetsjenië is geen 'normale' oorlog, met slachtoffers en deelnemers. Deze mensen zijn prooi.“

Spaanse soldaten op straling onderzocht

Door Ciaran Giles (*)

De Europese NAVO-bondgenoten, zijn begonnen met het onderzoeken of hun soldaten zijn blootgesteld aan gevaarlijke hoeveelheden straling door verarmd uranium, gebruikt door Amerikaanse gevechtsvliegtuigen in Kosovo twee jaar geleden. Spanje zei op dinsdag 26 december dat de eerste tests aantoonden negatief te zijn.

Het Spaanse ministerie van Defensie - bevestigde dat alle 32.000 soldaten, die in de Balkan gebiedend hebben sinds 1992, onderzocht zullen worden. Een woordvoerder van het ministerie zei dat niemand van de eerste 5.000 soldaten, die onderzocht zijn i.v.m. blootstelling in de afgelopen maanden, een positieve testuitslag had.

Het Portugese ministerie van Defensie zei 26 december dat ze een team van deskundigen naar Kosovo zou sturen om het stralinggehalte van de gebruikte granaten te meten, maar verwachtte niet dat haar 330 militairen aldaar onderzocht zouden worden. Spanje had iets meer dan 2.000 man gestationeerd in de Balkan, de helft daarvan in Kosovo.

Angst ontstond nadat de NAVO

eerder in het jaar 2000 had toegegeven dat de gevechtsvliegtuigen uit de VS, die in Kosovo opereerden, granaten met verarmd uranium afvuurden die pantservoertuigen kunnen doorboren, tijdens het bondgenootschappelijk bombardement van de 78 dagen durende campagne in 1999.

De Italiaanse minister van Defensie, Sergio Mattarella, zei in december jl. dat Italiaanse kankergevallen onder haar soldaten, afkomstig uit Kosovo en Bosnië, onderzocht om te kunnen vaststellen of er een verband is met de wapenuitrusting. Een team van de Verenigde Naties dat in november jl. naar Kosovo ging, doet een vergelijkbaar onderzoek en verwacht haar bevindingen te kunnen rapporteren in februari 2001.

Bij twaalf Italiaanse soldaten die in de Balkan dienden, is kanker vastgesteld. Bovendien drie van hen, die in Bosnië hebben geëdiend, stierven aan leukemie het afgelopen jaar. Vier soldaten die betrokken waren bij het onderhoud van vliegtuigen, stierven eveneens aan kanker.

De woordvoerder van het Pentagon, Jim Turner, zei op 26 december jl.: "Er zijn nooit problemen geweest met leukemie of andere ziektes onder Amerikaanse troe-

pen die in de Balkan hebben geëdiend. Soldaten worden regelmatig onderzocht na terugkeer van overzee."

De medische chef van het Spaanse ministerie van Defensie, kolonel Luis Villalonga, zei: "De medische onderzoeken zijn gedaan om elke angst onder de troepen weg te nemen." Hij zei dat onderzoeken door het Spaanse leger samenvielen met die van andere geallieerden, die aantoonde: "Er is geen radioactieve verontreiniging".

Voorzets zei hij dat er één Spaanse soldaat gestorven was aan leukemie bij terugkeer naar huis, waarbij geen verband gevonden was. Hij zei dat de soldaat gelegerd was in Macedonië, dat niet direct

betrokken was bij de oorlog.

Het Nederlandse ministerie van Defensie zei dat het gelijke tred zou houden met de Spaanse en Italiaanse inlichtingen via de NAVO. Een woordvoerder zei dat het ministerie één rapport bestudeerde van een vakbond van militairen over een 'vredesstichter' met leukemie die in Bosnië diende (zie elders in Manifest).

Eerder in 2000 rapporteerde de Joegoslavische regering dat de streek die getroffen was door uraniumgranaten in Kosovo zich uitstrekte door het zuid-westelijke deel van de provincie. Het zwaarst getroffen waren gebieden rond steden als Prizren, Uroševac, Djakovica, Decani en Djurakovic, waar Italiaanse, Spaanse,

Portugese, Griekse en Amerikaanse troepen waren gelegerd. In haar rapport beweerde Joegoslavië dat er ongeveer 50.000 granaten zijn afgevuurd. Terwijl de NAVO verklaarde dat het 31.000 granaten betrof.

Irak heeft allang het gebruik van verarmd uraniumbommen gedurende de Golfoorlog verantwoordelijk gesteld voor de snelle toename van leukemie en andere soorten kanker, evenals neurologische en spieraandoeningen. Officiële statistieken tonen aan dat het aantal Iraakse kinderen met kanker gestegen is van 32 in 1990 naar 130.000 in 1997.

Verarmd uranium, dat een laag gehalte aan radio-activiteit bevat, wordt gebruikt in artilleriegranaten omdat het buitengewoon compact is en pantservoertuigen kan doorboren. Bij inslag veroorzaken de hulzen verarmd uraniumstof in de lucht.

Sommige experts geloven dat uraniumgranaten schadelijk zijn voor het milieu, in het bijzonder als mensen en dieren de stof inhaleren als de granaten uiteenspaten. Het Amerikaanse Departement van Defensie verdedigde het gebruik van uranium, door te zeggen dat de granaten niet meer risico's voor de gezondheid met zich meebrengen dan conventionele wapens.

(*) The Washington Post, 26-12-2000, vert. Twck.

NAVO liegt over leukemie

11-1-2001

De NAVO zal geen onderzoek doen naar een mogelijk verband tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium in de Kosovo-oorlog en gezondheidsklachten van Kosovo-

veteranen. "Wij zijn een militair bondgenootschap en geen onderzoeksorganisatie", liet secretaris-generaal Robertson weten. In Europa lijkt er bezorgdheid over de gezond-

heid van Kosovo-veteranen te ontstaan, nadat in Italië een zesde militair stierf aan leukemie.

Lees verder op pagina 7

Leukemie-onderzoek bij militairen, touwtrekken tussen NAVO en EU

Door Wil van der Klift

De NAVO zal geen onderzoek doen naar een mogelijk verband tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium in de Kosovo-oorlog en gezondheidsklachten van Kosovo-veteranen. "Wij zijn een militair bondgenootschap en geen onderzoeksorganisatie", liet secretaris-generaal Robertson weten. In Europa lijkt er bezorgdheid over de gezondheid van Kosovo-veteranen te ontstaan, nadat in Italië een zesde militair stierf aan leukemie.

Of is die plotselinge Europese belangstelling voor feiten die al sinds de Golfoorlog bekend zijn beter te begrijpen in het licht van de beslissing om een eigen Europese militaire macht op te bouwen, meer of minder los van de NAVO? Romano Prodi, voorzitter van de Europese Commissie, was er in ieder geval als de kippen bij en schaarde zich in het koor van politici die vragen om een onafhankelijk onderzoek. Als uit nader onderzoek zou blijken dat soldaten anders wel degelijk risico's lopen door het gebruik van verarmd uranium, mag deze munitie niet meer worden gebruikt, aldus Prodi. En dat is een regel-

rechte waarschuwing aan het adres van de VS. Van die kant kwam er dan ook onmiddellijk een duidelijk antwoord.

Het Amerikaanse ministerie van Defensie blijft er voorlopig bij dat er geen verband kan worden aangehouden tussen leukemiegevallen onder Balkanveteranen en het verarmd uranium in Amerikaanse munitie. Het Pentagon is begonnen de schadelijkheid van met uranium versterkte wapens te onderzoeken na de Golfoorlog van 1991,

toen zich bij een groot aantal Amerikaanse veteranen gezondheidsproblemen openbaarden en blijft bij haar bekende leugen "dat we geen direct verband hebben gevonden", aldus Pentagon woordvoerder Kenneth Bacon. De bekende onderzoeker prof. dr. Asaf Durakovic was één van die Pentagon-artsen. Hij werd ont-

slagen toen hij aantoonde dat er wél een verband bestaat. Prodi is plotseling ook bezorgd over de milieuschade als gevolg van de oorlogen in (ex-)Joegoslavië. Hij stelt voor om "onmiddellijk contact op te nemen met de regeringen van Bosnië en Servië om de vervuiling te bespreken en de problemen rond het verarmd uranium". Sinds de pro-westerse verliezen in december in Servië is de EU bereid een handje te helpen,

want er liggen forse winsten te wachten in de Balkan en in dat gebied is de strijd tussen de EU, onder leiding van Duitsland, en de VS ook nog niet voorbij. Zeifs het Britse ministerie van Defensie verklaarde dat alleen Amerikaanse munitie op de Balkan met verarmd uranium was bekleed.

Nederlandse schijnheiligheid

Voor een grootstschalig onderzoek onder Nederlandse militairen naar mogelijke leukemiegevallen vindt staatssecretaris Van Hoof van Defensie het nog veel te vroeg. Hij laat op dit moment nagaan wat er in Nederland bekend is over het verband tussen de schadelijke stof en leukemie. Dat voorspelt weinig goeds gezien het feit dat het verband tussen het vrijkomen van verarmd uranium en het hoge aantal ziektegevallen in de Bijlmer, na het neersterven van het EL-Al-toestel, systematisch wordt bestreden. Begin volgende week hoopt Defensie te weten hoeveel Nederlandse militairen die uitgezonden zijn geweest, lijden aan leukemie. Tot nu toe zijn, volgens Defensie, twee sterfgevallen bekend. Een militair was actief in Kosovo, de ander in Bosnië. De militaire vakbond AFMP beschikt echter over aanwijzingen dat er meer

▲ VS gebruikten in Joegoslavië op grote schaal verarmd uranium.

militairen leukemie hebben opgelopen tijdens hun uitzending naar Bosnië en Kosovo.

Volgens een woordvoerder komt de vakbond binnenkort met de resultaten van, een inventarisatie onder Bosnië-gangers. Wordvoerder Van der Linden van de militaire vakbond ACOM is enigszins verbaasd over de plotselinge commotie over de plotselinge commotie over zieke militairen. "Wij waren daar al jaren aandacht voor", zegt Van der Linden.

Verarmd uranium risico voor militairen

Het verarmd uranium dat in Kosovo is achtergebleven in NAVO-munitie vormde geen extra risico voor de Nederlandse militairen in het gebied, volgens de ministers Van Aartsen (Buitenlandse Zaken) en De Grave (Defensie), midden april 2000, aan de Tweede Kamer in antwoord op vragen. De NAVO-antwoord op vragen: De NAVO gebruikt, volgens eigen zeggen, tijdens de luchtmacht Allied Force in totaal 31.000 30-mm-granaten met verarmd uranium.

De achtergebleven concentratie verarmd uranium is volgens de ministers echter nauwelijks hoger dan de van nature in de bodem aanwezige radio-actieve concentratie. Dat is een ontkenning van het eerste soort: achtergebleven hulzen vormen geen groter gevaar dan het in

de natuur voorkomende uranium. De ziektegevallen bij het personeel dat in de hangar in Schiphol blootgesteld werd aan de straling door de brokstukken van het EL-Al-vliegtuig, spreken een andere taal.

Volgens een zeggeman zouden Britse soldaten geen problemen hebben ondervonden van blootstelling. De munitie werd volgens hem op veel grotere schaal ingezet tijdens de Golfoorlog. Bij aanvallen op 'harde' doelen zoals pantsers, is de munitie gevaarlijk, omdat er dan radio-actieve deeltjes kunnen vrijkomen. Bij inslagen op de bodem of in bomen is er geen gevaar aldus de zeggeman. Dit is een tweede ontwijpende variant. Alleen bij inadening van radio-actieve stof zou het verarmd uranium gevaarlijk zijn.

De vooraanstaande Joegoslavische ecoloog Dejan Dimov zegt dat het aantal gevallen van kanker in Joegoslavië met een derde is gestegen sinds de NAVO-aanvallen in het voorjaar van 1999. Volgens hem is licht radio-actieve munitie niet alleen gebruikt tegen doelen in de Servische provincie Kosovo, maar ook op doelen in de binnenstad van Belgrado en andere Servische steden. "Alle Serviers zijn potentiële patiënten van oncologen (kankerspecialisten, nvdr)", meent Dimov. Net als de Irakezen, kunnen we er aan toevoegen.

NO secretaris-generaal, aan Annan, hoofd van de Verenigde Naties: "VU-salvo's werden afgevuurd zo vaak de A-10's pantservoertuigen bespeurden in de operatie Allied Force. Het is dus gebruikt in geheel Kosovo bij ongeveer 100 missies. Totaal zijn er 31.000 salvo's VU-granaten afgevuurd in deze operatie. Voornaamste doelwitten waren: ten westen van de Pec-Dakovica-Prizren-snelweg, in de Klinaregio en de Prizren-regio en ten noorden van de lijn Suva Reka-Urocevac. Maar ook buiten deze streken waren er veel missies waarbij VU werd gebruikt." Uit artikelen van de hand van Rainer Rupp in de Berlin daily, Junge Welt en van de Britse journalist Felicity Arbuthnot blijkt bezorgdheid over het VU-gevaar, dat problemen veroorzaakt bij VN-personeel en bij NAVO-bezettingstroepen in Kosovo: "Afgelopen week (14-20 oktober) volgde de Franse regering het Italiaanse initiatief tot een onderzoek naar effecten van de afgeschoten VU-granaten op haar soldaten in Kosovo. Twee Italiaanse KFOR-soldaten die kanker kregen met symptomen gelijkend op die van het Golfoorlogsyndroom zullen spoedig van Kosovo naar Rome overgevlogen worden. De militaire aanklager in Rome volgde zijn collega's in Turijn, Venetië en Milaan en start een onderzoek naar de gevolgen van VU-geschut op Italiaanse troepen in Kosovo. De Portugese minister van Defensie heeft besloten het Portugese troepencontingent uit Kosovo terug te trekken." (Junge Welt van 24 oktober) In al die gevallen bleven de militaire autoriteiten eerst stokdoof of zij ontkenen het gebruik van VU. Vervolgens in het nauw gedreven moesten zij het wel toegeven.

Israël's El-Al straalvliegtuig
Een rampzalige vuurzee bij het

neerstorten van een El-Al vrachtvliegtuig op 4 oktober 1992 in de Bijlmer, een buitenwijk van Amsterdam, doodde 43 bewoners. Het werd aanleiding tot een nog steeds voortdurend onderzoek. De gevolgen voor de gezondheid van mensen in een groot deel van Amsterdam heeft een beweging in gang gezet met betrekking tot de chemische en radio-actieve besmetting ten gevolge van VU. De El-Al Boeing 747 vervoerde tonnen chemicaliën, brandbare vloeistoffen, stoffen voor de bereiding van zenuwgas en 1500 kilogram VU als tegenwicht. De zenuwgas-grondstof en het VU zijn uitvoerig bediscussieerd.

Het Nederlandse ministerie van Defensie heeft in zijn rapport 'Gezondheidsrisico's bij blootstelling aan uranium' de besmettingseffecten van VU-straling in het menselijk lichaam onderbouwd.

De Golfoorlog

Veteranenorganisaties in Amerika zijn een campagne gestart om onderzoek en compensatie te eisen voor het veelvuldig voorkomen van chronische ziekten bij Golfoorlogveteranen. De Amerikaanse regering wees hun eisen af.

Gebruikt Israël VU in de strijd?

Er wordt wel beweerd dat Israël's geen speciale redenen hebben voor gebruik van VU-wapens omdat zij niet vechten tegen tanks - dit is het hoofdexcuus om VU-projectielen te rechtvaardigen - maar tegen ongewapende of licht gewapende en praktisch onbeschermd tegenstanders. Dat is waar, maar hetzelfde kan gezegd worden van Amerikaanse strijdkrachten in Vieques, Panama, Okinawa en Zuid-Korea en toch werden in al die plaatsen VU-wapens uitgetest. Met dezelfde onbeschaamdheid als het Pentagon wil ook de Israëlische

generale staf zijn wapens uitproberen onder verschillende condities, speciaal in gevechtssituaties. Nu zij op woningen en kantoren kunnen schieten - pogend de Fatah-leiding af te straffen - willen zij zien of VU-granaten in staat zijn beton te doorboren met staal en welk verschil dit maakt in een veldslag. De Israëlische strijdkrachten hebben hun racistische verachting getoond voor de Palestijnen door duizenden te verminken en honderden jongeren te doden die zich verzetten tegen de bezetting van hun land, bewapend met stenen en katapulten. Op 20 november jl. waren 240 van hen gedood en meer dan 8.000 gewond. Ook hebben de Israëlische officieren een sterke reden om met VU-gepantserde tanks te gebruiken. Zij willen hun soldaten en hun familieleden laten denken dat zij onkwetsbaar zijn in hun tanks en gepantserde voertuigen, beschermd door VU-bepantsering.

Als jaren later ziekten aan het licht komen door langdurige blootstelling aan straling, dan is dat geen politiek probleem meer voor de generaals. Hetzelfde geldt voor het hanteren van granaten en kogels voor tankwapens. De vredesbeweging in Israël en de families van de soldaten moeten weten welke prijs zij betalen voor hun onkwetsbaarheid. Er ontstaat al een begin van verzet van enkele militairen die zich bewust worden de rol van onderdrukker te spelen. Deze beweging zou serieus het gevaar van VU moeten overwegen. Een eerste stap om deze misdaad en de lange-termijngevolgen ervan te onthullen en te stoppen is een diepgaand onderzoek te starten naar het gebruik van VU-wapens door Israël.

(*) Sara Flaunders en John Catalinotto hebben het boek "Metal of dishonor, how the Pentagon radiates soldiers and civilians with DU-weapons", (verachtelijk metaal, hoe het Pentagon soldaten en burgers bestraalt met VU-wapens) uitgegeven en een voorlichtingsproject gestart over VU in het kader van het IAC in New York. Flaunders keerde op 3 november 2000 terug van een vijfdaagse onderzoeksmissie op de West Bank en Gaza. Het VU-voorlichtingsproject van de IAC is geen wetenschappelijke onderzoeksorganisatie. Maar het gepubliceerde steunt op het werk van prominente wetenschappers en anti-kernenergie-organisaties om mensen te doordringen van de roekeloze geringschatting van het Pentagon voor mensenlevens en voor de toekomst, zelfs in hun beperkte en conventionele oorlogen tegen kleine en niet-geïndustrialiseerde landen.

Vertaling Thomas Janssen.

▲ Lenora Foerstel en John Catalinotto in Den Haag.

Pentagon zweeg over uranium

Lang bleef de NAVO geheimzinnig over munitie met verarmd uranium in Kosovo. Tot de VN-secretaris ingreep: 'Dear Kofi, I can confirm that DU was used'.

2001

Door onze redacteur
STEVEN DERIX

ROTTERDAM, 13 JAN. Volgens SP-Kamierd Harry van Bommel werd er door mij geerd. In april 1999 stelde hij tijdens een gezonde brievenwisseling vragen over de mogelijke gezondheidstoxiciteit van het gebruik van munitie met verarmd uranium door de NAVO. Maar tijdens de Kosovo-oorlog maakte Defensie zich er nog niet druk over. Van fensiestaf Kroon nog eens na te vragen bij de NAVO wat er bekend was over gebruik van DU-munitie. 'Dan kunnen we moncer Van Bommel ook weer geruststellen', voegde de minister er aan toe.

Immiddels bezorgt het 'uranium-dossier' de bewindslieden van het ministerie van Defensie kopzorgen. De vernieuwde generen van zogenaamde DU (*Depleted Uranium*)-munitie, die in verband wordt gebracht met leukemie onder militairen, zorgen zowel in Nederland als in de rest van Europa voor grote onrust. Volgens wetenschappers is de kans dat militairen die hebben geleden op de Balkan schadelijke gevolgen hebben ondervonden van het vrijgekomen verarmd uranium nietst gering. Maar het publieke wantrouwen tegen DU is groot. Daarbij komt dat de NAVO lange tijd erg geheimzinnig heeft gedaan over de inzet van DU.

Pas op 7 februari vorig jaar, acht maanden na beëindiging van het conflict, gaf het bondgenootschap toe dat er munitie met verarmd uranium was ingezet in Kosovo.

Uit interne stukken van het ministerie van Defensie blijkt dat vooral de Verenigde Staten weigerden informatie over DU publiek te maken. De zwijgzaamheid van het Pentagon ging zelfs zover dat NAVO-partners maandlang onvolledige en onjuiste informatie kregen over de ware omvang van de DU-inzet in Kosovo.

Dat er tijdens het conflict DU-munitie was verschooten, kon iedereen vanaf het begin op zijn vingers natellen. Bekend was dat de Amerikanen A-10 'Thunderbolt' gevechtswaertuigen hadden ingezet tegen Servische tanks en pantservoertuigen. De standaardmunitie van de A-10: een 30 mm granaat met een pin van verarmd uranium, in militair jargon *penetrator* genoemd.

Internationale milieu-organisaties, vredesactivisten en linkse politici maakten zich al tijdens het conflict zorgen over de gezondheidseffecten van de inzet van DU-munitie.

Voor het Nederlandse ministerie van Defensie wordt de uranium-besmetting pas urgent op 12 juni, als de eerste Nederlandse KFOR-militairen vanuit Macedonië Kosovo binnentrekken. Bij de Stratingbeschermingsdienst (SBD) van het departement komen vanuit alle krijgsmacht-delen verzoeken binnen tot informatie over de mogelijke gevaren. Kamervragen van de SP op 24 juni en lobbywerk van de militaire vakbond ACOM doen de rest.

Op 1 juli verstuurt de SBD een haastig in elkaar geflanste 'instructie verarmd uranium' rond. De instructie is grotendeels overgenomen uit een voorlichtingsfilm van het Amerikaanse leger. J. Middeldkoop, hoofd van de stralingsbeschermingsdienst, van de stralingsbeschermingsdienst, schrijft dat ze „bepaalde tekstgedeelten liever had verwijderd”. Een 'echte' instructie voor de rest van de manschappen volgt zo snel mogelijk, belooft ze.

Immiddels heeft de militaire top van het departement navraag gedaan bij SHAPE, het NAVO-hoofdkwartier in Mons, België. Op zich een correcte procedure, ware het niet dat de Amerikaanse legerleiding niet van plan is andere NAVO-landen gedeetailleerde informatie te verstrekken over de in-

Een KFOR-militair naast een inslag van een granaat met verarmd uranium in Kosovo. (Foto Reuters)

zet van DU. Chef-Defensiestaf luitenant-admiraal L. Kroon schrijft op 29 juni aan minister De Grave dat „uit informatie verkregen bij SHAPE” blijkt dat „ongeveer driehonderd 30 mm granaten zijn verschooten”. Op grond van dit veel te lage cijfer komt hij tot de conclusie dat er een „te verwaarde gezondheidstoxiciteit” voor Nederlandse militairen is. Op 4 augustus krijgen de commandanten van de Nederlandse militairen in Kosovo de beschikking over een Nederlandse instructie. Afblijven, markeren met rood-wit lint, straling meten, zo luiden de orders. Niet iedereen houdt zich daaraan. Op 13 augustus blijkt een EOD-militair een DU-penetrator in zijn zak te hebben gestoken. Bij de man wordt echter geen uraniumbesmetting geconsta-

teerd. De ware omvang van de verspreiding van DU wordt pas duidelijk als de Verenigde Naties zich met de zaak gaat bemoeien.

In oktober 1999 klaagt het milieubureau van de VN, dat meer informatie gewenst is over uraniumvervuiling in Kosovo. Secretaris-generaal Kofi Annan eist bij de NAVO openheid van zaken.

Op 3 december meldt chef-Defensiestaf Kroon plotseling dat „het aantal verschooten patronen DU-munitie vele malen hoger is dan aanvankelijk bekend.” Bovendien blijkt dat een groot gedeelte terecht is gekomen in de sector Zuid-West, het operationeel gebied van de Nederlandse KFOR-troepen. „De nieuwe informatie van SHAPE roept vragen op over de gezondheidstoxiciteit voor Nederlandse militairen” meldt

Kroon. Medische experts van Defensie zien echter geen reden om de eerder verspreide instructies uit te breiden.

Hoewel de NAVO de inzet van DU inmiddels intern bespreekt, wordt publiekelijk nog steeds niets bekend gemaakt. De Amerikanen maken bezwaar tegen het vrijgeven van de precieze aantallen verschooten munitie, zo meldt Kroon op 9 december. Pas op 7 februari 2000 beantwoordt NAVO secretaris-generaal Robertson de brief van Annan. „Dear Kofi” schrijft hij. „I can confirm that DU was used during the Kosovo conflict”. De brief meldt het ware aantal: 31.000 patronen van het type PGU-14. Hieruit valt af te leiden dat in Kosovo ruim 9 ton verarmd uranium is vrijgekomen.

Kouchner doet bij afscheid emotionele oproep tot vrede

2007
PRISTINA, 13 JAN. De scheiden- de VN-gezant in Kosovo, de Fransman Bernard Kouchner, heeft gisteren in een emotionele afscheidsrede erkend dat de internationale gemeenschap heeft gefaald bij het beschermen van de Servische minderheid in Kosovo. Hij riep de Albanese meerderheid van de bevolking op niet van onderdrukten te veranderen in onderdrukkers.

„Mijn laatste boodschap aan u is simpel. Alstublieft, dierbare vrienden, stop het moorden. Alstublieft dierbare vrienden, stop het geweld”, zei Kouchner in een voornamelijk met Kosovo-Albanen gevulde sporthal.

„Als een vriend wil ik u waarschuwen dat u in gevaar bent”, hield hij zijn publiek voor. „In de ogen van de buitenwereld is het slachtoffer van destijds veranderend in de onderdrukker. We zijn hier gekomen om de Albanese minderheid te beschermen, maar we hebben ontdekt dat er andere minderheden zijn die bescherming nodig hebben. En we hebben deze opdracht helaas niet volledig kunnen vervullen.”

Sinds de Verenigde Naties het bestuur over Kosovo overnamen in juni 1999, nadat NAVO-lucht-aanvallen een einde hadden gemaakt aan de vervolging van de Albanese bevolking door de Serviërs, wordt Kosovo geplaagd door aanvallen op Serviërs en andere etni-

sche minderheden. Meer dan 150.000 etnische Serviërs zijn Kosovo, formeel nog steeds een Servische provincie, sindsdien ontvlucht.

De 61-jarige Kouchner, een voormalige topman en oprichter van Artsen zonder Grenzen, verlaat Kosovo na een periode van achttien maanden. Hij wordt opgevolgd door de voormalige Deense minister van Defensie Hans Haekkerup.

„Achtien maanden zouden nergens ter wereld genoeg geweest zijn”, zei Kouchner over het vele werk dat na zijn vertrek nog moet worden verricht. „Verscheidene jaren, verscheidene generaties zijn nodig om een vredesoperatie te doen slagen.” Maar onder zijn leiding was er wel vooruitgang geboekt, constateerde hij. „Toen ik hier kwam op 15 juni 1999, trof ik

een Kosovo in puin aan, zowel fysiek als mentaal als politiek”. Inmiddels zijn er verkiezingen gehouden en zijn veel bestuurlijke taken al overgedragen van de internationale gemeenschap aan lokale autoriteiten.

Maar hij voegde toe: „Als het geweld doorgaat, tegen minderheden, tegen eerlijke bestuurders, tegen intellectuelen en tegen gekozen leiders, dan zijn alle prachtige prestaties die ik zojuist heb opgesomd voor niets geweest.”

Hoewel de boodschap van Kouchner overwegend somber was, droeg de bijeenkomst een feestelijk karakter. Er was live-muziek en aan het eind van zijn afscheidsceremonie zong Kouchner zelf met een kinderkoor en lokale leiders het bekende lied *We are the world, we are the children*. (BBC, AP)

‘Mogelijk toxisch gevaar’ NAVO wees op risico van munitie

2007
Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 8 JAN. De NAVO heeft haar lidstaten in 1999 al gewaarschuwd voor mogelijke gevaren voor de gezondheid van munitie met verarmd uranium. Dit is door de ministeries van Defensie in Nederland en Duitsland bevestigd.

De NAVO heeft zich de afgelopen weken steeds op het standpunt gesteld dat er geen enkele aanleiding is voor de onrust die in verschillende landen is ontstaan over een mogelijk verband tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium en ernstige ziekteverschijnselen.

De waarschuwing van de NAVO, gedateerd op 16 juli 1999, ging naar alle landen met soldaten en hulpverleners op de Balkan. In het document wordt gewaarschuwd voor een „mogelijk toxisch gevaar” door contact met munitie met verarmd uranium. Dergelijk contact wordt beschouwd als een mogelijke oorzaak van het Balkansyndroom, een verzamelaam voor symptomen die uiteenlopen van oververmoeidheid tot leukemie.

In Den Haag en Berlijn is bevestigd dat men destijds door de NAVO op de hoogte is gesteld van de mogelijke risico's. Het ministerie van Defensie in Den Haag heeft vervolgens de Nederlandse militairen in Kosovo ingelicht, aldus een woordvoerder van minister De Grave vanmorgen. Ook kregen de militairen instructies hoe ze met deze vorm van munitie dienden om te gaan, als ze daarmee in aanraking kwamen. Duitsland volgde dezelfde lijn. Hoe andere landen met de NAVO-waarschuwing om-

gingen is nog niet duidelijk.

Naar aanleiding van de onrust zijn in verschillende West- en Oost-Europese landen de afgelopen dagen initiatieven genomen voor nader onderzoek, zowel in Bosnië en Kosovo als onder NAVO-militairen die daar verbleven tijdens vredesmissies en de Kosovo-oorlog in 1999. Door verschillende NAVO-landen is aangedrongen op een uitgebreid internationaal onderzoek onder militairen die op de Balkan hebben gediend.

Volgens de NAVO is dat niet nodig. Er zou geen enkele wetenschappelijke grond zijn voor het bestaan van een relatie tussen het gebruik van de munitie en leukemie. Op aandrang van Italië, waar de onrust eind december opkwam, wordt de kwestie morgen wel in de NAVO besproken.

Zowel in Duitsland als in Groot-Brittannië groeit de druk op Defensie om soldaten te onderzoeken. Londen erkent al langer dat het inademen van stofdeeltjes afkomstig van pantserdoorborende granaten gevaarlijk kan zijn, maar zei dit weekeinde geen onderzoek te doen onder teruggekeerde Britse militairen uit de Golf- en Balkanoorlogen. Veteranen en politici vragen daarom. [• Vervolg BALKANSYNDROOM: pagina 5]

NAVO buigt zich over Balkanziekte

2007
Door een onzer redacteurs
BRUSSEL/DEN HAAG, 11 JAN. De NAVO zal een speciale werkgroep formeren voor de uitwisseling van informatie over de gevolgen van het gebruik van munitie met verarmd uranium. Dit heeft secretaris-generaal George Robertson gisteren gezegd na een vergadering van de ambassadeurs bij het bondgenootschap in Brussel.

De bijeenkomst stond voor een belangrijk deel in het teken van de onrust die de afgelopen weken is ontstaan over een mogelijk verband tussen het gebruik van munitie met verarmd uranium en ernstige ziekteverschijnselen (verzamelnaam: Balkansyndroom) onder militairen. Verschillende landen uitten kritiek op de afzijdige houding van het bondgenootschap, maar Robertson herhaalde dat er geen enkele grond is voor ongerustheid. Onder andere Italië en Duitsland hadden tijdens het be- raad aangedrongen op een tijdelijk verbod op het gebruik van munitie met verarmd uranium, maar de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk voelden er niets

voor. Ook een uitgebreid onderzoek onder auspiciën van de NAVO onder militairen die op de Balkan dienden, werd afgewezen. Wel zegde de NAVO volledige medewerking toe bij de informatievoorziening ten behoeve van eventueel onderzoek door afzonderlijke lidstaten.

Het Nederlandse ministerie van Defensie heeft gisteren een inventarisatie naar leukemie bekendgemaakt. De medische dossiers van 60.000 militairen werden onderzocht. In het bestand werden 17 gevallen van leukemie geconstateerd. Vier van deze militairen hebben gediend in Kosovo of Bosnië. Volgens Defensie blijkt uit de inventarisatie dat het aantal leukemiegevallen onder Nederlandse militairen niet hoger ligt dan gemiddeld.

Britse legerartsen hebben vier jaar geleden gewaarschuwd voor de gevaren van verarmd uranium. Dat blijkt uit een intern legerrapport dat gisteren uitlekte.

• BRITSE ARTSEN: pagina 5
• NIET AFWIJZEN: pagina 7

13-7-2007 Uranium en leukemie

1 Het goed gedocumenteerde artikel 'Leukemie spookt door Europa' (5 januari), vraagt om enige correctie.

Het is juist dat er een aanzienlijk deel van de militairen die naar een oorlogsgebied wordt uitgezonden met gezondheidsklachten terugkeert. Dit was inderdaad ook zo na de vredesmissie naar Cambodja in 1992/1993.

Het is echter geenszins zo dat de klachten berusten op een post traumatische stress stoornis (PTSS). In twee rapporten (Post-Cambodja klachtenonderzoek fase I en fase II, respectievelijk uitgegeven in 1998 en 2000), heeft onze onderzoeksgroep de resultaten van haar bevindingen bij de Cambodja-militairen weergegeven. Zo'n 17 procent van de uitgezonden militairen blijkt ernstige lichamelijke klachten als vermoeidheid, vergeetachtigheid en concentratieproblemen te hebben. Deze klachten konden niet verklaard worden door PTSS.

Bij minder dan 2 procent van alle uitgezonden militairen was er sprake van een posttraumatische stress stoornis. Dit is onder meer van belang omdat de aanpak van PTSS en die van niet op PTSS berustende klachten wezenlijk anders zal moeten zijn.

PROF. DR. J. W. M. VAN DER MEER E.A., Nijmegen

2 De verdenking van radioactiviteit als oorzaak van leukemie ligt minder voor de hand dan gedacht inadememen van benzene. Dit toxische bestanddeel van motorbrandstof wordt vooral ingeademd tijdens colonnerijden en filterijden. Onderzoek naar hoeveelheden die nog goed worden verdragen zou wenselijk zijn.

P. H. DAMSTÉ, Utrecht

3 Recentelijk is het gebruik van verarmd uranium in projectielen en bepantsering als mogelijke oorzaak van leukemie bij SFOR-militairen in Kosovo en Bosnië geopperd.

De tijd tussen de mogelijke blootstelling en het optreden van leukemie is echter te kort. In Hi-

KFOR-militairen verrichten metingen naar radioactiviteit bij een vernietigde tank in Kosovo. (Foto AP)

roshima en Tsjernobyl was deze veel langer. Ongeveer 10 à 15 jaar geleden was er een soortgelijke discussie bij de opwerkingsfabriek in Sellafield – dit mede omdat daar toen op het lozen van radioactief afval het nodige was aan te merken. Op grond van epidemiologisch onderzoek is men toen uiteindelijk tot de conclusie gekomen, dat er onvoldoende aanwijzingen waren, dat de iets verhoog-

de incidentie van leukemie in Sellafield door radioactief materiaal zou zijn veroorzaakt, aangezien er in andere plaatsen met een grote bevolkingstoename en -migratie ook een verhoogde leukemie-incidentie werd gevonden (zie *The Lancet* 336, 577-582 (1990); *Evidence from population mixing in British New Towns 1946-1953 of an infective basis for childhood leukemia*).

Een soortgelijk effect zou ook bij de uitzending van militairen (afkomstig uit besloten gemeenschappen) naar elders wel eens de oorzaak van de leukemiegevallen kunnen zijn.

Het laat zich dan ook aanzien dat niet kan worden aangetoond dat het gebruik van verarmd uranium de oorzaak van leukemie bij SFOR zal zijn.

C. E. VOOGD, Vleuten

4 De in uw berichtgeving gemaakte opmerking dat uranium in de kop van projectielen verbrand als doel wordt getroffen, is denk ik heel relevant (NRC Handelsblad, 10 januari). Er ontstaat dan gewoon een uiterst gevaarlijke stofnevel van uraniumoxide die beslist niet moet worden geïnhaald.

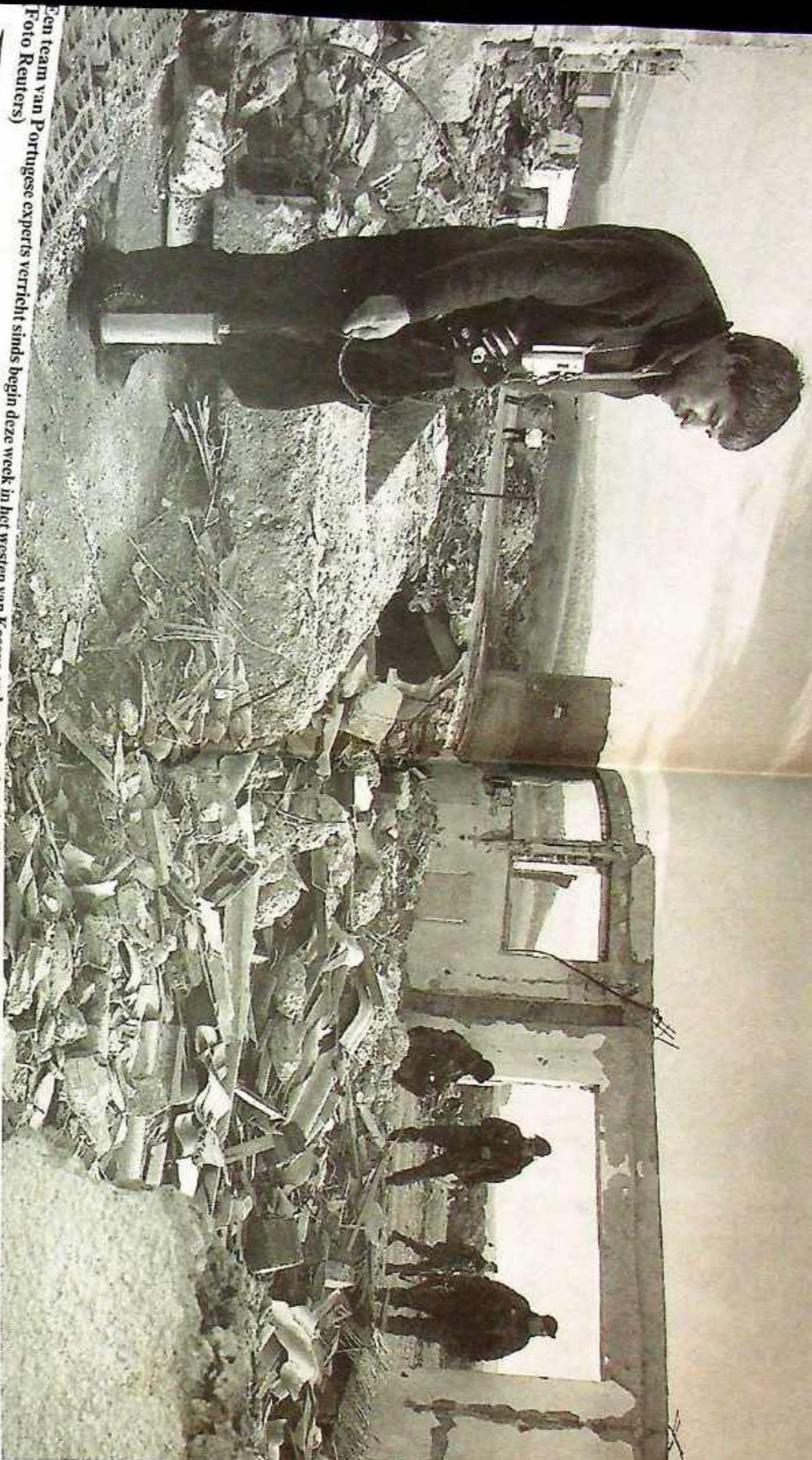
De protesten tientallen jaren terug tegen het uitrusten van koppen van projectielen door de NAVO hebben in ieder geval voor zo ver ik weet geen enkele respons opgeleverd.

We zien dan ook dat overal waar bij calamiteiten waarschijnlijk zo'n nevel gevormd wordt, zoals tijdens de Golfoorlog of het neerstorten van het Israëlische vliegtuig in de Bijlmer, er een golf ontstaat van onverklaarbare en verdachte ziekteverschijnselen. Autoriteiten haasten zich na zo'n gebeuren om geruststellende verklaringen af te geven betreffende het gelopen risico.

Zelf heb ik jaren gewerkt met verarmd uraniumoxide en het wat stralingsgedrag daarop gelijkend thoriumoxide. Ook in mijn omgeving deden zich ondanks alle voorzorgen toen vreemde ziektes voor zoals het groeien van knobbels op de pezen van een hand en leukemie bij kinderen die in die omgeving hadden gespeeld. Het directe verband was uiteraard niet aan te tonen.

Overigens geloof ik stellig dat duizenden experts nu struisvogeltje spelen omdat ze allang weten welke risico's verbonden zijn aan het bekleden van projectielkoppen met uranium.

IR. E. G. P. CORNELISSENS, Nootdorp

Zen team van Portugese experts verricht sinds begin deze week in het westen van Kosovo onderzoek op locaties die tussen eind maart en begin juni 1999 door de NAVO zijn gebombardeerd. (Foto Reuters)

Europa in de ban van Balkan-syndroom

Balkangangers en politici zijn ongerust, maar volgens gezondheidsautoriteiten en militaire deskundigen is er niets aan de hand.

Door onze redacteur
OOP MEIJEN

ROTTERDAM, 9 JAN. In heel Europa hoor je de politici denken: Jij, na de BSE-crisis, loch niet nieuw een Europese afzaker? Het zal toch niet waar zijn dat 'on-jongens' tijdens de oorlogen en edensmissies op de Balkan hebben bloogestaan aan verhoogde gezondheidsrisico's louter vanwege het gebruik van bepaalde mun-

Er tekent zich rond het zogevende Balkan-syndroom een opmerkelijke discrepantie af. Aan de ene kant is er de ongerustheid bij

Elk land neemt eigen maatregelen tegen Balkan-syndroom

Land	Uurgezonden zonden gevallen	Staf	Ziektegevallen	Maatregelen
Belgie	12.000	5	4	Stemt tiliaans verzoek aan NAVO, vraagt EU om onderzoek
Denemarken	15-20.000	2	2	Wacht NAVO-onderzoek af voor besluit tot medisch onderzoek
Duitsland	72.000	1	1	Wilt onderzoek; mogelijk opschorten gebruik verdachte munitie
Finland	6.000	4	4	Medisch onderzoek
Frankrijk	40.000	1	1	Onderzoek naar relatie munitie en ziektegevallen 'negatief'
Gr.-Britannië	50.000	8	10(22*)	Verzoek aan NAVO om onderzoek
Italië	75.000**	2	2	Enquête onder Bosnie- en Kosovo-veteranen
Nederland	25.000	2	2	Virgilligonderzoek van alle naar buitenland uitgezonden militairen
Noorwegen	7.500	2*	2	Verzoek aan NAVO om onderzoek
Portugal	10.000	2*	3*	20 januari start onderzoek van Kosovo-veteranen
Roeland	3.600	1	2	Onderzoek van alle militairen, na 5.000 onderzoeken geen resultaat
Spanje	32.000	1	2	Onderzoek naar overleden militairen; onderzoek naar overige militairen
Zwitserland	950	1	1	Onderzoek naar overleden militairen en 15.000 burgers

* volgens de pers, **60.000 militairen en 15.000 burgers

geen leukemie veroorzaakt kan hebben. Noehans vindt ook de WHO dat nader onderzoek nodig is.

Het meest voor de hand zou liggen een dergelijk gezondheidsonderzoek in Irak te verrichten. Daar keert zo veel munitie met verarmd uranium verschooten als op de Balkan. Maar voor een zo'n expeditie Voorzitter moet men het doen met onderzoek dat onder Britse en Amerikaanse militairen die deelnamen aan de Golfoorlog heeft plaatsgevonden.

Zo blijkt volgens het Britse ministerie van Defensie uit onderzoek van de universiteit van Manchester, dat er nauwelijks verschillen in de sterftecijfers onder militairen die aan de Golfoorlog meededen en soldaten die daar niet vochten. Van de 53.000 Britse militairen in de Golfoorlog waren er juist 190 (0,35 procent) overleden. Van de trokroep uit de vergelijkbare controlog groep die niet bij de Golfoorlog betrokken was waren er toen gen er 138 dood aan een ziekte (64-190/68 aan kanker).

Wie hierop afgaat concludeert al gauw dat er niet veel bijzonders aan de hand is. Maar dat kan de omrust niet wegnemen, en evenmin de roep om nader onderzoek. Die klinkt sinds eind vorig jaar het luidst vanuit Italië, waar deh Balkangangers aan leukemie zijn overleden, en heeft inmiddels zo veel adrethe gekregen dat vandaag zowel in NAVO-verband (in Brussel) als in de Europese Unie (in Stockholm bij voorzitter Zweed) beraad plaatsvindt over het vermeende Balkan-syndroom.

Verarmd uranium is licht-radioactief materiaal en net als andere zware metalen is het chemisch giftig. Het is geschikt voor munitie (kogels, granaten, raketten) waarmee bepatsterde voertuigen of stellingen worden bestookt. Het verarmt als het doel treft, en dan schuift een potentieel gevaar bij inadaming. Dat laatste wordt door niemand bestreden.

Zelf wees de NAVO de lidstaten medio juli 1999 op de risico's. Dat was weliswaar meer dan vijf weken na aanloop van de bombardementen.

Door onze redactie wetenschappers De kans op leukemie onder Bosnie- en Kosovo-veteranen als gevolg van hun uitzending wordt, met het huidige aantal overledenen, overschatd door het normale risico op leukemie.

Militairen blijven meestal een half jaar in het gebied waarnaar ze worden uitgezonden. De 25.000 Nederlandse militairen die in 1999 en begin 2000 in Kosovo hebben gediend, verzamelden dus bij elkaar

Kans op leukemie

12.500 risicoparen in den vreemde, maar hun 'burgelijke' risico om een bloedkanker te krijgen (van ongeveer 5 per 100.000 per jaar) richte twee jaar lang geen op.

Van de vohsagen die leukemie krijgen overlijft minder dan de helft. Leukemie onder namen van 20 tot 40 jaar, de leeftijdsgroep die de VN in vredesacties uitzendt, komt zo weinig voor dat de jaarlijks-

hebben verschooten. Bij de oorlog in Bosnie (1994-95) zou het gaan om 10.000 stuks munitie. In totaal zou daarvan ongeveer 12 ton verarmd uranium zijn verwerkt. De concentratie verontreinigde lucht - zeg maar de wolk van verarmd uranium - die dat heeft veroorzaakt, is voor militairen, hulpverleners en bewoners zo gering geweest, dat zij volgens de WHO, de Wereldgezondheidsorganisatie van de Verenigde Naties,

se incidentie flink kan variëren. In 1995 overleden in de vier leeftijdsgroepen (20 tot en met 24 jaar, 25 tot en met 30 jaar enz.) die de Nederlandse kankerregister bij 20- tot 40-jarigen bijhoudt respectievelijk 2,5, 2,1, 1,8 en 3,5 mannen per 100.000 mensen per jaar. Een jaar later lagen die getallen iets anders: 2,9, 3,1, 4,1 en 3,6. Twee doden bij 50.000 militairen is dus een 'burgelijk' sterfocijfer dat nog binnen de statistische variatie valt.

Meer informatie via:
www.gulflink.oxd.mil
www.igrc.org
www.diebulletin.org/fssnes/1999.
ind99voortijpppl.html

Plavšić kan in Den Haag kroongetuige worden

Het VN-tribunaal heeft met Biljana Plavšić géén afspraken gemaakt. Maar die kunnen er best nog komen. Het is slecht nieuws voor Momčilo Krajišnik, de belangrijkste gevangene van het tribunaal.

Door onze redacteur
PETER MICHIELSEN
ROTTERDAM, 11 JAN. Carla del Ponte, hoofdanklager bij het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in Den Haag, was er gisteren heel duidelijk over: met Biljana Plavšić, ex-president van de Servische Republiek in Bosnië, zijn géén afspraken gemaakt in ruil voor haar vrijwillige overgave aan het tribunaal of haar medewerking met de processen tegen andere beklagden. Dat betekent in theorie dat Plavšić naar Nederland is gekomen met het vooruitzicht op een levenslange gevangenisstraf wegens genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. Maar de praktijk leert dat af-

spraken die bij de opsluiting van verdachten nog niet zijn gemaakt, er in een later stadium best alsnog kunnen komen. In twee voorgaande gevallen zijn verdachten wegens hun medewerking met het tribunaal beoond.

Dražan Erdemović, een Bosnische Kroaat (werkend in dienst van de Bosnische Serviërs) was in juli 1995 betrokken bij de massale executies van moslimmannen uit Srebrenica; hij schoot - naar zijn zeggen onder dwang - tientallen mensen dood. Erdemović gaf zich in maart 1996 over aan het tribunaal, en werd, in ruil voor zijn bekentenis en zijn medewerking aan het onderzoek naar andere verdachten, aanvankelijk tot tien jaar veroordeeld. In hoger beroep werd dat vijf jaar. In mei vorig jaar kwam hij vrij. Hij werkt sindsdien met de openbare aanklagers mee in het proces tegen de Bosnisch-Servische generaal Radislav Krstić, een van de veronderstelde architecten van de massamoord van Srebrenica.

Het tweede geval was vorige maand Stevan Todorović, de beruchte oud-politicommandant

van Bosanski Šamac, die het tribunaal (en de vredesmacht SFOR) aanvankelijk nog danig in verlegenheid had gebracht door te wijzen op de manier waarop hij in 1998 was gearresteerd: door SFOR gehuurde ontvoerders overmeesterden hem in Servië en smokkelde hem Bosnië binnen. In december besloot hij met het tribunaal mee te werken. Hij verklaarde zich schuldig aan één van de 27 aanklachten en liet weten bereid te zijn als getuige op te treden in wat Del Ponte noemde „een heel belangrijk proces"; in ruil werden de 26 andere aanklachten ingetrokken. Het proces in Servië is vrijwel zeker dat tegen Momčilo Krajišnik, oud-voorzitter van het parlement van de Servische Republiek, oud-rechterhand van Radovan Karadžić. Krajišnik is, óók na de komst van Plavšić naar Den Haag, vernut de belangrijkste arrestant van het hof.

Het ligt voor de hand dat Plavšić zal aanbieden tegen Krajišnik te getuigen en het ligt ook voor de hand dat dat aanbod zal worden aanvaard.

[• Vervolg PLAVŠIĆ: pagina 5]

Koštunica presenteert zijn plannen met de federatie

BELGRADO, 11 JAN. De Joegoslavische president, Vojislav Koštunica, ziet de toekomst van zijn land als een confederatie van de deelstaten Servië en Montenegro, waarin de bevoegdheden van het federale gezag tot een minimum moeten worden teruggebracht.

Koštunica presenteerde gisteren zijn visie op de toekomst van Joegoslavië, kort nadat de Montenegrijnen hun voorstellen op tafel hadden gelegd. De twee voorstellen moeten onderwerp worden van onderhandelingen; Montenegro wil hoe dan ook in een referendum beslissen over de vraag of het zich wil afscheiden en de onafhankelijkheid wil uitroepen.

In zijn plannen onderstreepte Koštunica dat er voor Servië en Montenegro meer redenen zijn om samen door te gaan dan uit elkaar te gaan. „Er is een groot aantal historische en andere redenen om de

gezamenlijke staat van Servië en Montenegro te handhaven en te herstructureren. Deze redenen zijn veel belangrijker dan de redenen om uiteen te gaan." De federale president wees op „de diepe historische banden, de gemeenschappelijke taal, de culturele erfenis, familie- en commerciële banden en het grote aantal mensen dat de nationaliteit van de ene republiek heeft maar in de andere woont."

Koštunica wil een gemeenschappelijke staat Joegoslavië handhaven. Servië en Montenegro zouden daarin gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor buitenlands beleid, defensie, de uitgangspunten van een economisch systeem, transport, communicatie en de bescherming van rechten en vrijheden, ook op sociaal gebied. Koštunica omschreef dit geheel als „een minimum aan competenties die door elke staat worden uitge-

oefend". In Koštunica's visie moet ook de federale Kamer van Republieken worden gehandhaafd.

De voorstellen van Koštunica hebben de steun van de Democratische Oppositie die in het parlement van Servië een absolute meerderheid heeft. Zowel Koštunica als de beoogde Servische premier Zoran Djindjić heeft gezegd dat als de Montenegrijnen alsnog kiezen voor onafhankelijkheid, zij dit zullen respecteren.

De Montenegrijnen willen blijken hun eerder gepresenteerde plannen veel verder gaan dan Koštunica: de regering in Podgorica wil dat Servië en Montenegro onafhankelijke landen worden, beide internationaal erkend en beide met een zetel in de Verenigde Naties. Ze kunnen daarna besluiten tot een 'losse unie' met een gemeenschappelijk leger, monetair en buitenlands beleid. (Reuters, AP)